

A JUGOSZLÁVIAI MAGYAR
NÉPZENE TÁRA 1.

KISS LAJOS

GOMBOS
ÉS DOROSZLÓ
NÉPZENÉJE

A MAGYAR NYELV, IRODALOM ÉS
HUNGAROLÓGIAI KUTATÁSOK INTÉZETE

KISS LAJOS

**GOMBOS ÉS DOROSZLÓ
NÉPZENÉJE**

A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai
Kutatások Intézete
ÚJVIDÉK, 1982

**A JUGOSZLÁVIAI MAGYAR NÉPZENE
TÁRA**

I.

Felelős szerkesztő

DR. BOSNYÁK ISTVÁN

A kéziratot gondozta

BODOR ANIKÓ

Az előszót írta

DR. BORI IMRE

Szakvéleményező

DR. SZELI ISTVÁN

Műszaki szerkesztő és fedőlapterv

SLAVKO MILENTIJEVIĆ

Szerkesztőség

Újvidék, Stevan Musić utca sz.n.

Kiadja A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete a Tartományi Tudományügyi-, ill. Művelődési Önigazgatói Érdeklősség támogatásával.

**Készült a szabadkai „Birografika“ nyomdájában,
1982-ben.**

A VSZAT Oktatás-, Tudomány- és Művelődésügyi Titkárságának 413-266/75 VI. 24. sz. véleményezése alapján mentes az általános forgalmi adó alól.

IV

KISS LAJOS
GOMBOS ÉS
DOROSZLÓ
NÉPZENÉJE

T A R T A L O M

ELŐSZÓ	IX
BEVEZETŐ	1
ZENEI JEGYEK MAGYARÁZATA	11
A DALLAMOK RENDJE	15
I. <i>A népzene régi rétegének dallamai</i>	17
II. <i>A népzene új rétegének dallamai.</i>	121
III. <i>Más szerkezetű dallamok</i>	
1. gyermekjáték-dalok	205
2. disznóölési mondóka	213
3. belső-refrénes dallamok	214
4. táncdalok	216
IV. <i>A népszokások dallamai</i>	
A. Jeles napok	
1. ádventi énekek	223
2. karácsonyi kántálások	227
3. betlehemjárás	236
4. bölcsőjárás	242
5. bölcsőcskzés	243
6. vízkereszt énekek	245
B. Névnapi köszöntők	247
C. Családi népszokások dalai	
1. párosítók	255
2. lakodalmások	258
3. virrasztó énekek	261
 JEGYZETEK	
I. <i>A népzene régi rétegének dallamai</i>	269
II. <i>A népzene új rétegének dallamai</i>	276
III. <i>Más szerkezetű dallamok</i>	283
IV. <i>A népszokások dallamai.</i>	284
 IRODALOM	293
 RÖVIDÍTÉSEK	297
 MUTATÓK	
I. Zenei mutató a sorvégző hangok szerint	303
II. Zenei mutató a szótagszám szerint	305
III. Dallammutató	308
IV. A dalszövegek mutatója	316
V. A közölt dallamok jegyzéke	319
VI. A dalosok névsora	324

E L Ő S Z Ó

Egy sorozat első, és egy nagy gyűjtőegyeniség posztumusz kötetét tartja kezében az olvasó.

Könyvünk első kiadványa annak az elképzelt nagyobb sorozatnak, amely immár egy évtizede a Jugoszláviai Magyar Népzene Tára címen foglalkoztatja a jugoszláviai magyar népzene gyűjtésén és értelmezésén dolgozó kutatókat. E vállalkozásnak az a feladata, hogy feltárja és hozzáférhetővé tegye a jugoszláviai magyarság népi dallamkincsét, amivel egyszerre szolgálhatja tartományunk közművelődését, hiszen hozzáférhetővé teszi a népi melódiákat azok számára is, akik most akarnak ismerkedni vele, s akik eddig is őrizték emlékezetük rejtett zugaiban, és értékes anyagot szolgáltat mind az egyetemes magyar népzene-kutatás, mind pedig az összehasonlító népdal- és dallamkutatás számára. Az összevetések sokaságára nyílik mód ilyenképpen, hogy feltáruljanak azok a kölcsön- és együtthatások, amelyek évszázadokon át léteztek mind az egyetemes magyar népzene-kutatás, mind pedig az összehasonlító népdal- és nyomon kísérhetőkké váljanak azok a változások is, amelyeket a százötven-kétszáz esztendővel ezelőtti nagy népmozgások okoztak elvándorlások és betelepülések, s az ezekkel járó együttélés következtében. Az állandónak és változónak a dialektikáját érhetjük tehát tetten, mert tudjuk, a dallam tulajdonképpen „ércnél maradandóbb” s az évszázadok koptató munkájával szemben a legellenállóbb képződmény, hisz például a magyar népzene egyik rétegéből akár kétezer esztendőös ősiségre is visszapillanthatunk.

A lehetséges népzenei anyag elrendezésében nem műfaji szempontot követünk, mint a több tekintetben is példamutató Magyar Népzene Tára, amelynek kidolgozását Kodály Zoltán neve fémjelzi, hanem területit. A műfaji elv érvényesítéséhez az anyag viszonylagos teljessége elengedhetetlenül szükségesnek látszik, a területi elv pedig a gyűjtés, a feldolgozás és a kiadás megközelítő egyidejűségét teszi lehetővé. Ám ha egy-egy műfaj elterjedtségéről az ilyen elrendezés nyomán nehezebben is alkothatunk képet magunknak, egy-egy kisebb közösség, mikro-táj népi szöveg- és dallam- „tudását” annál könnyebben felmérhetjük és értékelhetjük, miközben olyan összefüggésekre is felfigyelhetünk, amelyek a más szempontú közléseknél rejtve maradtak. Kiss Lajosnak most kiadásra került gombosi és doroszlói gyűjtése is bizonyíthatja ezt.

Zenefolkloristánk első posztumusz könyve ilyen módon hazai néprajztudományunk mindenképpen kivételes és úttörő jellegű kiadványa is egyúttal. Olyan

alapvető munkának tartjuk, mint amilyenek ígérkeznek a szlavóniai archaikus virrasztóénekeket bemutató munkája, vagy amilyen volt horgosi gyűjtése, amelyet a zentai múzeum adott ki 1974-ben *Horgosi népdalok* címmel. Kiss Lajosnak 1936-ban kezdett népzenei gyűjtőmunkáját takarítjuk be tehát – most már a segítsége nélkül. Kéziratunk előkészítését még maga végezhette el, véglegesítését, nyomdai előkészítését, a szükséges ellenőrzéseket azonban már Bodor Anikónak kellett vállalnia, könyvünk megjelenését pedig már nem élte meg Kiss Lajos: életének nyolcvankettedik évében, 1982-ben meghalt.

Bori Imre

B E V E Z E T Ő

Kötetünk két közép-bácskai falu: Gombos (Bogojevo) és Dorosló (Doroslovo) magyar népzenejének feldolgozását tartalmazza. A két falura azért esett a választás, mert a népzenei gyűjtés első színhelye Gombos volt, ahol az első Gyöngyös-bokréta-találkozón, 1936. júniusában idősebb dalosoktól 8 – 10 népdalt jegyeztem le.

Kodály Zoltán 1938-ban tartott rádióelőadásával döböntette rá a Vajdaság magyarságát, hogy a hivatalos magyar népzene-tudománynak alig van adata a magyar nyelvterület déli részéről, lejegyzett dallam pedig egyáltalán nem áll rendelkezésére. A hír nyomán azonnal megkezdődött e területen a néprajzi gyűjtőmunka, s annak zenei részét e sorok írója vállalta.

A szervezett népdalgyűjtés még 1938-ban megindult, s ennek első állomása Gombos volt. A további folyamatos gyűjtés eredménye 1943-ig 564 – fonográf híján – hallás után lejegyzett dallam volt.

Az 1957-ben Jugoszláviában újból megindult gyűjtőmunka, most már magnetofon alkalmazásával, kezdetben főleg Szlavóniára szorítkozott. Gomboson így csak 1960 – 1961-ben, majd 1969-ben folytatódott, itt is magnetofon segítségével. Az így felvett dallamok – Pyral-hanglemezekre áttéve – a Zenetudományi Intézet Népzene-kutató Csoportjának tulajdonában vannak AP jelöléssel (ld. „Rövidítések” AP). Számuk 182 dallamot tesz ki, és ezekkel, valamint újabb helyszíni lejegyzésű – kevésbé értékes – dalokkal együtt a Gomboson gyűjtött dallamok száma 905-re gyarapodott.

Közben gyűjtőmunkám kiterjedt Doroslóra is, ahol 1942-ben és 1944-ben 38 értékes és szövegben gazdag népdalt jegyeztem le. A háború után 1960-ban és 1968-ban 94 dallamot vettem fel magnetofonra, s ezzel a Doroslón gyűjtött dallamok száma 132-re szaporodott. A két egymáshoz közel fekvő község szoros kapcsolatot tartott fenn egymással, „két szomszédvár” néven emlegették őket. Népzenejük sok rokonvonalat mutat, de a hasonlatosságok mellett a dallamokban számos érdekes eltérés is felfedezhető. Mindez rendkívül tanulságos a népzene-tudomány számára. Ezért megbízóimmal egyetértve a Doroslón gyűjtött dallamanyagot a gombosival együtt tesszük közzé.

Összehasonlítva a két falu sajátos jellegét, elsőként földrajzi fekvésük és az abból eredő eltérések ötlenek szemünkbe. Gombos a Duna közelében fekszik, és így a régebben gőzkomp segítségével lebonyolított vonat-közlekedés, de még inkább a vasúti híd révén – távolabbi magyarlakta területekkel került kapcsolatba. Így sokrétű

népzeneje számos népdallal gazdagodott, amelyek Szlavóniából, Baranyából, a Szerémségből, a Vajdaságon túli Bácskából, a Sárközből kerültek a faluba, de akadnak Erdély dallamvilágából származó dallamok és szövegek is.

Ezzel szemben Doroszló Bácska közepe táján, egykori német és délszláv községek gyűrűjében fekszik, és így kereste az alkalmat, hogy állandó érintkezésben maradjon Gombossal. Erre lehetőséget nyújtott a búcsú, a búcsújárások, családi és személyes ismeretségből származó kapcsolatok. Ezzel magyarázható, hogy népzeneje oly sokat átvett a Duna-menti testvérfalutól. Feldolgozásunkban a közös dallamokat egymás mellett közöljük, tehát a két falu dallamait nem választjuk szét, hanem rokonságuk szerint csoportosítjuk.

Gombos múltjáról, történetéről, mezőgazdasági, ipari, társadalmi, művelődési viszonyairól, néphagyományairól a Jung Károly szerkesztésében megjelent helytörténeti kismonográfia gazdag és hézagpótló adatai felmentenek attól, hogy fölösleges ismétlésekbe bocsátkozzam. Szükség esetén a *dalok jegyzetei* adnak felvilágosítást az esetleges hiányok pótlására.

Doroszló történetéről, életéről nem áll rendelkezésünkre a fentihez hasonló kiadvány. Ezért kötelességemnek tartom, hogy a hozzáférhető adatokból röviden ismertessem a falu történetét.

Már 1250-ben felbukkan a *Doroszló* név, férfinévként, 1313-ban pedig már mint falunév, amint ezt több oklevél is említi a XIV – XV. században, sőt előfordul családi előnévként is. A XVI. század közepétől a török „defter“-ek (jegyzék) szerint a zombori „nahija“-ban (közigazgatási kerület) sorolják fel. A XVII. században, 1651-ben Doroszlót elpusztult helységként említik. Később ismét betelepült, de a régi falutól északabbra fekvő Zsarkovó pusztán. 1752-ben egy szerződés kb. 150 róm. kat. magyar vagy tót család betelepítését biztosította Újdoroszlóra, és Zsarkovác pusztát is idecsatolta. 1763-ban írt hivatalos jelentés szerint Doroszló falu hat év óta tisztán magyarokkal van betelepítve. 1754-ben épült a templom, de 1803-ban újat építettek helyette. 1826-ban németek is költöztek ide. 1900-ban 2766 lakosa volt: 2642 magyar, 109 német (elmagyarosodott állapotban) és 15 szerb. – A falu élete hasonló a többi bácskai községéhez. Vásáros hely, van tűzoltótestülete, sportköre, stb. A népi hagyományok fenntartását szolgálta a kiváló doroszlói „Bokréta“ és népi énekkara. Ma az iskola gyermekkora folytatja a régi dallamok gyűjtését és a gombosi „tüs-köm“-táncnak megfelelő régi „csirajozás“ felújítását.

A két falu hatalmas népzenei anyaga annyira heterogén, hogy szinte minden típusra akad példa. A dallambőség nagy gondot okozott nemcsak a dallamok kiválasztása, hanem zenei rendezése tekintetében is. Válogatás közben le kellett mondanunk a népies dalok és műdalok túlnyomó részéről; a régi műzene változatairól; a szomszédainktól átvett dallamokról; a bőjti, húsvéti, pünkösdi és egyéb ünnepi egyházi népi énekek nagyszámú változatáról.

A dalokat négy nagy csoportban közöljük: I. Népzeneink régi rétegének dallamai. II. Népzeneink újabb rétegének dalai. III. Másfajta szerkezetű dalok. IV. A népszokások dallamai.

A régi népzenei réteg fennmaradt dallamait majdnem teljes számban közöltük, de az azonosakat természetesen kihagytuk, vagy csak megemlítettük.

A II. csoport a Bartók-féle B-osztály dallamait tartalmazza. Ezek jellegzetessége, hogy kezdő és záró soruk azonos. Így szerkezetük lehet $A A^5 A^5 A$, $A A^5 B A$, $A B B A$, $A A B A$. Ezeknek ma már alig ismert régi típusait részesítettük előnyben, az ismertek közül csak az értékes – főleg szép népi előadású – dallamoknak adtunk helyet.

A III. csoport az első kettőtől eltérő szerkezetű dallamokat tartalmazza. Az ütempár szerkezetű gyermekjáték-dalok és mondókák mellett közlünk három különleges belső refrénes dalt, valamint hat tipikus táncdalt.

A IV. csoportban közöljük a népszokások dalait. Nem térünk ki a szokások zenén kívüli etnológiai jelenségeire, melyek megtalálhatók Jung Károly népszokás-monográfiájában.

A szokás-dallamok két nagy csoportra oszlanak. Egyik részük, a IV/A jelzetű a naptári ünnepekhez: a „jeles napokhoz“ – mondhatnánk – a népi élet kollektív jellegű szokásaihoz fűződik. Ezek a dallamok nem csupán kísérő jelenségei, hanem lényeges elemei az ünnepi szokásoknak. Félábrával ide tartoznak a névnap-i köszöntők, mert a névnap szentjét dicsőítő egyházi népénekhez kapcsolódnak. Ez a kategória átmenetet alkot a jeles napok és a családi meghitt szokások dalai között.

A másik, a IV/B jelzetű csoport az intim családi ünnepek szokásaihoz kapcsolódó dallamokat foglalja magába. Nagy részük a „három nagy tisztesség“: a születés, házasság és a halál köre fonódik. Az első tisztességhez: a születéshez a két faluban nem fűződik sajátos dal sem a keresztelő szertartás, sem a vele kapcsolatos vendégeskedés alkalmával. A második tisztességet: a házasságot megelőző párosító – a két jövődöbélit kiéneklő – dalok. A lakodalmi szertartások az utóbbi félszázad óta fokozatosan elszürkülnek. Vonatkozik ez nagy mértékben a rituális dallamokra, amelyek velejárói az egyes lakodalmi mozzanatoknak. Ilyen dallam kapcsolódik a menyasszony-búcsúztatáshoz, a menyasszonyvívéshez és az ünnepi vacsora egy aktuális énekéhez.

Van azonban a lagzinak egy járulékos anyaga, amely a lakodalmas menetekhez, táncokhoz, mulatáshoz, iváshoz tartozó dalokból áll. Ezek a dalok azonban teljesen alkalomszerűek, és állandóan változhatnak. Az ilyenekre mondják a dalosok, hogy „lakodalomban, táncban, mulatáskor szokták énekelni“. Az efféle „bemondásokat“ a dallamok jegyzetében közöljük. A lakodalom járulékos dalainak felsorolása: 61 (tuss), 116 (hérészes) 171, 182, 228, 231 (menetdalok).

A harmadik tisztesség (vagy „szükség“) a halál. Ennek népi rituáléja a hozzátartozók részéről a *siratás*, a barátok, szomszédok tisztességadása a *virrasztás*, végül a temetés szereplői a pap, s búcsúztatás esetén a kántor. Siratást csak egyszer hallottam, de nem sikerült felvennem. – A virrasztóénekek közül több zenetörténeti értékű, régies népi változatot közöltünk, temetési szertartáskor énekelt dallamot pedig egyet.

Régi népzenei rétegünk dallamainak rendezése könyvünkben eltér Bartókétól, aki *A magyar népdalban* a dallamokat három nagy csoportra osztotta. Az *A*-osztály – szerinte ősi stílusú – dallamaira jellemző a négy izometrikus dallamsorból álló, soronként 6–12 szótagszámú strófaszerkezet, az ötfokú hangsor, és az ereszkedő kvintváltó dallamvonal. A *B*-osztály, vagyis az új stílus dallamait jellemzi a zárt architektonikus szerkezet, amelyben a kezdő- és záró sorok azonosak. A *C*- (vegyes)

osztály dallamaiból az előző két osztály jellemző tulajdonságaiból egy vagy több hiányzik. – Bartók később átalakította rendszerét: a C-osztályból az összes izometrikus dallamokat, valamint a C-V csoport 13–14 szótagos, kanásztánc-ritmusú, jórészt ötfokú és kvintváltó dallamait átvette az A-osztályba.

Kodály *A magyar népzene*ben már sokkal tovább ment, az 1952-ben megjelent, Vargyas Lajos által összeállított *Példatárban* már bőven akad 4-nél több sorú, valamint heterometrikus dallam. A Járdányi-féle rendezésre anyagunk nem volna elégséges.

A mi csoportosításunkban a régi népzenei réteg dallamai közt már lehetnek a négy-nél több soros, heterometrikus, különböző hangsorú dallamok. Főelvünk, hogy az e csoportban közlendő dalok valóban régiek legyenek. Ez megállapítható, részben ismert analóg példák, részben megbízható származási adatok, részben pedig idő dalosok archaikus előadásmódja, vagy a szövegek alapján.

Az egyébb szerkezetű dalokat magában foglaló III. csoportban az ütempár szerkezetű 17 gyermekjáték-dal (a játék cselekménye szerint csoportosítva) és 2 disznótóri köszöntés található. Közlünk ezenkívül 2 belső-refrénés dalt, amelyekben a versszövegbe ékelődik a játékos, értelmetlen szavakból álló refrén. A 3. refrén dalban az első versszak magával a refrénnel kezdődik, és azzal is zárul, s a többi versszak is így folytatódik. Végül közlünk 6 tipikus táncdalt, a táncok műfaja szerinti sorrendben.

Az utolsó, IV. részben találjuk a népszokások dallamait. Közülük az első csoport – IV/A – közli a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó énekeket. A ma már ritka „*ádventölés*“ népszokása 6 énekkel szerepel. Utána következik a *karácsonyi kántálók* 14 dallama, amelyek jórészt régi Betlehemes-játékok töredékei, illetve önnállósult alakjai. Szerencsés leletként egy azóta elhunyt dalos mondott el egy Betlehemezést teljes szövegével és énekelt el 7 ének pontosan a játék szereplőinek szavait és dallamait idézve. A karácsonyi ünnepkör ma már alig ismert bájos játéka, a doroszlói *bölcsőjárás* egyetlen énekkel, valamint a gombosi *bölcsőcskézés* 3 énekkel, illetve egy külön dallamváltozattal szerepel. – Az ünnepkör befejező része, a Vízkereszt napján szokásos „csillagjárás“ mindkét faluban a „Háromkirályok napján“ kezdetű dallam éneklésével zárul.

A *névnapi köszöntők* mint rokonkategória, átmenetet alkotnak a „jeles napok“ és a családi népszokások között. A köszöntő énekek közt 3 egyházi népének, a többi 7 pedig a XVII. és XVIII. századi diák-melodiáriumok dallamainak stílusára emlékeztet. – A humor sem hiányzik a köszöntőkben, mint azt a két dallal szereplő doroszlai köszöntő közül a 331 dallam tréfás hangulatával és szavaló üdvözlésével híven tükrözi. A másik (332) dallam humoros gúnnyal aposztrofálja a falubeli mesterembereket. Mind a két köszöntő dallam egy-egy ismert egyházi ének parodisztikus változata.

A család ünnepi népszokásaiban – IV/C – sem térünk ki az etnológiai háttérre, hivatkozva Jung Károly említett könyvére. Amint már jeleztük, a lakodalmat megelőző *párosító* dalokra 5 példát közlünk. A *lakodalomra* 3 régies dallampéldát számtunk, a *virrasztásra* 5 zenetörténeti jelentőségű éneket, melyek közül az 5. egyúttal szinte kötelező temetési dallam.

A közölt dallamok négy csoportba osztása és szerkezeti különbségeik szerint való csoportosítása után rátérünk az egyes dalok zenei sajátosságainak vizsgálatára.

Elsősorban a dallamok ritmusát elemezzük. A dalok több mint 2/3-a (237 dallam) feszes ritmusú, szoros tempójú. Bartók és Kodály eleinte az effajta ritmust *tánclépés-tempónak* nevezte. Később a népzene kutatásban az olasz *Tempo giusto* (rendes, szabott, kimért) ritmusra tértek át, és most is ezt a kifejezést használjuk.

Az ilyen ritmusú daloknak kétféle megjelenési alakja van. *Változatlan tempo giusto* az egyik, amikor a dallam mozgása nem veszi tekintetbe a szöveg hosszú és rövid szótagjainak váltakozását. A másik az *Alkalmazkodó tempo giusto*, amelyben az említett váltakozás zeneileg rövid vagy hosszú időmértékű kottával van jelölve. A *Tempo giusto* feliratot – mint magától értetődőt – az újabb kiadványokban, így könyvünkben is elhagyjuk. A dallam tempóját csak a metronom számjelzése, és előtte annak időbeli értékét mutató hangjegy jelöli (pl. a 103 kezdete felett: ♩ = 120).

A fenti *tempo giusto* ritmusú csoporttal szemben vannak dallamok, amelyek a szöveg aprólékos váltakozását zeneileg is rögzítik. Ezek felirata: *Parlando* (olaszul: „beszélve“), jelenti a beszédszerű előadásmódot a népdalokban. Azokat a dallamokat, amelyek szabad előadásban az alapvető ritmustól egyes részletekben, vagy egészükben eltérnek, *Rubato* (olasz: szaggatva) felirattal látjuk el. Ez kombinálható a *Parlandoval* (*Parlando rubato*, vagy *Rubato parlando*) aszerint, hogy a beszédszerűség vagy az érzelmi túlfűtöttség okozta eltérés eleme-e a döntő.

A *Parlando* dallamok száma a teljes zenei anyagban 113, nem választva szét a *Rubato* feliratú daloktól.

Közölt dallamaink száma 350. Az egyes dalok sorrendjét számokkal jelezzük. Minden dal külön számot kap. Kivételként négy dallam azonos sorszámmal, de külön dalként a/ és b/ jelzéssel szerepel. Ezek: a 8/a és 8/b, a 76/a és 76/b, a 97/a és 97/b, valamint a 287/a és 287/b közeli változatok; az egyik betűjelzés hallás utáni lejegyzést, a másik magnó-felvételt jelent AP számmal. Van ezenkívül egy másik dal, a 32/I és 32/II kétrészes dallam, és mivel a nép is így énekli, azonos sorszámmal kaptak. Közülük csak a 32/I népdal, míg a 32/II régi műdal (PHÁ), az előzőnek nem is változata. Az említett 5 kivétel miatt a dalok sorszáma 345-re rúg.

A heterogén zenei anyagban a dalok sorszámozása nem egységes. Az I. és II. csoport 260 dallamában a dalok rendezése *kezdősoruk emelkedő szótagszáma* sorrendjében történik. Így az I. csoportban az 5-szótagos kezdősorú daloktól kezdve a 12-szótagosig, a II. csoportban a 6-szótagos kezdősorúaktól a 19-szótagosig következnek a kisebb – egymástól elválasztott – csoportok. Ezeken belül az *egyes* dalok sorszámmát a sorvégző hangok alulról felfelé irányuló rendje határozza meg: elsőnek a főkadenciát, majd az első, és végül a 3. sorvégzőt véve tekintetbe.

A III. csoport gyermekjáték-dalai és a két disznóölési köszöntő a cselekmény rendjében, a 3 refrénes dal szerkezetük által megszabott rendben, a 6 táncdal pedig műfaj szerint követi egymást.

A népszokások dalaiból a IV/A csoport dalai ádventtől vízkeresztig, és a névnap-i köszöntők (IV/B) is az ünnepek időrendjében kerülnek közlésre. A IV/C családi népszokásainak, illetve a párosítók, a lakodalom és a virrasztás dalai sorrendjét funkciójuk szabja meg.

Régiségre éppúgy jellemzők, mint táncszerűsége az olyan tempo giusto dallamok, amelyek ritmusa minden sorukban azonos. Ezeket az *izoritmikus* dallamokat itt soroljuk fel, apró-cseprő lényegtelen eltérésüket nem vesszük tekintetbe, de az illető dalok sorszámát megkülönböztetésül aláhúzzuk.

A dalok a következők: 6, 12, 29, 37, 38, 39, 40, 43–45, 47, 51, 57, 58, 61, 65, 66, 68, 73, 78, 86, 92, 103, 108, 111, 112, 113, 117, 121–123, 124, 135, 137, 138, 139, 141, 142, 155, 156, 169, 170, 178, 185, 186, 193, 194, 199, 208, 210, 211, 214, 218, 219, 224, 234.

Összegezve, a szigorú izoritmikájú dallamok száma 43, míg a cifrázatos előadás vagy alkalmazkodás által lényegtelen eltérésű 13 dallam.

Az izoritmikus dallamok egy része nagy régiségre valló *tripodikus* szerkezetű. E dallamok 3 egyenlő időmértékű sorból állnak. Főleg táncdallamok, bár akad több nem tánc-funkciójú is. Van ezenkívül több – nagyobb kottaértékben lejegyzett – dallam is, amelyet „*alla breve*”-nek tekintve ide sorolhatunk. Ez utóbbiakat felsorolásunkban a számjelzés aláhúzásával jelöljük. Tripodikus dalok: 121, 123, 124, 142, 156, 169, 170, 179, 182, 185, 186, 201, 206, 208.

A fenti adatok: a tempo giusto dallamok túlnyomó száma is utal arra, hogy a két falu táncélete igen gazdag. A közvélemény egybehangzó tanúsága szerint a legrégebb tánc a lányok bőjti tánca: a *tüsköm-tánc*. Ezt a lányok járták a maguk nótájára, amikor tiltva volt a zene. A tánc neve rejtélyes, sokan „tűz körüli” táncnak mondják. Egy idős asszony szerint: a *tüsköm-tánc* a fiatalság nótája, erre „pörögnek” (forognak) és „lippentyűznek”, vagyis „megléttyegetik” magukat . . . „Égy pár a kör közepén pörög, a többiek kezet fogva állnak, és danulnak. Azelőtt forogtak ők is.” A régi táncdallamok nyoma, hogy a sorok első hangjai mindig, de sokszor az összes hangok is pontozás nélküli nyolcadok.

A *tüsköm-táncok* általában nincsenek meghatározott dallamokhoz kötve, sokszor egy-egy új nóta kerül divatba, de a régieket nem hagyják el. Gyűjteményünk *tüsköm-tánc*ai (az azonos dallamok változatait egybekapcsoljuk): 38–40, 41–42, 43, 89, 103–109, 110–111, 121–123, 142, 158–159, 179, 185–186, 194, 206, 274, 286, 287/a–287/b.

Doroszlón hasonló, a *tüskömözéssel* majdnem egyező leánytánc a „*csirajozás*”. Néhány példája: 155, 157, 168, 169, 181, 193, 199, 208.

Van a férfiaknak is külön tánca: a *tuss*. Ezt a férfiak magukban járják, dalolva is, meg – ha van – cigány nótájára, vagy mind a kettőre. Tánc közben kurjongatnak, tenyerükbe csattogatnak. A *tuss-táncok* felsorolása: 52, 120, 127, 176, 178, 213, 214, 283, 284.

Megemlítjük itt 54 sz. dalunkat, amely rokona a régi, Paix Jakob 1583-ban megjelent Orgonatabulaturás gyűjteményében *Ungaresca* névvel jelölt táncdalnak. Dalunk azonos refrénű szlávóniai változata Kórógyról a „Túl a Tiszán ég az ezüst” kezdetű dal, ld. AP 3736 g/.

Legnépszerűbb tánca a két falunak a *csárdás*, amelyre majd minden mulatságon, összejövetelen sor kerül. A tánc tempója szerint lehet *lassú csárdás*, vagy *gyors csárdás*. Nem jelent megkülönböztetést a kettő között, jóformán mindegyikre lehet táncolni lassan is, gyorsan is. A dallam lehet azonos, de a táncfigurák váltakoznak. Azokat a dalokat soroljuk föl, amelyekben a dalos bemondja a csárdás jellegét, de a lassú

csárdások sorszámát *aláhúzzuk*: Felsorolásuk: 59, 70, 72, 90–91, 119, 141, 166, 190, 205, 232, 233, 237, 238, 242.

A szöveg-műfajuk tekintetében is rendkívül gazdag és változatos a két falu folklórja. Mivel kiadványunk csak egyharmadát közli a két falu népdalainak, a szövegek gazdagságáról sem kapunk teljes képet, de törekedtünk arra, hogy a melódiák mellett a legszebb szövegek is helyet kapjanak.

Műfaj szerint az epikus résszel kezdjük: a népballadával és a balladás énekekkel. *Klasszikus balladák*: 34 (Megöltek egy legényt), 145 (strófaismétlő), 148 (Sej , amoda kerekedik), 151 (A halálra táncoltatott lány); *rab-énekek*: 18, 19; *betyárballadák*: 3, 150 (Bogár Imre), 82, 83, 84 (Itt az utazó-levelem), 126, 174, (Nem messze van ide Kismargita), 134 (Csejő Pista), 25, 26, 27, 28 (Lóra csikós, lóra), 96 (Az a csikó nem eladó); *új balladák*: 48 (Doroszlai bírónak), 62, 163 (Lógerkaróm le van verve); *legenda-balladák*: 12 (Alamizsnakérő Jézus és a szegény özvegy), 50 (Kereszt-faragó Jézuska); *helyi esetről szóló ballada*: 132, 133; *történelmi tárgyú dalok*: 16 (Töredék), 65, 66, 79 (A tatárjárásról), 101 – 102 (honfoglalási), 114 (Metternich-ellenes, munkásmozgalmi), 115 (Háborúba induló ifjú búcsúja).

A lírai dalok 83 dallammal jelentkeznek. Tárgy, hangulat szerint több alcsoportra osztjuk őket. a) *Keserves-félék*: 60, 68, 74, 85 – 86, 92, 99, 140, 149, 160; b) *szellemi dalok*: 7, 8/a, 8/b, 10, 11, 21–22, 30–31, 33, 36, 37, 55, 56–58, 67, 68, 71, 75, 76/a, 76/b, 77, 98, 125, 136, 138, 139, 140, 143, 161, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 175, 177, 183, 189, 191, 192, 193, 195, 196, 199, 210–211, 217, 220, 222, 228, 229, 230, 234, 240–241, 243, 248, 250, 253, 255, 256; *vegyes tartalmú (több strófás) dalok*: 129, 204, 221; *tréfás dalok*: 17, 23, 24, 32/I, 32/II, 49, 53, 70, 112, 113, 121, 130, 147, 152, 159, 200, 239, 281.

A népi életnek sok epizódját az eddigi dalszöveg-kategóriákba nehezen sorolhatnók be. A falu pásztoréletének egyik főalakja a csikós, a másik a juhász. A számadó télen át a faluban lakik, a juhászbojtár viszont egész éven át a nyáj mellett van. A számadó ki-kilátogat a nyájhoz, ilyenkor vitába bocsátkozik a bojtárral egy-egy eltűnt birka miatt, amiről 4 dallam is szól. A nép megtartja az ünnepeket, így pünkösdi napját is. De van más, nem egyházi községi összejövetel is: a vásár. Ez természetesen mulatással jár. A Duna-menti faluban régebben megbecsült foglalkozás volt a révészé.

Vannak a népi életnek negatív vonásai: a gyári munkába kényszerített fiatal lányok kizsákmányolása. A másik negatívum a lányok summás munkára alkalmazása. A harmadik, talán legnagyobb baj: a munkaképes férfiak kivándorlása.

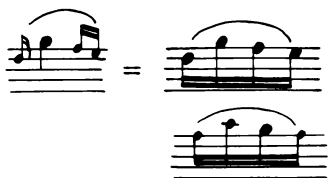
Most lássuk a *pásztorélettel kapcsolatos* szövegeket: 4, 5, 15 (Elveszett a lovam), 25–28 (Lóra csikós, lóra), 225, 226 (1. vsz. lólopás), 162 (Csikós-dicsekvés), 73, 93–95 (A számadó és a juhászbojtár vitája), 128 (A juhász elköltözése) 14, 145, 146, 188.

Révész dalok: 192, 203–204; *pünkösdi dal*: 46; *vásári dalok*: 47 (Mulatás utáni búcsúzás), 63–64 (Iszik a betyár a csapon).

Negatív vonások a nép életében: *gyári élet*: 187 (Reggel, mikor megyek a kendergyárba), 225 3. vsz. (Nem füstöl a szegedi gyár kéménye), 226 (Nem füstöl a nagy kendergyár kéménye); *summásélet*: 183 5. vsz. (Isten hozzád sodolováci puszta), 260 (Pékla-pusztai rizs-gyomlálók dala).

**ZENEI JEGYEK
MAGYARÁZATA**

APRÓ HANGJEGYEK

Kötőívvvel a főhanghoz kapcsolt apró hangjegyek jelölik a kisebb sullyal, futólag énekelt hangokat.

Gerendával és ívvel a főhanghoz kapcsolt apró hangjegyek nem vonandók le a főhang értékéből.

Az áthuzott kishangjegy értéke igen rövid (irracionális értékű).

A *melizma* ívvel összekötött hangjai egyenlő erejűek.

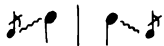

a - nyá - mæ

Szagatott kötőjelet használunk mássalhangzóval végződő szavak után – ív alatt levő több díszítőhang esetén is – amidőn a főhang és az utána álló apróhang magassága azonos; ilyenkor az utolsó mássalhangzó zöngésedik, amit utána fordított é – alakú jeggyel jelölünk. Jagamas ezt zárójelbe tett román a – hangzóval jelöli (a).

rövid siklással (glissando) kezdődő, ill. végződő hang

hosszabb siklás határozott kezdő, ill. végző hanggal

bizonytalan magasságú hang

értékénél valamivel rövidebb

értékénél valamivel hosszabb hang

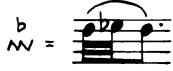
valamivel magasabban

valamivel mélyebben intonált hang

csúszás felfelé vagy lefelé

paránytrilla (parányzó)
ha a felső hang az előjelzéstől eltér, jelölendő

mordent („alparányzó“) ha az alsó hang az elő-
jelzéstől eltér, jelölendő

A DALLAMOK RENDJE

I.

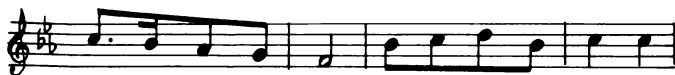
**A NÉPZENE RÉGI RÉTEGÉNEK
DALLAMAI**

(1 – 148-ig)

5-szótagos

1

Rubato ♩ = 84

1. Csor - da - pász - to - rok mi - dón bel - le - hem - be

Csor - dák ó - riz - - tek éj - jel a me - ző - ben.

2. Isten angyalai
Jövének melléjük,
Nagy félelemmel
Telik meg ő szívük

3. Örömet mondok
Nekték, né féljeték,
Mert ma született
Az ti üdvösségetek.

4. Elindulának
És el is jutának
Szent hajlékába
Ég és föld urának
Var. Szűz Máriának
Jó napot mondának.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

2

Poco rubato ♩ = 148

El - in - du - lá - nak, És el is ju - lá - nak,

Szűz Má - ri - já - nak Kö - szö - lést mon - dá - nak.

Borbás István (1911).

G. 1961. IX.

6-szótagos

3

Parlando ♩ = 72

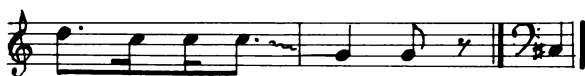
1. Za - va - ros a Ti - sza,

Nem a - kar a - pany - nyi.

Az a hú - rös Bo - gár Im - re

Ál - tal a - kar mēny - nyi.

Lengyel Pál (1879).

2. Áttal akar mēnyi,
Csikót akar lopni,
Var. (Szilaj csikót vēnyi)
Kecskemēti nagyurakat
Vele megitatni.
3. Huncut a vārmegye,
Nem iszik belūle,
Az a híres Bogár Imre
Most van a kezēbe.

G. 1939. I.

Parlando ♩ = 184

4

1. El - sza - ladl a lo - vam

cil - rus - fa er - dő - őe,

El - sza - kadl a rdn - cos csiz - mām,

Sej, a nagy ke - re - sés - őe.

Nē ke - resd a Jól tu -

Bacsó Antalnē Dinnyēsi Anna (1882).

2. Nē keresd a lovad,
Jól tudod, hogy hol van:
Doroszlai istállóba
Sej, szól a csengő rajta.
3. Ismerēm a lovam
Csengő szólásárul,
Mégismertem a babám [rózsám]
Sej, büszke [hőtyke] járásárul.

G. 1939. V.

5

Poco rubato $\text{♩} = 118$

1. El - sza - ladt a lo - vam
 Csil - rus - fa er - dő - be,
 El - sza - kadt a rán - cos csiz - mám
 A nagy ke - re - sés - be.

2. Nė keresd a lovad,
 Jól tudod, hogy hol van:
 Bogojaji istállóba
 Szóll a csengő rajta.

3. – Ismerem a lovam,
 Csengő szólásárú',
 Mégösmerem a babámot
 Hötyke járásárúl.

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882).

6

Rubato, parlando $\text{♩} = 44 - 48$

1. Má - ri - ja, Má - ri - ja, Haj - na - ü szép csil - lag!
 Ha va - la - hol fény - lesz, Mi - fő - lől - tünk csil - logsz.

2. Ránk ra - gyog - jon or - cád, Kik kö - nyör - günk ho - zád!
 Hogy lő - gyön aj - ka - id, Fé - nyes mo - soly - gá - sa
 Re - gén várt haj - na - unk, Pi - ros ha - sa - dá - sa!

2. Ránk ragyogjon orcád,
 Kik könnyөгүnk hozzád!
 Hogy lęgүen ajkaid
 Fényes mosolygása,
 Régen várt hajnalunk (A dallam 2. felére)
 Piros hasadása!

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1859).

G. 1940. VII.

7

$\text{♩} = 138$

Ki volt itt, ki járt itt,
 Ki-nek a pi-pá-jo ma-radt itt?
 Az én ró-zsám, az volt itt,
 An-nak a pi-pá-jo ma-radt itt.

Schmidt Józsefné Nemes Katalin (1919).

G. 1961. IX.

8a)

$\text{♩} = 104$

- Ki volt itt, ki járt itt,
 Ki-nek a pi-pá-ja ma-radt itt?
 - Az én ró-zsám az volt itt,
 An-nak a pi-pá-ja ma-radt itt.

Nemes Gáspár (1876) és Nemes Pál (1909).

G. 1941. XII.

8b)

$\text{♩} = 138$

Ki volt itt, ki jár itt,
 Ki-nek a pi-pá-ja ma-radt itt?
 Az é-néz ró-zsám, az járt itt,
 An-nak a pi-pá-ja ma-radt itt.

Nemes Pálné Bacskó Rozália (1910).

G. 1961. IX.

9

Rubato parlando $\text{♩} = 160$

1. A Len-gyel Pa-li-nak Dom-bon van a há-zo,
 Nap-ke-lel, nap-nyu-gal Kör-nyes-kö-rül jár-ja.
 Pa-li gye-rünk vár-mé-lop-nyi Cic-ke-Ta-lán vér-rel
 -ji zöld er-dő-visz szá-já-gyel Pa--rá-go köl-le-

2. Lengyel Pali pajtás,
 Gyerünk lovat lopni.
 Cickeji Katicát
 Köllene ruházni!

3. Lengyel Pali pajtás,
 Hun észünk vacsorát?
 Talán zöld erdőben
 Sütjük a szalonnát.

4. Zöld erdő zuggáso,
 Vadgalamb szóláso,
 Szégyen Lengyel Pali
 Most esett fogságbo.

5. A Lengyel Palinak
Gyócsünge, gatyájo,
Vérrel virágozott
A testi ruhájo.

6. Rászállott a pávo
Vármégye házáro,
Vizet visz szájábo
A rabok számáro.

7. – Mosdgyatok még, rabok,
Mert porossak vagytok,
Csak az Isten tudgya,
Mikor szabadultok!

Varga Mihályné Szűcs Rozália (1854).

G. 1939. I.

10

♩ = 92

1. Szé - dör - tr - da - te - vét,
Nem ár - an - nak a szél,
Kö - szö - nöm, an - gya - lom,
Hogy ed - dig sze - rel - tél.

2. Hogy eddig szerettél,
Engem megvetettél,
Arról nem tēheték,
Hogy engem szerettél.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1851).

G. 1939. I.

11

Parlando *♩ = 132*

1. E - sik e - só, e - sik,
A lo - vam is á - zik,
Sej, pi - ros kan - tár - szá - rán
Gyön - ge ke - zem fá - zik.

2. Rakd meg, rózsám, rakd meg
Lángoló tüzedet,
Sej, hadd melegítsem meg
Gyöngye két kezemet.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1851).

G. 1938. XII.

Poco rubato ♩ = 60

1. Mi - kor az Úr Jé - zus
E - zén a föl - dőn járt,
Ron - gyos ru - hács - ká - ba
Köl - dő - ni is el - járt

2. Beméne egy házhoz,
Régina asszonyhoz,
Alamizsnaképen
Kényeret kére ott.	3. Szent Régina jasszony
Keservesen síra,
Mert heted-magával
Árvaságra juta.
4. — Nincs több egy pénzémmél,
Azt is mástól kaptam! —
A Jézus nevében
Azt is odaadtam.	5. — Ménj ki, Péter, ménj ki,
Nézd, mit látsz az égén? —
— Látom Uram, látom
Ménnyeknek ajtaját,
Özveggy Reginának
Terített asztalát } ismétlésre
6. Özveggy Reginának
Terített asztala,
A szent alamizsna
Kivirágzott rajta.	7. Annak a virágját
Angyalok fölszédik,
A szép mennyországot
Ugy örvendeztetik.
8. Aki a szegénynek
Jobb kezét kinyújtja,
Annak van mennyekben
Terített asztala.	9. Szent Régina asszony
Té vagy boldog asszony,
Példadot kövesse
Téhát minden asszony!

$\text{♩} = 166 - 172$

1) ——— 2) ———

1. É - des - a - nyám volt kend,

3) ———

Mért nem ta - ní - től kē?

4) $\overbrace{\quad\quad\quad}^3$ $\overbrace{\quad\quad\quad}^3$

Mi - kor gyön - ge vesz - sző vó - lam,

5) $\overbrace{\quad\quad\quad}^5$ $\overbrace{\quad\quad\quad}^3$

Mér nem haj - tí - től kē?

2. De már mos nem hajlok,
Mer katona vagyok,
Ferenc József a számomra
Bakancsot szabatott.
3. Bakancsot szabatott,
De rövid a szára,
Hogyha hosszú marsot fujnak,
Elmerül a sárba.

2. VSZ.

1) + 2) ——— $\overbrace{\quad\quad\quad}^3$

mo - sá nem haj - lo - ká Mer ka - to - na

2. 3. VSZ. 3. VSZ.

4) 2) $\overbrace{\quad\quad\quad}^5$ 3) $\overbrace{\quad\quad\quad}^5$

- mom - ba - to - tla De rö - vid a

Loboda Jánosné Galambos Anna
(1896).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 92$

- Ej, szí - vem ré - vé - szém

Ví - gyél á - tal a ví - zén!

- { A' - tal víz - lek a Du - nán, ha még - fi - zeled jó du - lán!
A' - tal lész - lek

Ej, szí - vem, ré - ve - szém!

Nemes Gáspárné Vincze Katalin (1880).

G. 1939. VII.

15

♩ = 116

1. El-sza-ladl a lo-varn, de

Cil-rus-fa er-dó-be,

El-sza-kadl a rán-cos csiz-mám,

Sej, a nagy ke-re-sés-be.

2. Nė keresd a lovam,
Mert be van az fogva,
A gombosi istállóba
Sej, szóll a csengő rajta.

Tamaskó Antal (1911).

G. 1941. XII.

16

Rubato ♩ = 98

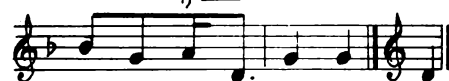
Föl-kö-töm a kar-dol

A-pá-mér, a-nyá-mér,

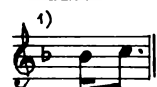

A-pá-mér, a-nyá-mér,

Jegy-dé-li máj-ká-mér!

1. VSZ.

-li máj-

Bacsó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1942. II.

1. Az ér mond-ja a lor - ma, ho - gy

Min - den kis - lány égy - for - ma,

Ha - zu - dik a lor - ma, nem égy - for - ma,

Min - dég szebb a szó - ke, mind a bar - na.

Komáromi Franciska (1942).

2. Azt mondja a reték
Barna kislányt szereték.

(:Hazudik a reték, nem szereték,
Szőke hejett barnát ölelgeték:)

D. 1961. IX.

Parlando $\text{♩} = 72$

1. Rő - pülj, ma - dár, rö - pülj

Zom - bo - ron kö - rös - zül!

szállj bé a ró - zsdm - hoz,
rii.

Ma - ga van é - gye - dül.

Zom - bo - ri tőm - lőc - be

Nemes Gáspár (1876).

2. Ha kérdi, hol vagyok,
Non' még, hogy rab vagyok.
Zombori tömlőcbe
Tértyik vasba vagyok.

3. Rab vagyok, rab vagyok
Szabadulást várok,
A jó Isten tudja,
Mikor szabadulok.

4. Rászállott a páva
Vármegye házára,
Ennek a nagy rabnak
Szabadulására.

G. 1939. VII.

Poco rubato $\text{♩} = 80-84$

1. Re - pülj, ma - dár, re - pülj

Szék - szár - don ké - rész - tül!

Szállj be ja ró - szá - ma - hoz, m -

Ma - ga van é - gye - dül.

2. Ha kérdi, hol vagyok,
Mon' még, hogy rab vagyok.
(:Székszárdi tömlöcbe
Térdig vasba vagyok:)

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1964. IV.

$\text{♩} = 96$

1. É - des - a - nyám, szen - tēm,

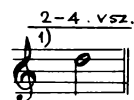
Né pi - ron - gass én - gēm,

Mert az a jó vő - rös - bor

Ho - zott i - de én - gēm!

- szép -

2. Itt a jó vörösbor,
Igyá' hát belüle
Itt a szép menyecske
Mulatozzál vele
(Ölekezzél véle).

3. Jaj annak a fának,
Kit a fejsze megvág
Jaj annak a lánynak
Kit a legény gyaláz.

4. Engem is gyaláztott
Égy sémmirevaló,
Aki a cipőmbé
Kapcának sém való.

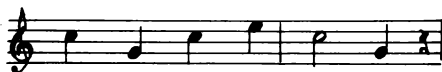
5. Édesanyám vót kē,
Mér nem tanított kē?
Gyöngé vessző vótam,
(Míg rózsafa vótam)
Mér nem hajlított kē!

6. De már mos' nem hajlok
Mer' katona vagyok,
Mer' az öregbíró
vált. (Az a huncut császár)
Már bē is iratott.
vált. (De még szomorított)

Varga Mihályné Szücs Róza (1855).

G. 1940. VII.

♩ = 104 21

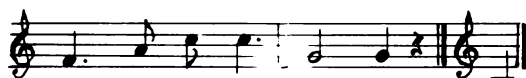
1. Fe - ke - te vá - ros - ban

Fe - hér to - ron' lát - szik.

Sej, lá - tom a ró - zsá - ma!,

Más { ö - li, - be ját - szik.
le - gény - nyel

2. Nem bánom, nem bánom,
De mégis sajnálom,
Sej, hogy az én rózsámat
Más ölibe látom.

Samu Istvánné Bártol Örszébet (1874).

D. 1942. XII.

♩ = 108 22

1. Sze - re - lém, . sze - re - lém,

Ál - ko - zott gyöl - re - lém,

Mér nem ter - mül - tél még min - den fa le - te - jün,

Min - den fa le - te - jün, di - d - fa le - ve - lün!

2. Mindén fa tetején,
 Diófa levelén,
 (:Hogy szakajtott volna
 Mindén szegény legény:)

3. Én is szakajtottam,
 De elszalajtottam,
 (:Szélid galamb helyett
 Vadgalambot fogtam:)

4. A szélid galambnak
 Tiszta búzát annak,
 (:De ja vadgalambnak
 Még rozstot sém annak:)

Kovács Andrásné Filipovics Örzse (1879).

G. 1942. II.

23

$\text{♩} = 126$

Eb - be ke - rek ló - ba
 Még - vesz - tek a bé - kák,
 Mind kí - csi - je, nagy - ja,
 ö - reg - je, ap - ra - ja.

Bacsó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1942. II.

24

$\text{♩} = 144$

$\text{♩} = 148$ Eb - be ke - rek ló - ba Mē - g₃ - vesz - tek a bé - kák, m.
 Mind kí - csi - je, nagy - ja, ö - re - ge, ap - ra - ja,
 Mind kí - csi - je, nagy - gya, ö - re - ge, a - p₃ - raj - ja.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1962. IX.

Parlando ♩ = 160

1. Ló-ra csi-kós, ló-ra, El-sza-lad a mé-nés,

El-sza-lad a mé-nés!

Csak é-gye-dül ma-rad

A pány-ván a nyer-gés!

- Nem lé-la, Meri itt az

<p>2. Nem tetheték róla,
(:Mert még vagyok fogval:)
(:Itt az öregbojtár,
Adjon számot róla!:)</p>	<p>3. Az aradi jóvár,
(:Kőből az oldala,:)
(:De sok rabok könnye
Csordulnak le rajta!:)</p>
<p>4. Nyújtsd be, rózsám, nyújtsd be
(:Fehér zsebkendődet,:)
(:Haggy törüljem bele
I° Könnyes szemejimet!:)
II° Sűrű könnyejimet!</p>	<p>5. A tömlöc teteje
(:Takaródzó párnám,:)
(:Kígyók, békák szeme
Világító gyertyám:)</p>
<p>6. A tömlöc feke
(:Az én vetett ágyam,:)
(:Annak két oldala
Az én hállótársam:)</p>	

Parlando ♩ = 208

1. Ló - ra, csi - kós, ló - ra, El - sza - ladl a mé - nés,

El - sza - ladl a mé - nés!

2) Csak ë - gye - dül ma - rad A pányván a nyer - gés.

2. vsz.

mé - nés Majd az ö - reg

2. Elszaladt a ménés,
(:Nem téteték róla, :)
Majd az öregbojtár
Adjon számot róla!

Lengyel Pál (1879).

Parlando ♩ = 168

1. Ló - ra, csi - kós, ló - ra.

El - sza - lad a mé - nés, El - sza - lad a mé - nés!

Csak ë - gye - dül ma - rad

A pány - ván a nyer - gés.

2. vsz.

Nem tē - he - tēk ró - la

2. Nem téteték róla,
(:Merd el vagyok fogva, :)
Itt az öregbojtár,
Adjon számot róla!

Kálóczi Imréné Tamaskó Éva (1908).

G. 1938. XII.

Parlando ♩ = 172

Ló-ra, csi-kós, Ló-ra,

Jel-sza-lad a mé-nés, El-sza-lad a mé-nés!

Csak e-gye-dül ma-rad

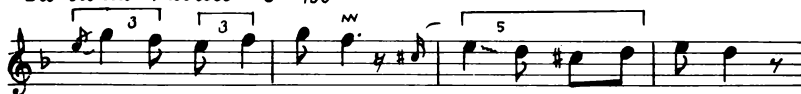

A pány-ván a nyer-gés.

2. vsz. mint 27

Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876).

G. 1939. I.

Parlando rubato ♩ = 196

1. Nem lom, mi van ve-lem, n - Nem lom, mi ja csu-da:
rül.

Nem ér en-gém kö-rül Ha-ro-ma roef pári-ti-ka!

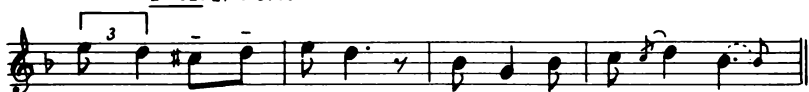

2. Ver-je még az Is-ten A szom-szé-dunk fi-ját!

Az-ú-ta hí-zok í-gy, Mi-jú-ta ve-lem há't!

A 2. VSZ. 2. ÉS 3. SORA:

A szom-szé-dunk fi-ját! Az-ú-ta hí-zok í-gy,

2. Verje még az Isten
A szomszédom fíját!
Azúta hízik így,
Mijúta velem hát!

Dobsay András (1893).

G. 1961. IX.

30

$\text{♩} = 152 - 160$
1) —

1. Ki - nek van, ki - nek van

Ka - ri - ka - gyű - rű - je,

2) —

An - nak van, an - nak van

Bar - na sze - re - ű - je

3. Vsz. 4. Vsz. 4. 5. Vsz.

1) — 2) —

Az a - Haj a - a - lá

2. Kinek van, kinek van
Sárga zsebkendője,
Annak van, annak van
Szőlke szeretője.

3. Az adós, az adós,
Kinek pöndöle gyócs.
Lám, az ényém daróc,
Nem is vagyok adós!

4. — Haj, alá, haj, alá,
Vizimalom alá.
Nē mēnj a víz alá.
Gyere subám alá!

5. Nē takargy bē nagyon,
Mert melegēm vagyok.
Rúzsám, selēmkendőm
Izzad a nyakamon!

Samu Istvánné Bártol Örszébet (1874).

D. 1942. XII.

$\text{♩} = 120$

1. Ki-nek van-rx, ki-nek van,
Ka-ri - ka - gyü - rü - je,
An-nak van, an-nak va

2) _____ 3) _____

Ba-rx-na sze-re - tő - je.

2. vsz.

1) _____ 2) ♩ _____ 3) _____

Sár-ga sző - sze-re -

2. Kinek van, kinek van
Sárga keszkenője,
Annak van, annak van
Szőke szeretője.

Komáromi Franciska (1942).

D. 1961. IX.

32 I.

$\text{♩} = 144$

Eb - be ke - rek tó - ba
Még - vesz - iek a bé - kák
Min' ki - csi - je, nagy - ja, ö - reg - je, ap - ra - ja,
Min' ki - csi - je, nagy - ja, ö - reg - je, ap - ra - ja!

$\text{♩} = 144$

32 II.

Haj, di - ná - lom most, mo - so - ga - lok most,

La - ka - lom van a pirán, nem ad - ha - tok most!

Tér - gyem ka - lá - cso, ol - jan, mind a po - gá - cso,

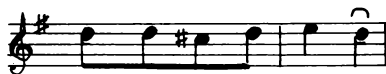
Pirna - bőr bo - lujj még, itt a szó - re, i - haj - rá!

Breznyák János (1860).

G. 1942. II.

33

Parlando $\text{♩} = 168$

1. El - mēnī az én rú - zám

l - de - gēn or - szág - ba,

ir - ja le - ve - lé - be:

Mēn - jek el u - tán - na.

2. Mēnjēn el a fene
Idegēn országba.
Inkáb meggyászolom
Háromféle gyászba.

3. Péntēkēn pirosba,
Szombaton fehérbe.
Vasárnap délután
Tiszta feketébe.
Égszínű selēmbe
vált. { Lángszínű selēmbe
Kékszínű selēmbe.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

Poco rubato $\text{♩} = 104$

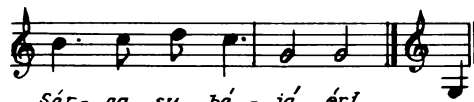
1. M \acute{e} g- \acute{o} l - \acute{e} lek \acute{e} gy \acute{e} l - g \acute{e} ny \acute{e} l

Hal - van fo - r \acute{e} nt - j \acute{a} \acute{e} rt,

Be - \acute{e} l - dob - t \acute{a} k a Ti - sz \acute{a} - ba

S \acute{a} r - ga su - b \acute{a} - j \acute{a} - \acute{e} rt.

2. Duna b \acute{e} nem v \acute{e} tte,
Partj \acute{a} ra vet \acute{e} tte.
 \acute{A} ra m \acute{e} nt \acute{e} gy hal \acute{a} szleg \acute{e} ny,
Cs \acute{o} nakj \acute{a} ra v \acute{e} tte.

3. \acute{A} ra m \acute{e} nt az anyja,
Kelti, de nem hallja:
– Kelj f \acute{o} l, fiam, \acute{e} d \acute{e} s fiam,
Borulj a nyakamba. –

4. – Nem kel \acute{e} k, nem kel \acute{e} k,
Mer m \acute{e} g vagyok halva.
Sz \acute{e} p fekete g \acute{o} nd \acute{o} r hajam
V \acute{a} llamra van fagyva.

$\text{♩} = 136$

1) 2)

1. É - des - a - nyám volt kē,

3) 4) 5)

Mé nem ia - ní - től kē?

6)

Mi - kor gyön - ge vesz - szó vol - tam,

7)

Mér nem haj - ú - től kē?

2. VSZ. 2) 4) 6) 5) 7) 3)

- lok va - Fe - renc Jós - ka - csót sza -

2. 3. VSZ. 1) 1) 3. VSZ. 5) 6)

- lo - Ba - kan - - ra Hogy - ha hosz - szú

2. De már most nem hajlok,
Mert katona vagyok.
Ferenc Jóska a lábamra
Bakancsot szabatott.
3. Bakancsot szabatott,
De rövid a szára.
Hogyha hosszú marsot fújnak,
Elmerül a sárba.

$\text{♩} = 154$

1) *Is - te - nēm, is - te - nēm,*

2) *Nem lóm, mi lell en - gém.*

3) *Ta - lán a sze - re - lóm any - ja*

Aí - ko - zott még en - gém?

2. VSZ

1) *Aí -*

2) *en -*

3) *- re - lóm*

Hodány Katalin (1891).

2. Átkozzon, átkozzon,
Nincs rá sēmmi gondom.
(:Szeretēm én azz ő fíját,
Istenēmre mondom.:)

G. 1961. IX.

7-szótagos

$\text{♩} = 104$

37

1. *De sok es - só, de sok sár,*

De sok kős - lán még - csal már!

Ha még ez az egy még - csal,

El - ál - ko - zom, hogy még - hal.

Nemes Gáspár (1876).

2. Kiszáradt a bodzafa,
Hun hállunk az étszaka?
Tēnátok vagy nálunk,
Ahol szép lánt találunk.

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 192$

1. Pi - ros al - ma csu - lój - ja,
 se - bés a ba - dóm száj - jo m -
 Még kell an - nak gyó - gyul - ni,
 Ha még a - kar csó - kul - rá.

Bacskó Károlyné Kálóczi Margit (1924).

2. Kis ómárjom kis kúccsa,
 A mi papunk, de furcsa.
 (:Este ményecskékhez jár,
 Másnap arról prédikál:)

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 120$

1. Ha lő el - mész, én is el,
 Tü - ted nem ma - ra - dok el.
 A - dok o - lyan pár csó - kol,
 Még - ér e - zér fo - rin - tal.
 2. VSZ.
 1)
 ki bar - na

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

2. Szép a fekete bárány,
 A feketeszemű lány.
 Legény is szép, ki barna,
 Kinek bodor a haja.

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 210$

1. sü - rú csil - la - gos az é - gz,

Majd e - szē - da - be ju - lo - ka még.

De már ak - kor kés - sőn lesz,

Mer má - sik sze - re - ő - ma'lesz.

2. Maj meglássuk estére,
Ki ül az ág szélére.
(.:Szőke lesz-é, vagy barna.
Vagy a szívem fájdalma:)

Ujj Józsefné Mészáros Anna (1914).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 178$

m Még - el - től a Bo - go - ja,

szől - ma - lo - ma'lett a fi - ja. m -

Mil - ti - tics a ko - má - jo,

szón - la ja pa - ti - ká - ja.

szón - la ja pa - ti - ká - ja.

Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1885).

G. 1961. IX.

1. M \acute{e} g-el - l \acute{e} tt a Bo-go - ja,

sze \acute{l} -ma - lom l \acute{e} tt a fi - ja,

Mi - \acute{u} - ti \acute{s} a ko - m \acute{a} -ja,

Szon - ta a pa - sze - \acute{t} \acute{a} - ja,

Szon - ta a pa - sze - \acute{t} \acute{a} - ja. ^(B)

2. H \acute{a} rom huszas, l \acute{a} tod- \acute{e} ?
Ha m \acute{e} ginn \acute{a} m, b \acute{a} nod- \acute{e} ?
Hogyn \acute{e} b \acute{a} nn \acute{a} m, kedves \acute{e} m,
Mikor v \acute{e} led... (Tov \acute{a} bb nem tudta.)

Nemes G \acute{a} sp \acute{a} r (1876) \acute{e} s N. G.-n \acute{e} Vincze Katalin (1880).

G. 1939. V.

$\text{♩} = 176$

De sok e - s \acute{o} de sok s \acute{a} r,

De sok kis - t \acute{a} n m \acute{e} g - csal \acute{e} l m \acute{a} r!

Ha m \acute{e} g \acute{e} gy - s \acute{o} r \acute{e} gy m \acute{e} g - csal,

El - \acute{a} l - ko - zom, hogy m \acute{e} g - hal.

Di \acute{o} si M \acute{a} rtonn \acute{e} K \acute{a} m \acute{a} n Katalin (1879).

D. 1968. XII.

$\text{♩} = 184$

1) —————

1. Pi - ros al - ma csu - lá - ja,

2) —————

3) —————

4) —————

5) —————

2. vsz.

1) —————

2) —————

3) —————

4) —————

5) —————

Ke - rül - lés ál - ló - lejj, ba - bám, ke - dő - ve - dő - re

Nem há - szé - mē - dő -

2. Vékon dőzkakerítés,
 Átlátszik az ölellés.
 Ölejj, babám, kedvedre,
 Nem hányom a szemedre!

♩ = 120

1. Pi - ros ál - ma csu - lá - ja,

Se - bés a bá - bám szá - ja.

Még kell an - nak gyó - gyul - ni,

Ha még - a - kar csó - kul - ni!

Kálóczi Margit (1924), Fehér Kató (1920),
Csizmár Vera (1923).

2. Piros alma gömbölű,
Z'enyém vagy te gyönyörű
Z'enyém vagy te, nem másé,
Nem az édesanyadé.
3. – Gyere, rózsám, gyere ki,
Barna rózsám, gyere ki!
– Nem mehetek én most ki,
Göndör hajam bontom ki.

G. 1940. VII.

♩ = 152

1. Nin - csen pén - zém, de majd léssz,

Majd ha Bács - gom - bo - son vá - sár léssz.

El - a - dom a szür - két, még a fe - ke - tét,

Vé - szék raj - ta bar - na mē - nyecs - két.

2. Nincsen pénzém, de majd lesz,
Maj, ha Kupuszinán vásár lesz.
Eladom a hajmát és a paprikát,
Vészék rajta édes pálinkát.

Nemes Pál (1909) és András (1901).

G. 1939. VII.

♩ = 126

Gye-rünk in - nejd más - há is,

Más jó - ba - rá - tunk-hoz is!

Az - tal is meg - kö - szönl - sük,

Hor - da - ját ü - re - sít - sük.

Samu Istvánné Bártol Örzsébet (1874).

D. 1942. III.

♩ = 116

1. Do - rosz - la - i őt - ró - nak

Ha! szép lo - val mon - da - nak.

El - lop - nám az ét - sza - ka,

Ha re - jánk nem vir - rad - na.

2. vsz.

az - sér - jén a

2. – Réánk virratt a hajnal,
 Jön a zsandár a vassal.
 Ráveri a kezemre,
 Úgy kísér a tömlőcbe.
3. Zsandár uram, nē bántson,
 Életemet sajnálom.
 Nē nézzén a szemembe,
 Úgy kíséřjén a tömlőcbe.

Diósi Mártonné Kámán Katalin (1879).

D. 1944. IV.

49

$\text{♩} = 138$

Ti - szán in - nen, Du - nán túl,

Ott sü - tük a kis ma - la - col fűz - fa - nyár - son, fa pa - rá - zson

Ti - szán in - nen, Du - nán túl,

Csó - kol kér a te - gény a lány - tól,

VÁLTOZAT

1/ Ti - szán in - nen, Du - nán túl

2/ EL - vá - lok a ba - bám - tól.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

Rubato ♩ = 82

1. Jé - zus gyer - mők - ko - rá - bõ,

Ná - zá - rőt vá - ro - sá - bõ,

Fa - racs - gál szent Jó - zsef - fel,

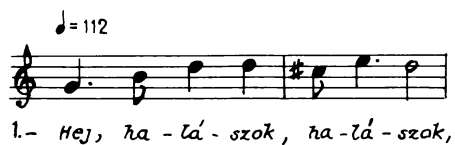

Ked - ves ne - ve - lõ - je - vel.

2. Örvend lelke Józsefnek
Az isteni gyermeknek.
Álmélkodván így szóla,
Szerelmes kis Jézuska!	3. Mennyből örömmel nézték,
Kis Jézust körülvették.
Két rózsaszárnyú angyal
Mosolygott, mint a hajnal.
4. Egy lombos pálmafának
Tövében egy kis háznak
Keből szűz Anyának
Szent gondolatok szállnak.	5. Elkészült a szent munka,
A kis rózsza-kérsztfá.
Jézus, mint egy méhecske
Szűz Anyjához szállt vele.
6. Piros arcán mosolja
A megváltás angyala
Nagy öröme mutatja:
– Nézd szűz Anyám, keresztfá.	7. Mondja a szűz Mária:
Lelkém szép mennyországá
Mit jelent a kérsztfá?
S kis Jézust megcsókolta.
8. Jézus anyját öleli,
Édes csókkal illeti.
Kedves anyám! megmondjam?
Ez az én halál-ágyam.	9. Ezt hallván a szűz Anya,
Mégdöbönt fájdalomában.
Jézust keblére zárta,
Könnyeivel áztatta.
10. Az ég kék boltozatján
Feltetszett egy szivárvány.
Mosolyaji valának
A menyeyi Atyának.	

Varga Mihályné Szűcs Róza (1855) és
Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

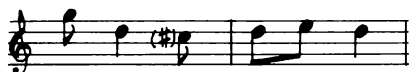
G. 1939. VII.

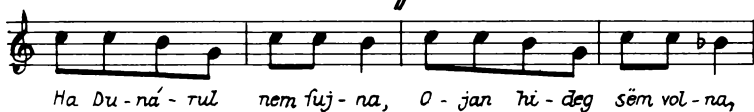
Cöndör Kuruc András (1861).

2. Hát a készeg mit észik,
Ha ja hálóba tészik?
– Nem észik az égyebét:
Dürgéncsét még keszegét
vált. Petrezsélém gyökeret.

G. 1939. VI.

REFR: Du - ná - rul fuj a szél,

REFR: Du - ná - rul fuj a szél.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

1. Pi-ro-sz-nye-lű ki-sz bícs-ka, Fe-küd-jő mel-lém, Ma-ris-ka,

REFR. Du-ná-rú' fuj a szél!

-Nem fek-szék én ken-dő mel-lé, Úgy sémz lő-szék a ken-dé!

REFR. Du-ná-rúl fuj a szél.

2. A Dunáról fúj a szél
Feküdj mellém, maj nem ér,
Dunárú fúj a szél!
Ha Dunárul nem fújna,
Ijen hideg sem volna,
Dunárú fúj a szél.

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

8-szótagos

É-dés-a-pám, é-dés-a-nyám,

El-ve-szétl a mak-ra-pi-pám!

Ad-jon ké pézl pár-ülí-ká-ra, hogy kős-sem a szo-pó-kám-ra!

Lő-vőn-du-la te-ve-le.

Nárai Jánosné Szűcs Maris (1894).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 108$

1) —————

1. Lē - mēnt a nap, még sincs es - te,

1) —————

Vár ön - gém egy kis mē - nyecs - ke.

2) —————

Már az á - gyát mēg - ve - tēt - te,

3) —————

É - szēm - ad - ta, te - rem - tēt - te!

1. VSZ.

1) 2) 3)

a nap, meg Már az á - gyát - ta, te -

2. – Ejnye, rúzsám, hová lőttél,
Hogy ijén soká nem gyüttél?
– Nem gyühettem, nem eresztett,
A kocsmáros berekesztett.
3. Most jöttem rá j'arra házra,
Ki véggel van az utcára.
Kék táblája, zöld rámája,
Ez a kisangyalom háza.
4. Falu végén ég a gyertya,
Egy szép kislány tartogassa.
El-elóccsa, mēg-mēg gyúccsa,
A szívemet szomorítsa.
5. Úgy ég a tűz, ha raknak rá,
Szóll az irigy, nē hallgas rá!
Raktak is rá, raknak is rá,
Kisangyalom, nē hallgass rá.

Parlando ♩ = 168

1.) ———

1. Éj - fél u - tán éggy az ó - ra,

3 3

Kelj föl, ró - zsa - m, e - redj ha - za!

2.) ———

Már az ku - lyák sém u - gal - nak,

♩ = 156

1 - ri - gye - id mind a - lusz - nak.

2. vsz. 1) 2)

- la - kon, Meg - ös -

2. Kitekinték kis ablakon,
Mére látom kisangyalom.
Mégösmérem gyócs gatyárú,
Magos sarkú csizmájárú.

3. Azt gondolod, hogy én bánom,
Hogy tötüled el köll válnom?
De énnékém csak egy álom:
Nem magad vagy a világon.

4. Erdő, erdő, de magos vagy,
Kisangyalom, de messze vagy.
Ha az erdőt kivághatnám,
Kisangyalom megláthatnám.

57

♩ = 154

Éj - fél u - tán egy az ó - ra,

Kelj föl, ró - zám, e - redj ha - za!

Már a ku - tyák sém u - gal - nak,

1 - ri - gye - jid mind a - lusz - nak.

Varga Mihály (1854).

G. 1939. I.

58

♩ = 184

1. Éj - fél u - tán egy az ó - ra,

Kelj föl, ró - zám, e - redj ha - za!

1 - ri - gye - jid mind a - lusz - nak,

Már a ku - tyák sém u - gal - nak.

2. Lőfelé folyik a Tisza,
Nem folyik az többé vissza.
Kisangyalom égypár csókja,
Ha sajnálja, vőgye vissza.

3. Két szem aranyos cserésznye,
De szép állású menyecske!
De szeretném az állását,
Égy éjjē vele hálását.

Varga Rozi (1881).

G. 1939. I.

$\text{♩} = 120$

1. sár-ga pa-pucs az ágy a-latt,
Csőr-ke csi-pog

Jaj de ré-gés-ré-gén nem lál-ta-lak!

Add í - de, ba - bám, a pi - ci szá - dal,

1)
Hagy csó - kul - jak raj - ta szá - zal!

2. 3. V.SZ.
1.
Tit -

2. Édesanyám monta nekém
Sej, haj, minék a szerető nekém.
Sej, haj, de én arra nem hajlottam,
Titkon szeretőt tartottam.

3. Titkon szeress, nē tudja más,
Sej, haj, tőled várok vigasztalást.
Sej, haj, nem szerettem soha sēnkit
Csak a magam szeretőjtit.

Parlando ♩ = 168

1)

1. Nincs é - gye - bem egy te - tűm - nél,

2)

Sej, de az is a nagy szé - gény - ség - től!

3)

Mert én szé - gény ár - va va - gyok,

Mín - dég az ég a - latt va - gyok

2). vsz. 2). vsz. 3). vsz.
1) 2) 3)

Sza - kad - Gyer - tők,

2. Szakadjon rám ez a felhő,
Né csurogjon rám az esső.
Mert én szegény árva vagyok,
Mindég az ég alatt vagyok.

3. Hogyha még találok halni,
Gyászruhámát rám kell adni.
Gyászruhámát rám adjátok,
Három árvám né bántsátok.

4. Alacson ház közepibe
Ki van az anyám terítve.
Gyerték, testvér, sirassátok,
Nekték is édesanyátok!

Kovács Andrásné Filipovics Örsze (1879).
Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1877).

G. 1942. II.

$\text{♩} = 108$

1) —————

1. A mi há-zunk szép he - lén van,
Ba - rom vá - sár e - lől - te van,
Az a - latl fo - ták a Csip - ke,
Rá - szál - totl a bús ger - ti - ce.

1) 4. VSZ. 5. 6. VSZ.

In - kább rak - jad az er - A mi há - zunk szép he -

<p>2. – Nė sirgy, ne ríjj, bús gerlice,
Maj jön nekėd párod ide!
– Nem köll nekėm sėnki párja,
Ha jaz enyém el van zárva.</p>	<p>3. Lám mėgmontam, bús gerlice,
Nė rakd az útra fėszkėdet,
Mer az úton sokan járnak.
Fėszkėcskėdre rátalálnak.</p>
<p>4. Inkább rakjad az erdőbe,
Annak is a közepėbe.
Inkább rakjad az erdőbe,
Annak is a közepėbe.</p>	<p>5. A mi házunk szép helén van,
A Mosztonga előtte van.
Van is abba csík is, hal is,
Barna jaz én galambom is.</p>
<p>6. Iszom, iszom, mindig iszom,
Míg a subám bė nem iszom.
Ha ja subám bė nem iszom,
Arra sė lész sėmmi gondom.</p>	<p>7. Álmos vagyok, mind a cica,
Nem aludtam az étszaka.
Még az éjjel sėm aluszok,
Véled, rúzsám, mullatozok.</p>

$\text{♩} = 100$ 62

1. Ló - gér - ka - róm lē - van ver - ve,
 1) _____
 Huszár - kö - pö - nye - gēm rá - te - rű - ve.
 Hu - szár - kö - pö - nye - gēm a sá - lo - rom,
 Si - ral - hatsz már, kis - an - gya - lom

2. vsz.
 1)

A tűn-

2. Mēgirtam a bús levelet
 A tündöklő csillag mellett

Novák Márton (1874).

D. 1942. XII.

$\text{♩} = 192$ 63

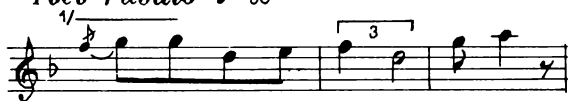
1. l - szik a bē - tyár a csa - pon,
 sűr egy kis - lány az aő - la - kon.
 Nē sűrj, kis - lány, o - jan na - gyon,
 Nem ü - tők a bē - tyárt a - gyon.

2. Hát ti, lányok, mit csináltok,
 Hogy ily későn vacsoráltok?
 Már minálunk lefeküdtek,
 Nékem ágyat sēm vetettek.

3. Nem is vetnek mindenkinek,
 Csak a magyar legényeknek.
 Mert a magyar legény aranybárány,
 Aranybetű van a vállán.

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1881).

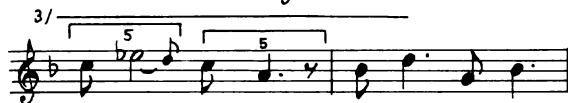
G. 1939. VI.

Poco rubato ♩ = 80

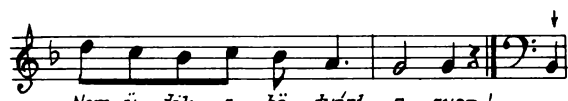
1. 1 - szik a bē - tyár a csa - pon,

2/ sár a kis - lány az ab - la - kon.

3/ Ne sárj, kis - lány, o - jan na - gyon,

Nem ü - zik a bē - tyárt a - gyon!

2. vsz.

Gőz - ko - Még - is Föl - fe - lé jés, le - fe -

2. Gőzkocsinak nincsen rúdja,
Mégis elvisz messze útra.
Fölfelé is, lefelé is,
A rózsám háza felé is.

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

Parlando ♩ = 116

Sár - nak, ri - nak az ö - re - gok,

A bús ár - vák és öz - ve - gyök.

Én is sí - rok bú - san, ár - ván,

Mert még - hall az é - dős máj - kám.

Dudás István (1864).

G. 1936. V.

Poco rubato ♩ = 180 - 188

1) ————— 2)

1. Vé - rës kar - dol hord - nak kö - rül,

3) —————

Az or - szág - ba kö - rës - kö - rül.

4) ————— 5) ————— 6) —————

A - ki vi - tész, a - ki bë - tyár,

7) ————— 3) ————— 3)

Ló - ra kap - jon, jön a ia - tár!

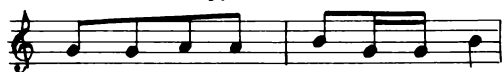
2. VSZ. 1) ————— 3) ————— 6) ————— 7) ————— 2. 3. VSZ. 5) —————

sëb - bël harc - ba Bë - la e - zër ú - gy

3. VSZ. 2) ————— 4) ————— 6) ————— 8) —————

- sëtt Vé - rës - sa - jó bë - le

2. Béla királ sëbbël-lobbal
Sijet harcba magyar haddal.
Në sijess úgy, Béla kiráj,
Sajónál vár ëzër halál!
3. Mëgkapta, amit keresëtt,
Aki vitéz, mind elesëtt.
||:Vërës lëtt a Sajó vize,
Annyi magyar vér fojt bele:||

Parlando ♩ = 86

1. Nincs én-ne-kém jobb em-be-rém,

Mint az én é - des is-te-ném,

Ott is meg-se - gít az én-gém,

A - hol én nem is re-mé-lém!

2. Zörög az agárcfalevél,
Mind elhordja aztat a szél.
Kit lőfelé, kit fölfele,
Kit a babám háza felé.
3. Fáj a szívem, nem tagadom,
Tééretted, kisangyalom.
Fáj a szívem tééretted,
Mert szívemet rabbal tetted.
4. Azt gondolod, mindig így léssz,
Hogy szeretóm soha nem léssz?
Pedig nem úgy léssz az mindég,
Borult után derül az ég.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1939. III.

Parlando ♩ = 84

1. Nem ki-vá-nok én már et-ni,

Mer'én sok dúl to-gok ér-nyi.

De ha én még so-ká é-lők,

Mir-dig bú-sabb na-pol é-rök.

2. Jaj, Istenem, de megvertél,
Hogy két szeretőt rëndéltél!
Az eggyiket nem szeretem,
A másik nem szeret engem.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1939. III.

$\text{♩} = 92$

1. Ü - res - sen áll már a kan - csó,
 Borl be - le, borl be - le!
 No, csak ha - mar a ja - vá - ból,
 Lè ve - le, lè ve - le!

2. vsz.
 1)
 szom - ja - zok

2. Igyál tehát, mert én nagyon
 Szomjazok, szomjazok.
 A csókodért, méz-csókodért,
 Galambom, meghalok.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 126$

1. Van már kis - szék, csak lá - ba köll,
 Van már há - rom, csak még egy köll.

REFR: Gye - re be, gye - re be, de gye - re be,
 Hadd ka - csinl - sak a két szé - med - be!

2. Csirke csipog az ágy alatt,
 Jaj, de régén nem láttalak.
 refr. Gyere bē, gyere bē, de gyere bē,
 Had kacsintsak a két szemedbe!

Babos Jánosné Szabó Rozália (1910).

D. 1943. I.

71

$\text{♩} = 144$

1. Fa - lu vé - g^{én} ég a fa - tűz,
 1) —————

Mel - lel - le jég szép bar - na szűz.
 2) ————— 3) —————

Még - c - géll a zseb - ken - dő - jc,
 4) —————

{ Én va - gyok a sze - re - tő - je
 El - hal - la

1) 2) 3) 4)
 Szóll az i - ri - gy Rak - tak rak - nak Kis -

2. Ugy ég a tűz, ha raknak rá,
 Szóll az irigy, nē hallgass rá.
 Raktak is rá, raknak is rá,
 Kisangyalom, nē hallgass rá.
3. Annyi nekēm az irigyem,
 Mint a fűszál a nagy rétén.
 Mint fűszál a nagy rétén,
 Még a csillag az egekén.
4. Egész világ rúlam beszél, de
 Mind elhordja jasztat a szél.
 vált. (De mind elhordja jaszt a szél)
 Kik lētésznek, kik félvésznek,
 Az irigyek maj' mēgésznek.

Samu Istvánné Bártol Örszébet (1874).

D. 1944. IV.

♩ = 108

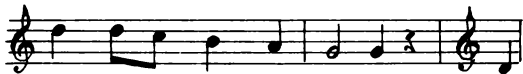
1. Cseh-or-szá-gi heggy ol-dal-ba

Pi-ros ró-zsa nyú-tik.

Raj-la, raj-la de, ma-gyar hu-szár,

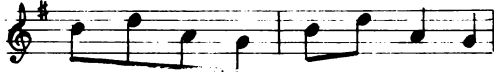

Sej, raj-la nyar-ga-ló-zik.

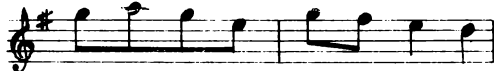
Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

2. – Nő nyargalózz, magyar huszár,
Mert léesel róla!
Nincs itten a tő édesanyád,
Sej, aki még siratna.
3. – Nő sirasson engem sőnki,
Ki vagyok tanulva!
Sőm kalupba, de sőm más marsba,
Sej, lő nem esők róla.
4. Mert a huszár a nyeregbe
Bele van terőmtve,
Mint citrusfa de a jó földbe,
Sej, bele gyökőrezve.

G. 1941. XII.

Parlando ♩ = 172

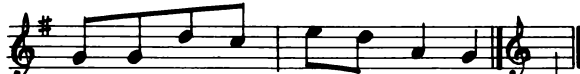
1) Már két he-te, vagy már há-rom,

Hogy szám-a-dó - ma! nem lát-tam.

A-mo-da gyün, a-mint lát-tom,

Fe-ke-le-csí - kos oza-má-ron.

a lo-va-

Nemes Gáspárné Vincze Katalin (1880).

2. Lovon gyüttem, nem számáron,
Hozd ki, babám, a kantárom!
Kantározd föl a lovamat.
Neked ajánlom magamat.

G. 1939. III.

Parlando rubato ♩ = 216

Búj - do - sik az ár - va ma - dár.
 Min - dën e - rő - dő szé - lén lë - száll.
 Hát az o - jar á - rő - va mint én,
 Ho - gy - nē búj - do - kol - na, szé - gény!

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

Poco rubato ♩ = 88 - [78]

1. Ki - mën - tem én a kis kert - be, ! -
 Lë - jül - tem a fa tö - vé - be,
 Hü - loél rám a fü - ge, fü - ge - fá - na - kő le - ve - le hm
 Bar - na ki - ső - lány szép sze - rel - me.

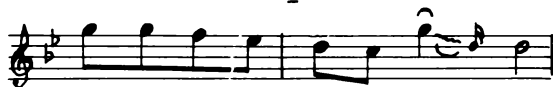
2. Ha még egyszer nagylány lennék,
 Jaj de szépen fölötöznék!
 (:Elmennék a bálba, babám lakodalmába,
 Ott maradnék éjszakára.:)

Hodány Katalin (1891).

G. 1961. IX.

Poco rubato ♩ = 66

1. sír a me - ze - jt pa - csír - ta,

Mind a két szö - mélt ki - sír - ta.

Sí - rok én magam is, sír az én ga - lam - bom is,

Lé - haj - tik ér - tem az ág is.

2. Ha még egyszer legény lennék,
Jaj, de szépen fölöltöznék.
Elmennék a bálba, babám lakodalmára,
Ott maradnék éjszakára.
3. Haza is köllene menni,
Itt is köllene maradni.
Sötét az éjszaka, babám, kísérelj haza,
Még szógálom még valaha!

Rubato ♩ = 96

1. sír a me - ze - ji pa - csír - ta, m -

Mind a két szé - mélt ki - sír - ta.

sí - rok én ma - gam is, sír az én ga - lam - bom is,

lő - haj - tik ér - tem az ág is.

2. vsz.

- tő - ző - a bá - lő - da - lő - má - - nát

2. Ha még egyszer lány lehetnék,
 Jaj, de szépen félöltöznék!
 (:Elmennék a bálba, babám lakodalmába,
 Ott maradnék éjszakára.:)

Parlando rubato ♩ = 108

1/ ————— 2/ —————

1. Ha - za jús köl - le - ne mēn - ni,
3/ ————— 4/ —————

Itt is köl - le - ne ma - ra - dō - ni!

5/ ————— 6/ —————

Ső - től az ét - sza - ka, ba - bām ki - sér - jél ha - za,
7/ —————

Mög - szol - gá - lom még va - la - ha!

2. vsz.

1/ ————— 2/ ————— 3/ ————— 4/ —————

egy - szē - rr lēn - Jaj, de szé - pon - tő - ző -

5/ ————— 6/ ————— 7/ —————

El - mēn - nék la - ko - dal - má O - tō

2. Ha még egyszerű legén lennék,
Jaj de szépen fölöltöznék!
(:Elmennék a bálba, babám lakodalmába,
Hazamennék étszakára.:)

♩ = 120 78

Csak hadd él - je(n) hadd sze - res - se,
 Csak e - lőt - tem né ő - löt - je!
 Mer, ha e - lőt - tem ö - le - ti,
 Kész a szi - vem még - re - pen - nyé!

Bacsó Mártonné Nemes Maris (1851).

G. 1942. II.

79

Pantando rubato ♩ = 108

1. Vé - rés kar - dol hord - lak kö - rül
 Az or - szág - ban kőr - nyes - kö - rül.
 A - ki vi - tész, a - ki bű - tyár,
 Ló - ra kap - jon, jön a ta - tár!
 2. VSZ. 3. VSZ.
 Sa - jó - nál vár - tész lőt a Sa - jó be - le
 4. VSZ. 1/ 2/ + 3/ I^a II^a I^a II^a
 - vák a si - rok bú - san si - ra - ha - zám - gyar ha - zám

2. Béla királ sèbbel-lobbal
Sijet harcba magyar haddal.
Nè sijess úgy, Béla királ,
Sajónál vár ezèr halál!
3. Mègkapta, amit keresètt,
Aki vitéz, mind elesètt.
||:Vèrés lètt a Sajó vize,
Annyi magyar vér fojt bele.:||
4. Sírnak, rínak az öregek,
A bús árvák és özvegyek.
Èn is sírok búsan, árván,
Mert mèghalt az édès mátkám.

Dobsay András (1893).

G. 1969. III.

80

$\text{♩} = 92 - 94$

1. Kis-an-gya-lom a-bő-la-ká-ba
ki-nyíl-ott egy pi-ro-só ró-tsa,
két-fe-lé haj-úk az á-ga
Ma-gya-r-ka sap-ká-já-ra.

2. A gőzösnek hat kereke
Bárcsak össze-vissza törne,
(:Hogy a magyar katonákat
Oj messzire el nè vigye!:))

2. V.SZ.:

há-t ke-re-ke Bár-csak -vis-sza lő-rő- Hogy a ma-gyar Oj mesz-

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

$\text{♩} = 120$

1. M \acute{e} g-ta - n \acute{u} - tam r \acute{e} - p \acute{e} - r \acute{a} t - ni,
 Hosz - sz \acute{u} vas - u - t \acute{a} t csi - n \acute{a} t - ni,
 A - zon m \acute{e} n \acute{e} gy mo - tor - ko - csi,
 Ki ja r \acute{e} g - ru - t \acute{a} - kal vi - sz \acute{u} .

2. Viszi, viszi messze földre,
 Galicia határszélre.
 Ott várják az új r \acute{e} grutát,
 Levágják a göndör haját.

Nemes Pál (1909) és
 N. Pálné Bacskó Rozi (1911)

G. 1939. VII.

Parlando $\text{♩} = 96$

1. Mi - kor m \acute{e} n - tem ha - za - fe - lé,
 Ki - lenc zsan - dár állt e - lej - b \acute{e} m.
 M \acute{i} nd az kér - di, mi a ne - vem,
 Van - ő u - ta - zó - le - ve - tem.

2. – M \acute{e} gállj, tollas, maj' m \acute{e} gmondom,
 Ha ja lajbmigombolom,
 Ha ja lajbmigombolom,
 vált. { Mind a hatot agyonszúrom,
 Mingyárt hatot agyonszúrok.
3. Visznek engem Nagyváradra,
 Kezem-lábam kurta vasba.
 Testvérjeim sírdogálnak,
 Hogy engemet vasba látnak.
4. Testvérjeim né sirjatok,
 Hogy engemet vasba láttok!
 Majd létöltöm az időmet,
 A tizenhat esztendőmet.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1940. VII.

Parlando $\text{♩} = 146$

1) *Mi - kor mēn - tem ha - za - fe - lé,*

2) *Ki - lenc zsan - dár áll e - lej - bém.*

 Mind - járl kér - dik, mi ja ne - vem,

4) *Hol az u - ta - zó - te - ve - lem.*

2. VSZ. *Mit - gyár egy - gyel Be - ki va - sz* **3. VSZ.** *Hogy en - ge - mel*

4. VSZ. *Úgy - sēm so - ká - jíg ma - a har - mirc - há - rom*

 Har - mirc - há - rom - dő -

Parlando $\text{♩} = 160$

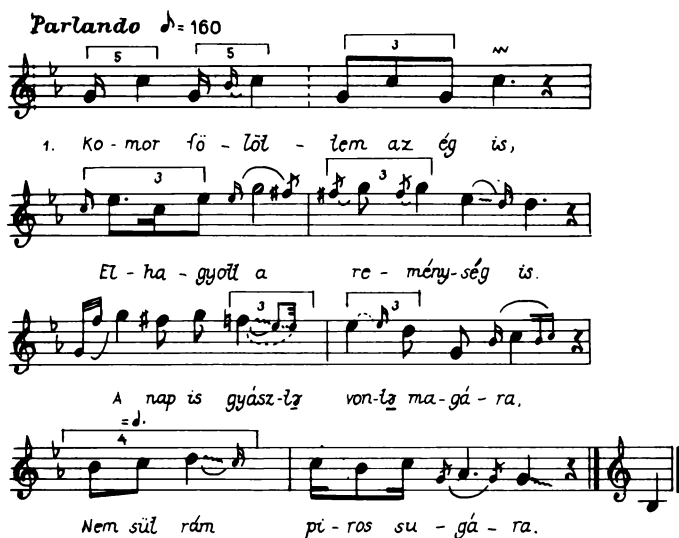
1. Mi - kor mēn - tem ha - za - fe - lé,
 Ki - lenc zsan - dár áll e - lej - bém.
 4) Azt kér - dik, hogy mi ja ne - vem,
 5) Hun az u - la - zó - le - ve - lem. m

2. VSZ.

1) majd mē - gē ki - gom - bo - Ha a gal - lért va - sz lá - tó
 2) va - sz - ba Ki - száb - ták mán Har - minc - há - rom

2. Megállj, tollas, majd megmondom
 Ha a gallért kigombolom!
 Ha a gallért kigombolom,
 Mind a hatot agyonszúrom.
3. Bekisérnek Magyaradra,
 Kezem-lábam kurta vasba.
 Testvéreim sírdogálnak,
 Hogy engémet vasba látnak.
4. Tesvéreim, ne sirjatok,
 Hogy engémet vasba láttok!
 (:Kiszabták mán az időmet,
 Harminchárom esztendőmet:).

Parlando ♩ = 160

1. Ko-mor fő-lől-tem az ég is,
El-ha-gyott a re-mény-ség is.
A nap is gyász-tz von-ta ma-gá-ra.
Nem sült rám pi-ros su-gá-ra.

2. Bús életem, bánat napom,
Fekete gyász alatt lakom.
Fekete gyász fehér üröm,
Nekem a bánat nem öröm.

3. Ojan bú van a szivemen,
Kétrét hajlott az egekén.
(:Ha még egyrét hajlott volna,
Szívem kettéhasadt volna:)

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1961. IX.

Parlando ♩ = 168 rit.

1. Ko-mor fe-lől-tem az ég is,
El-ha-gyott a sze-re-tőm is.
A nap is gyászt vont ma-gá-ra,
S nem sült rám pi-ros su-gá-ra.

A 2., 3. vsz. mint 85.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1940. VII.

Parlando $\text{♩} = 176$

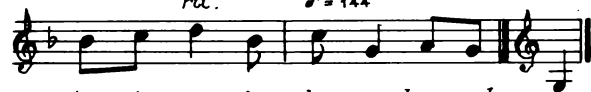
1. Éj - fél u - tán már eggy ó - ra,

Kelj fel, rú - zám, e - redj ha - za!

Mos! a ku - tyák sem u - gal - nak,
rül. $\text{♩} = 144$

l - ri - gye - im is a - lusz - nak.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

2. Édesanyám monta nekém,
Minek a szerető nekém.
De én ára nem hajlottam,
Titkon szeretőt tartottam.

G. 1939. VII.

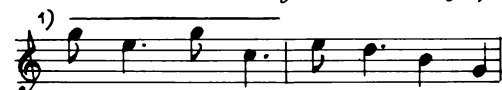
$\text{♩} = 108$

1. É - des - a - nyám ró - zsa - fá - ja,

Én vol - tam a leg - szébb á - ga,

De egy hun - cul lő - sza - kaj - tott,

{Kar - ja - i közl el - hőr - vasz - tott.
{Kar - ma - i

2. VSZ.

Ha tíz meg - hal,

2. Aki kettő, az nem három,
Volt szeretőm tizenhárom.
Ha tíz meghal, marad három,
Abbul is csak egy lesz párom.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882) és
Nemes Gáspárné Vincze Katalin (1880).

G. 1939. V.

$\text{♩} = 180$

Á - rok - parl - ján ká - csa - to - já s,

Ez a kis - lány de párl - li - kás.

Il - lik ne - ki, mer van ne - ki,

Sze - re - lő - je vől - te ne - ki.

$\text{♩} = 188$

Il - lik ne - ki, mer van ne - ki,

Sze - re - lő - je vől - te ne - ki.

♩ = 120

90

1. Ma - gas fán te - rēm a mēgy'-mag,

Ma - rad - hatsz, rú - zsám, ma - gad - nak!

De én sze - re - től ta - lá - lak,

De tē hun - cul, maj' mēg - bá - nod.

2. vsz.

- te - szá -

2. Feketeszárú cserésnye,
De szép állású menyecske.
De szeretném az állását,
Egy éjjel vele hállását.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

91

♩ = 108

m - Ma - gas fán te - rēm a mēgy - mag,

Ma - rad - hatsz, ró - zsám, ma - gad - nak *hn*

De jén sze - re - től ta - lá - lak, *hn*

De tē, hun - cul, maj' mēg - bá - nod.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1961. IX.

Parlando ♩ = 176 *rit.*

1. A - lal - lő - lül vő - rös az ég,
Mondd még, ró - zsa - m, sze - relsz - e még?
Ha nem sze - relsz, ne csa - lo - gass,
Pi - ros or - cám ne hőr - vasz - gasd!

<p>2. Vörösödik az ég alja,
Alacsony a fejem alja.
Gyere, babám, igazítsd meg,
Bús a szívem, vigasztald meg.</p>	<p>3. Ezén a sötét éjszakán,
Csillag ragyog az ég alján.
De már énnékem nem ragyog,
Vált. Volt szeretőm, de jelhagyott.
Mer' szerető nélkül vagyok.</p>
<p>4. Kimegyék a temetőbe,
Arccal borulok a földre.
Borulok anyám sírjára,
Most vagyok igazi árva.</p>	<p>5. Kéket nyílik az ibolya,
Szerelmes nem lézlek soha.
Láncot kötök a szívemre,
Mégmutatom, bírok vele.</p>
<p>6. Szerettelek, rózsám nagyon,
De már annak vége nagyon.
Vége, vége, szeretetnek,
Tejjék kedve sok irigynek.</p>	<p>7. Nincs magasabb az egeknél,
Nincs nagyobb a szerelémnél.
Kit a szerelém körül fog,
Nem is köll annak a dolog.</p>
<p>8. Édesanyám rózsafája,
Én voltam a legszép ága.
De egy huncut leszakajtott,
Mindent virágot, elhervasztott.</p>	<p>*) Kimegyék a temetőbe,
Kíásom sirom előre.
Hogyha még-talállok halnyi,
Légyen hová eltemetni.</p>

*) Bacskó Antalné (1882) és Nemes Gáspár (1876) szövegváltozata

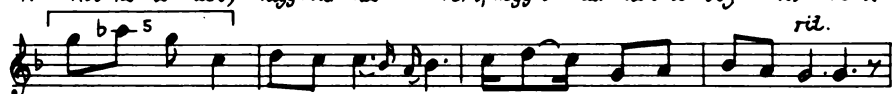
Bacskó Mártonné Nemes Maris (1859).

G. 1939. XII.

Parlando ♩ = 120

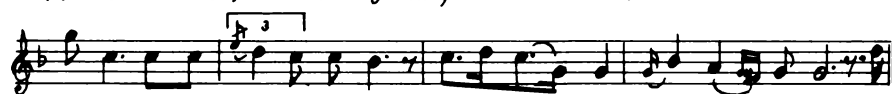
1. Kél he-le lán, vagy már há - rom, Hogy o - da van a boj - tá - rom.
rit.

a tempo De a - motl jön, a-mint lá - tom, Sö-tel fe - ke - te sza - má - ron.

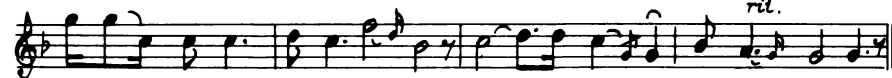
2. Sö - té - lé - dik, al - ko - ryo - dik, A szám - a - dó ká - rom - ko - dik.

A szám - a - dó ká - rom - ko - dik, Mind a há - rom boj - tár i - szik az

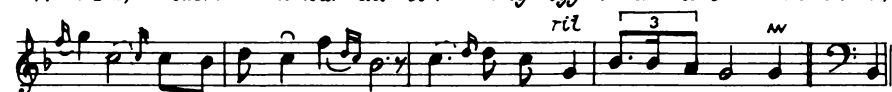
3. Egy - gyik i - szik Cse - re - pes - be, A má - sik a Zsin - dē - jē - se - be,
rit.

A har - ma - dik a Mor - gó - ba, Mind a há - rom csa - var - gó - ba

4. I - szom, i - szom a csár - dá - ba. Míg egy lo - vom lész a há - m - ban.

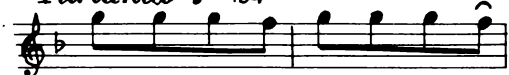
Ke - lő - te be - fo - gok lóg - gó - ra, Egye még - ma - rad bor - ra - va - ló - ra.

2. Sötétedik, alkonyodik,
A számadó káromkodik.
A számadó káromkodik,
Mind a három bojtár iszik.

3. Egyik iszik Cserepesbe,
A másik a Zsindjésbe,
A harmadik a Morgóba,
Mind a három csavargóba.

4. Iszom, iszom a csárdábo,
Míg egy lovam lész a hámbó.
Kettőt befogok lóggóra,
Egy még marad borralóra.

94

Parlando ♩ = 184

Már két he - te, vagy már há - rom,

Mó - za a szám - a - dót vá - rom.

A - mo - da jön, a - mint lá - tom,
röl. az ♩ = 164

Fe - ke - te szö - rű sza - má - ron.

Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876).

G. 1939. I.

95

Parlando ♩ = 821. Már két he - te, { vagy már há - rom,
a - vagy

Mó - za a szám - a - dót vá - rom.

A - mo - da .jön, a - mint lá - tom,

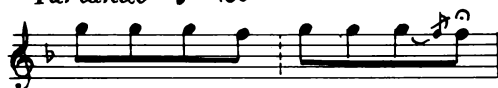

Szür - ke lo - von, vagy sza - má - ron.

<p>2. Sötétedik, alkonyodik,
A számadó káromkodik.
A számadó káromkodik,
Mind a három bojtár iszik.</p> <p>4. – Jó estét, juhászbojtárok,
Van-é híja a falkának?
– De nem is volt, de nem is léssz,
Még a lánya szeretőm léssz!</p> | <p>3. Az égydik a Szerepésbe,
A másik a Sindülésbe.
A harmadik a Zsinórba,
Juhom jár a csavargóba.</p> <p>5. – Hát az a szép ürü hol van?
Hát az a szép tokjú' hol van?
– Kutyák itták még a vérit,
Én ettem még többi részit!</p> |
|---|--|

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1941. XII.

Parlando $\text{♩} = 168$

1. Csü - tör - tő - kön vir - ra - dó - ra

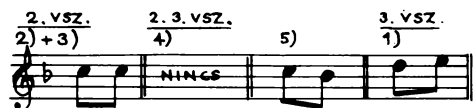
Ta - lál - tam egy pej - csi - kó - ra -

4) An Al - lig, hogy el - szőn - työ - rőd - lem,

Ké - lenc zsan - dár, nyolc - van pan - dúr áll e - lől - lem!

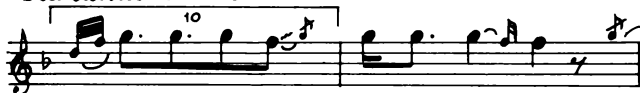
hem a - csak egy Zsan - dár

2. – Mit akarnak itt az urak,
Talán vasalni akarnak?
– Nem akarunk mink itt sémmit,
Csak egy csikót keresünk itt!
3. – Az a csikó nem eladó,
Nem is zsandár alá való!
Ha egy zsandár arra fölül,
Mind a fecske úgy elröpül.

Nagy Mihály (1859).

G. 1941. XII.

97/a

Parlando $\text{♩} = 156$

Haj - dú, haj - dú, ö - reg haj - dú, n -

Nem ér le - géd töb - bel a bú.

El - ad - tad a le - he - ne - det, n -

Nem ö - szó több é - dős le - jel! #

Loboda Jánosné Galambos Anna (1896).

G. 1961. IX.

97/b

Parlando ♩ = 84

Haj-du, haj-du, ö-reg haj-du, *hn*
 De nem tu-dod, hogy mi ja bú.
 El-ad-lad a te-he-ne-del, *z-*
 Nem é-szél löbb é-dés te-je!
 - Föz-zél, Ka-lánk, lö-kö-iz, ba-ból,
 Al-tul sza-run-ka nagy vas-ta-gol!

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1961. IX.

Parlando ♩ = 168 98

1. Szi-va-r-vá-nyos az ég al-ja,
 A-la-csöny a fe-jem al-ja.
 Gye-re, ró-zsám i-ga-zítsd még,
 Bús a szí-vem, ví-gasz-tal-d még!

2. Addig iszok, amíg ló lessz,
 Azután a víz is jó lessz.
 Kocsmárosné bizony-ságom,
 Hogy én a bort nem utállom.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

Parlando $\text{♩} = 176$

1. Búj-do-sík az ár-va ma-dár,
1) 2) 3)

Égy-gyík ág-ról a má-sík-ra száll.
4)

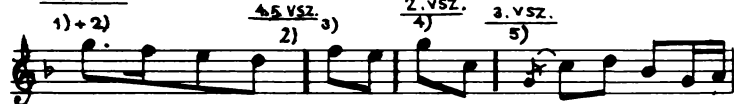

Hál egy o-lyan ár-va, mint én,

Hogy-né búj-do-kol-na, szé-gény!

2.3. VSZ.

Jaj, hát nem mon-csen-őm sen-Kocs-má- Ki éggy ág-ról a

2. Panaszkonék, de nincs kinek,
Igy, hát nem mondom sēnkinek.
Lēpanaszolom a földnek,
A szomorú életēmet.

3. Árva vagyok, mind a gólya,
Kinek nincsen pártfogója.
Árva vagyok, mind a madár,
Ki éggy ágról a másikra száll.

4. Zörög a kocsi a fagyon,
Szeretēm én a bort nagyon.
Kocsmárosné bizonyságom,
Hogy én a bort nem utállom.

5. Iszom, iszom, mindég iszom,
Míg a lovam bē nem iszom.
Ha a lovamat bēiszom,
Arra sēm lēs sēmmi gondom.

Kovacs Andrásné Filipovics Örzse (1879) és
Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876).

G. 1942. II.

Parlando ♩ = 112

1. Én nem-ze-tém, zsi-dó né-rem,
Té-el-le-né-dg mit vé-tél-tem?
Hogy ló-leđ na-látl szen-ved-tem,
Fe-lel-jg még im-már én-ne-kém!

2. Én tégedet Égyiptomból
Kihoztalak nagy rabságból.
Té engem, kedves hazámból
Kivertél a szent városból.

Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1885).

G. 1961. IX.

Parlando $\text{♩} = 172$

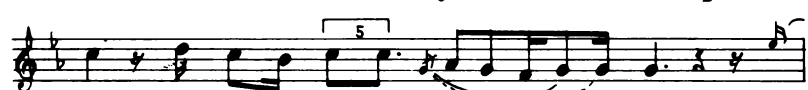
1. Em - lé - kez - zünk tör - len - tek - rül, m

Ma - gya - ro - ká - nak hős tel - - te - ká - rül.

E - tel - köz - ből ki - jöl - te - ká - rül,

Új ha - zá - ba ér - kez - - te - ká - rül sz -

2. Szláv vaj - dá - ra r - rá - i - zen - tek,

A - dő - ná bé - kén fel e föl - det.

Szláv vaj - da biz rá nem ál - la,

Sze - re - gők - kel har - cő - ba szál - la.

2. Szláv vajdára rázentek,
Adná békén fel e földet.
Szláv vajda biz rá nem álla,
Seregkkel harcba szálla.

3. Árpád vezér rajtuk ütött,
Közöttük lám nagy kárt tövött.
Aztán mégis nömös vala.
Testvér-jobbót nyujtott vala.

4. Rá nagy áldomást ivának,
Küszöbén ez új hazának.
(:Hogy kit Hadúr tartson s védjen,
Ez lęgyen az ének végén.:)

102

Parlando ♩ = 144

3. Árpád vezér rajtuk ütött,
Közöttük, lám, nagy kárt tövött.

♩ = 140

Aztán mégis némés vala,
Testvér-jobból nyújtott vala.

♩ = 146

4. Rá nagy áldomást ivának,
Küszöbön ez új hazának,
Hogy kit hadunk tartson védjén,
Ez legyen az ének végén.

<p>2. Szláv vajdára ráizentek,
Adna békén fele földet.
Szláv vajda biz rá nem álla,
Seregünkkel harcba szálla.</p>	<p>3. Árpád vezér rajtuk ütött,
Közöttük, lám nagy kárt tövött.
Aztán mégis némés vala,
Testvér-jobból nyújtott vala.</p>
<p>4. Rá nagy áldomást ivának,
Küszöbön ez új hazának,
Hogy kit hadunk tartson, védjén,
Ez legyen az ének végén.</p>	

Suhajda József (1889).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 120$ 103

1. Er - re gye - re, a - mer - re én,
Maj még - tu - dód, hol la - kom én!
Vi - jasz - gyér - tyúl é - ge - tők én,
Bar - na le - gényl sze - re - tők én.

2. Bár szeretne, bár elvénne,
Bár piros cipellőt vènne!
Arany csattot tizenkettőt,
Három aranyos keszkenőt!

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 138 - 142$ 104

1. Ē - re gye - re, a - mē - re én,
Maj még tu - dód, hol la - kok én!
Vi - jasz - gyér - tyúl é - ge - tők én,
Bar - na le - gényl sze - re - tők én.

2. Bár szeretne, bár elvénne,
Bár piros cipellőt vènne,
Aranycsatost, tizenkettőt,
Három aranyos keszkenyőt.

3. Árokparton kácsatojás
Ez a kislány, de pántlikás!
Illik neki, mer van neki,
Szeretője vette neki.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1961. IX.

105

♩ = 156 - 160

1. A' - rok - par - ton ká - csa - lo - jás,

Ez a kis - lány de párl - ti - kás!

Il - ti - ká né - ki, mert van né - ki,

Sze - re - lő - je vől - te né - ki.

2. Irigyeim sokan vannak,
Mint a kutyák, úgy ugatnak.
Aggyunk nekik víg napokat,
Hadd ugassák ki magukat!

Bacsókó Károlyné Kálóczi Margit (1924).

G. 1961. IX.

106

♩ = 172

1. A' - rok - par - ton ká - csa - lo - jás,

Ez a kis - lány de párl - ti - kás!

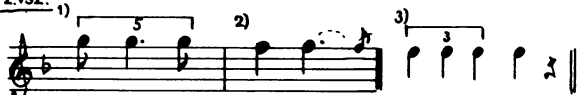

I - lők né - ki, mer van né - ki,

Sze - re - lő - je vől - te né - ki.

2. vsz.

a - mē - re tu - do - dő sze - re - zek én

2. Ére gyere, amére én,
Majd megtudod, hol lakok én.
Vijaszgyertyát égeték én,
Barna kislányt szeretek én.

Suhajda József (1889).

G. 1961. IX.

107

$\text{♩} = 136$

A' - rok - par - lon ká - csa - lo - já s,
Ez a kis - lá - ny de pán - tő - ti - kás!
l - tő - ti - kő - né - ki, mer van né - ki
sze - re - tő - je vő - l - te né - ki.

Loboda Jánosné Galambos Anna (1896).

G. 1961. IX.

108

$\text{♩} = 120$

1. A' - rok - par - lon ká - csa - lo - já s,
Ez a kis - lány de pán - tő - ti - kás!
ll - tők né - ki, mer van ne - ki,
sze - re - tő - je vő - l - te né - ki.

2. Esik eső még a dara,
Fázik a kisasszony fara.
Ahol fázik bétakarja,
Ahol viszket mégvakarja.

3. Erdő, erdő, de magas vagy!
Kisangyalom, de messze vagy!
Ha jaz erdőt kivágnám,
Kisangyalom megláthatnám.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. III.

♩ = 176 109

1. A' - rok - par - ton ká - csa - to - jás,

Ez a kis - lán de pánt - li - kás!

Il - lik ne ki, mer van ne - ki,

Sze - re - tő - je vől - te ne - ki.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

2. Ere, gyere, amēre én,
Maj' megtudod, hol lakok én.
Vijasz gyertyát égeték én,
Barna legént szereték én.

G. 1961. IX.

♩ = 184 110

1. I - rí - gye - jé - mē so - kan van - na - kē,

Mind a ku - lyák ugy u - ga - tē - nak.

Hagy - gyun - kē né - ki - kē vīg na - po - kal,

Hagy u - gas - sák ki ma - gu - kal!

2. vsz.

Any - nyi ja lány - ba já - rē - zen - tük A cso - port - ba

2. Anyi ja lány, mind a csillag,
Csoportba jár, mind a galamb.
Mégrözzentik, széjjelszalad,
A csoportba jégý sē marad.

3. Árokparton kácsatojás,
Ez a kislán, de pántlikás.
Illik néki, mer van néki,
Szeretője vette neki.

Ujj Józsefné Mészáros Anna (1914).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 120$

1. É - re gye - re a - má - re én,
Majd még - tu - dód, hol la - kok én! zv -
vi - jak - szá gyer - tyát é - ge - lők én.
Bar - na le - gényt sze - re - lők én.

2. V.SZ.
1/ mincs
Bár el - vön - ne - pel - lőt ven - Pi - ros

2. Bár szeretne, bár elvénne,
Bár piros cipellőt vènne.
Piros cipőt, tizenkettőt,
Három aranyos keszkenyőt!

9-szótagos

112

$\text{♩} = 120$

1. Túl-só so-ron e-sik az es-ső,

Në mēnj ā-ra, ró-zsám, el-e-sől! ha

Be-sá-ro-zod a sár-ga ct-pe-lőt, m-

Mēg-gz-ver ér-te ré-gi sze-re-lőd.

2. vsz.

Túl--ra Në mēnj ā-ra Gu-bē-

Ha Ha mész, Gu-bē- Is-ten úgy-

2. Túlsó soron esik a dara,
 Në mēnj āra, Gubēra Vēra!
 (:Ha jár a mész, Gubēra Vēra,
 Isten uccse, mēgüt a guta!:))

$\text{♩} = 176$

1) —

1. Csil-lag Bo-ris, tu-dom a ne-ved,

2) — 3) —

Ér-te-dz va-gyok ha-lá-los be-leg.

4) — 5) —

Ves-dz rá-mz, ró-zsám, csal-fa szé-mé-del.

6) —

Út tud-ják, hogy í-ga-zán sze-relsz!

2. V.S.Z.

1)+2) 3) 4) 5) 6)

-só, Nē-mēnj kis-lány El-sár-zod a -lő-dz Mē-gz-ver

2. Túlson esik az esső,
Nē mēnj arra, kislány, eleső!
(:Elsárod a piros cipēlőd,
Mēgver érte régi szeretőd:)

Radics Józsefné Szűcs Mária (1890).

D. 1968. XII.

10-szótagos

114

Rubato $\text{♩} = 80$

1) Ma - gya - rok va - gyun - kő, nincs sza - bad - sá - gunk,

2) 3)

4) *acc.* $\text{♩} = 88$

Mert a sza - bad - ság gyász hol - zott ránk.

REFR:

Sé - baj, sé - baj, él - jen a nem - zel, él - jen a hon!

2. VSZ.

1) 2) 3) 4)

Majd letör - jük an - nak Hogy né - pa - ran -

2. Majd letörjük szarvát annak a nagy úrnak,
 Hogy né parancsoljon a magyarnak.
 refr. Sebaj, sebaj, éljen a nemzet, éljen a hon!

Babos János (1906).

D. 1961. IX.

Poco parlando ♩=96

1. Gyu - la - ji Ká - roj - nak hív - nak en - gém,
ka - to - ná - nak be - so - rol - lak en - gém,
A - rarj lán - c a kar - csu de - ré - ka - mon,
E - züst kard a vi - sz ol - da - la - mon.

2. VSZ. 3. VSZ. 4. VSZ. 6. VSZ. 2.3.4.5.6.V. 3.4.5.V.
en - gém - ta - lum a - nyám ked - ves a Zászló el köll

2. VSZ. 6. VSZ. 2.4.6.V. 3.V. 5. VSZ. 6. VSZ. 2.3. VSZ.
én végy Hogy - né Ha ve - szél - ko - gém csak hol - tig

2. Nem fogtak még engemet kötéllel,
Zászlók alatt magam csaptam én fel.
Szülőhazám, té szép Magyarország,
Hogyné lennék holtig hú tehozzád!
3. Isten hozzád, falum szép határja,
Mejből el köll menném katonának.
Jó magyar nem rakja szégre kardját,
Ha veszéjbe lássa szép hazáját.
4. Isten hozzád, anyám csendés sírja,
Mejre nem borulok többé soha!
El köll menném most már a csatába,
Visszajönni nem bízik hijába.

5. Isten hozzád, rózsám, hű leányka,
Most már el köll mennem nemsokára!
Ha jaz Isten jön segédmemre,
Szűzkoszorút hozok a fejedre.

6. — Kedves rózsám, kevés [a] reménységem,
Hogy tē engēm hű párodnak végy el.
Te jęgy gróffi, én ęgy árva lánka,
Hűségem csak gróf-szived kívánja.

Diósi Mártonné Kámán Katalin (1879).

D. 1968. XII.

116

Poco rubato ♩=96

1. - Coer-fa mo-gyo - rú-fa er az er-dő,
Valld még, kedves ró-zsám, kil sze-re-től!
- Nem ę-gye-bez, rú-zsám, csak te-gę-dez.
Ę-szēm a ra-gyo-gás két sze-mę-dez!

2. — Hogyan tudtál, rúzsám, idejönni?
Szélēs árkot köllött átugorjni.
Majd, ha a tē lábod ki fog törnyi,
Ki fog rúlad, rúzsám, szánakoznyi?

3. — Szánakoznék, rúzsám, de nem meręk,
Szölke szeretőm van, attúl félęk.
A minapábo már fenyegetętt,
Azútátul fogva mindig félęk.

Bacsó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1939. III.

Parlando ♩ = 176 117

1. Bo-go-ja-i fe-hér cé-du-la-ház,
 El-bo-rí-tottl en-gö-mel már a gyász.
 Bo-rij-ja bé e-gész é-le-té-mel,
 Ha jel-vil-lék ked-ves sze-re-íó-mel.

2. Minek varrják nekem a gyolcsruhát,
 Ha ja nevem katonának írók!
 Ha megválnak, jó léssz a sebémre,
 Ha meghalok, eltemetnek benne.
3. Nincs énnekem nagyobb ellenségem,
 Mint, ha mondják, vén a feleségem.
 Eszembe jut régi legénységem,
 Még az étel sém esik jól nekém.
4. Ha meghalok, el né temeseték,
 Még babámnak levelet nem küldtök!
 Hadd lássa még a hideg testemet,
 Úgy tégyenek a sírba engemet.

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882) és Nemes Gáspár (1876). G. 1939. VII.

118

Parlando ♩ = 72-76

1. Bo-go-ja-ji fe-hér cé-du-la-ház,
 El-bo-rí-tottl en-gö-mel már a gyász m-
 Bo-rij-ja be e-gész é-le-té-mel,
 Ha jel-vil-lék ked-ves sze-re-íó-mel!

2. Minek varják nekem a gyászruhát,
 Ha ja nevem katonának írják!
 Ha megvágna, jó léssz a sebémre,
 Ha meghalok, eltemetnek benne.

3. Ugy elmegyek, hogy még äggyünk së szöl,
 Hírëm, nevem soha nem hajjátok.
 Holtlevelem hogyha megkapjátok,
 Azt is tudom, sírva jolvassátok!

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1961. IX.

119

$\text{♩} = 104$

Csí - kor - gós a cí - póm, a - kíl vël - tem,
 Sár - ga paí - kól rá - ve - ret - tem,
 A - mer - re én já - rok, azt ko - pog - ja:
 So - sëm sze - ret - te - lek, ië csal - fa.

1. VSZ.
 a - mer -

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

120

♩ = 88 - 92

Ki - ön - től a Ti - sza a part - já - ra,
 Kis pej - lo - vam tér - dig jár a sár - ba,
 Sá - ros kan - tár - szá - ra a ke - zem - be,
 Gye - re, kis - an - gya - lom, az ö - lem - be! (8)

Nemes Gáspár (1876) és Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1941. XII.

121

♩ = 138

1. Bë - ug - rott az ür - ge az kony - há - ba,
 Még - él - te a sült krump - lő, ha - já - ba.
 Gon - dol - ko - zik a zsi - dó ma - gá - ba:
 Aj - vé, aj - vé, mi lesz va - cso - rá - ra!

2. Ördög bujjon az apád fíjába,
 Mit válogatsz a lánnak javába!
 – Egyen még a cifra micis fene,
 Tē sē vagy a legényék eleje!

3. Az én seggēm nem vendég, nem vendég,
 Tēgnap este mēgverték, mēgverték.
 A vármegye kutyája verte mēg,
 Hogy a fene ēgye mēg, ēgye mēg!

Kovács Andrásné Filipovics Őrse (1879).

G. 1942. II.

122

$\text{♩} = 116$

1. A gom-bo-si ha-las-ló, ha-las-ló,
 Be-le-jas-tem ko-csis-tú, lo-vas-ló.
 Gye-re, őg-bám, vál-l-sál ki be-ló-le,
 Ne jad-já ja ha-las-ló vi-zé-őe!

2. vsz.
 -sár van ko-csi ma-lg -va-va-ló szer-szá-

2. A gombosi híd alatt, híd alatt
 Nagy vásár van az alatt, az alatt.
 (:Eladom a kocsimat, lovamat,
 Rajta való szerszámot, magamat.:)

Ujj Józsefné Mészáros Anna (1914).

G. 1961. IX.

123

$\text{♩} = 110$

Szár-raz kó-ró la-vasz-sza-lg vi-rág-zik.
Az én ró-zsám ősz szel há-za-so-dik.
Én is e-lg-mé-kz víg la-ko-da-lg-má-ba,
Még-csó-ko-lom vó-le-gén ko-rá-ba.

Loboda Jánosné Galambos Anna (1896).

G. 1961. IX.

124

Parlando $\text{♩} = 168$

1. Bo-go-ja-ji lem-plom le-le-jé-be
Ül egy hol-ló, tisz-ta fe-ke-éc-be.
Szár-nya a-latt van egy ár-kus le-vél:
2. Talán katona sém lettem volna,
Ha ja bátyám bíró nem lett volna.
Háromszor írt a pesti bírónak:
„Csak az öcsém vigyék katonának.“

3. Bíró, bíró, bogojai bíró,
A két szeméd szédje ki a holló!
Mér' irtál bē engēm katonának?
Odahaza siratnak a lányok.

4.* Bogojai bíró kapujába,
Léhullott az akácfa virágja.
Fölszēnné azt sok jó édesanya,
Csak a fija nē lenne katona!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. III.

* Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882) változata.

125

Parlando $\text{♩} = 138$

hn Bo - go - ja - ji lo - ro - nyz te - te - je - be

$\text{♩} = 128$
ül egy ho - ló tisz - ta fe - ke - lé - ben.

$\text{♩} = 120$
Ró - zám, az a ho - ló min - két gyá - szol,

El a - kar - nak til - ta - ni ë - gyz - más - lól.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1961. IX.

Parlando $\text{♩} = 160$

1/ ————— 2/ —————

1. ri - Nem meesze van i - de ki - sa Mar - gi - ta,

3/

Azt a Ti - sza kö - rös - kö - rü - la foj - ja

5/ ————— 6/

kö - ze - pé - be a ba - ko - nyi csár - da ri -

8/

Ben - ne mu - lat ö - gyö bö - lyár bí - já - ba.

2. VSZ. 3. VSZ. 2) 2. VSZ. 3. VSZ. 2. VSZ.

jön - nek csár - dás - dá - rok ro - sz - né - dá - ját Má - ra

4) 2. 4. VSZ. 5) 2. VSZ. 3. VSZ. 4. VSZ.

fény - lük E - lől jön a Ott ben - te mu - lat ki se - mgy me - gyek,

6) 2. VSZ. 7) 2. 3. 5. VSZ. 8) 2. VSZ. 3. 4. VSZ. 9) 2. VSZ. 4. VSZ.

meg sem - na - gya l - ge - nyés - Ki - nek tel - a csár - hajl - sa

5. VSZ.

száz - e -

2. Onnand alól jönnek a zsandárok,
Már messziről fémlik a csákójuk.
Elől jön a zsandár főhadnagya,
Igenyessen a csárda ajtóra.
3. – Jó estét hát, csárdás csaplárosné!
Hát ez a szép szilaj csikó kijé?
– Ott benn mulat ennek a gazdája,
Most érkezett, nincs egy félórája.
4. – Küldje ki hát ennek a gazdáját,
Nem bántsuk mink, csak adja még magát!
– Ki sem mēgyék, mēg sēm adom magam,
Kinek tetszik, hajtsa el a lovam!
5. Kis pejlovam nem annyira bánom,
Csak a nyergēt, szērszámot sajnállom.
(:Szūgyellője a bugyēllárisom,
Abba hever százezēr forintom.:)

Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1886).

G. 1961. IX.

127

$\text{♩} = 138$

Bē-gyű-röm a sū-ve-gem te-te-jél,
 úgy vá-rom a főr-me-teg e-te-jül.
 úgy vá-rom el az i-dőm, a sor-som,
 Még az ég is bē-bo-rul, ha mon-dom.

Nemes Pálné Bacskó Rozi (1910).

G. 1940. VII.

11-szótagos

128

Parlando ♩ = 88

Föl-ü-lők a szá-ma-ram-ra nagy bú-san,
 Fü-te kö-zé vá-gok a nagy ga-más-sal,
 Is-ten ve-led, be-se nyá-jim, el-mé-gyék,
 Vagy még-ha-tok, vagy a da-bá--mé-té-szék!

Kálóczi József (1889).

G. 1939. V.

129

♩ = 108

1) ————— 2) ———
 1. Ud-va-rom-ba a-rany vál-lú, a-rany kút,
 2) ———
 Ab-ba für-dik a-rany ré-ce, még egy úd.
 Min-dég für-dik még-sém vi-zes a ló-lá,
 Az én ró-zsdm leg-szöb-b lány a fa-lu-ba.
 1) ——— 4. Vsz. ——— 2) ———
 nem az any-ja szül-

2. Ha fölülök kis pejlovam hátára,
Visszanézék Magyarország tájára.
Jaj, Istenem, mēre van az én hazám,
Tudom, sirat engem az édesanyám.
3. Fölmētem én a bihari nagy hēgyre,
Föltekinték āra magos nagy égre.
Jaj, Istenem, sokszor én fölsóhajtok,
Ill magosrú hazáig nem láthatok.
4. Ezt a kislányt nem az anyja szülte,
Zöld erdőbe agácfa termette.
Nem köll annak édesanyja dunyhája,
Betakarja jēs z szép legény subája.

Samu Istvánné Bártol Őrsébet (1874).

D. 1944. IV.

130

$\text{♩} = 126$

1) ———

1. Szép a hu-szár, mi-kor az ma-sé-ro-zik,

Né-gyen mēn-nék sor-já-ba, a cuksz-fű-rer nyo-má-da,

2) ———

Csi-rég-cső-rög a sar-kan-tyú a flas-zé-ron.

2. vsz.

1) 2)

De mi-ta ba-kancs a nagy sár-

2. (:De mikor a baka egrecérozik:),
Négyen mēnnenk sorjába, a cukszfirer utánna,
Csiszég-csoszog a bakancs a nagy sárba.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1940. VII.

131

$\text{♩} = 92 - 94$

1. Ti - zén - kei - ló, ti - zen - há - rom, ti - zen - négy, m-

Mon - daj mé - gy né - kem, kis - an - gya - lom, ho - vá méss!

- El - me - gyék a ré - gi sze - re - tők u - tán, m

Még - kér - de - zém, sze - rel - ő még i - ga - zán.

2. Azt hallottam, még akarsz házasodni,
Eredj ki az ég alá fohászkodni!
(:Gondold még, hogy kedvesem, mit fogadtál,
Mikor engem más szaváért elhagytál!)

Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1885).

G. 1961. IX.

Parlando $\text{♩} = 94$

132

1. cön - dör Pis - ta még - ver - te fe - le - sé - gét,

Úgy még - ver - te: vér - be hagy - ta a fe - jét.

Szé - gény Ma - ris, el - o - zán - ta jaz é - le - tét,

Se - bés Du - na mas - sa ja pi - ros vé - rit.

3. VSZ.

1) 2)
- me - rőszet - je

2. Polák Maris bujdosik az erdőbe,
Csütörtökön bujdosott ki belőle.
Szélés Duna volt annak a halála,
Bogojai nagy temető hazája.

3. Cöndör Pista kimént a temetőbe,
Létérdelt a sirköröszte elébe:
„Ejnye, Maris, fogjál égyet szólani,
Hogy mit fogjak két árváddal csinálni.“

Nemes Gáspár (1876), Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880),
Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

133

Poco parlando $\text{♩} = 88 - 94$

Cön-dör Pis-ta mē-gz-ver-te fe-le-sé-gét,
A kar-szék-kel be-jü-löl-le a fe-jét. *hn*
Du-na vi-ze mos-ta le pi-ro-sz vé-rét,
Cön-dör Pis-ta sí-ras-sa fe-le-sé-gét.
Du-na vi-ze mos-ta le pi-rosz vé-rét,
Cön-dör Pis-ta sí-ras-sa fe-le-sé-gét.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1961. IX.

Parlando ♩ = 196

1. Cse - jó Pis - ta kis ün - nep - lő csiz - má - ja
1) —

Nem ko - pog már a mo - ha - i csár - dá - ba.

Csár - dás Tré - szka kö - rül sít - n - gűll ken - dő - je
2) .

Nem lo - bog már Cse - jó Pis - ta zse - bé - be.

3. 4. VSZ. 4. 5. VSZ.

1) 2)

-ter bort 10-

2. Még mikor én tizenkét éves voltam,
Az apámtól lovat lopni tanultam.
Nem félek a vármégye törvényétől,
Létagadom a csillagot az égről.
3. Kocsmárosné, halat énnék, hozzék kend,
Az melléje egy liter bort adjék kend!
Szolgálóját strázsának állíjja kend!
Kocsmárosné, jól ráparancsoljék kend!
4. Szolgálója bészalad nagy ijedten:
Alulról jön kilenc zsandár fegyverben
Csejő Pista nem vette jezt tréfára,
Félugrott a bársonyszőrű lovára.
5. Csejő Pista Bársony lovát nyergeli,
Huszonhárom zsandárlegény kergeti.
Lova lába megbotlott egy göröngybe,
Ott fogták még Csejő Pistát feküdvé.

6. Csejő Pistát kötözik a kocsiba,
Csak azt kérdi, hol az ő Bársony lova.
Amoda van rongyos csárda kerítés,
Bársony lovam éhen-szomjan nyerítéz.

7. Nő nyerítézz Bársony lovam, paripám,
Sej, de él még Csejő Pista, tē gazdád.
Kapsz még tőle szénát, zabot eleget,
Nő nyerítézz, Bársony lovam, hirtelen'.

8. Arra kérém komisszárus urakat,
Eresszék el bárcsak éggyik karomat.
Lopok nékik olyan szőrű paripát,
Tíz országból sém találják fēl párját.

Diósi Mártonné Kámán Katalin (1880).

D. 1944. IV.

135

Poco rubato $\text{♩} = 108$

1. Li-na né-ni, hal-pap-ri-kdsi foz-zon ke,
Az mel-le meg jó wo-rös borl hoz-zon ke!
Szol-gá-ló-jál strá-zsá-ra ál-líj-ja ke,
Li-na né-ni, jó' rá-pa-ran-csol-jon kend!

VÁLT. /1936/
1/ 2/ 3/ 4/ 5/
-lé meg -rös-borl strá-zsá -líj-ja pa-ran-

2. Beszaladt a szolgáló nagy ijedten:
— Fölülről jön kilenc zsandár fegyverrel!
Csejő István nem vette jaszt tréfára,
Felugrott az Bársony paripájára.

3. Mębotlott a lova ląba gędęrbe,
Ott nyomta jel kilenc zsandár fegyverrel.
Csejő Istvánt kętőzik a kocsiba,
Akkor kęrdi, hol a Bąrsony pejlova.

4. Amoda van rongyos csárda kerittęs,
Kis pejlovam ęhęn-szomjan nyeritęz,
– Nę nyeritęzz, kis pejlovam, paripám,
Ęn vagyok a Csejő István, tę gazdád!

Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1877).

G. 1936. VI. ęs 1939. I.

136

Parlando ♩ = 84

1. Fe - ke - te fel - hę - bęl e - sik az e - sę,
1/ ———
Most tu - dom, hogy nem vagy i - gaz sze - re - ę.
rit.
Er - re jár - tál, męg - sęm gyűl - tել bę ho - zám,
2/ ——— 3/ ———
Ál - djon męg az Is - ten hát, ę - dęs ró - zám!
2. vsz.
1/ ——— 2/ ——— 3/ ———
ídny - nak ku - tyá - szél - vű - re - ęl

2. Száraz fának nem terem zöld levele,
 vált. (A rózsának lehullott a levele,)
 Mért nincs minden lánynak hív szeretője!
 Nekem is volt szeretőm, de elhagyott,
 Kutyaszívű, más szeretőt választott!

3. Törött ágrul messze röpül a madár
 Szívem gyöngye, már örökre elhagyta!
 Úgy elhagyta, mind kis madár az ágot,
 Mít a villám darabokra szétvágta.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1938. XII.

137

Parlando ♩ = 192

1)

A min-dé-nül en-nek a rossz vi-lág-nak,

2)

Mér mon-da-nak én-gé-mel már bé-tyár-nak!

♩ = 180

2)

Kár-le-vő-je nem vol-tam bo-go-já-nak,

♩ = 172

Még is én-gém mon-da-nak már bé-tyár-nak!

2. Vége

1)

2)

El-men- U- tán-

2. Elméntem én Pétervárra vásárbo,
 Utánam gyütt komiszáros bujábo.
 Utánam gyütt komiszáros bujábo,
 Mëgkötözött, mint a barmot gujábo.

Varga Mihályné Szűcs Róza (1855).

G. 1939. I.

Parlando rubato $\text{♩} = 76$ 138

1. Ál - lok, ál - lok ul - ca - sar - kon é - gye - dül,

Ar - ra mén az é - dős - a - nyám, ki - ke - rül.

Hogy is lē - hel éggy a - nyá - nak oj szi - ve,

rít $\text{♩} = 68$

Hogy is lē - hel ki - ta - ga - dól gyer - me - ke!

2. Minden este körül csillagos az ég,
Mégállj, rózsám, majd eszédbe jutok még!
De már akkor, kisangyalom késő léssz,
Tizenhárom szeretőmnél is több léssz!

3. Két fa között kisütött a holdvilág,
Látod, rózsám, miben ez az árvaság!
Árva vagyok, árva az én anyám is,
Árva nekem minden familiám is.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. V.

Parlando $\text{♩} = 176$ 139

Nem a - kar az ö - kör - csor - da ze - gel - nyí,

Nem a - kar a kis - an - gya - lom sze - rel - ni.

Sze - ro - le - til tél - ben a - kar - ja han - ni,

$\text{♩} = 168$

Még kell ér - te a szi - vem - nek ha - san - ni.

Varga Mihályné Szűcs Róza (1855).

G. 1939. I.

Poco rubato $\text{♩} = 120$

1. Da - ru - ma - dár ma - ga - san száll, szé - pen szóú,

Ha - rag szik rám az én ró - zám, mert nem szóú.

Né - ha - ra - gudj, ked - ves ró - zám, so - ká - ig,

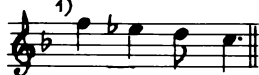
1)

Ti - ed lé - szek, ko - por - sóm lé - zár - tá - ig!

5. vsz.

1)

még - ha - ra - gut -

2. Kétszörösen virágzik az agárco,
Ha jelhattá', kisangyalom, nem bánom.
Ha jelhattá', én sē nagyon sajnállok,
Bús szívemet én is másnok ajállom.
3. Jaj de nehéz a szerelmēt titkolnyi,
Jaj de nehéz két szeretőt tartanyi.
Mind a kettőt egyformán kő szeretnyi,
De sokat kő, kisangyalom, szenvednyi.
4. Leburult má a mi házunk eleje,
Este későn gyün a rózsám levele.
Mikor én azt kezdēgettem olvasnyi,
Könyveimtől nēm láttam magyarázni.

5. Jaj de nehéz egy vánkuson fekünni,
Aki egymást igazán nem szereti.
Én is azé' fekütem a diványro,
Mēgharaguttam a barna babámra.

6. Az holdvilág, ha fölgyün is, elterül,
Az én rózsám, ha mēglát is, elkerül.
Kerülj is el, kisangyalom, örökre,
Úgyis tudom, hogy más van a szívedbe.

Varga Mihályné Szűcs Róza (1855).

G. 1939. VII.

141

$\text{♩} = 92$

1. - Hol jár-tál az éj-jel, ci - ni - ge - ma - dár?

- Ab - la - kod - ban hál-tam, é - dős ba - bi - cím.

- Méri nem jössz bé hoz-zám, ci - ni - ge - ma - dár?

- Fé - lők az u - rad-tól, ked - ves ba - bi - cím.

2. - Nincs itthon az uram, lovak után jár,
Rétfalusi rétbe, kedves baticám.
- Jó lova van annak, hamā hazaér,
Jaj lesz nekéd, rózsám, hogyha nálad ér!
- Rossz lova van annak, nem ér ma haza,
Alhatunk már, rózsám három étszaka!

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 96$

1)

1. Roz - ma - ring - szál föl - si - jét az ég fe - lé,

Jaj, de ré - gën vol - tam a sze - re - lóm - nél!

Majd el - mē - gyék es - té - re, ha sō - tét lēssz,

Maj, ha tu - dom, hogy a ba - bām ott - hon lēssz.

2. vsz.

1)

Azt gon - do - lo - dǎ bǎ - no - dǎ lő - le - dǎ vál - nom

- go - jád, c - lé - gǎ lő - já - nyǎ, mǎrd tē

2. — Azt gondolod, bánom, babám? — Nem biz én,
 Hogy tétőled még köll válnom az idén?
 Mégkerülöm Kisbogóját, elég nagy,
 Vagyok ojan lējány, mint tē legén vagy.

$\text{♩} = 96$

1. Én is vol-tam va-la - mi - kor va - la - ki,
 Én is tud-tam a le - gény - nek ha - zud - ni.
 De már mos-tan nem hisz-nek a sza - vam - nak:
 Ki - la - nuł - lák mın - dēn bē - tyár - sá - go - mał.
 2. Nem lehet az almát kétfelé vágni,
 Ha nem szeretsz, nem muszáj hozzám járni.
 Nē feküdj a nyoszollám közepébe,
 Ha nem szeretsz, sēmmi heled nincs benne.

2. Nem lehet az almát kétfelé vágni,
 Ha nem szeretsz, nem muszáj hozzám járni.
 Nē feküdj a nyoszollám közepébe,
 Ha nem szeretsz, sēmmi heled nincs benne.

Rubato $\text{♩} = 72$

A - moll le - ge - lő hal pej - csi - kó ma - gá - ba,
acc. 2) 3) rit. 3)

Mind a hal - nak réz - bé - kó - ba a lá - ba.

$\text{♩} = 63$

- E - redj, paj - lás, hajtsd i - de ja hal csi - kót,

$\text{♩} = 60$

Én ve - rem lő a láb - buk - ró - lő a bé - kót!

2. VSZ

haj - tod az - u - hal csi - le - mő a - mő - dd - ja - se - mő

2. – Ha léveröd a lábukról a békót,
Hova hajtod azután a hat csikót?
(: – Elvezetém amőre a nap lejár,
Ára, tudom, a gazdája sosēm jár.:)

12-szótagos

145

Parlando ♩ = 82

- An-gya-lom, ré-vé-szēm, vi-gyél át a vi-zén,
 An-gya-lom, ré-vé-szēm, vi-gyél át a vi-zén!
 (b)
 - A'-zal-visz-lek a Du-nán, ha mēg-fi-zelsz jó duf-lán,
 Ha mēg-fi-zelsz jó duf-lán!

Kálóczi József (1889).

G. 1939. V.

146

Parlando ♩ = 118

- An-gya-lom, ré-vé-szēm, vi-gyél át a vi-zén,
 An-gya-lom, ré-vé-szēm, vi-gyél át a vi-zén!
 - A'-zal-visz-lek a Du-nán, Ki-lenc or-só ka-ri-kán,
 Ha mēg-fi-zelsz jó duf-lán!

Cöndör Kuruc András (1861).

G. 1939. VI.

♩ = 92-96

1. Lál - la - tok - ë, lá - nyok, vi - zën bugy - bo - ré - - kol,

An - nak kö - ze - pé - be egy szál roz - ma - rin - - gol?

Rën - dën van a szé - na, i - ha - ja,

Széd - jük pel - ren - cé - be, haj - nal - ba!

2. Rózsafából van a rózsámnak az ágyo,
Rozmaringból van annak mind a négy lábo.
Bárcsak bükkfa vóna, ihaja,
Hogy ne nyikorogna hajnalba!

Nemes Pál (1909).

G. 1941. XII.

Parlando ♩ = 180

Sej, a - mo - da ke - re - kē - dik egy fe - ke - te fel - hó,

Ab - ba tol - lász - ko - dik sár - ga - lá - bú hol - ló.

Várj még, hol - ló, várj még, hadd ű - ze - nek tő - led

A - pá - nak, a - nyám - nak, jegy - bé - li mát - kám - nak!

Kovács Andrásné Filipovics Örzse (1879).

II.

A NÉPZENE ÚJ RÉTEGÉNEK
DALLAMAI

(149 – 260-ig)

6-szótagos

♩ = 116

149

1. M^eg - ha - lok, m^eg - ha - lok,

M^eg be - leg s^em va - gyok.

A gom - bo - st le - me - l^o - be

Nyu - gon - ni a - ka - rok!

2. A sírom tetején
Rúzsza fog nyillani.
Ja gombosi szép legények
Odajárnak szennyi.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1942. II.

♩ = 100

150

1. Ha - ran - goz - nak dél - re,

Fél - ti - zen - ket - l^o - re.

Most vi - szik a Bo - gár Im - rét

A ve - szen - d^o - hej - re.

-te - csil

2. Föltekint az égre
A csillagos égre.
– Jaj Isteném, sok rablásim
Most jutnak eszémbe.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 100$
1)

1. - Jó es - től, jó es - től,

2)

Sá - gi bí - ró - né asz - szony!

Itt - hon van - e a lá - nya,

Az én ked - ves ga - lam - bom?

3. VSZ.

1)

Mén - jén hát Az

2, 4 VSZ. 2)

2. – Itthon van, ott bent van
Az első szobában.
Jó ízüvet aluszik
A paplanos ágyában.
3. – Mönjén hát, keltse föl,
Küldje el a bálba!
Piros selyem cipőjét
Huzza föl a lábára.
4. Nem lehet kimenni
Nem lehet pihenni.
Húzzák a hangászok.
Még kell aztat füzetni.

7-szótagos

$\text{♩} = 112$ 152

1. Sá-ri né-ni li-bá-ja
 El-szál-ott a Du-ná-ra,
 Na-gyot lé-pött u-lán-na,
 É-re-pött a Sá-ri né-ni
 Fe-hér stin-güzt szok-nyá-ja,

2. Ez a kislány, de kényés,
 A két szeme, de fényés.
 Illik neki, mer' szölke,
 Most tészik a menyasszonyi koszorút a fejére.

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 108$ 153

Mégy a gö-zös lé-fe-lé,
 Bo-dor füst-je föl-fe-lé.
 Bar-na kis-lány bu-já-ba, de
 Mégy a gö-zös u-lán-na.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1941. XII.

154

♩ = 116

1. M^gy a g^o-z^s l^e-f^e-l^e,Bo - dor f^ust - je fel - fe - l^e,Ben - ne ^ul ^egy ^ar - va r^eg - ru - la,Ki ^{ba} - ^{bd} - ^{jd}l - ^{si} - ^{ra}l - ^{ja}.

2. Eng^em, r^ozs^am, n^e sirass
^Ertem k^onnyet n^e hullajts!
^En h^uztam ki jaz ^els^o c^edul^at,
 Bab^am szive szomorit^ojt^at.

Nemes P^{al} (1909).

G. 1939. VII.

155

♩ = 160

De sok e - s^o, de sok s^ar,De sok kis - l^any m^eg - csal^l m^ar!Ha m^eg ez az ^egy m^eg - csal,El - ^{at} - ^{ko} - ^{zo}m, ^{ho}gy m^eg - hal.Horv^{ath} J^{anos}n^e Kov^{acs} M^{aria} (1893).

D. 1968. XII.

8-szótagos

$\text{♩} = 104$ 156

1. A -- pa - ti - ni tem-p-lom e - lől.
Vö - rös 'dsz-ló a nép e - lől.
Sok e - dés - a - nya sár - do - gál,
Mi - kor az or - vas vi - zi - lál.

Kálóczi Imréné Tamaskó Éva (1908).

G. 1938. XII.

157

$\text{♩} = 168 - 176$ 1/

1. A' - rok - par-ton ká - csa - to - jás,
Ez a kis-lány do pánt - li - kás.
Il - lik ne - ki, mert van ne - ki,
sze-re - lő - je vől - te ne - ki,
Mind hagy-junk - po - kat - ról-gyű - lik a pi-ro-sr - gyek Do-

2. Irigyejím sokan vannak
Mind a kutyák, úgy ugatnak.
Haggyunk nekik víg napokat,
Hadd ugassák ki magukat.

3. Irigylük a lányságot,
Azt a piros lobogómat.
Bokorra kötöm a végét,
Úgy mēgyek Doroszlón végig.

Babos János (1906).

D. 1968. XI.

$\text{♩} = 144$

158

Any - nyi a lán, mind a csil - lag,

Még - röz - zen - tik: széj - jel - sza - lad.

Még - röz - zen - tik, széj - jel - sza - lad.

A cso - porl - ban egy sém marad.

3. VSZ.

a le -

2. Szerettek, rózsám, nagyon,
Hogy a fene égyen agyon!
Égyen agyon de nő nagyon,
Csak belüled nő maradjon!

3. Addig nő higgy a legénnek,
Míg az ajtón kikéséred!
Mer a kezed a kezibe,
Ezér ördög a szivibe.

Kálóczi Margit (1924) Kálóczi Maris (1925) Kozma Kati (1925).

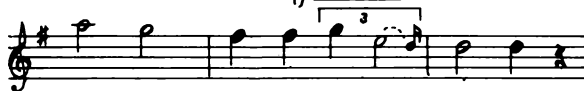
G. 1940. VII.

$\text{♩} = 168$

159

1. Ad - dig, ba - zám, el nem hagy - lak,

Még a tó - ba ha - la - ksz lak - nak,

De biz ab - ba min - dé - gsz lak - nak,

Igy hát so - ha el nem ha - gysz - lak.

2. VSZ.

jel e - gysz ma - a

2. Addig babám, el nem vislek,
Míg a tóba halak lesznek.
Pedig abba mindig lesznek,
Így hát soha jel nem vészlek!

3. Üssön még, rózsám, a ménkü,
Akkora, mind egy malomkü!
(:Ússe lè ja dèrèkadat,
Kibe kötöd a karodat!:))

Görög Lajosné Ujj Franciska (1937).

G. 1961. IX.

160

Rubato, parlando ♩=80

1. Tén-nap vol-lam tén-ná-la-tok,
De még-szo-mo-ré-toł-la-tok!
accelerato
Hal-toł-lam, hogy, mon'la a-nyád:
Szé-gény va-gyok, nem ad hoz-zád.

2. Adjon hát egy dús gazdának
Tizénhatökrös gazdának [parasztnak].
Keress szeretőt magadnak,
Nè tarts engem bolondodnak.

Lengyel Pál (1879).

G. 1939. V.

Poco rubato ♩ = 84-80

1) _____ 2)

1. Ten-nap vó-tam tē-ná - - lo-lok, hn

3) 3)

De mēg-szo-mo-rí-tol - - ta-lok.

4)

Hal-lol-tam, hogy mon-ta a - nyád:

5) 6)

Szē-gé-nyű va-gyo-kz, nēm ad hoz-zád.

2. VSZ

1) 2) 3) 4) 5)

o - - rős pa - Vá-lassz sze-re-lő-ű ma-

3) 5) 6)

ga-dz-nak Nē tarts en-gēm -lon-

2. Adjon hát téged ojannak,
Tizēnhat-ōkrős parasztnak!
(:Válassz szeretőt magadnak,
Nē tarts engēm bolondodnak:)

Poco parlando ♩ = 168

Lo - van gyűl - lém, nem sza - má - ron,
 Add ki, ba - bám, a kan - tá - rom!
 1) —
 Kan - tá - rozd föl a lo - va - mal,
 Ne - kéd a - jál - lom ma - ga - mal!

1. VSZ.

1)
 a lo-

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1941. XII.

Parlando ♩ = 80 163

1. Ló - gér - ka - róm lé van ver - ve,
 Kö - pö - nyegém rá - te - rül - vel.
 Kö - pö - nye - gém a sá - to - rom,
 Si - ral - hálsz már, kis - an - gya - lom!

2. A nagy ágyúk mind dörögnek,
 Apró fegyverek ropognak.
 Fejem fölött hat is elhull,
 Piros vérém földre csordul.

3. Doktor uram ára kéröm,
Ne hagyja elfolyni vérém.
Kösse bē a sebeimet,
Mentse mēg az életemet!

4. – Békötöm a sebeidet,
Mégmentēm az életedet!
Nē félj, nem fogsz itt mēghalni,
Élve fogsz tē hazamenni!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. V.

9-szótagos

$\text{♩} = 116$ 164

{ Kar-ca-gi kús-buj-lár va-gyok én,
Her-ce-gi

A fa-tu vé-gén la-kom én.

Sze-rez-nek en-gé-mel a lá-nyok,

Meri a mē-nyecs-kék-hő nem já-rok.

Samu Istvánné Bártol Örszébet (1874).

D. 1944. IV.

$\text{♩} = 96$ 165

Ma-gos a ka-szár-nya te-le-je,

Né-mel szó hal-lik ki be-lő-le.

Bár-csak egy ma-gyar szót, tyu-haj, hal-la-nék,

Ké-tül a ba-dám-nak ü-zen-nék!

Nemes Gáspár (1876) és N. G.-né Vince Katalin (1880).

G. 1939. V.

♩ = 96

Ma - gas a csá - szár pa - lo - tá - ja,

Még egy ma - dár sém száll - hal rá - ja.

Bár - csak egy ma - dár szót hal - la - nék,

Ki - tül a ró - zsám - nak ü - zen - nék!

VÁLTOZAT

- nál tyu - haj hal - la -

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1941. XII.

♩ = 112

El - vág - lam az uj - jam, de nem fáj,

Cil - rus - fa le - ve - lel rak - lam - rá,

Cil - rus - fa le - ve - le, jaj, de [nem gyó - gyul,
még -

En - gém az én ró - zsám szo - mo - ról.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. V.

10-szótagos

168

$\text{♩} = 126$

1. Ezt a kis-lányt nem az any-ja szül-te,
 Zöld-er-dő-be a-gác-fa ter-mél-te.
 A-gác-fá-nak te-te-je bú-já-ba,
 Föld-re haj-lík szo-mo-rú-sá-gá-ba.

3. VSZ. 2. VSZ. 3. VSZ.
 1) 2) 3)

-tok en meg es-ze -rom a

2. Látod, rúzsám, ezt a piros rúzsát?
 Nappal nyílik, én még este járok hozzád.
 Este járok, mikor sënki nëm lát.
 Mégis irigy rám az egész világ.

3. Irigyeim, hagyjátok szeretni,
 Hagyjátok a két szemëm rávetni.
 Rá van szokva a szemëm az intésre,
 Gyöngé karom a széplány ölelésre.

$\text{♩} = 116$

1) 2)

1. Ha még - u - nom ezl a é - le - tē - met,

Föl - szán - la - lom u - gar föld - je - i - met.

3)

Ve - tők be - le tisz - la roz - ma - rin - gót,

1)

Ár - va va - gyok, ár - vá - nak ma - ra - dok.

4. VSZ. 2. VSZ.

1) 2) 3)

mi jannak az oka, Hogy a szegény legény min' katona?
- Édes lányom, az annak az oka, Szegény legény, nincsen pártfogója.

2. Kis kertemben kinyílt a tulipány,
Oda járnak a legények délután.
De nem azér két-három szál virágér,
Hanem a mi piros-barna lányunkér.
3. Ablakomba kinyílt a jácint,
Nem bánom én, ha hozzánk nem jársz is.
Mégmondtam már háromszázézerszer,
Édesanyám nem nekéd nevelt fél.
4. Édesanyám, mi jannak az oka,
Hogy a szegény legény min' katona?
- Édes lányom, az annak az oka,
Szegény legény, nincsen pártfogója.

$\text{♩} = 88$

1. De szé - pen sül est - haj - na - ti csil - lag,

De szép le - gény áll a ka - pu a - latt!

É - dős - a - nyám, e - resz ki hoz - zá - ja,

Mer' a szí - vem még - ha - sad u - lá - na!

2. – Édős lányom, né menj ki hozzájo,
Ráérsz még a szerető tartásra!
– Tudom anyám, tudom, hogy még ráérek,
Azt se tudom, hogy még meddig élök.
3. Léfeküdtem, de csak alig-alig,
Eressz bő hát, angyalom, a falig!
Jól megölelj, angyalom, engemet,
Lé né essek az ágyrúl mellüled.

$\text{♩} = 100$ 1)

1. Jaj de bá-nom, hogy még-há-za - sod-lam,

2)

Le - geny - sé - gém gyász-ba bo - rí - tot - lam!

2)

Mer én - né - kém nem sza-bad sze-ret-ni,

1) 3) ———

Nem sza-bad a lá-nyo-kal meg-ö - lel-ni.

2. VSZ.

1) 2) 3)

sar an-nak-de ked-

2. Sarkon van az özvegyasszony háza,
 Van is annak szép eladó lánya.
 Van is annak fehér ágytakaró,
 Ez a kislány, de kedvemre való.

$\text{♩} = 108 - 112$

1. Do-rosz-ló-ji ko-tyo-gó tid a-lall

Bar-na kis-lány roz-ma-rin-gol a-rai.

4/1. Én va-gok a roz-ma-ring ké-ve-kö-lő-je,

5/1. Bar-na kis-lány i-gaz sze-re-lő-je.

2. VSZ.:

1/1. -cso-iz a sar-sze-rel-me-iz ki-fo. El-ha-gyott a

2. Ez a kislány papucsot varatott,
A sarkára szerelmet rakatott.
Kifogyott a szerelém a papucs sarkából,
Elhagyott a szeretőm a nyáron.

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

$\text{♩} = 96 - 100$ 173

Do-rosz-la-ji tem-plom le-le-jé-be

Ül egy hol-ló tisz-la fe-ke-lé-be,

3/ Szár-nya ja-lall van az a dús le-vél,

Mind-rég-ru-la do-rosz-la-ji le-gény.

Diósi Mártonné Kámán Katalin (1879).

D. 1968. XII.

Parlando, mollo rubato ♩ = 168-176

1/ — 2/ — 3/ —

1. *Nem mesz-sze van i - de kis - mar - gi - la.*

5/ —

6/ — 7/ — 8/ —

Kö - rös - nyes - kö - rül foly - ja jász a Ti - sza.

9/ —

Kö - ze - pé - ben a Bő - csa - ji csá - rya - da riž

Ben - ne mu - tal é - ggy bé - tyár bú - já - ba.

2. VSZ. 3. 5. VSZ. 2. VSZ. 3) 2. VSZ. 3. VSZ.

1) *Kocs - má - kül - dje ad - jon jó es - tét lo - vam*

4) 2. 3. 5. VSZ. 4. VSZ. 4. VSZ. 5) 2. 5. VSZ. 3) 2. VSZ. 4. VSZ.

Ki - jé csak a - nál - jó bort an - nak -tól, s a

4. VSZ. 2. 3. 4. 5. VSZ.

8) 9)

- lá - - rom - ke - zett

2. — Kocsmárosné, adjon Isten jó estét!
Kijé ez a pejparipa, s vendég?
— Jó bort iszik annak a gazdája,
Most érkezett, nincsen félórája!
3. — Küldje hát ki a lónak gazdáját,
Nem bántjuk mi, csak adja még magát!
— Ki sém mégyek, még sém adom magam,
Kinek tetszik, hajtsa el a lovam!

4. A lovamat nem annyira bánom,
Csak a nyereg-izzasztót sajnálom!
Nyereg-izzasztót s a bugyellárom,
Benne fekszik háromszáz forintom.

5. Száz forintot adtam a pejlőjért,
A másikat a nyereg-szērszámért,
Harmadikat egy szép barna lányér,
Kit nem adnék szélēs e világér!

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

175

Poco rubato $\text{♩} = 100$

- Höl jár-tál tē, ki-sz-lány, i-lyen ko-rán? 1) — 2) —

3) 4) 5) 6)

Lá-tom a szok-nyá-dal, har-ma-iz-sz már.

- Kis ker-tēm-be jár-tam, v-vi-iz-lál gyo-mz-lál-tam,

7)

É-szēm-ad-ta.

2. VSZ.

1) 2) 3) 4) 5)

- rá- - po-mz-ra? Hoz-tál - po-mz- pi-ras-sal

6) 7)

csi-nos-sal - mo-dz

2. – Hoztál-ē virágot kalapomra,
Hoztál-ē virágot kalapomra?
– Hoztam bizon pirossat,
De még mijen csinossat, a számodra.

Hodány Katalin (1891).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 108$

Ké - ön - től a Ti - sza a part - já - ra,

Kis pej - lo - vam tér - ~~aj~~ jár a sár - da.

Sá - ros kan - tár - szá - ra a ke - zem - be,

Gye - re, kis - an - gya - lom, az ö - lem - be!

2. vsz.

ha még - á -

2. Zavaros a Tisza ha mégárad,
Rég járok én, babám, tőutánad.
Né keserűj, rózsám, szívem párja,
Úgyis tied leszék nemsokára.

Bogyó György (1889).
A 2. vsz. Nemes Gáspár (1876) változata.

G. 1939. V.

$\text{♩} = 116$ 177

1. Míg - dig bá - nom, hogy még - há - za - sod - tam,
 Le - gény - sé - gem gyá - szá - ba bo - ri - lol - tam,
 Még én - né - ke - mre nem sza - bad sze - re - le - ni,

2. VSZ.:

Nem sza - bad a lá - nyo - kat még ö - lel - ni.

2. Ez a kislány, de kedvemre való,
 Nem hijába fáradt érte hat ló.
 Mind a hatnak kese vót a lába,
 Barna legény annak a gazdája.

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

$\text{♩} = 120$ 178

É - rik az, é - rik a bú - za - ka - lász,
 Ná - lam nál hűbb sze - re - től nem la - lász.
 Szállj i - de, szállj o - da, fecs - ke - ma - dár,
 Kér - dőzd a ró - zám - tól, hogy ki - hők jár!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 132$

179

1. Kis - ker - lém - be ki - nyí - tott a já - cint,

Nem bá - nom én, ha hoz - zám nem jársz is!

Mög - mon - dot - lam há - rom - száz - e - zer - szEr,

É - des - a - nyám nem ne - kéd ne - vel töl.

2. Fecske veri szárnyával a vizet,
Nő sírj, kislány, az Istenre kérek!
Majd megfizet neked az a csalfa,
Aki a té bús szived megcsalta.

3. – Édesanyám, mi annak az oka,
Hogy a szegény legény mind katona?
– Édes lányom, az annak az oka,
A szegénynek nincsen pártfogója.

$\text{♩} = 116$

180

1. E - sik es - só, nas sár van az út - cán,

Bar - na kis - lány sír - val mos a kírt - nál.

Sír - val mond - ja ²⁾ az ó - des - any - já - nak:

Gyün a gö - zös el - vi - szik a rú - zám ka - to - ná - nak!

az ár - pa - tar - ga - szok

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

2. – Esik eső az árpatarlóra,
 Gyere kislány, ültess fél a lóra!
 – Nem mēgyék, mer' mēgver édesanyám,
 Elsározom [a] garibaldi szoknyám.
 vált. Gyöngye vagyok, nem bírok felülni, (A dallam 2. felére)
 Kis pejlovam nem akar mēgállni [fölvenni].

Samu Istvänné Bártol Örszébet (1874).

D. 1944. IV.

181

$\text{♩} = 132$

1)

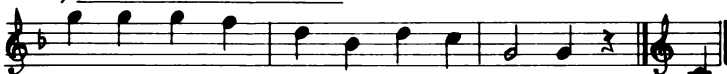
1. Bar-na kis-lány szép fe-hér szo-bá-ja,

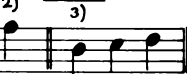
Ben-ne van a sün-gűl ve-től á-gya.

Raj-ta van a seł-mēs ágy-ta-ka-ró,

1)

Ez a kis-lány de ked-ve-m-re va-ló!

1) 0. VSZ- 2. VSZ 2) 3. VSZ. 3)

A fa-lu-ba szé-pen De sze-reł-nék haj-nal-hoz mesz-szi-re

2. De szeretnék hajnalcsillag lenni,
 Babám ablakjába bēragyogni.
 Bēragyognék hozzája hajnalba,
 Csókot kérnék tőlle utoljára.
3. A faluba szépen muzsikálnak,
 Talán bizony a kedves rózsámnak.
 Muzsikaszó elhallik messzire,
 Az én rózsám, ma mēgy esküvőre.

Samu Istvänné Bártol Örszébet (1874).

D. 1944. IV.

$\text{♩} = 120$

1) —

1. Ut - ca, ul - ca, de bá - na - tos ul - ca,

Sej, de so - kal vé - gig - mēn - tem raj - ta!

Jaj de so - kal még - áll - tam egy ház - nál:

1) —

Bar - na kis - lány sö - tét ab - ta - ká - nál!

2. VSZ.

1)

- tem a

2. Rózsát vettem a gyalogútra,
Szerettelek, az Isten is tudja.
Észem azt a csókra termett szádat,
Engem szeress jobban, mind anyádat!

11-szótagos

183

$\text{♩} = 96$

1. -Nyisd ki, rú - zám, zöld - te - ve - les ka - pu - dal,
E - reszd bē ja ré - gēn vár! ga - lam - bo - dal!
- ki jūis nyílom, kis - an - gya - lom, vár - ta - lak,
Há - rom é - ve má - ú - ta nem ldt - ta - lak!

2. Házunk előtt folik el a halastó,
Abban úszik három gyászos koporsó.
Két szélsőbe piros rúzs virágzig,
Középsőbe, tudom, a rúzsám nyugszik.
3. Három hete a Tiszába halásztam,
Könnyeimtől az árvizet nem láttam.
Kihalásztam rúzsám selēm kendőjét,
Zöld selēmnel rávarrattam a nevit.
4. Isten hozzád, doroszlai nagy utca,
Már én többet nem lészék a lakossa.
Benne hagyom hírēmet és nevemet.
Árván hagyom a régi szeretőmet.
5. Isten hozzád, sodolováci pusztá,
Már én többet nem lészék aratója.
Vagy mēghalok, vagy a rúzsámé lészék,
Sodolovác aratója nem lészék.
6. Doroszlai kerek erdő a tanyám,
Gyere oda, kisangyalom, ha nem látsz!
Mēglátod az aranyvesszős tanyámat,
Aranyágú sudár jegēnyefámat.

7. Két fa között fölsütött a holdvilág,
 Ez a kislány ujan, mint a gyöngyvirág.
 Fele fehér, fele piros, fele más,
 Ha vétettem, kisangyalom, megbocsáss!

Samu Istvánné Bártol Örszébet (1874).

D. 1942. XII.

184

Rubato $\text{♩} = 158$

1. Nem a - kar a ve-zér - ü - rüm le - gel - nyi,
 Csön - ge - tyü - jét szo - mo - rú - an pön - ge - li.
 I - de - gēn sza - goz é - rēz a pusztá - ba,
 Hál - ra le - kird, hal zsandár jön u - tá - na.

2. vers.
 1)
 de

2. – Gyorsan pakúj szamaradra, tē bujtár,
 Kezed-lábad vasra verēm, de mingyár!
 – Én addig el nem megyek a nyájamtúl,
 Még a gazdám ki nem gyün a csárdából.
3. Szölke kislány udvarába van egy kút,
 Márványkőből van oda ja gyalogút.
 Nyílik rajta rózsa, szekfű, ibolya [rēzēda]
 Magyar huszár pejparipán jár oda.

Lengyel Pál (1879).

G. 1939. V.

1. Há-rom csil-lag van az é - gën egy sor-ba,

Há-rom sze-re - tőm van né-kém, egy-for-ma.

É - gyik szül-ke, a má-so - dik szép bar-na,

A har-ma - dik szü-rem szo-mo - rí - tő - ja!

2. Könnyű nekém egy almát kettévágni,
Könnyű nekém a babámtól elválni.
Forgatom az ujjamon a gyűrűmet,
Visszavészem a régi szeretőmet.
3. Kis kertembe három cserép muskátli,
Odajárnak a legények nótázni.
De nem azér a muskátli virágér:
Édesanyám kökényszemű lányáér.
4. Ágas-bogas szédérinda, csipkefa,
Amit adtam jegyben gyűrűt, add vissza.
Én a gyűrűt többet vissza nem adom,
Inkább rozsdásodjon még az ujjamon.
5. Mit ér annak a legénnek élete,
Kinek mindig a zsebbe van a keze.
Nem meri a lányokat megölelni,
Mer' attól fél, hogy a fene megészzi.
6. Mit ér annak a léánynak élete,
Kinek mindig kendőbe van a keze.
Nem meri a legényeket ölelni,
Mer' attól fél, hogy a fene megészzi.
7. Rozmaringszál fölfutott az ég felé,
Jaj, de régen voltam a szeretőmnél.
Majd elmegyek estére, ha sötét lessz,
Ha jaj égen egy ragyogó csillag lessz.

♩ = 192

186

1. Sár-ga-ré-pát nem jó domb-ra ül-let-ni,

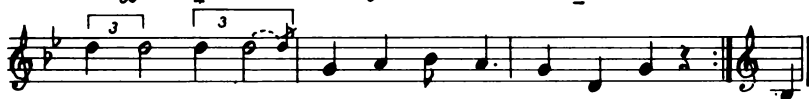

Ö-zz-vegy-asz-szo fi-ját nem jó sze-rel-ni.

♩ = 106

Égy-ször mon-tam i-ga-zát a fi-já-nak,

Ha-za-sza-la-tilt, még-mon-ta jaz any-nyá-nak.

2. Három csillag van az égén, egy sorba,
Három szeretőm van nekem, egyforma.
(:Égyik szőlke, a másik még szép barna,
A harmadik szívem szomorítója:)

3. Árpacipó nem pirttani való,
Ez a kislány nem férhöz adni való.
Gyerünk, pajtás, kérdezzük még az anyát,
Van-é kedve férhez adni a lányát!

Bacsó Károlyné Kálóczi Margit (1924).

G. 1961. IX.

♩ = 84

187

Reg-ge-ly, ma-kor me-gyék a ken-der-gyár-ba,

É-des-a-nyám sír-va néz ki u-tá-nam.

Ne sírj, a-nyám, sír-ba tesz en-gem a ken-der-gyár,

Sí-ral-hatsz majd, ked-ves, jó é-des-a-nyám.

Novák István (1902).

D. 1968. XII.

♩ = 100 188

Tull a Ti-szán fe-hér ken-dő in-té-gel, hm

Gye-re ál-tal, ked-ves ba-bám, ha lé-hel!

♩ = 104

- Ál-la-lg-mén-nék,, de a ré-vész nem visz ál,

lgy hát, ba-bám, nem ö-lél-jük még egy-mást.

Hodány Katalin (1891).

G. 1961. IX.

♩ = 120 189

1. Né-vágt el a pi-ros ál-mát, még-ro-had,

Né bánd, né bánd ár-va sxi-vern, még-ha-sad!

Ha még-ha-sad, szá-mú-ja lé az ég-gel,

Mért töl-led ezt egy i-gaz sze-re-tőd-del.

2. Törött tálnál messze röpül a madár,
Szívem gyöngye, de örökre elhagyta!
Úgy elhátal, mint kismadár az ágot,
Mit a villám darabokra szétvágott.

3. Édesanyám sokat intett a jóra,
Mikor este készültem a fonyóba.
Nem hallgattam édesanyám szavára,
Belejestem az örökös nagy jászba.

4. Nincs szebb virág, mint a fehér lilijom,
Nincs kedvesebb, mint a kedves angyalom.
Átölelém vékony, karcsú dörékát,
Mégcsókolom picin piros ajakát.
5. Kiskertembe elszáradt a vijola,
Az én szívem fekete jász borítja.
Az én szívem jászban is borulhatott,
Volt egy igaz, hív szeretőm, elhagyott.
6. Kiskertemben egy almafa nem látszik.
Mindén éjjel tízénkétször virágzik.
Terem rajta piros alma, savanyú,
Ugyan, rózsám, mér vagy olyan szomorú!
7. – Hogné volnék, kedves rózsám, szomorú,
Fejem fölött csillagos ég beborult.
Be is borult, be is homálosodott,
Mert engemet kisangyalom elhagyott.

Bacsó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1939. III.

190

$\text{♩} = 200$

Es-le, es-le van, ha-za ké-ne mēn-ni.

$\text{♩} = 216$

Ez a kis-lány nem mer ha-za-mēn-ni.

Ha-za-mēn-ne, de nincs kí-sé-rő-je,

Mert el-hagy-ta az i-gaz sze-re-tő-je.

Dobsay András (1893).

G. 1961. IX.

191

$\text{♩} = 120$

A' - rok, á - rok, de mély á - rok - ba es - tem,
 Ab - ba es - tem, ki - be nem re - m é - l é - lem.
 Kí - vül es - tem az ár - ko - don nem be - lül,
 Vé - led es - tem sze - re - lem - be ö - gye - dül.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1939. III.

192

$\text{♩} = 120$

1. Ha - ran - goz - nak pi - ras pün - kösd nap - já - ra,
 I - mád - koz - nek, de nem tu - dok, hi - á - ba.
 É - des - a - nyám ta - nít - től vol - na rá - ja,
 De már an - nak le - me - ő a ha - zá - ja.

Babos János (1906).

D. 1942. XII.

$\text{♩} = 120$

1. Nín-csen szé-le ja fe-ke-te ken-dő-nek,
Nincs egy i-gaz sza-va ja sze-re-lőm-nek.
Vé-szék o-jan ken-dől, ki-nek szé-le léssz,
Tar-tok o-jan sze-re-lől, ki i-gaz léssz.

2. Ritka búza búnak hajtja ja fejét,
Hogy a madár ki nē egye a szémit.
De én nem hajtom búnak a fejemet,
Nem sajnálom a régi szeretőmet.
3. Azt gondolod, kisangyalom: megcsaltál,
Pedig engem még sē szomorítottál.
Vagyok ojan, mind akiér elhagytál,
Van szeretőm, százszor szébb, mint tē voltál!

$\text{♩} = 138$

194

1. Te - le van a ró - zsa bo - kor vi - rág - gal,

Te - le van a fa - lu sok szép lē - ány - nyal,

Pá - ro - sá - val sza - kaj - tom a vi - rá - got,

De sze - re - től égy - gyel a - līg ta - lá - lok.

2. Párjával ül a madár a fatetőn,
Volt már nekém sok csapodár szeretőm.
Volt szeretőm, de mihaszna szerettem,
Ha közülük égyikhez sēm méhettem.

Kálóczi Maris (1925) Oláh Maris (1924)

Király Kató (1927) Pető Vera (1926).

G. 1941. XII.

Poco rubato $\text{♩} = 88$

195

1. Bé - kől ver - tem kis pej - lo - vam lá - bá - ra,

Mert nem hall - gal a gaz - dá - ja sza - vá - ra.

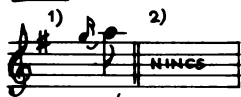

Bé - kó - ba vert én - gēm is a sze - re - tēm.

A fa - lu - ba a leg - szébb lányl sze - re - tēm.

2. VSZ.

- gyél

2. Kint a rétén a fű nagyon harmatos,
 Kis pejlovam, né egyél, mert bajt okoz!
 (:Vigyé' jel a kisangyalom házájig,
 Hogy né fájjon az én szívem sokájjig.:)

Ujj Józsefné Mészáros Anna (1914).

G. 1961. IX.

196

$\text{♩} = 106$

Ti - zén - kel - tő, ti - zé - hár - rom, ti - zén - négy, m -
 Mon - dja - mē - gē né - kom, bar - na kis - lány, ho - vá mész?
 - El - mē - gyök a ré - gi sze - re - lőm u - lán, m -
 Még kér - dēm, hogy sze - rel - ő még i - ga - zán.
 El - mē - gyök a ré - gi sze - re - lőm u - lán, m -
 Még kér - dēm, hogy sze - rel - ő még i - ga - zán.

Nemes Pálné Bacskó Rozália (1910).

G. 1961. IX.

Poco parlando $\text{♩} = 64$

1. Ver - je meg az Is - ten a nagy - u - ra - kal,
 Mért nem hagy - lak bé - két a ma - gya - ro - k - nak!
 Nem hagy - lak az ó - ha - zá - ban meg - él - ni,
 A - zért kel - lett Bra - zil - ba vá - ro - s - ra - ni.

2. VSZ.:

nem szü - lő - föl - Nincs is - se - ben - na él - tek - - lá - gom Sen - ki

2.3. VSZ.:

Bra - ab - la - kál szép cse - ne - sen Ma - gya - r - fi - j ú nyí - l - ja ja

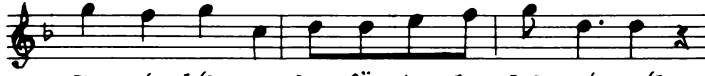
2. Brazília nem szülőföldem nékem,
 Nincs is benne semmi gyönyörűségem.
 Búval élek, búval töltöm világom,
 Sënki në látja ja szomorúságom!
3. Esik eső, szép csendessen csepereg,
 Magyar fíjú szobájában kesereg.
 (:Ki-kinyitja szobája két ablakát,
 Úgy hallgatja az eső suhogását.):

♩ = 112

198

1. Ka - szál - ják a bo - go - ja - t rét a - z - ját,

El - vág - lák a kis fű - jecs - ke bal - szár - nyát.

{ Kis fű - jecs - ké - nek a szár - nya nem nagy kár,
Kis fű - jecs - ke - bú - sul a szár - nya u - tán,

{ Csak - azt tud - nám hogy a ró - zám ki - hö jár!
En is bú - su - lok a sze - re - lóm u - tán.

2. Zöld erdőben magam vagyok reméte,
Éngem keres hét vármegye csendőrije.
Ha megfognak, tudom, mi lessz a vége:
Rövid kötél magos fa tetejébe.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

♩ = 116

199

1. sár - ga - dány - nye rá - fu - tott a gö - rög - re,

Rá se néz - he - tők a szől - ke le - gény - re,

Még a csó - kom se vesz - tő - ge - tőm rá - ja, mer'

A' jjs job - ban rá - il - lik a bar - ná - ra.

2. Házunk fölött van egy felhő, de terhes,
Abból esik le az eső, de sebés!
Sebés eső veri gyöngye vállamat,
Más öleli az én kedves babámat.

Fiatal lányok.

D. 1943. I.

200

$\text{♩} = 116$ \flat

 Csi - csó Má - ri be - le - néz a tü - kör - be,

 kér - di 'z any - nyát: jól va - gyok - e ki - fől - vel ?

 Jól vagy, lá - nyom, mert nem lát - szik a szep - lő,

 Nagy kocs - má - ban lé - lő - szöl a leg - el - ső.

Radics Józsefné Szűcs Mária (1890).

D. 1968. XII.

201

$\text{♩} = 144$

 1. A - pa - lli - ni vi - zi - lá - ci - jó ház - ba,

 Va - la - mény - nyi úr van, mind azt ki - áll - ja,

 Va - la - mény - nyi úr van, mind azt ki - áll - ja:

 - Bo - go - ja - i le - gé - nyek nek nincs pár - ja!
 4. vsz.

 dél

2. Falu végén megfújták a trombitát,
Aki huszár, nyergelje föl a lovát.
Aki huszár, nyergelje föl a lovát,
Kiadták a kemén parancsolatját.

3. Falu végén megverték a rézdobot,
Aki baka, kösse föl a bakancsot.
Aki baka, kösse föl a bakancsát,
Kiadták az kemén parancsolatját.

4. Ezernyolcszázhatvanhatban délután,
Októbernek éppen harmadik napján.
Magyar huszár föltekintett az égre,
Szeretőjét bizta a jó Istenre.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1940. VII.

$\text{♩} = 138$ 202

1. Jó dol-ga van a mos-za-ni ba-ká-nak,
Szé-nát, zo-ból nem a-ral a lo-vá-nak.
Bor-jú-já-ba száz-husz é-lés de van pa-kol-va,
Kis-an-gya-lom, ér-ted lő-tem ka-fo-na!

2. Kisangyalom, ha katona nem volnék,
Ablakidba sok jó estét mondanék.
De mióta, kisangyalom, katona vagyok,
Mindent a rózsá, szemlátomást hervadok.

3. Hervad az a rózsá, kit nem locsolnak,
Hervad az a kislány, kit nem csókolnak.
Hervadjon el, hervassza jel, tyuhaj, a bánat,
Ha jengemet elvisznek katonának!

Nemes Mihály (1905).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 126$

1. Ha - ran - goz - nak pi - ros pün - kösd nap - já - ra,
 I - mád - koz - nek, de nem tu - dok, hi - á - ba!
 É - dös - a - nyám ta - ní - tott vol - na rá - ja,
 De már ré - gën te - me - tő ja ha - zá - ja.

Babos János (1906).

D. 1942. XII.

$\text{♩} = 108$

1. Ha - ran - goz - nak pi - ros pün - kösd nap - já - ra,
 I - mád - koz - nek, de nem tu - dok, hi - á - ba.
 É - dös - a - nyám ta - ní - tott vol - na rá - ja,
 De már an - nak ré - gën te - me - tő a ha - zá - ja.

NB. 1) CSAK AZ 1. VSZ. - BAN.

2. – Bíró uram, tégye még az igazat,
Szomszédasszony szereti az uramat!
– Száraz ágon azt füttyüli a rigó:
Szerelémből nem parancsol a bíró.
3. – Szomszédasszony gyűjön velem a bálba,
Száz koronát adok cipő-kopásra!
– Nem köll nekem sënki százkoronása,
Szerelémből is elmék én a bálba.
4. Barna legén, merre hajtod az ökröt,
Talán bizon kis kertembe békötöd?
Bizony oda, barna legeny, nem kötöd,
Sűrű a rozsmaring ága, lëtöröd.
5. Amoda mén egy magyar lán sietve,
Utánna ja kapitány úr sietve.
– Megájj, kislá', magyar kislány, egy szóra,
Légyél tē a szivem vígasztalója!
6. – Még kell állnom kapitány úr szavára,
Mér állit még egy magyar lánt hiába?
Van már nekem szép szeretóm, közlegén,
Nem adnám az egész világ kincséért.
7. Lányok, lányok, de szépek vattok este,
Ki jis nyíltok, mint a rózsa ja kertbe.
Ki jis nyíltok piros pünkösd napjára,
Legényéknek szívük hasadására.
8. Mikor mēgyék az oltárhoz eskünnyi,
Égyik könnyem a másikat ott éri.
Jaj, Istenēm, hogy kell vele mēgélni,
Ha nem tudom tiszta szívből szeretni.
9. Piros almát kétfelé szokták vágni,
Ha nem szeretsz, nem muszáj hozzám járni.
Javasujjon édēsanyád gazdag lánt,
Kivel holtig töltöd a fekete gyászt.
10. Sárgadinnye ráfutott a görögre,
Mind azt mondják, hogy vájjunk el örökre.
De én el nem válok, rózsám, tētöled,
Mer' én tégéd ojan nagyon szeretlek.

11. – Szakállából havat ráz az öreg tél,
Gyűj be hozzám, mer mégfúj a hideg szél!
Gyűj be hozzám, melegédj még szivemén,
Én vagyok a lánggal égő szerelém.

12. – Barna legény, nem mégyék én téhozád,
Hamis a te szépen szóló piros szád.
Nem mégyék, mert rossz lesz annak a vége:
Ha szívemhő' szived érne, elégne.

Samu Istvánné Bártol Örsébet (1874).

D. 1942. XII.

205

$\text{♩} = 126$ 1)

1. Vi - rá - gos kert a do - rosz - ta - ji nagy tem - plom,

Leg - szébb vi - rág te vagy ben - ne, an - gya - lom

Úgy el - néz - lek, te gyö - nyö - rű vi - rág - szál,

As sém tu - dom, hogy a pap mül pré - di - kál.

2-3. vsz.

1)

Tány

2. Barna kislány mégy az Isten házába,
Ahányat lép, rózsá nyílik nyomába.
Imádságos nagy könyv van a kezébe,
Tündérország, mēnyország a szívébe.

3. Imádkozzál, rózsám, a jó Istennek,
Templom után jöjj el hozzám ebédre!
Észem azt az imádságos szép szádat,
Harom évig nem hallom a nótádat.

Samu Istvánné Bártol Örsébet (1874).

D. 1944. IV.

$\text{♩} = 144$

1. Lë - mën! a nap a ma - ga já - rá - sán,
 Fű - le - mü - le szól a Du - na part - ján,
 Fű - le - mü - le, sár - ga - ri - gó fűt - ye,
 Szép a bá - bám, hogy vál - jok el tő - le?

2. vsz.

- ba Lë - hul - lott. az föl - szé - ds - né as' sok jó é - des. nē lēn -

2. A gombosi póstás udvarába,
 Léhullott az akácfa virágja.
 (:Félszédné as'sok jó édesanya,
 Hogy a fija nē lenne katona.:)
3. Már minállunk az jött a szokásba,
 Nem jó lakni az alacsony házba.
 (:Mer lētöri a bukros fejkötőt,
 gy sēm lējány, ki nem tart szeretőt.:)
4. Gyöngyöm, gyöngyöm, gyönyörű virágszál,
 Elvännilek, ha szegény nem volnál.
 (:De hijjába ég a szēmed fénye,
 Drága neved nincs a levelembē.:)

$\text{♩} = 112$

1. Ne - go - tin - ba bö - ro - bog a ma - si - na,
 sza - bad - sa - gos ka - to - nák ül - nek raj - ta.
 Be - jis szál - lunk, in - dul - hat a ma - si - na,
 Is - ten ve - led, he - gy es - völ - gy es Szer - bi - ja!

2. Elértük már Magyarország határát,
 Minden baka keresi a hazáját.
 Hazájába ja rég nem látott jó janyját,
 Kitől másfél évre vette búcsúját.
3. Nyisd ki, anyám, zöldre füstött kapudat,
 Ereszd be ja rég nem látott fijadat!
 – Bejeresztlek, kedves fijam, vártalak,
 Másfél éve mióta nem láttalak.
4. Bogojába börobog a gőzkocsi,
 Szabadságos katonák ugrálnak ki.
 Eggyik kislány súgja ja másikanok,
 – Mëgjöttek a szabadságos huszárok!

♩ = 192 - 198

208

Kék vi - rág - gal vi - rág - zik a te - me - lő,
En - gém te - mes - se - tük o - da leg - e - löbb!
E - löbb en - gém, u - lá - na ja ró - zsá - ma!,
Hogy ne iart - son löbb sze - re - lől ma - ga - nak.

2. Három csillag van az égén egy sorba,
Három szeretőm van nekém egyforma.
(:Három közül én az árvát szerettem,
Édesanyja árván hagyta jénnekem:)

Négy 13–18 éves lány.

D. 1968. XII.

Poco parlando ♩ = 84

209

1) Szon - fa - ri - na lé - cel van bē - ke - ről - ve .
2) Ott van né - kēm egy sár - ha - lom ké - szül - ve .
Fej - fám he - lyétl egy szép do - kor fű - ge - sa,
1) É - dēs - a - nyám, nem lé - szék a kend fű - ja!
3. vsz. 1) 2)
- les pány-

2. De megrétérált ottan a francia,
Mert két mérföldnyire vert a golyója.
Nézd csak, pajtás, amott van a jobb lábam,
Kit a golyó darabokra szétvágott.
3. Tull a Tiszán van egy leveles nyárfa,
Oda van a kis pejlovam pányvázva.
Pányvakötél hosszira van eresztve,
Régi babám, nem vagy még elfelejtve.
4. Az aradi stokeróház de sárga,
Oda vagyok kisangyalom bészárva.
Könnyes szemmel nézék ki a vasrosté'n,
Nem tom, babám, rám süt-é még a napfény.

Nemes Gáspár (1876).

Nemes Pál (1909) szövegkiegészítése: 3–4. vsz.

G. 1939. III.

210

$\text{♩} = 108$

1. Ár - va - csol - lá - ny a meg - csíp te ja ke - ze - mel,
2/ Bar - na kis - lány meg - csal - ta ja szi - ve - mel.
3/ - Bar - na kis - lány ne csal - da meg a szi - ve - mel,
4/ Én a - kar - tam meg - csal - ni ja ti - je - del!

2. vsz.:
1/ á - rok do - rosz - csá - r - dá -
3/ 2/ 3/ 4/ El - til - ló - lem egy - gyel

2. Árok, árok, de méj árokba jectem,
Egész éjjel a rózsámat kerestem.
Megtaláltam dorozslaji csárdába,
Rózsaszín bort töltött a poharába.

3. Árvacsollány megcsipte ja kezemet,
Eltiltották tőlem a szeretőmet.
Eltiltották tőlem azt az éggyet is,
Vegyén el hát a jó Isten engém is!

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

211

$\text{♩} = 108$

1. Ár-va-csa-lán meg-szúr-ta a ke-zé-met,
 Ár-va kis-lány megcsal-ta a szí-ve-met.
 Ár-va kis-lány, nő csald még a szí-ve-met,
 Én a-kar-lam meg-csal-ni a ti-je-det!
 i- az az é-nyém

2. Jaj, de nehéz egy vánkoson feküdni,
Tövis közül az ibolyát kiszédni.
Kiszédném, de megszúrja a kezemet,
Kit szerettem, az az ényém nem lehet.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. III.

$\text{♩} = 84$

1. A-pa-ti - ni Ko-ro - ná-ra sült a nap,
ke - jöt - tek a vi - zi - tá - ló nagy - u - rak.
É - le - tē - mē - nek a leg - szēb - bik so - rá - ba
Lép - tem be a vi - zi - tá - ló - szo - dá - ba.
2. vsz.
en - gēm o - r̄ - vos Nē sírj - szám é ha - zá -

2. Mikor engem a főorvos vizitált,
Kisangyalom a fojosón sírdogált.
(:Ne sírj, rózsám, nem lészek a magájé',
Három évet szolgálok a hazájé'.:)

$\text{♩} = 132$ 213

1. A - pa - ti - ni ko - ro - ná - ra sül a nap,
 M eg - gy ü l - tek a vi - zi - tá - ló nagy u - rak.
 É - le - t em - nek a leg - szé b - bik ko - rá - ba
 A t - lok majd a vi - zi - tá - ló - szo - bá - ba.

2. vsz.

v ál - tam,

2. Mikor engem a főorvos vizitál,
 M eg - ver e - geti a vállam, m eg - m eg áll.
 „No, t e f iam, jó l ész el katonának,
 M ég pe dig len há rom é ves { bakának.“
 vált. { huszárnak.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. V.

$\text{♩} = 120$ 214

- Nyisd ki, a - nyám, z ö ld - le - ve - les ka - pu - dat,
 E - resz d ö e a sza - bad - sá - gas fi - ja - dat!
 - B e - e - resz t le k, é - d es fi - jam, vár - to - lak,
 Há - rom é - ve, mi - ó - ta nem lát - to - lak!

Buzás Istvánné Bogyó Teréz (1882) és
 Nárái Jánosné Szűcs Maris (1893).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 112$ 215

1. Szé-pen szót a kis pa-csír-ia haj-nal-ba,
 Ő-reg-ba-ka az á-gyá-ba hall-gal-ja.
 - Kelj föl, ba-ka, pu-cold ki a ba-kan-csol, ba-kan-csol,
 Ko-rán ré-g-gel ki kell ne-kéd ruk-kol-nod!

2. Kirukkolok a kaszárnya jelébe,
 Százados úr odavágtat élémbe.
 Elkialtja: „Sej honvédek, előre, előre!“
 Egyenésen kimegyünk a harctérre.
3. Nagy teherrel menetelék egész nap,
 Gyöngé vállam feltöri a szíjazat.
 De a szívem nem töri fel soha sémmi sém,
 Jaj, de sokszor rád gondolok, kedvesém!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 100$ 216

- Őr-mes-ter úr, áll-jon a bal-szár-nyá-ra,
 Ki-sér-jén ki min-kei az ál-lo-más-ra!
 Merl mi-ér-tünk jön a vo-nal se-bés-sen,
 Tük még, lá-nyok, sár-ja-tök ke-ser-ve-sen!

Nemes Pál (1909).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 116$ 217

1. Szár-nya, szár-nya, szárnya van a ve-réb-nek,
Nin-csen pár-ja ja bo-go-ja-i ze-gény-nek.
Bal-vál-lá-ra ve-ti pré-més ka-bál-ját,
úgy ö-le-ti rég-ge-tig a da-bá-ját

2. Szárnya, szárnya, szárnya van a madárnak,
Nincsen párja ja bogojaji kislánynak.
Két fülire fésüli göndör haját,
Úgy öleli hajnalig a babáját.

Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876).

G. 1939. I.

$\text{♩} = 108$ 218

1. Bűn-bó vol-там, mi-kor én még-szü-lel-tem,
Ró-zsa pe-dig, mi-kor ka-to-na lél-tem.
Ki-nyít-ol-там a ma-gam fa-lu-já-ba,
El-hér-vadl-там a be'-csi ka-szár-nya-da.

2. Édesanyám, ki a huszár, ha nem én,
Ki nyergeli föl a lovát, ha nem én?
Fölnyergelém a lovamat módjára,
Ölelém a szeretőm utoljára.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

Poco parlando ♩ = 100

1. Mi - kor mon - tunk Pe - cso - vá - ra mu - laí - ni,
 Ak - kor is ezl fog - juk szé - pen da - lol - ni,
 Da - ni Jós - ka mēg - dön - ge - ti az asz - taí :
 - Mēg - ájj , Gyu - ri , meg az éj - jel ki - kop - hal - sz !

2. Dani Gyuri ahogy ezt meghallotta,
 Csizmaszárból a nagy kést kirántotta.
 Úgy megszúrta, úgy megvágta, nem szánta,
 Piros vére, hogy a földet áztatta.
3. Dani Jóska két szál dészkan nyugoszik,
 Dani Gyuri két lábon szomorkodik.
 Dani Jóskát viszik a temetőbe,
 Dani Gyurit kísérik a tömlőcbe.
4. Dani Gyuri levelet írt anyjának:
 Száz forintot adjon a Mariskának.
 Végyen rajta fekete gyász zsebkendőt,
 Két karjára fekete gyász pántlikát.
5. Dani Gyuri levelet írt anyjának:
 Slingütt vánkost küdjön feje-ajjának.
 De az anyja visszaírta fijának:
 – Bátyád vérét szédd a fejed ajjának!

$\text{♩} = 112$

1. *Ti - sza part-ján ha - lász - le - gény va - gyok én,*
A - la - csony kis ná - das ház - ba la - kok én.
Gye - re, ba - bám, gye - re ve - lem o - da pi - jen - ni,
Jó az a - nyám, majd gon - do - dal vi - se - ti!

3. vsz.
 1)
 - gi ba - bám

2. Tisza partján van egy hajó kikötve,
 Abba van a kisangyalom temetve.
 Azt a hajót jaj, de sokat végig siratom,
 Még sém kel föl az én kedves galambom.
3. Tisza partján van egy karó lőverve,
 Oda van a kis pejlovam kikötve.
 Elszakadt a kis pejlovam pányvakötele,
 Régi babám, nem vagy még elfelejtve.
4. Tisza partján csikóslegény vagyok én,
 Tizénhárom szilaj csikót őrzök én.
 Gyere, kislány, fordítsd el a ménés elejit,
 Nő legejje bazsarózsa levelit.
5. Árok, árok, de méll árokba estem,
 Egész éjjel a rózsámat kerestem.
 Mэгtaláltam dorozslai csárdába,
 Szép piros bort tőtött a poharába.

221

$\text{♩} = 110 - 112$

1. Tí-sza part-ján csi-kós-le-gúny va-gyok é,

Har-minc-há-rom szí-laj csi-kől ó-rá-zók én.

Gye-re, ba-bám, for-átsd el a mé-néd e-le-jét,

Nē le-gel-je ba-zsa-ró-zsám le-ve-tét.

2. Házunk előtt van egy hajó kikötve,
Oda van a kisangyalom temetve.
Azt a hajót jaj, de sokkat végigsíratom,
Pedig onnaj föl nem kel a galambom.

Radics Józsefné Szűcs Mária (1890).

222

$\text{♩} = 92 - 100$

1. Túl a Tí-szán csi-kás-le-gény va-gyok én,

Har-minc-há-rom szí-laj csi-kől ór-zók én.

E-redj, ró-zsám, for-átsd el a mé-nés e-le-jét,

Nē le-gel-je ba-zsa-ró-zsa le-ve-tét!

2. Zöld erdőben van egy karó levele,
Oda van a kis pejlovam kikötve.
Elszakadt a kis pejlovam pányvakötele,
Régi babám, nem vagy még elfelejtve.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1939. VI.

$\text{♩} = 64$ 223

1. *Saj, ha be-mé-gyék Zom-bor vá-ro-sá-ba,*

É- gye- nesl az ö- reg- ka- szár- nyá- ba,

Szé- kél lész- nek gyön- ge fá- rom a- lá,

É- lés az ol- tó, gön- dör ha- jam vág- ja.

2. *Mégszabadulok, még is házasodok,
Azt vészék el, akit én akarok.
Té még, babám, keress más szeretőt,
Ha sok lesz várnod a három esztendőt!*

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1939. VI.

$\text{♩} = 69$ 224

1. *É- dős- a- nyám, ad- ja ki a jus- so- ma!*

Még az éj- jel ki- mu- ta- lom ma- ga- ma!

I- ri- gyé- me! ha még- ve- rem ked- vem- re,

Nem bá- nom, ha kü- lő- ről- nek a föld- re.

2. *Zöld erdőben magam vagyok reméte,
Engem keres a vármégye csendőre.
Ha elfognak, tudom, mi lesz a vége,
Rövid kötél magos fa tetejébe.*

ifj. Lengyel Pál (1921).

G. 1939. V.

Poco rubato ♩ = 69

1. E - sík e - ső sá - ros lőtt a nagy ul - ca,
 2) Mэг - lál - szik a lo - pótl ló - nak a nyo - ma.
 E - redj, ba - bám, ta - kard bé a lo - pótl ló nyo - mát,
 3) Ha jel - a - dom, tэ - rád kó - töm az á - rát!
 2. vsz. 1) 2) 3)
 va - i - Nincs ba -

2. Nem idevaló születés vagyok én,
 Messze földről vándoroltam ide én.
 Így jár, aki messze földről ide vándorol,
 Nincs babája, ki vállára borújjon.
3. Nem füstöl a szegedi gyár kéménye,
 Fehér galamb szállott a tetejébe.
 Fehér galamb, túl, aki vagy, tyuhaj, el nэ szájj,
 Fáj a szívem a babámé', nagyon fáj.

$\text{♩} = 100$

1. E - sik es - sö, 1) sí - ros léssz a nagy út - ca, m -

Még lát - szik a lo - potl ló nyo - ma raj - ta,

Gye - re, ba - bám, ta - kard be a lo - potl ló nyo - máit,

Ha el - a - dom, te - rád kől - löm az á - rál!

2. vsz. 3. vsz.

1) 3) 2) 3)

szál - lottl mesz - sze föld - ről

2. Nem füstöl a nagy kendérgyár kéménye,
Fehér galamb szállott a tetejébe.
Fehér galamb, túll a Dunán, tyuhaj, el nē száj,
Fáj a szívem a babámér, nagyon fáj.

3. Nem idevaló születés vagyok én,
Messze földről idevándoroltam én.
(:Így jár, aki messze földről ide vándorol,
Nincs babájja, ki vállára boruljon.:)

Parlando rubato ♩ = 148 1)

1. Nem a - kar a ve - zér - ű - lüm le - gel - ni,
 Csön - ge - ző - jél szo - mo - rú - jan pön - ge - ti.
 I - de - gën sza - gal é - röz a me - ző - de,
 Hál - ra - for - dul: hal zsan - dár van e - löl - te.

2. vsz.
 1)
 - reg

2. Igenyest az öreg bujtár elébe,
 Háromágú kandzsi van a kezébe.
 – Hadnagy uram, rám ne vágjon kend többet,
 Bizonyosra mondom, léverem kendet!
3. Kérdi tőle a főhadnagy kapitány:
 – Hová való születés vagy, te bujtár?
 – Stárpiányi Desszedvárba születtem,
 Nem volt anyám, mégis fölneveledtem.
 Föl is nyöttem, mind a rétén a gomba, } A dallam
 Jobban, mint az édesanyám gondolta. } 2. felére
4. Nem akar a vezérülüm legelnyi,
 Nem akar a kisangyalom szeretnyi.
 Montam neki, szeress, rózsám, engemet,
 De azt monta, későn van már, nem lehet.

5. Borzodába szépen szól a pacsirta,
 Levelemet régi szeretóm írta.
 Nem köll nekem sém a levél, sém maga,
 Nē átkozzon engēm az édesanyja.

6. Elátkozott engēmet az én anyám,
 Hogy nē lęgyēn sēm országom, sēm hazám.
 Csipkebokor lęgyēn az én szállásom,
 Ott sē lęgyēn sokáig maradásom.

Samu Istvänné Bártol Örzsébet (1874).

D. 1942. XII.

228

Poco parlando $\text{♩} = 160$

1. Azt hal-lot-tam, még a-karsz há-za-sod-ni,
 E-redj ki az ég a-lá fo-hász-kod-ni!
 Jus-son e-széd-be, ba-bám, mit fo-gad-lál,
 Hogy en-gő-mel más szá-va-ért el-hal-lál.

2. Nē vágd még a piros almát, męgrohad,
 Nē bánd, nē bánd, árva szívem męghasad.
 Ha męghasad, számolják lę az égben,
 Mēr' tétted ezt ěggy igaz szeretővel.

Bacskó Antalnę Dinnyęsi Anna (1882).

G. 1939. VII.

12-szótagos

229

Poco rubato ♩ = 96

1. Nem zö-rög a le-vél, ha a szél nem fúj - ja,
 Nem mon-da-nám, ba-bám, ha i-gaz nem vol - na.
 Ti - los a sze - re - tőm té - tők a jó a - nyám től,
 Azt hal - lol - tam, ba - bám, el - vá - tunk e - gye - más - től.

2. VSZ.

től - de - is nem ma - lal - nyát nem ma - szár - ta,
 zár - ja, tög - ye ka - lic - te - gény - nyel a

2. Az eke ja földet nem magának szántja,
 Az anya ja lányát nem magának szánja.
 Ha magának szánja, zárja, tégye kalickába,
 Hé jersze el a legénnyel a bálba!

$\text{♩} = 96-100$

1. Fönn a le - ve - gö - be száll a ma - dár, fecs - ke,
 U - tol - já - ra vol - lam ná - lad es - te.
 U - tol - já - ra fog a gyön - ge szí - ved fáj - ni,
 Meri ez - u - lán töb - bé nem fo - gok én hoz - zád jár - ni.

3.4. vsz. 2.3.4. vsz.
 1) 2)
 - tad a - ha - toá

2. Mikor hozzád jártam, mindig álmos voltá',
 Szóltam hozzád, mindig haragudtá'.
 De már eztán kialhatod magad,
 Nem fogom én többé ölelni ja dörökadat.
3. Fönn a levegőbe száll a madár, fecske,
 Nem-é láttad a rózsám valamerre?
 Láttam biz én doroszlai rétén,
 Két fekete csikót legeltetett kötőféken.
4. Két fekete csikó nem akar legelni,
 Nem akar a kisangyalom szeretni.
 Most is más ül annak az ölébe,
 Más öleli, más kacsingat a két szemébe.

$\text{♩} = 66 - 72$

1. Fönn a te-ve - gö-be száll a ma-dár, fecs-ke,
 - Lát-tad é ja ba-bám szom-bal es-te?
 - Lát-tam, lát-tam a bo-go-ja-i ré-tén,
 sár-ga ke-se - csi-kól le-gel-tel a kö-lő - fé-kén.

2. Sárga kese-csikó nem akar legelni,
 Nem akar a rózsám hozzám járni.
 Most is más ül, más ül az ölébe,
 Más ül az ölébe, más kacsingat a szemébe.
3. Mikor hozzád jártam, mindig álmos voltál,
 Szóltam hozzád, mindig haragudtál.
 De már mostan kialhatod magad,
 Nem ölelém még a vékony karcsú dörékadat.

♩ = 88 232

sej, nem va-gyok szép, csak a ha-jam fe - ke - te,

Nem va-gyok én szent - é - te - tú re - mē - te!

2) Nem vi - se - lēm a re - mē - te - é - te - tēl,

Sej, míg én é - lők, sze - re - lő - tar - tó lē - szék.

1. Vsz.

1) 2)

csak a Sej, míg én é - lők, sze - re - ző - tar -

Varga Mihályné Szücs Róza (1855).

G. 1939. VII.

♩ = 126 233

Sej, huj, mi! ér a le - gény - nek a le - gény - ség:

Rá - fér ar - ra, de min - dēn szem - te - ten - ség!

Ké ba - bá - jál, de mēg - csal - ja e - lő - re,

Sej, huj, gond - ja lē - gyēn a rin - gó ből - cső - re!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 132$ 234 1/ —

Fe - ke - te - ja kö - kény, ^{2/} fe - hér a vi - rá - ga,
 Borl i - szik a le - gé - nyű, pi - ros az or - cá - ja.
 Azt hi - szik a lá - nyok, hogy pün - kös - di ró - zsa,
 Pe - dig a sze - re - lem láng - ja lo - bo - gó raj - ta.
 2. VSZ.:
 1/ lo - ro - nyű ^{2/} más kar - já - ba ^{3/} - lom a más ka - rú - já - ba

2. Fekete faluba fehér torony látszik,
 Az én kisangyalom más karjába játszik.
 (:Én aztat nem bánom, mégis csak sajnálom,
 Hogy a kisangyalom más karjába látom.:)

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

$\text{♩} = 108$ 235

Fe - ke - te - kö - kény - nek fe - hér a vi - rá - ga,
 Az én ga - lam - bom - nak dom - bon van a há - za.
 Bár - csak lap - ban vol - na, hogy nő lál - nék o - da,
 Bá - na - los szí - vem - nek fáj - dal - ma nem vol - na!

Gulyás Jánosné Szűcs Erzsébet (1869).

G. 1938. XII.

$\text{♩} = 104$

1. Kis pej-lo-vam sej, haj, a fö-de-les ráj-csur-ba
 Nem jól ug-rotl, sej, haj, be a gur-cén - ga-lap-ba.
 - Na - pos káp-lár, ezt a hú-szárl ra - port - ra,
 Ra - port u - tán, sej, haj, az ë-gyes á - rís-lom-ba!
 3. Vsz. 1) 2. Vsz.
 - lat - ta jaz na - pi ka-szár-nya

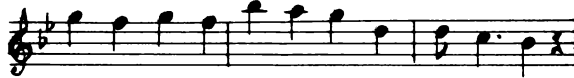
2. Elvitt engem sej, haj, raportra a kapitány,
 Azt is tudom, sej, haj, mi büntetést szab rëjám.
 Tíz nap egyes, húsz napi kaszárnya-áristom,
 Harminc napig, sej, haj, nem látom a galambom.

3. Kis pejlovam, sej, haj, nem eszi már a zabot,
 Mer már régën, sej, haj, az árpára rákapott.
 Szép menyecske szoktatta jaz árpára,
 Engem pedig sej, haj, maga mellé az ágyra.

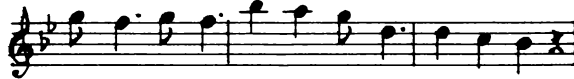
♩ = 120

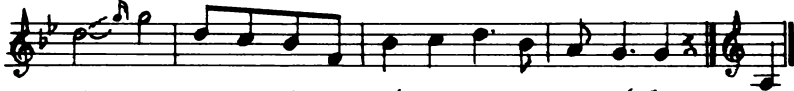
Sej, haj, a - ki le - gény, gyűj - jön vé - lem ka - szál - nyi,

Né csak min - dég a kos - má - ba mu - lat - nyi!

Lé - vág - juk a tisz - ta bú - zát, ké - vé - be.

Sej, haj, nem ad - ják a csó - kol Is - ten ne - vé - be.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882) és
Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

♩ = 108

1. Kís pej - lo - vam sej, haj, nem é - he - ti a za - ból,

Mer már ré - gén az ár - pá - ra rá - szo - köt.

Kís mé - nyos - ke szok - tat - ta jaz ár - pá - ra,

En - gém pe - dig, sej, haj, ma - ga mel - lé az ágy - ra.

2. De szeretnék, sej, haj, csérfa lenni erdőben,
Ha valaki tüzet rakna belőlem.
Mert a csérfa kék lánggal ég, füst nélkül,
Mégélek én, sej, haj, babám, ténálad nélkül.

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 106$

1. *Ej-nye, bá-bám, de gőn-dör a ma-ga bá-jús-sza,*
Ta-lán bi-zon csók-ra vol-na vá-gyás-sa!
Gyű-jön i-de, új-jön az ö-lem-be,
még-ö-le-lem én, de még-csó-ko-lom én,
Igy-i-ső, úgy-is a ma-ga bá-bá-jo va-gyok én.

2. *VSZ.*
ki-ső-lány nin-csen a-ki jazt ki-be én

2. Ejnye, kislány, de sáros a maga cipője,
 Talán bizony nincsen, aki jazt kiviksűje!
 :Gyűjjön ide, üjjön az ölembe, de kipucolom én, kivikszülöm én!
 Így is, úgyis a maga babájja vagyok én!

$\text{♩} = 116$

1. Fe-ke-te zsin-dé-lés a mi há-zunk te-te-je,
Vad-ga-lamb szál-ott a te-te-jé-re,
Vad-ga-lamb, tur-bé-kold el a nó-tám,
Sok az én i-ri-gyém, so-kan ha-ra-gusz-nak rám!

2.3. VSZ. 1) 3. VSZ. 2)
- gény - ka-ra gön-dö-rö-dik

2. Fekete zsindeles a mi házunk teteje,
Arra jár egy legény minden este.
Arra biz, barna legény, né járjál,
Sok az én irigyem, sokan haragusznak rám.

3. Rózsaszínű szallagos a harisnyám kötője,
Legény légyen, aki azt megkösse.
Még is kötötte jasztot egy barna,
Homlokára gondorodik a szép fekete haja.

$\text{♩} = 84$

1. Fe-ke-je zsin-dé-jés a mi há-zunk e-le-je

Ar-ra jár egy le-gén min-dén es-le.

É-re, biz, bar-na le-gény, né jár-já,

Sok az én i-ri-gyém, so-kan ha-rag-sza-nak rám!

2. vsz.

-szi-nű szal-la-gos -je l - m Még is kö-

4/ Hom-lo - ká - ra gön-dő - rö - dik

2. Rózsaszínű szallagos a harisnyám kötője,
Legény légyn, aki jajt megkösse!
Még is kötötte jajtát egy barna,
Homlokára göndörödött a szép fekete haja.

$\text{♩} = 112$

1. Sej, haj, a mi há-zunk sár-gá-ra van me-szel-ve,
 O-da-jár a cöm-bál-mos úr min-dén szom-ba-ton es-te.
 Min-dig csak azt cöm-bál-moz-za cöm-bál-má-val fű-lem-be:
 Sej, haj, gon-dotj, kis-lány, a ré-gi sze-re-őd-re!

2. Sej, haj, árva vagyok, de nem igazi árva,
 Nem igazi édesanya szült engem a világra.
 Árvaságom még az ég is, még a föld is siratja,
 Sej, haj, most látszik még, ki az igazi árva.

Nárai Jánosné Szücs Maris (1893).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 96$

- A-ra-nyos Ma-ris-kám, gye-re kí a kis-kerl-be,
 Sza-kajts ró-zsál { az a-ra-nyos kö-lőd-be!
 a vi-rá-gos
 - Nem sza-kaj-łok, nem sze-re-ıem a sza-gát!
 - El-ré-né-lek, Ma-ris-kám, de nem en-ged az a-nyád!

Nemes Pál (1909).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 84$

1. Ked-ves é-dés-a-nyám, ha föl a-karsz ke-res-ni,
 Szer-bi - ja - ji csa-ta-lér-re gye-re ki!
 Ott fek-szék egy tús-ke-bó-kor ta ja - latl,
 Ked-ves é-dés a - nyám, ki-sír - ha - lod ma - ga - dal!

2. Kedves édesanyám, nincs énnékém szeretóm,
 Nincs ki mossa fehér slingült zsebkendőm.
 Mosd ki, anyám, fehér légyén, mint a hó,
 Itt október, sej, haj, szóll a magyar komandó.

3. Kedves édesanyám, de fájhat az magának,
 Hogy a fíját elvitték katonának.
 Este késón pucolja ja bakancsát,
 Éjjel a vaságyán sirassa ja babáját.

$\text{♩} = 94$

1. Ked-ves é-déss-a-nyám, ha föl a-karsz ke-res-ni,
Sze-rá-bi-ja-ji csa-la-lér-re gyo-re ki!
Ott fek-szék ögy csip-ke-bo-kor fa-ja-lall,
ked-ves é-déss-a-nyá-mz, ki-sl-rá-ha-lod ma-ga-dal!

2. VSZ.

2. Ke-dz- - re - Nincs -sa fe-hé-rá-nyám
mind a bē-rá, sej, haj, szól a

2. Kedves édesanyám, nincs énnékém szeretóm,
Nincs, ki mossa fehér slingütt keszkenóm.
(:Mosd ki, anyám, fehér légyén, mind a hó,
Itt október, sej, haj, szól a magyar komandó!)

14-szótagos

246

♩ = 112

A zom - bo - ri nagy ven - dég - lő föl van ko - szo - rú - z - va,

Az ab - la - ka, az aj - ta - ja sar - kig ki van tár - va.

Ab - ba von - nak a - zok az u - rak, a - kik min - kel maj bē - so - roz - nak,

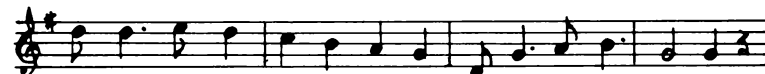
Bē - so - roz - nak há - rom év - re, har - minc - hat hó - nap - ra.

Horváth Pál (1896).

G. 1942. II.

247

♩ = 88 - 92

Tu - dod, ba - bám, mit fo - gad - lál csü - tör - tő - kön es - te?

Azt fo - gad - tad, hogy hű lē - szél vi - lág - é - le - tőd - be.

To - kint's föl az ég - re a csi - la - gos ég - re,

El - ál - koz - lak, so - sē lē - szél bol - dog vi - lág - é - le - tőd - be!

Nárai Jánosné Szűcs Maris (1893).

G. 1941. XII.

♩ = 108 248

1. Mi - kor mēn-tem ha - za - fe - lé Roz - ma - ring - uł - cá - ba,

Sú - rú csil - lag ra - gyo - goł sor - já - ba.

Sú - rú csil - lag, re - pe - dēz mēg e - zér - fe - lé,

Ha - za mē - gyēk, le - fek szēk a kis - an - gya - lom mel - lé.

2. Erdő, erdő, erdő, erdő, de szép kerek erdő,
 Van-é benne mēnyecske-szerető?
 Ha nincs benne sej, de mēnyecske-szerető,
 Dűjjön össze, dűjjön össze, ez a kerek erdő.

Kordélyos Miklósné Csernicsek Rozália (1900) és
 Kordélyos Istvánné Huszár Éva (1908).

D. 1943. I.

♩ = 100 249

1. Ez a kis - lány, bar - na kis - lány saj - lárł mas a kúł - nál,

Ar - ra jár egy ma - gyar hu - szár pi - ros pej - pa - ri - pán.

- Hal - lođ - ő tē, bar - na kis - lány, ad - jál egy kis vi - zel!

Zse - bēm - ben van há - rom fo - rárł, mind - járł ki - fi - zel - lek.

2. VSZ. 1) 3) 2) 3)

a kend é - zeg

2. – Nem kő nekem a kend pénze, nem vagyok én dáma!
 Én vagyok az édesanyám legkedvesebb lánya.
 – Hogyha tē vagy az anyádnak legkedvesebb lánya,
 Én még vagyok a császárnak legszēbb katonájaja!

Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876).

G. 1939. I.

250

$\text{♩} = 100$

1) Do - rosz - la - i zōld - er - dō - be ki - mēn - tem sé - lál - ni,
 2) Otł lál - lam ēgy ka - kukk - ma - dárł szē - per da - lōł - gał - ni.
 2) Ka - kukk - ma - dár, csak még ē - gyet, a lōb - bıl nem bá - nom,
 4) El - ha - gyōłł a kis - an - gya - lom, csak az - tal saj - ná - lom.

2. VSZ.

1) 2)
 -tež Ad - jál szál - lásž

2. Barna legény az ablakon jó estét kopogtat:
 – Adjál szállást, kisangyalom, minden utasoknak!
 – Mindēféle utasoknak szállást nēm adhatok,
 Nincs itthon az édesanyám, csak én magam vagyok.
3. Azért a tē szép szavadért tēgēd bējeresztlek,
 Slingűtt végű dunyhám alá tēgēd lēfektetlek.
 Slingűtt végű dunyhám { alá tēgēd lēfektetlek,
 vált. { alatt magad kipihenyed.
 Gyere ide, kis angyalom, csak tēgēd szeretlek.

Samu Istvánné Bártol Örszēbet (1874).

D. 1944. IV.

251

$\text{♩} = 100$

1. Ké-ve-lan-di le-mo-tó-be ki-mén-tem sé-tál-ni,
 Ott lát-tam egy ka-kuk-ma-dárt szé-pen ki-ja-bál-ni,
 Ka-kuk-ma-dár, szólj még é-gyel, a töb-ből nem bá-nom.
 A-me-ri-kás az én u-ram, csak az-tal saj-ná-lom.

2. Barna legény az ablakon jó estét kopogtat,
 Aggyá' szállást, kisangyalom, minden utasoknak"
 – Mindenféle utasoknak szállást nem adhatok,
 Nincs itthon az édesanyám, csak egyedül vagyok.
3. De azért a szép szavadért téged béeresztlek,
 Slingütt-szélű dunyhám alá magam mellé vészlek.
 Slingütt-szélű dunyhám alatt pihend ki magad,
 Három éve, kisangyalom, óta nem láttalak.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1939. VII.

252

$\text{♩} = 132$

1. Ha fel-ü-lök, Bö-zsi-kém, a fe-ke-te gó-zös-re,
 Is-zen tud-ja hol szál-lok ki be-lő-le!
 Majd ki-szál-lok O-lasz-or-szág kö-ze-pén,
 Ott lesz né-kém, Bö-zsi-kém, majd a gyá-szos te-mo-tó!

2. Ha beválllok, Bözsikém, nyolcas honvédhuszárnak,
 – Eljössz hozzám, jó lészél szobalánynak.
 Járok hozzád, éppen úgy, mint azelőtt,
 Ketten töltjük, Bözsikém, lē a három esztendőt.

3. Jól mēgy dolga, Bözsikém [a] nyolcas honvédhuszárnak,
 Szénát, zabot nem arat a lovának.
 Mer' a széna porcióba van kötve,
 Gyere, kedves Bözsikém, tēdd a lovam elejbe!

Nemes Pál (1909).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 104$ 253

Ma - gyar - or - szág, Ma - gyar - or - szág gyász - ba van bo - ról - va

A jó - ls - ten gyász - ba bo - ról - tot - ta.

Bo - ról - ja dē az e - gész vi - ló - got,

Nē ō - lel - je, nē csó - kol - ja so - ha sēn - ki a ba - bá - mat!

Nemes Pál (1909).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 108 - 112$ 254

Mi - kor szom - bal es - te mēgy a le - gény a lē - ány - hoz,

Az i - kér - dē - zi tő - le: - El - jössz - e ve - lem a bál - ba?

- Nem mē - gyēk én, ró - zám, sū - rú es - ső e - sik lē ja föld - re,

Sá - ros lész a ci - póm, mēg - ver a jó a - nyám ér - te.

Diósi Mártonné Kámán Katalin (1880).

D. 1944. IV.

15-szótagos

255

$\text{♩} = 120$

1) —

Túl a Ti-szán, Ti-sza part-ján, mandu-la-fa iő-vé-be

Kél-sze-rel-mes ját-szik egy-más ö-lé-be.

É-gyik né-zí Ti-sza vi-zén a fe-hér ha-bot,

1) —

A má-stk még fön-n az é-gén a ra-gyo-gó csil-la-gó!

1. VSZ.

1)

part-ján

Nemes Pál (1909).

G. 1939. VII.

256

$\text{♩} = 100$

Bo-roz-dá-ba, zöld bú-zá-ba száll a da-los pa-csír-la

Né szo-mo-rtísd a szi-ve-mel, Ma-ris-ka!

Merl ha so-kal szo-mo-rtí-tod el-ke-se-ré-dől szi-ve-mel,

Majd még-lá-tod, nem-so-ká-ra hal-va ta-lálisz en-gé-mel.

Samu Istvánné Bártol Örsébet (1874).

D. 1942. XII.

$\text{♩} = 112$

1. A zom-bo-ri ka-szár-nya-nak zsin-dé-jés a te-lej-je,
De sok bar-na kis-lány-nak bent van a ke-dz-ve-se.
Lám, az é-nyém nincs ben-ne, itt ül az ö-lem-be,
Pá-ras csó-kol osz-ta-gal, ka-csin-gal a szé-mén-be.

2. vsz. :
ka-szár- lám az nincs ben- zse-bém- szen-ve-dé-sém

2. A zombori kaszárnyának zsindejés a tetejje,
De sok barna legénynek bent van a kiskönyve.
Lám, az ényém nincs benne, itt van a zsebemben,
Három évi szenvedésöm van belevezetve.

16-szótagos

258

$\text{♩} = 96-100$

1. Mi-kor mën-lom ha-za-te-lé, se-j, a ma-gam fa-lu-já-ba,
 Min-dég a-zon gon-dol-kad-lam, ki lëssz az én u-ti-lár-sam.
 Maj-dë lëssz u-ti-ldr-sam az én-ked-ves jó paj-ia-som,
 Ki mäg-ás-sa a sí-ro-mal a it-ro-li hëgy aj-já-ba

2. vsz.

-gës-nek mond en-Pe-dig ka-la-pom-nem hër Se-j, vëdd lë ró-

2. Részegésnek, csavargónak mond engem az egész világ,
 Pedig az én kalapomnál nem hërvad el a gyöngyvirág.
 (:Sej, haj, kutya-világ, vëdd lë róllam a szádat,
 Én elmëgyëk a csatába, más öleli ja babámat!:)

18-szótagos

259

$\text{♩} = 116$

1. Tull a Ti-szán, la-ra-la-la-la, la-la-la-la, fa-ra-gó-nak az á-csok,
 I-de hal-lík la-ra-la-la-la, la-la-la-la, fej-sze-ko-po-gá-sok.
 E-redj ki-sz-lán', sej, haj, kér-dez-dz még az á-csol,
 Egy pár csó-kér' tra-la-la-la, la-la-la-la, a-dz-na-jé for-gá-csol!

1. VSZ. MAGN. 2. VSZ.

la-la-la-la még a ad-la drá-gá-n ad-la-mr ér -

2. Verje még a, tra-la-la-la, la-la-la-la, 'z Isten azt az ácsot,
 Mijért adta, tra-la-la-la, la-la-la-la, drágán a forgácsot!
 Kilenc csókot, sej, haj, adtam neki érte,
 Tizediket, tra-la-la-la, la-la-la-la, rájadásul kérte.

19-szótagos

260

$\text{♩} = 02$

vá - lo - ga - tott bu - zát é - szik,
vá - lo - ga - tott bu - zát é - szik a ga - lamb,
De szé - pen szól a pék - la - ji nagy ha - rang!
Csak az ve - ri mind a két ol - da - lá - ra, a
bo - ga - ja - ji lő - já - nyok - nak
le - gé - nyek - nek
a rizs - ká - sa gyom - lá - lók - nak nincs pár - ja.
még - é - vők - nek

Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1886) és
Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1964. IX.

2. Ha még sokáig így lesz, ha még sokáig így lesz, Jóska bácsi,
Magának egy napszámosa se nem lesz!
Mert, ha egy nagylány egy kicsikét föláll:
Majd a fene mēgēszi, majd a fene mēgēszi, úgy kiabál.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882) szövege.

G. 1939. VII.

III.

MÁS SZERKEZETŰ DALLAMOK

(261 – 287/b-ig)

1. Gyermekjáték-dalok

261

$\text{♩} = 132$

Bőr- e - gér, bőr- e - gér, gye-re va-cso - rá-ra,
 tú-rás ga-lus - ká-ra.

- Hun a - pád, hun a - nyád? - Ha be-le - hal mit csi - nász?
 - Ker-tek a-lá! ku-lál ás. Si - ra - tod - é? - Si - ra - tom.
 - Jaj - ga - tod - é? - Jaj - ga - tom.

Jaj, a - párn, jaj, a - nyám, é' - des lg - nác bá - tyám, bá - tyám!

Nemes Gáspár (1876) és N. G.-né Vince Katalin (1880).

G. 1939. VII.

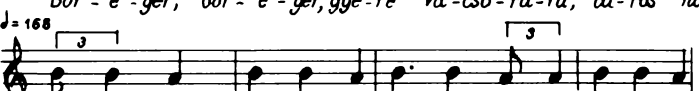
262

$\text{♩} = 151$

Bőr- e - gér, bőr- e - gér, gye-re va-cso-rá-ra, tú-rás ha-lus - ká-ra!

$\text{♩} = 168$

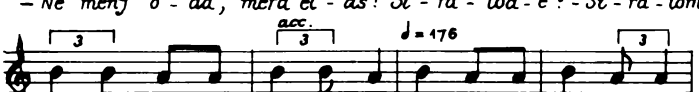

Hun a - nyád, hun a - pád? - Ker-tek a - lá! ku-lál ás.

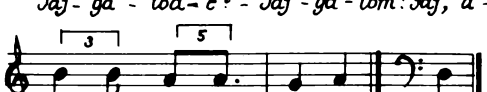

- Nē mēnj o - da, merd el - ás! Si - ra - tod - é? - Si - ra - tom.

acc. $\text{♩} = 176$

Jaj - ga - tod - é? - Jaj - ga - tom! Jaj, a - párn, jaj a - nyám,

Ked-ves lg - nác bá - tyám!

Dobsay András (1893).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 126$

263

Bór - e - gér, bór - e - gér, gye-re va-cso-rá-ra,
Krupp-tis ha-lus ká-ra! Hun a-pád, hun a-nyád?
- Ker-tek a-lal! ku-tal ás. - Nő menj ar-ra, merd lő-vág!
Si-ra - tođ-ë, si-ra - tođ? Jaj-ga - tođ-ë, jaj - ga - tođ?
Jaj a - párn, jaj, a - nyám, ked-ves lg-nác bá - tyám.

Nemes Pálné Bacskó Rozália (1910).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 126$

264

Csi-ga - bi-ga, gye-re ki, rin a fi-ad i - de - ki,
Kapsz te - jeł, va - jał, hó - nap - ra is ma - rad.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 116$

265

Csi-ga - ri - ga, gye-re ki, ég a há-zad i - de - kt!
Te - jeł, va - jał a - dok, hó - nap - ra is ha - gyok.

Pékány Istvánné Kálóczi Éva (1886).

G. 1961. IX.

266

$\text{♩} = 116$

Fe - ke - te ká - csa für - dik a zó - ba.
A - ra - nyos a há - ta, e - züs - tös a tal - pa,

for - dujj még, for - dujj még, a - ra - nyos Ka - ti - ca!

Nagylányok.

G. 1941. XII.

267

$\text{♩} = 116$

cik - kén cak - kon, fló - rën cak - kon,

céng cē - nē pá - vo, drá - ga men - ti smékk,
cikk cē - nē

hor - vá - ti cu - kor - tn - da, cu - kor - tn - da, smékk.

„Égy lány a körbe térdel, a kötőjét a többiek felfogják, és egy kívül körbe megy, a többiek éneklük. A „smékk“-re sorba egynek-egynek a kezét leüti. Amikor már egy sém fogja, a térdelőnek fejire borítják a szoknyáját, és kérdik:

Mi van ebbe szép szobába,
császár-királynak a lánya?
Nem bánta a kend kutyája?

Erre egyik ráüt a fejire, és széjjelszalannak; akit elfog, az fog térdelni.“ (Az énekesek szavai.)

Lányok.

G. 1941. XII.

268

$\text{♩} = 120$

Bújj, bújj zöld ág, zöld te - ve - lecs - ke,

nyit - va van az a - rany - ka - pu, csak búj - ja - tók raj - ta.

Nyisd ki, ró - zám, ka - pu - dal, ka - pu - dal,
hadd ke - rül - jem vá - ra - dal, vá - ra - dal.

Szi - ta, szí - ta pén - ték,	zab szer - da,
ál - do - zo - csü - tör - tők,	lom - bor : ba,
	po - kol - ba.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1940. VII.

269

$\text{♩} = 126$

Kö - kén - sa, ke - re - ke - si, ke - re - ke - si kö - kén - sa.
kö - kén - sa,

Fóz - tem len - csét, nin - csen gan - ca,

ha - ja, ha - ja, ra - kon - ca, ha - ja ra - pan - lyú - ja.

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1880).

G. 1940. VII.

♩ = 120 270

Kö - kény - fa, kö - kény - fa,
 Ke - re - kes - si, ke - re - kes - si kö - kény - fa.
 Főz - te - ma len - csét, nem volt gan - ca,
 Ha - ja, ha - ja, ra - kon - ca, Zsu - zsa ra - kon - cá - ja.

Nemes Pálné Bacskó Rozi (1910), Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884),
 Schmidt Józsefné Nemes Kató (1919). G. 1961. IX.

♩ = 120 271

Csül - lag Bo - ris, lu - dom a ne - ve - del
 gyűd a szar - ba mind a két ke - ze - del.
 Ha - ja, hu - ja Var - ga Ba - lázs,
 csi - nájj ne - kém egy ci - pöl - lől!
 Csi - nál - lam már har - minc - kel - től!
 Haj Bi - zsér Já - nos tör - vény - ői - ró
 ki csi - nál - ta, ki csi - nál - ta ezl a sar - kál.
 Szé - les a sar - ka, üsd az e - bét raj - ta!
 kes - kény a tal - pa,

„Égy lány áll a kör közepében, a Csillag Boris. Körülötte a lányok megkerülik, és danulnak. A középső kiválaszt egyet, és táncra perdül vele, az léssz utána a Csillag Boris.“ (A előadó szavai.)

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1938. XII.

$\text{♩} = 126$

Most vi - szik, most Bu - bor - ká - né lá - nyát,
 sá - ri - ba, sar - kan - tyú - ba, a - ra - nyos tem - plom - ba.
 - El - tör - té - tek hi - dam lá - bál, még sém csi - nál - lá - tok,
 hol - nap dél - be a - ra jöl - tők, föl - a - ra - nyoz - zd - tok.

Böjti leányjáték. Abrosszal leterített létrára koszorus kislányt ültetnek. Hat nagyobb lány viszi: négyen a létra négy ágát fogják, kettő oldalt segíti a kislányt.

Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1877).

G. 1942. II.

$\text{♩} = 108$

Is - pi - lán - g, is - is - pi - lán - gi ró - zsa,
 ró - zsa vol - nék, pi - ros vol - nék csön - ge - nék, bö - ge nék,
 hal ga - ras á - rál, hét se - lém ras - lál.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1940. VII.

274

$\text{♩} = 112$

Lánc, lánc, esz-ter-lánc, esz-ter-lán-ci cér-na,
 cér-na vol-na, se-lyem vol-na, még is ki-for-dul-na.
 Pénz vol-na ka-ri-ka, ka-ri-ka,
 for-dúj-jon még Ma-ris-ka, Ma-ris-ká-nak lán-ca.

Lányok.

G. 1941. XII.

275

$\text{♩} = 120$

1. El-vesz-lél-tem zseb-ken-dő-mel, szi-dóll a-nyám ér-te,
 2. Sza-bad pénz-tek, sza-bad szom-bál, sza-bad szap-pa-nyoz-ni,
 Még-la-lál-la egy kis lē-ány, csó-kol a-dóll ér-te.
 Sza-bad az én ga-lam-bom-nak egy-pár csó-kol ad-ni.

„Égy mēgy, viszi a zsebkendőt, lējti, ēgygy a körbül fōlkapja. Amikor hozzáér, megcsókolja, és az mēgy körül a zsebkendővel.“

Lányok.

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 132$ 276

Dom-bon tő - rik a di - ót, a di - ót,

Hé - gyén még a mo - gyo - ról, mo - gyo - ról.

Raj - ta visz - sza! Tes - sék ké - rem meg - be - csü - l - ni, csücs!
és a föld - re le - csü - csü - l - ni,

Ismeretlen, nem népi eredetű gyermekdal. Vö. „Erre csörög a dió, erre meg a mogyoró.“ Kohány, 1905. 123. sz. Játéka: A kör lépked. „Vissza“: visszafordulnak. A dal végén leguggolnak.

Lányok.

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 108 - 124$ 277

Er - dő mel - lel nem jó lak - ni,
Mert sok fát kell ha - so - gal - ni,

Ti - zen - há - rom ö - let, még egy fe - let
ö - lel - jen még én - gem a - ki sze - rel.

Ez ő - le - lém, ez csó - ko - lom, ko - mám - asz - szony lá - nyát,
a Ka - tus - kát, a Vé - rus - kát, kö - tőm ko - szo - rú - ját,

Vá - ro - si mód - ján, zab szér - da, Zom - bor - ba, po - kol - ba.

A mi ku - tyánk meg - köl - ke - zett kel - től a, szó - má - ba,
Egy - gyik gyom - bér, má - sik kám - for, i - gyunk pa - lín - ká - ba!

Vá - ro - si mód - ján, zab szér - da, Zom - bor - ba, po - kol - ba!

A játék leírása (a közlő szavaival): „A lányok 15 – 20-an is körbe fogózkodnak. Éggy a közepibe áll, a többiek körbe mennek. A középső a dallamnak „Ézt szeretem stb.“ részére odaugrik égyhez, akivel táncolni akar, és a dallam végéig forogva táncol vele. A végén kimegy a körből, és az általa kiválasztott marad a kör közepén. A játék ezután folytatódik. A körbe járók a dallam megismétlődő, „zab szerda, Zomborba, pokolba“ részén kissé leguggolnak: „megléttyegetik magukat“, mint azt Nemes Gáspárné elmondta.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1939. VII.

2. Disznóölési mondóka

$\text{♩} = 80$ 278

Disz-nőt vág-tak itt, hur-kál ész-nek itt.

A disz-nó-nak négy lá-ba van, ö-tö-dik a far-ka,

Far-ka a-latt { egy kis luk, gyug-ja be ja gaz-da!
van a du-da, fuj-ja töl a gaz-da!

Ezzel a tréfás mondókéval köszöntenek be a szomszédok disznóölés alkalmával. Utána mondják:

„Adjanak szilvát, körtét, barackot,
Kurtafarkú malacot,
Mi kocsinknak kereket,
Poharunknak feneket,
Hogy ihassunk eleget!“

„Behívják őket: észnek, isznak.“

Nemes Mihály (1905).

G. 1939. VII.

$\text{♩} = 120$ 279

Disz-nőt vág-tak itt, hur-kál ész-nek itt.

Ad-ja-nak hál ne-kém is, fá-zik az én lá-bom is!

Loboda Jánosné Galambos Anna (1896).

G. 1969. III.

3. Belső-refrénes dallamok (Libizaré-nóták)

♩ = 112

280

Sá - ri né - ni ú - bá - ja

É - szál - tott a - ti - bi - dá - ri lap - ba,

Lab - dá - rt domb - on a Du - ná - ba.

2. Nagyot lépett utánna,
Érepedt a – libidári lapban a
Labdári dombon – a szoknyája.

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1939. VII.

281

♩ = 126

1/ _____

1. Nem jó lé - len szán - ta - ni,

2/

3/ _____

Nem jó a lány - nyal a szé - na - bag - nya mel - lell a

szí - né - dó - ri szin - te, no - szé - dá - ri, no - szé - da - ri,

tín - ti - tín - ti - júl - sza - ni.

2. VSZ. 2.3.4. VSZ.

Ki - lenc ba - ja lesz - le no - szé - dá - ri, no -

2. Mer a lánynak baja lesz:
Kilenc hónap mulván a – szinödore szinte,
Noszédári, noszédári
Tintilinti – fija lesz.

3. Ha fíja lesz, nem baj lessz,
Egy vadással – színédőre szinte
Noszédári, noszédári
Tintilinti – maj több lessz.

4. Ha lánya lesz, az sém baj,
Egy szajhával a – színédőre szinte,
Noszédári, noszédári,
Tintilinti – több lesz maj’.

A „Libizári-nóták” közé tartozik. Ezekbe a szövegekbe ékelődik a játékos (értelmetlen szavakból álló) refrén.

Nemes Mihály (1905).

G. 1939. VII.

Doroszlóról való egy rendhagyó refrénes típus, amelyben a refrén elől van, és utána következik a dallamnak 1–2. vsz.-a. Attól kezdve a refrén a 3–4. vsz. gyanánt követi a homológ szövegeket.

282

d = 84

1. Se-jz, dí-nom, dá-no-mz, míg én él-lek, bá-no-mz,
Ho-gy még-há - za - sod-lam.
Merl én asz-szonyl o - janl kap-la-mz,
A - múj - jen - re ne-mz gon-dol - ta - mz.
se - jz, dí - nom dá - no - mz, míg én él - lek, bá - no - mz.
Ho - gy még - há - za - sod - lam.

2. Fölkél réggel nyóc órakkó'
Betisztogat tíz órakkó'

Refr. { Sej, dínom, dánom, míg én élék, bánom,
Hogy mëgházasodtam.

3. Ha kényeret akar sütnyi, *egy*
Két hétig készül el neki.
Refr.
4. Ötször, hatszor bedagassza,
Mégis keletlen szakítja.
Refr.
5. Mert én asszont ojant kaptam,
Amijenre nem gondoltam.
Refr.
6. Hogyha rongyos a nadrágom,
Összeszidja jaz apámot.
Refr.
7. Hogyha igémet foltozza,
Édesanyámot átkozza.
Refr.
8. Mert én asszont ojant kaptam,
Amijenre nem gondoltam.
Refr.

Radics Józsefné Szűcs Mária (1890).

D. 1961. IX.

4. Táncdalok

$\text{♩} = 144$ 283

Tüs - ke, bu - zo - gány,
Húzd rá, tē ci - gány!
Ha tē hú - zod, én majd já - rom,
Úgy d - űm a jó vi - tá - gom.

Tamaskó Antal (1911).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 112$

Szé-na, szé-na, szé-na lo-rém a ré-tén, a ré-tén,
 Még-ö - le - tēm a ró-zsá-mal a hé-tén, a hé-tén.
 Pi - ros al - ma göm-bő, göm-bő, göm-bő - jü,
 Az én ró - zsámz jaj de na-gyon gyö-nyö-rü!

Nemes Pálné Bacskó Rozália (1910) és
 Schmidt Józsefné Nemes Kató (1919).

G. 1961. IX.

$\text{♩} = 132$

Nem va-gyok én sön-ki-nek sēm a - dó - sa, a - dó - sa,
 Él még az én fe - te - sé - gēm - nek az i - pa,
 még an - nak az a - pös - sa, a - nyós - sa.
 Eő fél, ku - tyá fél, még az i - pam, na - pam él!

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1880).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 108 - 122$

1. *Ég a kuny-hó ro-pog a nád, jaj, jaj, jaj,*

Szo-rítsd hoz-zád ezl a bar-nál, a-pa-cu-rom hopp!

Kálóczi Imréné Tamaskó Éva (1908).

G. 1938. XII.

287/a

$\text{♩} = 84$

1. *Ég a kuny-hó, ro-pog a nád, jaj, jaj, jaj,*

Szo-rítsd hoz-zád ezl a bar-nál, ho-pa cu-rom hopp!

2. *Míg a bar-nál szo-ron-ga-tod, ja-ja-jaj,*

Ad-dig szöl-kél el-sza-laj-tod, ha-pa cu-rom hopp.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1964. IX.

287/b

$\text{♩} = 200 - 204$

1. Ég a guly-hó, ro-pog a nád, ja-jaj-jaj,
Szőrűsd hoz-zád azt a bar-nát, a-pa-cu-pa, hopp, hopp, hopp!

2. Még a bar-nát szo-ron-ga-lod, ja-jaj-jaj,
Ad-dig a szől-kél el-sza-laj-lod, a-pa-cu-pa hopp, hopp, hopp.

3. Szőlket né végy, mert betegés, ja-jaj, jaj,
Vörösset sē, mert részégés, apacupa, hopp, hopp, hopp!

4. Barnát végyél, az lēssz a jó, ja-jaj, jaj,
Az lēssz a csókra hajlandó, apacupa, hopp, hopp, hopp!

Bacsó Károlyné Kálóczi Margit (1924).

G. 1961. IX.

IV.

A NÉPSZOKÁSOK DALLAMAI

(288 – 345-ig)

A. JELES NAPOK

1. Ádventi énekek

Poco rubato ♩ = 144

288

1. Menj el si - el - ség - gel, ark - an - gyal Gá - bri - el,

Jó - zsef je - gye - sé - höz é - kes kö - szön - tés - re!

2. VSZ.

- vem

2. Isteni titkaim
Immár kijelentém,
Mert Szűz Máriában
Jó kedvem telt nekém.

3. Légy gyors szolgálatban,
Köszöntve Máriát,
És vidd még őneki
A megváltás titkát.

Buzási Istvánné Bogyo Teréz (1883).

G. 1941. XII.

Poco rubato ♩ = 126 289

1. Éb - redj, em - bér, mély ál - mod - ból,
Még - sza - ba - dulsz rab - sa - god - ból!

Kö - ze - lül már üd - vös - sé - ged,

El - tö - röl - te - tik vét - sé - ged.

2. Az Úr elküldé angyalát,
Hogy köszöntse Szűz Máriát,
Kinek tiszta, szűz méhébe
Alászállt az örök Ige.

3. A Szűzhöz így szólt az angyal:
– Üdvözlégy teljes malaszttal!
A Szentlélek megárnýékoz,
Áldott méhed gyümölcöt hoz!

4. Fiadat Jézusnak hívod,
Ő váltja még a világot,
Melyet oly rég tart a Sátán,
Fogságban a bűnnek láncán.

Asszonyok.

G. 1941. XII.

Poco rubato ♩ = 144

1. Mi - kor Má - ri - á - hoz az Is - ten an - gya - la
 Ná - zá - ról vá - ros - ba az ég - ből lé - szál - ta,
 Kül szerel i - mád - ság - ban Gá - bri - él ta - lál - ta,
 É - kes kö - szön - tés - sel a Szűz - höz így szó - ta:

2. Üdvözlégy, te kégyes, Isten szép leánya,
 Jessétől származott Ádám unokája!
 Az Éva szszonynak legtisztább rajzatja,
 Áron vesszejének megújult világa.
3. Tégéd az Úristen leginkább szeretett,
 Sok nemzetek közül magának eljegyzett.
 Kilenc angyali kar koronát készített,
 Hogy megkoronázza azzal szent fejedet.
4. Azért készíts szállást az Isten fiának,
 Mert tégédet vallott szentségös anyjának.
 Të méhéd kívánta az ő szállásának,
 Tégéd mond az Irás Salamony házának.
5. Világosítsa mëg az Úr én házamat,
 Ragyogó fáklákkal rakja udvaromat.
 Piros hajnal után hozza fél napomat,
 Hogy láthassam én is az én Krisztusomat.

♩ = 184

1. Nincs oly el-me, ki föl-ér-je Má-ri-a mál-ló-sá-gál,
Ma-ga az éggy Is-ten ér-ti szűz-a-nya tisz-la-sá-gál.

Meri Má-ri-a ép-pen tisz-la, nincs ben-ne sém-mi ma-ku-la,

Meri ked-vesb, mint Is-ten-ek sok-e-zér-nyi szent an-gya-la.

II. a

-ta -ked-

2. Látván Isten tisztaságát, annyira megkedvelte,
Hogy rejtékben a szép erényt maradni nem engedte.
Hanem Gábrüel arkangyalt maga elejébe hívta,
És neki parancsolatban im ezéket mondotta.
3. — Mönj el sietve, Gábrüel, magadnak gyors utat végy,
Máriának Názáretben borulva üdvözlést tégy.
E szavakkal köszönts őtet: — Üdvöz légyél, óh Mária,
Téged szent fia anyjának választ egék szent ura.

Partando rubato ♩ = 112

1. Gáb-ri-jel ar-gyal mény-nyek-ből, kö-vel Is-tön-től,
 Szűz lé-jány-hoz, Má-ri-já-hoz cse-n-de-sen re-pül.
 Nd-zá-rel-ben. fel-ta-lál-ja, hogy i-mád-ko-za,
 Szűz lé-jány-nak, Má-ri-já-nak ek-ké-pern szó-la.

2. VSZ.

e ti-ma-gas meny-a-ján. Szűz Má-ri-
 Úr van té-ve-szállt az ez az

2. Védj el tőlem, Szűz Mária, e lilijomot,
 Szentháromság magas mennyből ajándékozott!
 Üdvözlégy, szép Szűz Mária, Úr van téveled,
 Szűz méhedben szállt az ige, ez az üzenet!

gyal mé-nyek-bül, kö-vel is-ten-tül
Má-ri-á-hoz, csén-dés-sen re-pül.

-hoz -hoz -gyal -tál na-gyon -sé- -tom

2. Mondá angyal Máriának:
— Igen jól vagyok,
Hogy szűz voltál, még is maradsz,
Ez tetszik nagyon.

3. — Mert szüzességem egekben
Fölejánlottam,
Bizonyára ezt megtartom,
Még is tartottam.

4. A szűz leány álmélkodik,
Erre így felel:
— Mondd még nekem, miként lehet,
Angyal Gábiél!

Bacszó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1941. XII.

2. Karácsonyi kántálások

$\text{♩} = 64$

Di-cső-ség, ai-cső-ség, ne-kéd mény-nye-i föl-ség!

Di-cső-ség, ai-cső-ség, ö-rök-lé-tül is-ten-ség!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

Rubato ♩. 92-100

1. szü - - le - - tetl szűz le - - any - - tól,
 Kis Jé - - zus - - ka Má - - ri - - já - - tól,
 Bel - - le - - hem vá - - ro - - sá - - ban, ron - - gyos ts - - zál - - lós - - ká - - ban,
 Ez éj - - jel, éj - - fél - - ben.

2. Ó, mej szívessen szolgáljak,
 Most született Jézuskának:
 Mária a Szűzanya, József nevelő atyja,
 Hogy szűnjék fájdalma.
3. De csak sír a kis Jézuska,
 Kicsiny kezejít, hogy bántja
 A kemény széna, szalma, a hideg szél fuvalma,
 Kesereg Szűzanyja.
4. Ti mennyeji szent angyalok,
 Jerték ide, égi karok,
 Bennünket segítseték, a hidegtől mentseték,
 Óh, jertek, védjétek!

$\text{♩} = 98$

Bel - le - hē - mi pász-to - rok,
van - é me - leg őun-dá - tok?

Ha nincs me - leg őun-dá - tok

Köd-meni vé - gye - tők rá - tok!

Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

Rubato $\text{♩} = 120$

1. Ó, sze-ren-csés ö - röm-i - dő, mely-ben az Úr el - jö - ven - dő.
ö - rül - jünk ví - gad - junk, Is - len - nek há - lád ad - junk!

2. En - nek min - den nap - ja - i - ba kér - jük Is - leni lé - bo - rul - va.
sostenuto $\text{♩} = 96$
Haj, haj, haj, haj, haj, haj, re - pül - jünk el mind a raj!

Nemes Pálné Bacskó Rozália (1910).

G. 1939. VI.

298

♩ = 126
1)

1. Ka - rd - csony - éj él - sza - kd - ján,
Ka - rd - cso - nyi
Krisz - tus szü - le - té - se nap - ján.

2)

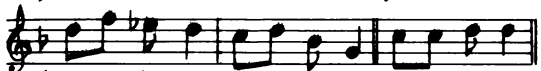
Ö - rül - je - tük, ör - vend - je - tük.

A kis Jé - zusz di - cser - je - tük!

2.3. VSZ.

1)

Nincs a Je - zus d - gyan pap - lan ö - re - gebb vagy

2. VSZ.

2)

2. Nincs a Jézus ágján paplan,
Csak úgy fekszik az ártatlan.
Fázik az ő fejcskéje,
Hideg szélről testécskéje.

3. Nosza pajtás, mēnj előre,
Tē meg Andráska utána,
Mivel már tē öregebb vagy,
Nyájad után elballagatsz.

Szűcs Zsófia (1874).

G. 1941. XII.

299

♩ = 116

2. VSZ.

1. Kősd föl, Őr - zse, köd - men - ké - del,
Kősd bē bag - tyas te - jecs - ké - del.

Ma - radj itt a nyá - junk - nál, mind - jérl visz - sza - lé - rünk már!

2. Hurka, kolbász, szalonna,
Pásztoroknak jó volna,
(:Ha ja gazdasszony adna:)

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1941. XII.

♩ = 108 - 116

1. Kősd föl, Őr - zse, kőd-men - ké - del, kősd be bag - lyas fe - jecs - ké - del,
Ma - radj itt a nyá - junk - nál, mind - járt visz - sza - lé - rünk má!

2. Istók, Pistók, Gráci Elek,
Elállottak már a szelek.
Betlehembe baktassunk,
vált. { Ott szép csodát láthassunk.
{ Hogy ott

Szűcs Zsófia (1874).

G. 1941. XII.

♩ = 108

1. Kősd föl, Őr - zse, kőd-men - ké - del, kősd be bag - lyas fe - jecs - ké - del,
Ma - radj itt a nyá - junk - nál, mind - járt visz - sza - lé - rünk már!

2. Hur - ka, kol - bász, sza - lon - na pász - lo - rok - nak jó vol - na,
Ha ja gaz - dasz - szony ad - na, ha ja gaz - dasz - szony ad - na.

Nemes Pál (1909) és N. P.-né Bacskó Rozi (1910).

G. 1939. VI.

302

$\text{♩} = 126$

Öltsd föl, Ör-zse, kö-dz-men-ké-del, Kösd be bog-jas fe-jecs-ké-del,

$\text{♩} = 136$

Ma-radj itt a nyá-já-nál, Min-gyá visz-sza - lé-rünk már.

$\text{♩} = 140$

2. Hur-ka, kol-bász, sza-lon-na, pász-fo-rok-nak jó vol-na,

$\text{♩} = 112$

Ha ja gazd-asz - szony an - na, ha ja gazd-asz - szony an - na.

Dobsay András (1893).

G. 1961. IX.

303

$\text{♩} = 108$

Bár-csak e - löbb föl-é - bred-lem vol-na,
lá - tod, paj - lás, most ál - lol - tam talp-ra!

Már-is csen-dül a fű-lem-ben an-gya-lok szól - lá - sa,

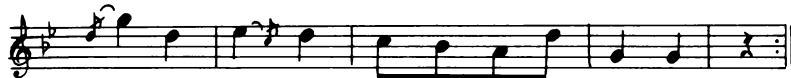
Mon-dá: Jé-zus most szü-le-lett, ta - kar-va pó - lá - ba.

Szücs Zsófi (1874).

G. 1941. XII.

♩ = 108

304

Bár-csak e - löbb föl - éb - red - lem vol - na,
lá - tod, paj - tá-s, most ál - lol - tam talp - ra!

Már-is csen-dül a fű - lem - ben an - gya - lok szól - lá - sa,

Mon-dá: Jé - zus most szü - le - től, ta - kar - va pó - lá - ba.

Andrásics Antalné Papp Maris (1886).

G. 1941. XII.

♩ = 96

305

1. 2. Bár-csak e - löbb fel - é - b - red - lem vol - na, l -

lá - tod, paj - tá - s, most ál - lol - tam talp - ra. m -

Már-is cse - n - dül a fű - lem - be an - gya - lok szól - lá - sa, m

Mon-dá: Jé - zus most szü - le - től, ta - kar - va pó - já - ba!

2. Oda menni lesz majd bátorságom,
Reméllém, a kis Jézust meglátom.
Jer el, te jjs, jó barátom, légy majd útítársam,
Velem léssz a furujás is, a régi bojtárom!

3. Romlott istálló mellett maradjunk,
 A Miklóssal addig dudálgassunk!
 Mig a bárány elérkezik, addig is vigadjunk,
 Jézus, Mária, Józsefnek éneküket mondjunk!

4. Nem adhatunk elegendő hálát,
 Hogy az Atyaisten ő szent fiját
 Mennyből küldi pásztorokhoz, váltásunknak díjját,
 Ki félnyitja minnyájunknak a mennyek ajtaját.

Barna Mihályné Szobonya Anna (1893).

G. 1961. IX.

306

$\text{♩} = 78$

*h*ra Bár-csak e-lőbb től-é-bz re-lem vol-na, l-

$\text{♩} = 84$

lá-tod, paj-tás, most ál-lól-lam tal-pz-ra.

$\text{♩} = 88$

Már-is csén-dül a fű-lem-be an-gya-lok szól-lá-sa:

Kis-ded Jé-zus szü-le-től a ron-gyos is-lá-ló-ba, egy rit.

Ron-gyos is-lál-ló-ba.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

Rubato $\text{♩} = 72$

1. Szűz Má-ri-a a kis Jé-zus! ö-le-ben tarl-ja,
 ké-ri tü-le a Szent Jó-zsef, de ú-nem ad-ja.
 - Add i-de hál, ke-gyes a-nya, szép szűz Má-ri-a,
 Hadd vő-gyém a kar-ja-um-ra, drá-ga szűz-a - nya!

5. VSZ.
 1) nem véd-tük még a fi-ját

2. Szűz Mária a szent fiját tévén pólabo,
 Mellette jált a szent József nagy szomorúan;
 Mer' az angyal megüzente: fuss Egyiptomba,
 Mer' Hérodes keresteti a katonákkal.
3. Elütötte tizenkettőt a nagy étszakán,
 Rajta is vót mindéféle a szamar hátán.
 De nem tudták, mere mennék a nagy ítszakán,
 De jaz angyal átvezette jegész Galgotán.
4. Amin' mentek nagyon féltek a nagy pusztábo,
 Még csak bë nem érkezhettek Galilijábo.
 De a szent szűz vigasztalta a szent Józseföt,
 — Nő főjj, kedves szent Józseföm, itt az Isteném!
5. Elhatták a hazájukat, rokonnaikat,
 De a szent Szűz vigasztalta mindig azokat.
 De még jobban siratgatta a kis Jézuskát,
 Mer' a nagy hidegség miatt nem védhette fiját.

6. Nė siránkozz, nė szomorkodj, szép szűz Mária,
Mer az Isten nem hagy minket a nagy utunkba!
Mert velünk az Isten fija, a kis Jézuska,
Aki segít és oltalmaz a nagy utunkba.
7. Gyerünk, gyerünk, mégis mēnjünk, óh szent Józsefēm,
Mer a kiseded ugy sírdogál az én keblemēn!
Nė ríjj, nė ríjj, szent magzatom, kiseded Jézuskám,
Maj bēerünk Ęgyittomban, csak tē nyugodjál!

Varga Mihályné Szűcs Róza (1855).

G. 1940. VII.

3. Betlehemjárás

Borbás István (1911) még emlékezett az 1920-as években eljátszott gombosi „betlehemezésre“, amelynek ő maga is szereplője volt. Rövid bevezetőjében elmondta a játék lefolyását, idézte a szereplők szövegeit, és elénekelt a hozzá tartozó dalokat. Bevezetője után forgatókönyv alakjában közöljük Borbás István magnóra felvett szavait és énekeit.

A gombosi betlehemjárás. Karácsony éjszakáján a felnőttek járnak. A csoport két angyalból és három pásztorból áll, ezek az *Őreg pásztor*, *Makszus*, *Simon bojtár*. A két angyal ünneplőbe, akik viszik a betlehemēt, a három pásztor subába és maszkirozva. A gyermekék, akik járnak, azok még fehérbe mind, és papiros süveggel – satöbbi – vannak ellátva és úgy járnak a betlehemēt. Az üdössek, amikor mēnnek a betlehemmel, odaérnek az utca elé és a házhöz énekszóval mēnnek. Az ének a következő:

308

He - jő, ví - gő ju - há - szók, csor - dá - sok,
 Se - rő - ke - dőz - nek a for - rá - sok.
 De győ - nyő - rű ez az éj - jel,
 Bá - rő le - kírl - se - lők csak szőj - jel.

Beköszöntő: Jó estét, gazda és gazdasszony. Készíts asztalodat, mert szakállas emberek szállják meg házatad! Örül s örvend Ádám unokája, mert kivirágzott három vessző szála; született Jézus, Isten fija, glórija!

♩ = 138

1. *Morogy-ból az an-gyal* *le-jött hoz-zá-tok,*

Pász-to - rok, *pász-to - rok,*

Hogy Bel-le - hem-ben, *si - jel - ve mēn - vén,*

Lás - sá - tok, *lás - sá - tok.*

Glória! Most bemegy az öreg pásztor és beköszönt:

Bátor bejövetelemért engedelmet kérek,
Nagy messziről jöttem, tudom, hogy nem ismernek.
De azt is tudom, hogy itt jámbor hívek laknak,
Hóban, zivatarban engem ki nem csapnak.
Karidon a nevem, társajim keresem,
Jó estét kívánok, mind közönségessen.

Az angyalok: 2. Istennek fija, Aki született
Jászojban, jászojban,
Ő leszen néktek Údvözítettök
Valóban, valóban.

Az angyalok: Glória!

Makszus: – Jóestét, Karidon apám!
Én is itt vagyok a tanyán.

Öreg pásztor: – Látom, Makszus bojtár, hogy itt vagy,
de a kis bojtárom hová hagytad, azon csodálkozom.

Makszus: – Az olajfa-kútnál még ott volt mellettem,
Ha épp úgy akarod, ide is füttyentem!

Öreg pásztor: – Kutyának való a füttyentés, bojtárom,
Ha bojtárom hívom, nevét kijáltom.

Makszus: – Hej, tē Simon bojtár, jöszz tē ide hozzám!

Simon bojtár: – Jóestét, gazduram, parancsoljon vélem!

Öreg pásztor: – Heverj ide mellém, édés kis cselédém!
Hol jártál, mit láttál, mibe fáradoztál?
Pacsirta szavajiddal meséld el csak nekém!

Simon bojtár: Pillangót kergettem virágról-virágra,
Tenyeremre szállott égy aranyos kis bogárka.
A juhorfák alatt égy kis báránka bégetve
az anyjától elmaradt. Az égén égy nagy fekete
madár, a báránka felkijált, hogy: – Végem!
Nosza, dolgom hagytam, fűрге lábajim
nyakamba kaptam, a kányát elűztem, a kis bárányt
az ölembe vettem, és az anyjához vittem.

Az angyalok éneke:

310

$\text{♩} = 80-90$

1. Pász-to-rok, pász-to-rok, ör-ven-de-zé-ve

Si-jel-nek Jé-zus-ho-zá Bel-le-hem-ben.

Kö-szön-zés mon-da-nak a kis-ánc-nek,

Ki váll-sá-gól ho-zott az em-ber-nek.

Makszus: Öregapám, szózatot hallottam!

Öreg pásztor: Hallgass, fíjam, hallgass, még el sém szunnyadtam.

A pásztorok éneke:

$\text{♩} = 90-92$

2. An - gya - lok szó - za - la min - kel is hű,

Érl - se még azt té - há - to min - den hű szív.

$\text{♩} = 88$

A kis - de - de Je - zus - ka - ty mi is áld - juk,

S mind a hű pász - to - rok, ma - gasz - ial - juk.

Simon bojtár: Öregapám, szózatot hallottam!

Öreg pásztor: Hallgass, fiam, hallgass, talán az egerek
a padláson a kukoricát roptassák!

Pásztorok éneke:

311

Poco parlante $\text{♩} = 90$

Ki jár, a - ki ná - tunk - nál i - jen ké - sön jár?

Mil rel - len - tek ben - nün - kel, és mil ki - ja - bál?

Mi sze - gény pász - to - rok va - gyunk,

S ne - ked mil ád - junk?

$\text{♩} = 92$

An-gya-li gló-ri-ja zeng Bel-le-hem, fe-lell,

Nagy fény-nyel im ki-nyúl az ég.

$\text{♩} = 100$

Pász-to-rok ó-re-dez-zünk, gyor-san ül-ra fel,

$\text{♩} = 106$

Ma szül-te szűz a kis-de-dét.

Szerl jós-tal trl a fel-ke-lés-re,

Dá-vid ki-ráj jö-ven-dő-lé-se.

$\text{♩} = 102$

Fel, pász-to-rok, ke-res-sük fel tē-hát

Jé-zus!, az dr-va nép-nek ó-ha-ját!

*Öreg pásztor
köszöntője:*

Kiráji fölséged, köszöntelek szépen,
Mivelhogy idejutottam,
Neked csak egy kerek sajtot hoztam,
Ezt átnyujtom szívessen,
Fogadd el kegyessen!

Makszus:

Üdvözlégy drágalátos kis Jézuska, ühü, ü!
Kiráji fölséged, köszöntelek szépen,
Mivelhogy idejutottam,
Neked csak egy kis göndörszörű báránykát hoztam.
Átnyujtom szívessen, fogadd el kegyessen,
Üdvözlégy drágalátos kis Jézuska, ühü, ü!

Simon bojtár: Szegény bojtárlegény vagyok,
Mivelhogy idejutottam,
Neked csak a szívemet hoztam,
Ezt átnyujtom szívessen, fogadd el kegyessen.
Üdvözlégy, drágalátos kis Jézuska, ühü, ü!

$\text{♩} = 116$ **313**

1. Pis-ta fűj-ja ja du-dá-ját, a du-dá-ját,

$\text{♩} = 124$

Fé-re - ve - ti ja bun-dá-ját,

Fé-re - ve - ti ja bun-dá-ját.

2. Máté fujja ja rejtőjét, a rejtőjét a
Szénvonó hegedűjét, a
Szénvonó hegedűjét.

3. Így dicsérjük az Urunkat, az Urunkat [a].
Ménnyei kirajunkat,
Ménnyei kirajunkat.

Rudalo $\text{♩} = 166$ **314**

1. Ó, sze-ren-csés ö-röm-ü-dő,

Mej-ben az Úr c-lg-jö-ven-dő,

Ö-rül-jünk s vi-gad-junk,

Is-ten-nek há-lál ad-junk!

2. Ennek minden napjajiba
Kérjük Istent leborulva.
(:Haj, haj, haj, haj, haj, haj,
Repüljünk el, mint a raj!:)

„Dicsértessék a Jézus Krisztus! Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.“

Búcsúének. Dallamát ld. 2

Elindulának És el is jutának,
(:Szűz Márijának Köszöntést mondanak.:)

„Betlehemézést elmondta és énekelt Borbás István, ötvenéves gombosi lakós.“

4. Bölcsőjárás (Doroszlón)

315

$\text{♩} = 160 - 166$

1. A kis Jé-zus a-rany-a-l-ma,
Bol-dog-sá-gos szűz az any-ja.
Kél ke-zi-vel á-pol-gal-ta,
két lá-bá-va-lá rin-gal-gal-ta.

2. Aludj, aludj, én kisedem,
Aludj, gyönyörű gyermekem.
Nem kirájné a tē anyád,
Szolgálatból lettem dajkád.
3. Ó, tē dudás, mit szundikász,
Fényes az ég, nem kő' lámpás!
Verjed, verjed a citērát,
Jézuskának egy szép noltát!

5. Bölcsőckézés (Gomboson) I – III

♩ = 84

316

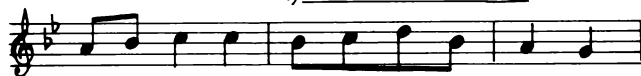

Mos-tan ki-nyílt egy szép ró-zsa-vi-rág,

A-mi ró-gén vár az é-gész vi-lág.

1)

Bél-le-hém-be ki-bírn-bó-zott zöld ág,

Ki-rály meny-nyőlt mélt-ó-ság.

1. VSZ.

1)

ki-bírn-bó-zott zöld

Nemes Pálné Bacskó Rozi (1910).

G. 1941. XII.

317

♩ = 80-84

1)

Ked-ves ál-mol hogy szé-réz-ne szü-lött-jé-nek,
Igy é-ne-kél a szűz-a-nya kis-de-dé-nek:

-Szál-jon rē-ád é-dés á-lom, gyöngy-vi-rá-gom,

A-lud-jál el, én bál-vá-nyom, a-rany-á-gom!

VÁLTOZAT

1)

Ked-ves ál-mol hogy szé-réz-ne

2. Ó, fagyos tél szép virága, kis Jézuskám,
Té vagy lelkem boldogsága itt a pusztán.
Aludjál el, én reményem, gyöngyvirágom,
Magas mennyből szállt napfényem, aranyágom!

3. A pásztorok üdvözölnek térdre esve,
Az angyalok énekelnek örvendézve.
Én is szép dalt zengék néked, gyöngyvirágom,
Hunyd be fényes szemécskédet, aranyágom!

4. Meleg tanyán vannak mások, kis Jézuskám,
Neked barlang a szállásod künn a pusztán.
Aludj, szívem, menny királya, gyöngyvirágom,
Szűzességem koronája, aranyágom!

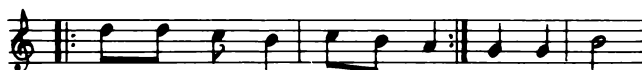
Murényi Ágnes (1931).

G. 1941. XII.

318

1. Sír az /s- /en bá-rá-nya,
Van-é, ki őt saj-nál-ja?

Bű-ne-in-kei si-rál-ja, -áj,áj,áj,
Szűz Any-ja csi-tél-gál-ja.

Jé-zus, a-lud-jál!

2. Nő sírj, én szép alakom,
Gyenge bimbóm, harmatom.
Szűzi méhem, rajlépem,
Ég és föld édességem!
Ej, ej, ej, csók kell-é vagy tej?

3. Jaj, de kemény a jászol,
Kisfiam, jaj, de fázol!
Tél elején nincs bástya,
Csak Szent József palástja.
Aj, aj, aj, súvölt a szélzaj!

4. Aludjál boldogságom,
Kinyílt egy szép virágom.
Én kisdéd MESSIASOM,
Nincs helyed a szálláson.
Ó, ó, ó, sorsod szánandó!

5. Nő sírj, gyönyörűségem,
Koronám, ékességem!
Szép bölcsődalt zengenek,
A mennyei szellemek.
A, a, a, lelkem sugara!

6. Szálljon rád édes álom,
Zokogó kis bárányom.
Én szülöttem, Teremtőm,
Álmodozz a jövődön!
Lá, lá, lá, jer szárnyam alá!

7. Verjén az én keblemben,
A szív most csendesebben.
Hogy alvó kis galambom,
Fiam fel né riadjon.
Áj, áj, áj, Jézus, aludjál!

Murényi Ágnes (1931).

G. 1941. XII.

6. Vizkeresztí énekek

$\text{♩} = 144$

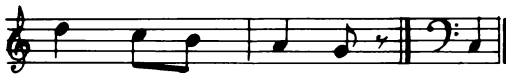
319

1. Há - rom ki - rá - lok napján ái - csér - jük é - ne - kék - kel,
szi - vunk - nek éggy is - lóp - ján vi - ga - do - zó ver - sék - kel.

Szép jel és szép csú - lag szép na - pon tá - mad,

Szép na - pon tá - mad.

2. Hol vagy zsidók királya?
Mert megjelent csillagja.
Betlehémbe találják,
Szép Jézust körülállják.
Refr.

3. Kérjük a szép Szűzanyát,
Kérje értünk szent fiát.
Hogy békeességben tartson,
Ellenségünk né ártson.
Refr.

4. Királyok ajándékát,
Arany, tömjént és mirhát
Vigyünk mi is urunknak,
Ártatlan Jézusunknak.
Refr.

Barna Pál (1928), Barna István (1928), Cöndör János (1931).

G. 1939. I.

Poco parlando ♩ = 160-164

1. Há-rom ki - rá - jo - ká nap - ján, Or - szá - gunk éggy is - tá - po - jál
 Di - cser - jük é - ne - kék - kel, vi - ga - do - zó ver - sék - kel.
 5/ 6/

REFR. Szép jel és szép csil - lag, szép na - pon tá - mad,
 szép na - pon tá - mad.
 7/

2. VSZ.:
 1/ 2/ 3/ 3 4/ 3 5/ 3 6/ 7/

- dók ki - ta - lál - zusi kö - rül áll cil - lag szé - pe tá - mad

2. Hol vagy zsidók kiráija, /Mert megjelent csillaga?

Betlehemben találják, /Kis Jézust körülállják,

Refr. { Szép jel és szép csillag, /Szép napon támad,
 { Szép napon támad.

B. NÉVNAPI KÖSZÖNTŐK

321

Poco parlando ♩ = 108

1. Föl - ser - kenj, szerd Jád - nos, Mo - so - jog e haj - nal,
 Éggy a - rany lól - lács - ka Rep - des mint éggy an - gyal.

2. In - gó - bir - gó fű - szál Szé - pen fel - ö - la - tóz - ve,
 Li - tá - jom - te - vél - tel m - Még is tő - rül - köz - ve.

3. Én felmék a heggyre,
 Hégynek tetejére.
 Ott látom Szent Jánost,
 Fehérbe öltözve.

4. Ha mëghal Szent János,
 Mënyyekbe vitessék.
 Az arany koronát,
 Fejére tëtessék.

5. Az égnek pijaca
 Gyémánttal van rakva.
 Annak tetejébe
 Van egy nagy almafa.

6. Pirossat virággzik,
 Zöldet leveledzik.
 Annak a szagával
 Mënyország eltellik,
 Levelével pedig } A 3. – 4. sor
 Mënyországot söprik. } dallamára

7. Az Isten éltessën 1. }
 A kedves pároddal, 2. } sorra
 Kedves családoddal! 4. sorra

Babos János (1906), Novák István (1902), Kocsis Pál (1908).

D. 1968. XII.

Poco rubato ♩ = 86

1. *m* - Most ér - kez - tem e hej - re, *l* -
 La - jos kö - szön - té - sé - re.
 A ver - se - mül, e - ne - kő - mül *m* -
 Mon - dom ke - dő - vem - re

2. Áldás szálljon e házra,
 E háznak gazdájára.
 Én eljöttem köszönteni,
 Neve napjára.

3. Máskor is eljövök még,
 Ha az Isten éltet még.
 (:Hiszem is, hogy soká éltet,
 Mert szeret az ég.:)

Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1885).

G. 1961. IX.

♩ = 72

1. Őr - vend az ég vi - gas - ság - gal, di - csé - re - tük - kel,
 Ra - gyo - góz - nak su - gá - ri - val, tisz - ta fé - nyé - vel.
 Csil - ta - gok föl - de - rül - nek, ho - má - lyok bé - me - rül - nek,
 Min - dēn ál - la - lok ő - röm - mel ma zen - ge - dēz - nek.

2. Mi is tē tiszteletédre ide járólunk,
 Minthogy méltó ajándékkal nem szolgálhatunk:
 Azt kívánjuk szívessen, hogy az Isten éltesse,
 Testi-lelki áldásokkal szerencséltesse.

3. Ama híres Apolló is pēneti húrját,
 Édesdedēn verēgeti kedves nótáját.
 Vigra furdul sorsidat szentölhessed napodat,
 Minthogy napod ma szentēljük nevezetēssen.

Nemes Gáspárné Vincze Katalin (1880).

G. 1939. VII.

324

Parlando rubato ♩ = 180

1. Ör-vend az ég vi-gas-ság-gal, di-csé-re-té-vel, I-
 ra-gyog a nap su-gá-ri-val tisz-ta fé-nyí-vel.
 csil-la-gok föl-de-rül-nek, ho-má-ja-ka bé-me-rül-nek,
 Minden á-la-lá nagy ö-röm-mel ma zén-ge-déz-nek.

2. Mi is a te tiszteletédre ide járólunk,
 Minthogy méltó ajándékkal nem szolgálhatunk,
 Azt kívánjuk szívessen, hogy az Isten éltesse,
 Testi-lelki áldásokkal szerencséltesse.

3. Ama híres Apolló is pēneti húrját,
 Édesdedēn verēgeti kedves nótáját.
 De nem azért mindenēk tégēdet köszöntenek.
 Ó, szent János pátronáddal, élj a pároddal!

Babos János (1906).

D. 1968. XII.

$\text{♩} = 112$

1. Ör - vend az ég vi - gas - sá - gal, di cse - re - zek - kel,
Ra - gyo - gó nap su - gá - ri - val, üsz - ta fé - nyi - vel,
Csil - la - gok el - te - rül - nek, ho - má - jok bé - me - rül - nek, m -
Min - dën ál - la - lok ö - röm - mel ma zen - ge - döz - nek.

2. Mi is té tiszteletédre ide járolunk,
Mínhogy méltó ajándékkal nem szolgálhatunk,
Azt kívánjuk szívessen, hogy az Isten éltesse,
Testi, lelki áldásokkal szerencsétlessen.
3. A nagy híres Apolló is pengeti húrját,
Édesdedén verégeti kedves nótáját,
Belenézvén mindenék tégedet üdvözlenek,
Mínhogy napját ma szenteljük nevezetessen.
4. Haggyad élni s eltölteni több esztendőben,
— — — — — (2. sor nincs)
Vígira fordult sorsodat, szentelhessed [napodat,
Ó, szent Miháj, pátronáddal, éljed pároddal!]

Suhajda József (1889), Ujj Józsefné Mészáros Anna (1914),
Pekány Istvánné Kálóczi Éva (1885), Loboda Jánosné Galambos
Anna (1896), Nemes Pálné Bacsó Rozália (1910).

G. 1961. IX.

Parlando ♩ = 180

1. Vig ö - röm - mel, nagy ö - röm - mel lé - géd kö - szön - tünk!

Szo - mo - ru - sa - g, nagy bú, agg - ság, í - voz - zék tő - lünk.

Meri Szent Já - nos fel - de - rül, szé - me könny - be nem me - rül,

Vig ó - rá - ra, úgy mint má - ra fris - sen föl - ké - szül.

2. Mennyi hajsza! fejedénn áll, annyi áldások
Szálljanak rád, találjanak vig áldások!
Vagy mint tenger cseppjei, sík mezőnek füveji,
Oj nagy bőven szálljanak rád égnek áldási!

Kocsis Pál (1908).

D. 1968. XII.

♩ = 192

1. Ó, mi { ked - ves jó - ba - rá - tunk, lé - géd kö - szön - tünk
ke - gyes
Ma - i na - pon, és sok jó - kal ne - ked kí - vá - nunk.

Él - jen, él - jen, vi - gan él - jen él - jen Szent Já - nos!

2. Hogyha pedig bevégezted gyarló eltévedt,
Az egekben és mennyekben lásd Istenéted.
Refr. Éljen, éljen, vígan éljen, éljen szent János!

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882) és
Nemes Gáspár (1876).

G. 1939. VII.

328

♩ = 166 - 168

1. Ó, mi ke-gyes jó-ba-rá-tunk, Té-göd kö-szön-ünk,
 Má-i na-pon, és sok jó-kal né-köd ki-vá-nunk.
 REFR. Él-jen, él-jen, vi-gán él-jen, él-jen a Já-nos!

2. Áldott óra és minuta, mejben születél,
 Nagy Szent Jánosnak nevére kereszteltetted,
 Éljen, éljen, vígan éljen, éljen a János!

3. Midőn pedig elvégezvén gyarló éltedet,
 Az egekben és mēnnyekben áldd Istenēdet.
 Éljen, éljen, vígan éljen, éljen a János!

Babos János (1906) és Novák István (1902).

D. 1968. XII.

329

Rubato ♩ = 100

Üd-vöz-lég-y, szent An-na, Jé-zus nagy-any-ja,
 A szűz Má-ri-já-nak szü-lő daj-ká-ja!
 Té-göd szün-te-len di-csé-rünk,
 Né-köd buz-gón é-ne-ke-ünk.

2. A Szentháromságnak kincsés tárháza,
Magyar nemzetünknek világossága!
Néked örül szívünk, lelkünk,
Téged dicsér téhetségünk.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1940. VII.

330

$\text{♩} = 132-136$

1/ — 2/ 3/ 4) —

1. Üd-vöz- légy szent An - na, Úr Jé- zu-sz nagy - any - ja,
5
Szo-mo-ru szi - vek-nek légy vi - gasz - tól - ló - ja,
6/

Dí - cső szent An - na!

3. 4. VSZ.: 3. 4. VSZ.: 2. 3. VSZ.: 4. VSZ.: 2. 4. VSZ.: 2. 4. VSZ.: 6/

Röz - tünk bé - modunk - raján vagyunk Jé - zus! An - na

2. Hozzád fojamodunk, mert szomorúk vagyunk,
Bűneinkkel Jézust sokszor megbántottuk,
Dicső szent Anna.
3. Nincs köztünk békesség, szeretet, égygység,
Égymás iránt csak a rágalom, irigység,
Dicső szent Anna!
4. Halálunk óráján, életünknek fogytán,
(:Jézus, Márijával, kedves unokáddal,
Jőjj el szent Anna!:))

Horváth Jánosné Kovács Mária (1893).

D. 1968. XII.

Parlando rubato ♩ = 84

1. Mo - soj - gó szép es - té - je, Ist - ván, ne - ve - dz nap - já - nak.

1 - lye - nz - képpen kö - szönl - ök: él - jé - lz szá - mos é - ve - vel!

É - lz - jen. él - jen az Ist - vány,

Él - je - nz ve - le hü pár - ja!

2. VSZ. 2.3. VSZ. 4. VSZ.
-nyoz- -jé-lz -ten -je-nz

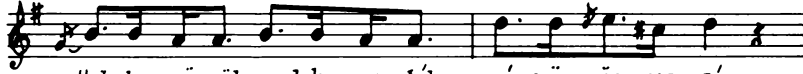
2. A jó Isten éltesse, keziből ki ne vessen,
Kormányozza éltedet, éljél boldog életét!
3. Erő és egészséggel, és szeretet békével,
Éljén, éljén az Istvány, éljén vele családja.
4. Szentháromság áldassa szálljon ezen hajlékba,
Éljén benne jaz Istvány, éljén vele családja!
Éljén, éljén az Istvány, éljén vele családja!

Poco parlando $\text{♩} = 80 - 84$

332

1. Ó, szűr-sza-bó, ron-gyos csiz-ma - di - ja, go-rom-ba var-ga,

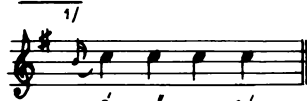

Hely-ke szű-csők, nyal-ka sza-bók, ré-szö - ges csa - pó,

Ár-tal-la-nok a kis-de-dők, mind az an-gya-lok.

1. VSZ. MAGN.

Ó, szűr-sza-bó

2. Örvendezzünk, Pap-kocsmába menjünk, jó pálinkára!
Ott vagyon a jó pálinka, jó slivovica,
(Égy dinár annak vérdungja, { nevem Gizika.:)
II° { neved Pistika.

Radics Józsefné Szűcs Mária (1890).

D. 1968. XII.

C. CSALÁDI NÉPSZOKÁSOK DALAI

1. Párosítók

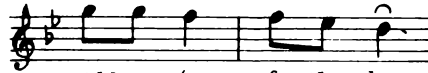
333

Parlando $\text{♩} = 186$

1. Nemés Maris az ágyát
Magasra vetette,
Bacskó Mártony a kalapját
Rajta felejtette.

2. Hozd ki, Ma-ris, ka-la-po-mal.

Tedd az én fe-jem-be.

Hogy né süs-sön su-gá-ras nap

Ra-gyo-gás két szé-mém-be!

-gyál fe-lej-lét-te.

Bacskó Mártonné Nemes Maris (1850).

G. 1938. XII.

♩ = 168 334

Zúg az er - dő, zúg a me - ző,
 Nem lom ki zú - gas - sa,
 Ta - lán bi - zony egy bar - na le - gény
 Ség, a lo - vát i - las - sa.

Kálóczi Imréné Tamaskó Éva (1908).

G. 1938. XII.

♩ = 96 335

1. Zugg az er - dő, zugg a me - ző.
 Va - la - ki zú - ga - sa.
 Ta - lán bi - zony { Bar - na Pis - la
 egy szép hu - sár
 1. lo - vát ug - ras - sa.
 1. vsz. 1/ zugg a Ta - lán 2/

2. Turkál Panna slingútt ágyát
 Magosra vetette.
 Barna Pista kis kalapját
 Rajta felejtette.

3. Add ki, Panna, kis kalapom,
 Hagy tégym fejembe,
 Hogy ne nézzen minden kislány
 Ragyogós szemembe!

Nemes Gáspár (1876) és N. G.-né Vince Katalin (1880).

G. 1939. V.

♩ = 86 336

1. szé-lés a Du - na, ma - gos a parl - ja,
Az ám a le - gény, ki ál - u - gor - ja.

Bar - na Pis - ta ál - u - gor - ja, csiz - ma! sem sá - roz - za,
Az ám a le - gény, még pe - dig le - gény!

2. Létészi szürét a Duna mellé,
Léhajtja fejét a Panna mellé.
Panna jár utána, kendőt hoz utána,
Száz tallérosat, száz tallérosat.

Nemes Gáspár (1876) és N. G.-né Vince Katalin (1880).

G. 1939. V.

♩ = 108 337

1. szé-lés a Du - na, ma - gos a parl - ja,
Az ám a le - gény, ki ál - u - gor - ja!

1)

Szú - nyog Gyur - ka ál u - gor - ja,
a csiz - má - já! sem sá - roz - za,

Az ám a le - gény, a hí - rös le - gény!

2. VSZ.

1)

Tré - za jár u - tá - na,
Ken - dőt hord u - tá - na,

2. Létészi szürét a Duna mellé,
Léhajtsa fejét a Tréza mellé.
Tréza jár utánna, kendőt hord utánna,
Az ám a legény, a hírös legény!

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (1882).

G. 1941. XII.

2. Lakodalmások

338

$\text{♩} = 118$ 1) —

1. É - des - a - nyám ró - zsa - fá - ja,

Én vol - tam a leg - szöb - b á - ga,

Ra - gyó - gós csil - la - gom

2) — 3) —

De egy hun - cul lé - sza - kaj - tott,

4) —

Kar - ja - i közl el - hër - vasz - tott,

Ra - gyó - gós csil - la - gom.

1. vsz.

1) 2) 3) 4)

- des a - egy hun - - kaj - - ja - i

2. Édesanyám mondta nekém,
Minek a szerető nekém,
Ragyogós csillagom.
De én arra nem hallgattam,
Titkos szeretőt tartottam,
Ragyogós csillagom.
3. Titkon szeress, nē tudja más,
Tőled várok vigasztalást,
Ragyogós csillagom.
Nem szerettem soha sēnkit,
Csak a magam szeretőjit,
Ragyogós csillagom.
4. Mondtam, anyám, házasiij még,
De azt mondtad, { ráérek még
vált. } hogy ráérek,
Ragyogós csillagom.
Elvitték a szeretőmet,
Verje még az Isten űket,
Ragyogós csillagom!
5. Elmēhetsz már házam előtt,
Nem vigyázlak, mint azelőtt,
Ragyogós csillagom.
De azelőtt vigyáztalak,
Szivem újult, ha láttalak,
Ragyogós csillagom.

Nemes Gáspár (1876) és N. G.-né Vince Katalin (1880).

G. 1940. VII.

$\text{♩} = 116$

Ko - csi - ra á - gyam, ko - csi - ra pár - nám,

Ma - gam is föl - ü - lők.

É - dős, jó a - nyám, sze - rel - mes daj - kám,

De ha - mar el - mē - győk!

Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880).

G. 1941. XII.

$\text{♩} = 108 - 114$

1. Az i - gaz Mēs - si - ás már el - jött,

Köz - tünk is sok - fé - le cso - dáí től.

A vi - zel is bor - ral töl - te, a nász - nd - pél ven - dő - gél - te.

REFR:

Ká - nán mē - nyeg - zó - be.

2. Egy nagy lakodalmat kezdének,
Jézust is meghívták vendégnek.
Őt követik tanítványi, mint a tyúkot a fiai
Kán'án menyegzőbe.

3. Az első tál ételt fölhozták,
Jézust is azzal megkínálták.
Tetszett mindénnek az éték, csak a borba van a véték
Kán'án menyegzőbe.

4. Jézus anyja hogy eztet látja,
Fogyatkozásukat meglátja.
– Fiam – úgymond – boruk nincsen, azért sémmit kedvük sincsen
Kán'án menyegzőbe.

5. Jézus, hogy vígasságot ténne,
És anyja kérése meglénne,
Parancsolá meríteni, kútból hat vödört fölhozni
Kán'án menyegzőbe.

6. És a szolgák gyorsan siettek,
Kútból hat vödört megtöltöttek,
Jézus borral változtatta, első csodáját mutatta
Kán'án menyegzőbe.

7. A bort adák násznagy kezébe,
Hogy adná ja vendég elébe,
Násznagy a bort megkóstolta, mingyárt völlegényt szólítja
Kán'án menyegzőbe:

8. – Minden embér – úgymond – elsőben
Jó bort adja vendég elébe,
De té elébb a jót tartád, és az alábbvalót adád –
Kán'án menyegzőbe.

9. Simon Pétér, hogy eztet látja,
Köszönti poharát Andrásra.
{ Jó bor mellett duda is köll, nem jó a tánc ugrás nélkül;
{ Ugy megforgatták Magdolnát, mint szétszórta a ruháját (3. sor ism.)
Kán'án menyegzőbe.

3. Virrasztó énekek

341

Rubato parlando ♩ = 142

1. Ó, é - des Mēg - vál - tóm, nē nézd bü - ne - ji - met,

♩ = 146

Sok el - le - nē - dz va - ló cse - le - kē - de - ti - met!

♩ = 150

Üd - vős - sé - gēm á - rdi le - kintsd ér - dē - mi - del,

Jöjj el, Jé - zus Krisz - tus, y - völd hoz - zád tel - kē - met!

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (1884).

G. 1961. IX.

2. Igazságod szerint nē ítélj el engēm,
Nem talál kegyelmet eképp bűnös lelkem.
Nem lehet kivűled soha üdvösségem,
Jöjj el Jézus Krisztus, édes reménységem!
3. Elvégeztem immár pályafutásomat,
E világon való zarándoklásomat.
Megtartottam hitem, s igaz vallásomat,
Jöjj el, Jézus Krisztus, add meg koronámat!

Nemes Gáspárné Vincze Katalin (1880) szöveg-kiegészítése.

G. 1939. VII.

Parlando rubato $\text{♩} = 136 - 144$

1. Szó-mo-rú a ha-lál a gyar-ló em-ber-nek,
Ha-lál kö-ve-té-től min-do-nek rel-leg-nek.
Ki-váll-ké-pen, kik e vi-lág-nak ö-riül-nek,
Ne-ház a vi-lág-tól meg-vál-ni e-zek-nek.

2. VSZ.

É-le-mi-cso-da Mej-ben szo-mo--szó, sok só-
fáj-da-lom, fá-ki-ván a gyar-

2. Életünk e földön micsoda?, csak fogság,
Mejben éttünk, ittunk: bánat, szomorúság.
Jajszó, sok sóhajtás, fájdalom, fáradtság,
Mégsem kívánkozik innét a gyarlóság.

Parlando $\text{♩} = 104$

1. Harc em-ber é-le - le tel - jes é - le - té - benn,
 A ha-lál-la-l₂ m₂en - ni m₂in - d₂an - ki - nek kell szem - ben,
 Mér - ge mi - j₂att₂ té - tel - ni a föld - ben.
 REF: Ó, fáj - da - lom, s ri - ja - da - - lom,
 Ha - lál el - len hogy nin - csen olt - a - lom.
 2. vsz. ko - po - r₂ó - só - me em - rá - ba 3. vsz. ka - szál a - ra₂

2. A koporsó jele gyarló életünknek,
 Mejben hejziteték teteme embérnek,
 Hogy gyomrába tétessék a földnek.

Refr. Ó, fájdalom, s ríjadalom,
 Halál ellen hogy nincsen oltalom!

3. Mit céloz a halál ő mérges nyilával,
 Virágok közt kaszáll élés kaszájával,
 Szép rózsákat arat sarlójával.

Refr. Ó, fájdalom, s ríjadalom,
 Halál ellen hogy nincsen oltalom!

Parlando ♩ = 112 - 116

1/ ———

1. *Il - lük ne - künk ar - ról em - lé - kez - niünk,*

2/ ———

Mi - ként ju - tott ha - lál - ra mi ü - gyünk,

3/ ———

És mint le - hel ki - me - ne - ke - dé - sünk,

3/ ——— 4/ ———

Sza - bad - sd - gunk, ö - rö - k₂ üd - vős - sé - günk.

2. VSZ.

1/ ——— 2/ ——— 3/ ——— 4/ ———

Mó - zes a köny - El - ső ö - r₂ - kép

3. VSZ.

1/ ——— 2/ ——— 3/ ———

gyümöl - csé - ből e - Is - ten ha - lál úgy szá - r₂ -

2. Amint írja Mózes a könyvében,
Első ember teremtetett épen.
Állhatatos és ártatlan testben,
De mégcsalá ördög kígyó-képében.

3. Tiltott fának gyümölcséből evék,
Isten ellen ezáltal vétkezék.
A halálra ott köteleztették,
Miréánk is halál úgy származék.

Parlando rubato $\text{♩} = 138 - 144$

1. Meg-sza-ba-dul - iam már én a tes-ti ha-lál - tól,
 És meg-me-ne - ked-tem min-den nya - va - já - jím tól.
 Bűn-től és ör-dög - től, e csa-lárd vi - lág - - tól,
 s az ö - rök kár - ho - zal - tól.

2. vsz. 1/ 3/ 3/ 2/ 3/ 4/ 3. vsz. 5/ 6/

- mel a - ján - ha-gyom az - lá-gol po - fe - le - jím Mit Krisz-tus ó -

2. Lelkemet ajánlom a hatalmas Istennek,
 Testemet hagyom az ő anyjának, a földnek.
 A világot pedig az én felejmemnek,
 Még őbenne élőknek.
3. A testi halálból megyek örök életre,
 És megmondhatatlan öröme, dicsőségre.
 Mit Krisztus halála azoknak készítte,
 Akik bíznak őbenne.

JEGYZETEK

I. A NÉPZENE RÉGI RÉTEGÉNEK DALLAMAI

5-szótagos

- 1 Dallamunk ma is él. Első megjelenése CC 1651.265. Közli az RMDT II. 1. sz. 15. vsz.-nyi szövegét ld. MNT II. 407–430 j. Régies nyelvezetére hivatkozva Mezey László középkori eredetű verseink közé sorolja. A dallam két főtípusa a dór végződésű *erdélyi s* a fríg végződésű *alföldi* típus. Az utóbbihoz tartozik dallampéldánk. Az RMDT II. 426–427. lapján – az MNT II anyaga szerint – szinoptikus táblán közli e típus 16 vált.-át.
- 2 AP 4100 g) a gombosi betlehemesek búcsúzó dallama: „Elindulának“.

6-szótagos

- 3–5 E dallamvált.-ok közül a 3 szövege Bogár Imre balladájának töredéke. Dallama nem a közismert vált., amelyet JP II. 173. lapján „a féllábbal még a népdalok közé tartozó népies dalok“ közt említ. A 4 és 5 szöveg-vált.-át ld. JP I-65. Az 5 gépi felvétele: AP 4108 a).
- 6 Egyházi szövegű vált.-a KZ 2. sz., ill. JP 1–116 „Azhol én elmegyék“ kezdetű dallamának.
- 7 AP 4110 a).
- 8/a–8/b A 8/a helysz. lejegyzésű, az alaphangról indulva a 7. fokig jut, a 8/b – AP 4110 j) – oktávval feljebb kezdődik, és lefelé haladva a 2. sorban az alapfokon végződik.
- 9–10 Két közeli vált. Közülük a 9 parlando-rubato ritmusú és szövege betyár-ballada. A 10 kötött ritmusú, és lírai szövegű.
- 11 Vált.-át ld. BB 166. sz., szerkezetük is azonos (AA²BC). A „nótát“ apjától tanulta 13 éves korában.
- 12 Legenda-ballada, háznál, ill. búcsújáraskor útközben énekelték. A dalos Varga Mihályné Szűcs Rózától tanulta, az pedig édesapjától, aki a búcsúsok vezetője volt. Szöv. vö. CsV 19.
- 13 AP 4098 d). Dallamvált.: BB 278. (Hosszúfarkú fecske), és KZ 204. ua., megemlítve (294.1.) a „nem ötfokú, másfajta régi dalok közt“. Más dallamú szöveg-vált.-a 35 példánk.
- 14 Gomboson a révész-nóták több vált.-a ismeretes. Közülük 12-szótagos: 145 és 146. Hasonló típusú JP I-170, de nem vált.
- 15 Vált. BB 275 a), ill. JP I-65. Szövegük is azonos.
- 16 Ismeretlen eredetű, féldallamnak látszik. Szerkezet, ritmus, „dallamvonal alapján vált.-nak tekinthetők 18–20 példáink.
- 17 AP 4097 d). 3–4. sora aprózódik.
- 18–20 E vált.-ok jellegzetessége, hogy dallamuk első fele mixolíd, a második fele dór hangsorú. Közölt dallamaink közül a 19 gépi felvétel: AP 4109 e). Nem közöltük az AP 4109 f) példát, amely Repülj *fecském*, repülj szöveggel kezdődik, és dallamvonala simább.
- 21 Közölve: M. K. 108. 59. sz.
- 22 A szlovák népzene gyakori 6, 6, 6+6, 6+6 szerkezet a mi dallamainkban is előfordul, ilyenkor a szöveg magyaros, a 3–4. kettős sor szövege megismétlődik. Közölt példánkon kívül megvan a szlávóniai Szentlászlón is „Micsoda erdő ez“ kezdettel.
- 23 Kislánykorában (1860) tanulta. A dallam szerkezete AB²CB, tehát alsó-kvintváltó. – Így dalolta Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876) is. Vált. JP I-188 (Ároksparti kőkény).
- 24 AP 4110 b). A tréfás táncdal szerkezete – mint a 22-é.
- 25–28 A négy változat 5-soros, ámde a 2–3. sor azonos szövege azt látszik igazolni, hogy egy 4-soros típusból fejlődtek. Vált.-uk JP I-81. azonos kezdőszöveggel. Köz. M. K. 108. 40. sz. 4-soros szöv. vált. CsV 188.

- 29 AP 4106 h). Szövege kriptádia. A 2. vsz. ismétlődik.
- 30 Vált. „Igyunk itt“ kezdettel ld. BB 167. sz. Ua. KZ 247. dudanótának jellemezve. – JP I-41 („Tilalom, tilalom“) közli a doroszlai szövegét is. Köz. Rozmaring 47. sz.
- 31 AP 4096 e). A dalos az öregektől lakodalomban hallotta.
- 32 I–II Kétrészes dal. Az I. rész 24 vált.-a. – A II. rész P.H.Á. 396. sz. „Hajdinanom loccs“ (*Mosogató szolgáló* címmel). Szerkezete 10, 10, 7, 5; sorvégzői 1 ① 1. Szövege kriptádia.
- 33 A dalossal később (ugyanúgy) énekelte felesége sz. Vincze Katalin (1880).
- 34 Szövege a közismert balladáé. Dallama azonos BB 276 a). (Elvesztettem lovam) és 276 b) (Körösfői utca); ua. KZ 238. sz. – 34 sz. dallamunkra Nemes Pálné Bacskó Rozi (1910) az „Édesanyám vót ké“ kezd. szöve. 3 vsz.-át énekelte.
- 35 AP 4098 d). Az előző két dallam vált.-ai.
- 36 AP 4099 b). Ld. 35 j. Szövege lírai.

7-szótagos

- 37 A dallam vált.-a JP I-112 (Hat ökröm van, mind sárga). Szövege 5. vsz. közli dallamunk szövegét is.
- 38–40 Tánchnóták, ezekre a lányok „tüsköm-táncot járnak. A 38 AP 4098 e), a 39 pedig AP 4105 d). Ennek a típusnak közeli vált.-ai főleg 1. sorukban térnek el, ld. 43–45 példánkat.
- 41–42 Öt-soros „tüsköm“-nóta. Dallamváltozata megvan KZ Nagyszalontai gyűjtés, köz. MNGY XIV. 257–302. és 360–368. l. 41 példánk AP 4105 h). – 42-ben előforduló szavak: Militics, Szonta közeli faluk. „Paszita“ a dalosok bemondása szerint keresztelői dáridó, Jung K. ... a „komaruhával“... a „paszitát vivő rokonok az étel vivésére szolgáló kosarat terítették le.“ Uő: *Az emberélet fordulói* Forum 1978. Adatok a paszitáról, Keresztelői lakoma 50–52. Czuczor-Fogarasi V. köt. 101. hasáb: ... Örömvendégség a gyerekágyas háznál... néhány mindjárt keresztelés, másutt beavatás után. A szlavóniai Szentlászlón a paszita a gyermekágyas asszonyhoz vitt étel.
- 43–45 A három vált. közeli rokona a 38–40 daloknak, amelyekről főleg 1. sorukban térnek el. – A 43 AP 7076 h), a 44 7078 d), a 45 helyszíni lejegyzés. Köz. M. K. 108, 36. sz., és Rozmaring 61.
- 46 Dallamunk 2. vsz.-ának szövege a bácskerteszi (kupuszinai) palócos tájszólást utánozza (tréfásan). Vált. BB 296. (Deszka kapu, kerítés).
- 47 Vendéglátás után éneklük búcsúnótának. A dalos bemondása: „Mikó elindúttak, ezt danúttak, aztán élépkédtek.“ Köz. M. K. 108. 61. sz.
- 48 Vált. ld. JP I-107 (A semjéni bírónak). Szöve. 5. vsz. Szöve. vált. CsV 202.
- 49 Vált. BB 295 b). Szövege azonos. A feltüntetett dallamváltozat Nemes Gáspárné Vince Kataliné.
- 50 Legenda-ballada. Tárnya, hogy Jézuska egy keresztet farag, s anyjának kérdésére, hogy mi az, feleli, hogy ez az ő halálágya. Teljes szövegét (9 vsz.) ld. Mélykút, AP 4125 f). 1960. IV.
- 51 Vált. BB 218 a) 3. vsz. E dal jegyz.-ében 99. l.: „Talán táncdallam“.
- 52 Vált. BB 244. E dal jegyz.-ében: „Talán táncdallam lehetett, tiszta pentaton hangsorban, nagy terccel és nagy szeptimával.“ A táncdallam után közbe szokták kurjantani a „Sári kérem pecku“ (értelmetlen) rigmust, majd előről ismétlik a dalt.
- 53 AP 7075 a). Vált. mint 52, jegyzettel együtt.

8-szótagos

- 54 Dallamunk különleges 8, 8, 8+8, 7 szerkezete régi hagyományt elevenít fel. Jacob Paix orgona-tabulatúrája (1593) táncdalai közt szerepel egy 8, 6, 9+9, 6 struktúrájú „Ungaresca“ című magyar dallam. Ez jellegzetes szerkezete, főleg megkettőzött 3. sora és rövidebb zárósora

- révén egy sokszor utánzott típus előfutára lett. — 54 példánk szerkezetével azonos egy Kórógyról származó — más dallamú — „Túl a Tiszán ég az ezüst” kezd. táncdal, amelyet a M. K. 108. 25. sz. és a Rozmaring 54. száma közöl, gépi felvétele AP 1913 h), valamint az Antunovácon felvett azonos szövegű és dallamú dal. Mind az 54 példánk, és mind a másik két dallam refrénszerű 4. sora azonos szövege: „Levendula levele”.
- 55 Ugyanaz a dalos másodszer eltérően énekelte dalunkat, ezt a kotta alatti zenei jegyzetben változatként közöljük.
- 56–58 Ugyanaz a dallam anya, atya és leányuk előadásában érdekes összehasonlítási lehetőséget nyújt. Az anya parlando-rubato éneklése után az apa és leánya 6/8 ritmusban énekel.
- 59 A dalosok lassú csárdásnak mondták, de járnak rá „tűsköm” táncot is. Kodály szerint „másutt dudanóta”.
- 60 Vált. JP I-132 (Még kell a buzának érni). Cigányoktól (Cigány Miskáéktól) tanulták 1890 előtt.
- 61 Köz. M. K. 108. 57, és Rozmaring 48. Lakodalmas, „erre durrogattak a kezükkel, úgy mentek az utcán, és danútak.”
- 62 Vált. JP I-128 (Fecském, fecském, édes fecském.) A 2. vsz. 3–4. sora: Babám, hogy né légyél árva, Hazamégyek nemsokára. Szöv. vált. CsV 220.
- 63–64 Két vált. közül az első helyszíni lejegyzés Gombosról, a másik AP 7075 c) doroszlói vált., melynek 1. sora terccel magasabbra lendül. Vált. JP I-127 (Kutyakaparási csárda.) Mindkét szövegét közli dalunknak.
- 65 Első Gomboson gyűjtött dallamom. 1 vsz.-nyi szövege lírai. Összefüggését a 66 történelmi vonatkozású dalunkkal 79 példánk tisztázza.
- 66 AP 4106 b). A tatárjárásról szóló szöveg 4 vsz.-a valószínűleg ponyvakiadvány révén terjedt. — Bővebben ld. 79 jegyzetét.
- 67 „Feketeszárú cseresznye” kezd. szöveggel ld. Kerényi 15. sz., a 4. sor moll befejezésével. A népszerű műdal szerzője ismeretlen, a dal szövegének vált.-a Erdélyi I. 473., 1846–48. A dallam főleg színhagyomány útján terjedt, egyetlen nyomtatott kiadása: Huber Sándor; Négy kedvelt magyar népdal. Vö. Limbay 868. Ez a népies dal eltér 67 dallamunktól Kerényi 15.-ben is abban, hogy 4. sora moll. Tiszta dúr dalunk vált.-át ld. Bartalus I-140. (Seprik a szentgyörgyi utcát.)
- 68 Köz. M. K. 108, 28. sz. Közeli rokondallam a 10-szótagos, és eltérő sorvégzőjű 117–118.
- 69 Dallamunk Egressy Béni „Üressen áll már a flaskó” kezd. dala 1–4. sorából álló féldallama. Teljes alakját ld. AP 6966 e) Sepse (Baranya).
- 70 Közölve M. K. 108, 70. sz., és Rozmaring 85. sz. Gépi felvétele: AP 4097 a). Elt. a refr. 4. sora (ritmusaprózással) „Majd meglátod, ki ül az én ölemben”.
- 71 Eddig ismeretlen dallam. A dalos öregapjától tanulta, aki „furuglálni” szokta.
- 72 Vált. KZ 205. (Kossuth Lajos táborába.) Csárdás. Sógora, Für Mihály Csehországból hozta a katonaságtól, 1896. körül. A szövegben előforduló *marsba* = katonai menetelésben.
- 73 Szövegváltozatai: 93, 94, 95.
- 74 AP 7075 b). Vált. KZ 186; JP I-191.
- 75–77 Négy azonos szerkezetű (8, 8, 6+7, 8) és sorvégzőjű (1 (5) 5) dallam, három különböző szöveggel, nincsenek meg a gyűjteményekben.
- 75 AP 4098 i) (Kimentem én a kis kertbe.)
- 76/a Hsz., 76 b) AP 4100 h). (Szövegük: Sir a mezeji pacsirta.)
- 77 AP 7078 l) (Haza is el köllne menni.)
- 78 Simonffy Kálmán: „Virágos, dalos mezőben” kezd. műdala (Dalvirágok: 18. 1863.) népi vált.-a eltérő szöveggel.
- 79 AP 7018 f) Vö. 65, 66 dalokkal. Jelen dalunk 1–3. vsz. azonos 66 szövegével, de utolsó (4.) vsz.-a már a hazafias bánat kifejezése.

- 80–81** Azonos dallamok, eltérő szövegekkel. A **80** gépi felvétel: AP 7075 f) a **81** helyszíni lejegyzés. Vált. JP I-190 (Nem kapálok, nem kaszálok.)
- 82–84** Három azonos szövegű és szerkezetű, sorvégzőjű változat. Távoli vált.-a BB 26. ill. KZ 137. (Tova ményén három árva). Az első helyszíni lejegyzésű, a másik kettő AP 4105 i) és j). Szöv. vált. CsV 147.
- 85–86** Ugyanattól a dalostól felvett két vált. Az első AP 4108 h), szabadabb, cifrázott, a másik simább parlando előadású. A szöveg 2–3. vsz.-a felcserélődött. A dalos apjától tanulta, aki 48-as honvéd volt. A szöveg az erdélyi „keserves“-ek stílusában.
- 87** Szöveg-vált.-ai **56–58**. Dallamvált. (főleg az első két sor) **68**, ld. annak jegyzetét.
- 88** Vált. JP I-199 (Szerdahelyi sudár torony). Szöv. vált. **338**.
- 89** AP 4108 f). Moll dallamú szöv. vált.-ait ld. **105–109**.
- 90–91** Ugyanaz a dalos énekelte a dalt, először helyszíni lejegyzésben tiszta pentaton hangsorban. Másodszer gépi felvételre AP 4108 c) eol hangsorban. Édesanyjától tanulta kiskorában. „Az öregek lassú csárdást jártak rája – lassú traktusra“.(!)
- 92** Népies műdal jellegű dallam, sok régies szöveggel. A dalos édesanyjától tanulta 1860 körül. Eredete nem ismeretes.
- 93–99** Régi típusú dallam 7 vált.-a, azonos 7⁵b³ sorvégzőkkel, és az a⁵B²AB kvintváltó szerkezettel. Az egyes vált.-ok dallamvonala változatos, kisebb eltérésekkel. Közös változatuk JP I-80 (Esteledik, alkonyodik). Dalunk vált.-ai közül az első négy szövege a pástorélet egy epizódja: párbeszéd a bojtárok és a számadó, ill. a pástor és a zsandárok között.
- 93** AP 7075 e). Értékes népi előadása megérdemli, hogy mind a négy vsz.-ot aprólékos lejegyzésben adjuk közre.
- 94–95** A számadó és a bojtárok vitája. A **94** csak az 1. vsz.-ot, a **95** pedig a teljes 5. vsz.-ot tartalmazza.
- 96** Szövege a pástor párbeszéde a zsandárokkal. Az 1. vsz. 4. sora 12-szótagos. A dalos 83 éves, magárahagyott ember, a falu szegényházában élt, és apró-cseprő munkával tengette életét. A dalt 1870 körül tanulta pástoroktól. Szöv. vált. CsV 162–163.
- 97 a) és b)** AP 4099 e), ill. 4108 d). A falu egyik legnépszerűbb dallama. A két magnóra felvett dal 1. vsz.-a szerepel, egy 1939-ben lejegyzett szövegeit e j.-ünk végén közöljük. A dalban előforduló Hajdú Marci bácsi a faluba került fuvaros volt, palócosan beszélt. A dal „Sokac jani bácsi“ (Kollár János) révén terjedt el, akinek kedves nótája volt.

<p>2. Hajdú, Hajdú, öreg Hajdú,
Minek nekéd az új kapu?
Nekimégy a fehér lovad,
Összetöri a kapudat!</p>	<p>3. Éjfél után óra három,
A falut még én bėjárom.
Ha nem alszom, az én károm,
Éjfél után óra három.</p>
<p>4. Ami kettő, az nem három,
Volt szeretőm, tizenhárom.
Ha tíz męghal, marad három,
Kivel éle'm a világom.
Abból is csak egy lęsz párom.</p>	<p>5. Iszom a bort, rúgom a port,
Szeretęm én } nagyon a bort!
var. } a szép asszont. .
Kocsmárosné bizonyságom,
Hogy én a bort nem utállom.</p>
<p>6. Igyál bętyár, múllik a nyár,
Ugysę soká bętyárokdsz már!</p>	<p>Lęhullik a nyárfalevél,
Hová lęszl, bętyárlęgęny?</p>

2., 3. vsz. (utóbbi bakternóta töredéke) és 3. vsz. Bacskó Antalné. 4.–6. vsz. Nemes Gáspár változata.

- 98** Első sora $d^2g^2g^2f^2 d^2g^2g^2f^2$.
- 99** Két testvér 7 vsz.-nyi régies, szép szövege. Édesanyjuktól tanulták 1883. körül.

- 100 AP 4109 b). A 93–99 dallamcsoport népi vált.-aival azonos egyházi ének. Szövege a XVIII szd. 1. feléből ismeretes. Nyomatva ld. Bozóki, 1797, 158.; és Deák-Szentes ktz. 1774. 32. Böjti ének.
- 101–102 AP 4106 c) és AP 4106 d). Történeti dal – a honfoglalásról – két vált.-a. Emléketet Csáthi Demeter „Pannonia megvételéről” c. éneke. „Emlékezzünk régiekről – Szkithiából eljöttokről”, ld. RMKT I. 3., jegyz. 227. A 101 1–2., a 102 3–4. vsz.-át közöljük. Molnár Gábor tanítótól tanulták, 1905 körül. Érdekes a dallam cifrázatos előadása.
- 103–109 Azonos 9(5)5 sorvégzőjű, 1–9 ambitusú, dór-hangsorú, A⁵B⁵AB szerkezetű dallamok. (Kivétel a 105 1–8 eol. A⁴B⁴AB szerkezetű 8(4)5 sorvégzőjű. AP 4098 a) vált.) A 103 dalt Bárdos Lajos feldolgozta vegyeskarra „Bogojai táncdalok” címmel.) A szerző a cím alatt megjegyzi: „Dr. Kiss Lajos gyűjtése a bácskai Gombosról. A községet a helybeliek Bogojának nevezik.” – M. K. 108, 30. sz.
- 106–107 AP 4097 f), AP 4098 b). 108 helyszíni lejegyzés, 109 AP 4108 g).
- 110 AP 4097 g). i – 10 dúr, A⁵B⁵A₂B₂ szerkezet, 9, (5) 5 sorvégzőjű dallam.
- 111 AP 7076 e) 1–9 dúr, A⁵B⁵A₂B₂ szerk. 9. (5) 5 sorvégzők. M. K. 108, 33. sz.

9-szótagos

- 112 AP 4106 g). Vált. JP I-62, KZ 12. 1. (Túlsó soron nyílik a virág). Helyszíni lejegyzés: Nemes Gáspárné Vincze Katalin. 1. vsz. = 112 szövege.
2. Túlsó soron nyílik a rózsza,
Jaj de nagyon érzik a szaga!
Mennél jobban rázzák az ágát,
Annál jobban érzik a szagát.
- 113 AP 7078 i). Kezdősora ua. mint 271, folytatása eltér. Vált.-ait ld. 112 j. 1. sora.

10-szótagos

- 114 AP 4095 c). Eljutott Doroszlóra is a nemzeti függetlenségért folytatott harcokra utaló, a múlt század első feléből származó osztrák, ill. Metternich-ellenes műdal. Első közlése Káldy, 1895. Vált.-ait ld. Kiss L.: Várpalota 405. 1. 82–87. sz.
- 115 AP 7075 m). Háborúba készülő ifjú búcsúja kedvesétől. Több hasonló szöveg ismeretes a múlt század első feléből. Valószínűleg a francia háború idejéből származik.
- 116 Dallamvált. nem ismeretes. 2. és 3. vsz.-ának szöveg-vált.-át ld. MNT III/A 846 sz. 1–2. vsz. J.-ében: „Kárlátóba”, vált. Arany J. 31. A hérészesek, a menyasszonyosház vendégei éneklik látogatásukkor.
- 117–118 Két vált. ugyanattól a dalostól. A 117 köz. M. K. 108, 34. sz. és Rozmaring 43. sz. helyszíni lejegyzésben. A 118 AP 4108 b). Közös vált.-uk BB 70. (Azér, hogy a szeretőm elhagyott).
Két közölt vált.-unk 3. vsz.-a eltérő szövegű.
- 119 Vált, BB 289. (Recsegős a csizmám, amellet te vettél.) Lassú csárdás, kislány korában tanulta a dalos az öregektől, 1896-ban.
- 120 „Tuss-nóta”. Huszárnóta volt, annak idején mindenki tudta.
- 121 „Tüsköm”-táncnóta. Özvegy édesanyjától tanulta, aki öt gyerekkel maradt özvegyen.

122–123 AP 4106 f) és 4106 e). A 121 vált.-ai. Közös vált.-uk JP-68 (Vékony cérna keménymag.) Azonos ritmusú, de más dallamú Sz. N. 141. sz. (Bárcsak engem valaki, valaki). 123 helyszíni lejegyzése Nemes Páltól (1909). A 2. vsz. szövege:

Bogojai halastó, halastó,
Belejestem kocsisút', lovastú'.

Kihúzom a kocsimat, lovmamat,
Még az éjjel lejiszom magamat.

Nemes Gáspár és felesége 1939. VII. így énekelték:

Az erdődi hegy alatt, hegy alatt
Árulom a kocsimat, lovmamat.
Eladom a kocsimat, lovmamat,
Kimulatom kedvemre magamat.

- 124–125 Két azonos dallamú és kezdő-szövegű vált. Az első helyszíni lejegyzés, 4 vsz. terjedelmű. Köz. M. K. 108, 32. sz. A másik AP 4108 i), csak 1 vsz. Más szövegű vált.-uk JP I-194 (Leégett a szentpéteri hodály.)
- 126 AP 4108 j). Legáltalánosabb szövege: Nem messze van ide Kismargita. Ld. KZ 147. sz. Szöv. vált. CsV 156.
- 127 Mátyási József dala népi vált.-ának töredéke (1 vsz.) Ld. JP I-106 (Nem bánom, hogy juhásznak születtem).

11-szótagos

- 128 Távolabbi vált.-át ld. JP I-25. — (Ha fölmegyek a bugaci nagy hegyre.)
- 129 Vált. BB 232. sz. (Életembe eccer voltam nálatok.) Másik vált. ld. KZ 240. (Arról alul kéken béborult az ég.) Uő. feldolgozta *Katonadal* címmel férfikar-trombita-dob együttesre (magyar, német, angol szöveg. M. K. 1934.) Ua. JP I-161.
- 130 Vált. BB 320. (Nézd a bakát, mikor az masírozik.) Ez a vált. 3-soros. Szerkezete 11, 7+7, 11, sorvégzői 1 ⑦ 1. szövegében az összehasonlítás előbb a bakát, s aztán a huszárt aposztrofálja. A gombosi vált. az 1. sort megismétli. Így szerkezete: 11, 11, 14, 12, sorvégzői 1 ① 5. Szövegében először a huszárt dicséri, majd a bakát gúnyolja ki. Eredetileg 3-soros szerkezetű lehetett, és valószínűleg a népzeneinkben túlnyomó többségű 4-soros dallamok vonzása következtében vált 4-sorossá. A dalos 1897-ben tanulta katonáéknál. A dalt „mulatós tuss“-nak nevezték.
- 131 AP 4105 e). ABCB szerkezete átmenet-szerű. Vö. 196 sz. dalunkkal, amely azonos szövegű, de már ABBA szerkezetű.
- 132–133 Egy helybeli megtörtént eset balladaszerű leírása, két dallamvált.-ban. Az első helyszíni lejegyzés, 3 vsz.-ban. A dalosok szavai szerint „igazi nóta“, amely 1880 körül megtörtént esetet ír le. A másik: AP 4109 a) csak 1 vsz. gépi felvétele. A dalosok elmondták, hogy Cöndör Pista kötekedő ember volt, aki utána ivásnak adta magát. Pár évvel később bezárták. Ugyanez lett a vége Misa nevű fiának is. Lánya Amerikában ment férjhez.
- 134 Az előző két dallam vált.-a, 8-vsz.-os betyár-ballada. A dallamhoz mindkét faluban balladás szövegek járulnak. Dallamunknak van egy gépi felvétele: AP 7075 k), amelyet ua. a dalos 88 éves korában énekelt, majd nem szószerint úgy, mint előbbi éneklésekor. Szöv. vált. 153.
- 135 Betyárballada. Első lejegyzése 1936. VI., majd 1939. I. Mind a két lejegyzés dalosa Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876). Közlésünk a későbbit vette alapul, az első eltéréseit a fődallam alatti zenei j.-ben publikáltuk.
- 136 Köz. M. K. 108, 29. sz. Vált.-át nem közöljük a főszövegben, mert egyetlen fontosabb eltérése: sorvégzői 8 ③ ③. Szövegét azonban pótoljuk; eltérései miatt, Nemes Gáspár vált.-át.

1. Fekete felhőből esik az eső,
Látod, rózsám, nem vagy igaz szerető.
Mert ha igaz szerető léttél volna,
Szombat este hozzám eljötté' volna.
2. Kedves rózsám, ha méguntál szeretni,
Szabad nekéd másikat is keresni.
Adjon Isten szébbet, jobbat nálamnál,
De énnékem csak olyant, mint té voltál!

- 137 A betyárvilág emlékeit idézi dallamunk, amelynek eredetét nem ismerjük. A dalos édesapjától tanulta.
- 138 Dalunk vált.-a a 136-nak, de a pótlásul közölt eltérő vált. sorvégzői azonosak 138 példánkéval. A dalos Amerikában (!) tanulta.
- 139–140 Két vált. ugyanannak az idős asszonynak éneklésében. A 139 felvétele majdnem elmaradt, mert amikor dalosunk bement, hogy a „Nem akar az ökörcsorda legelni“ dalt fogja énekelni, azt hittem, hogy a közismert műdalt fogom hallani. Kértem, hogy kezdje el, s meglepetésemre a régi stílus egyik gyönyörű példáját jegyezhettem le. Ezt a dallamot parlando rubato előadásban énekelte. A 140 sz. dalt ugyanő több mint félév múlva kötött ritmusban énekelte (6 vsz.-kal). Közeli vált.-nak nem mondható, de eltérései ellenére dallamvonala, ritmusa mégis erősen emlékeztet Bartalus VII. 196. sz.-ra: „Ha betekint a gyendai csárdába“ kezd. dalra.
- 141 Tiszta kvintváltó dallam. Köz. MNT VI. 80. Vált. KZ 40. JP I-53. Más dallamra szöv.-vált. BB 305. Dalosunk édesanyjától tanulta. Dunántúli eredetű, fuvarosok hozták.
- 142 Köz. M. K. 108, 35., Rozmaring 1., MNT VI. 681., uo. vált. 681 j.
- 143 Vált. JP I-20 (Este kezdtem a lovamat nyergelni). Ritmusa azonos, dallamvonala hasonló, sőt dallamunk 3. sorában vált.-ként jelezve ua. a fordulat jelentkezik. Igen hasonló vált. KZ 66 is (Amott látszik egy piros tűz magába). Csak 1. sorvégzője 4 (8 helyett), dallamvonala hasonló, több fordulata azonos. „Mulató“-nóta, a dalos kiskorában tanulta az édesanyjától, 1870. körül.
- 144 AP 7019 a). Közeli vált.-a BB 66 (szöv. ld. fenti j.-ben) 1938. XII.-ben a dalos nénjétől Kálóczi Imréné Tamaskó Evától jegyeztem le a dallamot. Elt. az 1. sor 1–2. üteme $||:d^2c^2c^2c^2:||$ a sor 3. üt. $a^2d^2d^2$, a 4. sor 2. üt. $c^2d^2g^2b^1$. Szöv. ua. A dal különösen azóta lett népszerű, amióta Tamaskó Antal a „Gyöngyös bokrétaban“ a mulató magyar legény jelenetében dalolta.

12-szótagos

- 145–146 A révész-nóta két vált.-a. A 145 megismételt 1–2. sorának záróhangja f^1 , a 146-nál pedig g^1 . Vö. 14 j.-ével. Más – szintén fríg – dallamra ld. Bartalus V. 163. („Arany J. után“).
- 147 Vált. JP I-157 (Hozz bort, kocsmárosné, megadom az árát.) BMN I 582. 1. ugyanerre a szövegre.
- 148 Dallamunk régmúlt idők emléke, idézi a XVI. sz. históriás énekeinek stílusát. Ezek szerkezete ismétlődő sorok nélküli (ABCD), sorai szekvenciaszerű módon ereszkedők. Rögtönző előadásuk recitáló jellegű. Túlnyomórészt 12-szótagosak. Sajnos, csekély számban maradtak ránk. Bartók 6 példát közöl művében, Kodály 20 egynehányat. Ezek szövegei közt alig van históriás jellegű, jórészt lírai vagy balladai dalok. Alig van köztük közeli vált. 148 példánkkal is így vagyunk. Rokondallam BB 4. s ua. KZ 156., sorvégzői 5 4 5 (tehát

a 3. eltér) (Nem arról hajnallik, amerről hajnallott). KZ 360. (Bujdosik az elmém a szerelem útján) sorvégzői azonosak, 361 dallamvonala és ritmusa egyezik, de 3. sorvégzője eltér. Közölt dallamunk egyetlen vsz.-a is elárulja, hogy egy ismert régi ballada kezdete. Szöv. vált. CSV 85.

II. A NÉPZENE ÚJ RÉTEGÉNEK DALLAMAI

6-szótagos

- 149 A dallam Simonffy „Dalvirágok“ 1863:38. sz. (Beh szépen szól a furulya) 8-szótagos dalának 6, 6, 8, 6-os alakra redukált átalakítása, ily alakban vált népdallá – Zavaros (vagy Megáradt) a Tisza szöveggel, ill. Bogár Imréről szóló balladává. 149 dalunk szövege KZ 473. sz. dallamának kezdő szöv.-ével azonos.
- 150 Az előző példa népiesebb alakú, AA⁵BA, szerkezetre módosult vált.-a a Bogár Imre ballada töredéke. A dalos „lassú csárdás“-nak mondta. Szöv. vált. CsV 145, 146.
- 151 Az ismert népdallama vált.-a JP II-37, 22 vsz.-ra bővült alakja „Mulató-nóta“ a dalos bemondása szerint – de átmegegy tussba is. Szöv. vált. CsV 68, 69.

7-szótagos

- 152 Vált. BB 77. (Bíró Marcsa libája), JP II-60 (Bazsa Mária libája) NB. Dallamunk pentaton, csak a 4. sor 1. üt. aprózásában van idegen hang. Ma is kedvelt csárdás. BB 77 j.; Bartalus IV. 140. sz.
- 153 Köz. M. K. 108, 44. Gépi felvétele AP 4112 a). Énekelte 153 dalosának özvegye: Nemes Pálné Bacskó Rozália (1910).
- 154 Szöv. mint 153. Dallamvált. ld. 50. Egyházi népének és népdal közös dallama.
- 155 AP 7078 e). Doroszlón „csirajozás“ nevű körtánc. Ugyanerre a szöv.-re ld. 43.

8-szótagos

- 156 Helyszíni lejegyzés. Ugyanaz a dalos énekelte magnóra is.: AP 7018 o). Eredete ismeretlen.
- 157 AP 7074 i). Szöv.-vált.-ai 2 más dallamra: 89, 105 és 106–109.
- 158 Tipikus „tűsköm“-nóta. Vált.-ai sok vsz.-kal járnak. Közös vált.-uk JP II-17 (Jaj de szépen muzsikálnak). Többi népi vált.-a eltérő szöv.-eit közöljük. Nemes Pálné Bacskó Rozália vált.-a:

Kaszácsillag van az égén,
Kaszál a rózsám a rétén.
Ha jó kaszál, én még gyűtök,
Mégis rajta könyörülök.

Schmidt Józsefné Nemes Kató vált.-a:

1. Irigyejím sokan vannak,
Mint a kutyák, úgy ugatnak.
Haggyunk nekik víg napokat,
Hagy ugassák ki magukat!	2. Édes volt az anyám teje,
Keserű a más kenyere.
Keserű is, savanyú is,
Néha-néha siralmas is.	3. Irigylik a lányságomat,
Még a piros lobogómat.
Bokorra kötöm a végít,
Úgy mégyék a falun végig.
4. Három csillag van az égén,
Három szeretőm van nekém,
Éggyik szölke, másik barna,
A harmadik piros alma.	5. Úgy ég a tűz, ha raknak rá,
Szól az irigy, nē hallgass rá!
Raktak is rá, raknak is rá,
De tē, babám, nē hallgass rá!	

- 159 AP 4105 c). Az előző dallam vált.-a. Egy másik vált.-át: AP 7018 h) Dobsay András (1893) énekelte ugyanúgy, szöv.-e 159 3. és 2. vsz.-a.
- 160–161 E két vált. közül az előbbi hallás utáni lejegyzés. Új stílusú dallam, parlando rubato előadásban, régies cifrázatokkal. A másik vált. AP 4106 a) is cifrázatos, szöv.-e kisebb eltérésekkel – azonos az előbbivel.
- 162 Szintén az előbbi dallam vált.-a. Ritmusa eltér az előzőktől: kötött tempo giusto, és pedig az 1., 2. és 4. sorban $\frac{4}{8} + \frac{5}{8}$, a 3. sor tiszta $\frac{5}{8}$ ütemjelzővel. A dalos urától tanulta, az meg az apjától. Valamikor mindenki ismerte, ma kihalóban van.
- 163 Régi katonanóta. Előadásmódja parlando, cifrázatos. Vált. JP II-31. Szöv. 1. vsz. azonos. A dalos katonanéknál tanulta 1897-ben. Valószínűleg még az olasz-osztrák, vagy a boszniai háborúból származott. Szöv. más dallamra: 62. Szöv. vált. CsV 220.

9-szótagos

- 164 Régi műdal eredetűnek látszik. Dalosunk öregapjától tanulta, aki ezt „furuglálta“... „a furuglát nádbú csinátá, kisütögette a lukakat, úgy billégette“. Mikor az öregapja a halálán volt, így szólt hozzá: „Öregapám, ha meghal, az ujjait haggya itt ké!“
- 165 Vált. JP II-52. (Kihajtom a libám a gyepre). A dallamra éneklük a következő szöv.-et:

Lukas az istállóm teteje,
Kilopták a lovam belőle.
Kilopták belőle, tyuhaj, a fakót,
Nem az a szeretőm, aki vót.

- 166 Vált. KZ 385 (Érik a ropogós cseresznye). Ua. BB 81., j.-ében ld. Bartalus III. 140. Rokondallama az előzőnek, ritmusban azonosak. Eltérnek a dallamvonal mozgásának irányában és sorvégzőkben. Az idős asszony elmondta, hogy a dal ismert csárdás volt az ő idejében, idézte egy régi emléket a nótával kapcsolatban. „1865-ben, mikor Paripáson szolgáltam, a kertben énekeltem, hogy a szeretőm hallja. Mégjelent, elkékült. Kérdézem: – Mi lőte a képedet?“
- 167 Ua.-ból a családból való dal. Eltér a két fentitől ritmusban, de sorvégzői azonosak a 166-éval. A dalos „mulató-nótának“ mondta.

10-szótagos

- 168 Dalosunk adata: „Cigánytól – Cigány Kálmántól tanultam, 12–13 éves koromban. Az már akkor tanút hegedűni.“
- 169 Csárdás-dallam. A szöv. 2. vsz.-a 11-szótagos, a sorok 3. üt.-ben az 1. félkotta 2–2 negyedre aprózódik.
- 170 Idős dalosunk „hallgató“-nótának mondta, majd hozzáfűzte: „Ezt danútam a ker'be, mikó az uram Amerikába vót.“
- 171 Vált. JP II-108 (De szeretnék hajnalcsillag lenni). A dalos szerint „Lakodalmas“ nóta, melyet esküvőre menet, vagy jövet énekel a nász nép, eléggé elhúzva.
- 172 AP 7074 l). Vált. JP II-82 (A korondi halastó, halastó), BB 93/b (Jaj de sokat arattam a nyáron). Ebben az 1. sor kezdete eltér a közölt dalunktól. KZ 404.: mint az előző adat.
- 173 AP 7076 g). Izoritmikus dallam, képlete soronként: $\frac{3}{4} + \frac{2}{4} + \frac{3}{4}$.
- 174 AP 7074 n). Vált. BB 90. Szöv. ua., JP II-34, szöv. ua. Szöv. vált. CsV 156.

- 175 AP 4099 a). A szövegnek sok váltó van, de kiadványunkban nem szerepelnek.
 176 Vált. BB 91. szöveg. ua. Dallamunk 3. és 4. sorában a 7, 8, 9. hang: $c^2b^1a^1$.
 177 AP 7074 b). A 171 Gombosról való lejegyzés doroszlói váltó.
 178 Vált. BB 92. szöveg. ua. A dalos szerint „tuss”-nóta.
 179 Vált. lejegyezve 1939. VII. Nemes Gáspárné Vincze Katalintól:

Léfeküdtem, de csak alig, alig,
 Még egészen sém a falig, falig.
 Jó' megölelj, angyalom, engemet,
 Lē nē essek az ágyrúl mellőled!

- 180 Vált. JP II-64 (Cifra szűrőm szögére van akasztva). Szöveg. vált.: „Garibaldi csárdás kis kalapja.”
 Feldolgozta K. Z. a Bicinia Hungarica I.
 181 Ld. 177. Az elt. a sorvégzőkben van. Dalunkban a dalos „lassú nótának” (hallgató) mondja.
 182 Vált. JP II-123 (Esik eső, sűrű szemmel esik). Ennek 2. vsz.-a a 182 kezdő vsz.-a. Lakodalomban éneklik, mikor a menyasszonyért mennek.

11-szótagos

- 183 A dalos bemondása: „Erre a dalra táncoltunk hegedűre. 54 éve (kb. 1888-ban) hozták Sodalovacról.” (Közeli pusztja).
 184 Vált. – más sorvégzőkkel – és dallameltéréssel:

Énbelőlem nem jó csillag lett volna,
 Éjféltájba nem ragyoghattam volna.
 Jaj de magos ez a dicső menyország,
 Onnand is lejárnék, babám, téhozzád.

Másik – közeli váltóának 3. vsz.-a:

A kisbujtár sém nem vette tréfára,
 Gamós botját fölvette ja vállára.
 Olyant ütött őrmester úr fejére,
 Lēbukott a kis pejlova elejbe.

Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882). váltó-a.

Szöveg. vált. ld. 227.

- 185–186 „Tüsköm”-nóta. B-sorai tisztán ötfokúak mindkét váltó-ban. A második váltó. AP 4098 f).
 187 AP 7075 g). Mind a két faluban több dallam tartalmaz panaszt fiatal lányok részéről, akik kénytelenek helyi gyárban vagy üzemben éhbérért dolgozni. 226 említi a kendergyárat, égy másik dalt Kálóczi Margit dalolta 16 éves korában:

1. Meggyulladt a bogojai kendergyár,
 Benne égött tizenhárom barna lány.
 Verje még az Isten azt a sok édesanyát,
 Mért nevelte kendergyárba a lányát.
2. Szombat este, mikor mentem a gyárba,
 Édesanyám sírva nézett utánam.
 – Sírhat, anyám, sírba tesz a bogojai gyár,
 Sírba tesz égy kökényszemű barna lány.

- 188 AP 4098 k). Azonos ritmus, sorvégzők, hasonló dallamvonal alapján vált.-nak tekinthető BB 98. (Öreg baka afférol a szobába). „Afférol“ = „abführen“ vi. leszerel.
- 189 „Tüsköm“-tánc. Mivel lányok járnak a maguk nótájára, változatosság kedvéért sok vsz.-ot dalolnak hozzá. Közele vált.-a a 191, mind a két vált. érdekes pentaton fordulatot tartalmaz. Közös vált.-uk köz. M. K. 108, 55. sz. és Rozmaring 5. sz.
- 190 AP 4105 g). Dalosa – kiváló táncos – a dalt csárdásnak vagy verbunkosnak mondta.
- 191 Ld. a 189 j.-ben mondottakat.
- 192 Köz. M. K. 108, 58. sz. NB. A dallam Babos Jánostól felvéve, de a hozzátartozó 12 vsz.-ot Samu Istvánné Bártol Örsébet énekelte. Uő. a tempóra vonatkozólag megjegyezte: „Azelőtt hákkan danúták, most má' frissen mén“. (hákkan – lassan).
- 193 A népies dalok határán levő táncszerű népdal. Énekelte 12 fiatal lány: Kovács Katalin (1923), Novák Boris és Diósi Viktória (1925), Szalai Boris és Farkas Erzsi (I) (1926), Mezei Ilona, Varga Vera és Mókus Vera (1927), László Julis (1928), Farkas Erzsi (II) és Samu Julis (1929), Babos Rozália (1930).
- 194 „Tüsköm“-tánc. A dúr-dallam egyszerű, átmenet a népies dalok felé. Az alkalmazkodó ritmus „pontozása“ minimális, a sorok első ütemei sohasem pontozódnak (a régi táncdallamok nyomai). „Égy pár a kör közepén ‚pörög‘ (forog), a többiek a körben kezet fogva állnak és danulnak.“ Azelőtt forogtak is.
- 195 AP 4100 g). A népies dalokhoz közelálló dúr-dallam. Ritmusa: Poco rubato. Szöv. vált.: BB 106.
- 196 AP 4105 e). Szöv. vált.-a – más dallamra: AP 4105 f).
- 197 AP 7075 h). A nyomorúság elől Braziliába kivándorolt magyar panaszát tolmácsolja.
- 198 Köz. M. K. 108, 54. „Mulató“ és „csárdásnak“ mondta a dalos.
- 199 Vált. JP II-14 (Piros az ostorom nyele, nem sárga). A dalos 12 lány adatai, mint 193.
- 200 AP 7078 f). Ismeretlen eredetű. Adatai: 1 (5) b3, AA⁵A³A.
- 201 Katonanóta. Vált.-át nem ismerjük.
- 202 Katonanóta. Szöv.-vált. BB 279. Az első világháború óta ismeretes. A „felesége nótája“.
- 203 Vált.-a JP II-83 (Dombon van a kisangyalom tanyája.) Köz. M. K. 108, 58. sz. (más szöv.-gel).
- 204 A 203 szövege más dallammal.
- 205 Vált. Kerényi 54 (Sárga csikó, sárga lovam, sárga köz. Füredi (1851). 1., Mátray 1852. 4. 10-szótagos vált. ld. 179. Mivel dalunk szerzőjét nem említik a múlt szd. gyűjteményei, és a dallamokat „népdaloknak“ nevezik, kérdéses, hogy besorolható-e a népies műdalok közé.
- 206 Vált. JP II-65 (Sirt az anyám, mikor én megszülettem). Köz. M. K. 108, 47.
- 207 Vált. JP II-65 mint 206-ban. A dalos Negotinban szolgált a katonaságnál 1923-ban, és ott tanulta egy szabadkai gyerektől, mikor szabadságra indultak.
- 208 AP 4097 e). Vált.-a 185 csak 1 (b3) b3-as sorvégzővel tér el dallamunktól. Annak 1. vsz.-a azonos 208 2. vsz.-ával. Énekelte: Komáromi Franciska (1943), Kis Jolán (1945), Tallósi Rózsa és Farkas Etelka (1948).
- 209 Nyilván az 1852-es osztrák-francia háború emléke. Közele vált.-a ritmus, sorvégzők azonosak, dallamvonala igen hasonló: JP II-10. Köz. dalunk igen régi, ezt igazolja pent. hangneme.
- 210–211 Két igen közele vált. A 210 gépi felv.: AP 7074 k), a 211 hsz. lejegyz. Közös vált.: JP II-10 (A bakonyi zöld erdőben születtem). A 209 j.-beli vált. csak közele rokona.
- 212–213 Két azonos vált. Az első: AP 7074 k) gépi –, a másik hallás utáni lejegyzés. Közös vált.-uk: JP II-110 (A tamási sorozóra süt a nap).
- 214 Katonanóta, érdekes izoritmikával. A dalosok szerint „tuss“-nóta. 1896 körül katonák hozták.

- 215 Katonanóta az első világháborúból. Távoli vált. BB 105. (Már mikor én tizennyolc éves voltam). Dalunk 3. sora fölfele kapaszkodó 2. fele — az akkori katonanóták gyakori fordulata volt.
- 216 1912–14-ből való „regruta“-nóta. Távolabbi vált.-át ld. BB 113. (Túl a Tiszán juhászlegény vagyok én).
- 217 A falu egyik legelterjedtebb „nótája“. Felelgetős dal legények és leányok között. Szöv. vált. M. K. 108, 66. Kupuszináról való.
- 218 Katonáéknál tanulta. Köz. M. K. 108, 42., Rozmaring 40 sz.
- 219 Az előbbi dallam majdnem azonos vált.-a. „Igaz história“ a dalos állítása szerint. A két fivér egy lányba volt szerelmes, s ez volt a testvérgyilkosság oka. — Ugyanez a ballada szerepel a BMN I. köt. 238–9. lapján. A testvérpár neve is majdnem azonos Dánér és Dani, Józsi és Gyuri. A Hegyszentmártonban Bérczi József által gyűjtött ballada 10 vsz.-ból áll, dallama eltér, de ritmusa ua.
- 220–222 Három közeli vált., mondhatnánk — azonos dallamok, szövegeik is. A két első Doroszlóról való, közülük a 220 helyszíni lejegyzés, a 221 magnó-felvétel: 4097 b). A 222 Gomboson került lejegyzésre. Itt „az öregek nótája“ néven említik, mert már a múlt szd. végén ismert volt. A 3 vált. verziói is közösek: KZ 389. sz., BB 113. sz. valamint JP II-105. majdnem azonos szöveg-ekkel.
- 223 Katonanóta, dalosa és férje szerint kb. 1890-ben bukkant fel. Fiúk (Nemes Pál) szöv.-vált.-a:

Sej, ha bemegyék Zombor városába,
Igenyést a Krónics-palotába.
Székét adnak, hogy üljek le rája,
Élēs az olló, göndör hajam vágja.

- 224 A „régı öregek“ is tudták. A dalos „mulató-nótának“ mondta. Vált. köz. M. K. 108, 51. sz.
- 225–226 Az első dalt hallás után jegyeztem le. A másik dallam magnófelvétel: AP 4098 j). Köz. M. K. 41. sz. és Rozmaring 32.
- 227 Dalunk tartalma: a juhászbojtár és a „pusztázó“ zsandárok vitája. A dalos szavai: „Ményecske voltam, legeltetés közben danútam, 1890 körül.“ Két szöv.-vált.-a van dūr-dallamra. A szövegben elıfordul *kandzsi* = ostor.
- 228 Tiszta $\frac{5}{8}$ -os ritmusú és ütemjelzésű lírai dallam. Vele azonos, *egy* vsz. szöv.-ű Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880) vált.-a Elt: a 2–3. vsz. első üt. $\frac{4}{8}$ -os. Mindkettőjük szerint „legények énekelték útközben a lányos ház felé“. Vált.-uk JP II-119. (Kék ibolya bura hajtja a fejét).

12-szótagos

- 229 AP 7075 d). Vele egyenlő sorvégzıjű, szövegű, AABA szerkezetű Nemes Pálné Bacskó Rozi (1910) vált.-a. Elt. az A-sorok 1. üt.-e $g^2a^2g f^2g^2d^2$. Vált.-uk JP II-140. szöv.-ük ua. Lakodalmos menetben szokták énekelni lassan, elnyújtva.
- 230–231 Két azonos dallamú és szövegű példánk közül az első Doroszlóról, a másik Gombosról való. Utobbi 2. és 3. sora tiszta ötfokú. Szintén lakodalmos menetben éneklik őket, lassan, elnyújtva. Vált.-uk JP II-96 (14 szótagos) (Száll a darumadár odafenn a levegőbe).
- 232 Új stílusú dallam létere — előadásmódja régies, rögtönző jellegű, pl. a 4. sor elején szabadon eltér. Sok a cifrázat, mint az idős dalos modja — a „szép hajlítások“.

- 233 Vált. BB 123. (Sej, huj, vikcos csizma a lábomat szorítja). (NB. A fenti vált. 13-szótagos). Ua. KZ 422. A dalos szerint „csárdás-nóta“. Katonáéktól került a faluba.
- 234 AP 7073 k). Dúr-dallam, a szöveghez többnyire moll-jellegű dallamok járulnak. Rokondallama KZ 428. (Csernovici kaszárnya, bádogos a teteje).
- 235 Eol hangsorú dallam. Utolsó sora jócskán eltér az elsőtől. Sorvégzői azonosak, dallamvonala hasonló, és emlékeztet – bár nem teljes vált.-a JP II-126. sz.-ra.

13-szótagos

- 236 A szöveg képet nyújt a századforduló körüli katonaeletről. Közele vált. 238, ld. annak j.-ét.
- 237 Vált. JP II-97 (Sej, haj, ne fekjüdj a szénaboglya tövébe). Köz. Rozmaring 25. Szöveg mint 237 és egy 2. vsz. is:
2. Sej, haj, én vagyok a kaszás legény igazán,
Ha megvágom, ha megfeném a kaszám,
Vágok olyan sűrű rendet a rétén,
Sej, haj, mint mikor sok csillag ragyog az égén.
- 238 Dallamunk közele vált.-a 236-nak. Egyedüli eltérésük szerkezetükben mutatkozik. Amíg dalunk ABBA, addig a vált. AABA képletű. Utóbbi 1. vsz.-a eltérő szövegű, de 2. vsz.-a egyezik 236 3. vsz.-ával.
- 239 AP 4096 d). 2. sora dallam-idézet a „Kertem alatt faragnak az ácsok“ népies dalból. Ld. Kerényi 141. és ua. j.-ét. Szöveg vált.: JP II-194.
- 240 – 241 Két doroszalai vált. Az első helyszíni lejegyzés, 12 fiatal lány éneklésében (felsorolva: 266-ban). A másik vált. magnófelvétel, AP 7076 d), időse asszony régies, cífrázatos előadásában. A két dallam vált.-ai BB 122. és ua. KZ 425 (Fekete cserepes a mi házunk teteje), továbbá JP II-101 (Homokos, kavicsos a mi házunk eleje).
- 242 Vált. JP II-93 Szöveg. 1 – 2. vsz. azonos. A 3. vsz. hozzáadás egy más tájról való szöveg-re A dalos „csárdás“-nak nevezte.
- 243 Köz. M. K. 108, 53. A dalos szerint „csárdás“. Inaskorában tanulta Gomboson, 1920 után, egy Hajnal Örzse nevű időse asszonytól.
- 244 – 245 Ugyanaz a dallam helyszíni lejegyzés a férjtől, majd gépi felvételtől az özvegyétől. Mind a kettő tiszta pentaton. A 245 AP 4111 j). Köz. M. K. 108, 43. sz. Vált. JP II-127 (Kedves édesanyám, nincs énnékem szeretőm).

14-szótagos

- 246 Vált.-ai: BB 131. és KZ 440. Szöveg. ua. (A gyulai nagy pavillon fel van pántlikázva) és JP II-149. (A zombori nagyvendéglő fel van koszorúzva). A szöveg-ek azonosak. Kiegészítésül szolgáljon a 3 – 4. sor szöveg-vált.-a: Nemes Pál (1909) adatoként:
- Isten veled, kedves jó anyám, téveled is, drága violám!
Bésoroztak katonának három esztendőre.
- 247 „Tüsköm“-nóta, 1906 körül tanulta. Vált. KZ 437. (Jaj de sokat áztam-fáztam regruta koromba).
- 248 A népies dalok kategóriájához közelálló népdal.
- 249 A falu egyik legnépszerűbb dala. Feltűnő, hogy az 5 – 6., 19 – 20., és 35 – 36. hangok között bővített-másod hangközt találunk.

- 250–251 Két közeli vált. helyszíni lejegyzésben. A 2. „amerikás“ dal, mert onnan került Gombosra. Egy érdekes vált. a szlavóniai Szentlászlóról (1 ⑤ b3 sorvégzőkkel) szöv. és zenei felépítésében is közel áll dalainkhoz. (Zöld erdőnek közepibe szól a kakukkmadár). Mind a három dallam közös vált.-a JP II-79 (Esteledik a faluba, haza kéne menni).
- 252 Katonanóta (a dalos „csárdás“-nak mondja). A 2–3. vsz. Nemes Mihály (1905) kiegészítő szöv.-e. Dalunk vált.-ai BB 126., KZ 418. és JP II-98. Mindannyiuk szöv.-e azonos.
- 253 Vált. JP II-117 (Galicia, Románia gyászba van borítva). A dalos 1917 körül tanulta két bátyjával együtt.
- 254 Doroszlói dalunknak két vált. van Gombosról. Kálóczi Margit (1924) 1. vsz. szöv. eltér; csak a kezdősor egyezik:

Szombat este, mikor még a legény el a lányhoz,
 Azt kérdi jaz anyja: – el is vészéd-é a lányom?
 – El is vészém, vagy sém, azt csak a jó Isten maga tudja,
 Mert az árva szívem fáj még vissza a másakra.

Fehér Kató (1920) vált.-ának 1. vsz. ua. mint dalunké, de a 3. vsz. eltér:

Május harmadikán még a legény katonának.
 Azt mondja ja lánynak: – né adjad a szived másnak!
 Mer a szívem a sziveddel össze-vissza van az, sejde, zárva,
 Méghasad a szívem, hogyha odaadod másnak.

15-szótagos

- 255 Újabb dal, az 1900-as évek óta ismerik. Dalosunk 1920 óta tudja, „csárdás“-nak nevezte.
- 256 Köz. M. K. 108, 56. sz.
- 257 AP 7074 k). Kissé bővített alakja 234 dalunknak (ld. j.-ét). Vált. KZ 428. sz. (Csernovici kaszárnya, bádogos a teteje).

16-szótagos

- 258 AP 7076 b). Vált.-ai: BB 136. (Mikor szürkébe öltöztem, azon kezdtem gondolkozni). BB j. szerint: „Előadták katonák Kassán“. KZ 446. ua. JP II-142. (Csivirgónak, csavargónak tart engem az egész világ).

18-szótagos

- 259 AP 7078 j). Nemcsak a szöv., hanem a dallamvonal alapján is (nem számítva a trallala stb. ritmusbővítést) kétségtelven a „Kertem alatt faragnak az ácsok“ kezd. népies műdal hatása alatt keletkezhetett. Ld. Kerényi 141, és annak j.-ét.

19-szótagos

- 260 AP 4109 g). Summás-nóta. Kérdésemre, hogy hol énekelték, a két idős asszony válasza: „Péklán, innen nagyon jártak oda rizskása-gyómlálásra, a pusztára. Nagyon jártak.“ – Ezt a dalt először 1939. VII. havában hallottam és jegyeztem le Bacskó Antalné Dinnyési Anna (1882) éneke és utána való elbeszélése alapján. Eldalolt egy második vsz.-ot is:

2. Ha még sokáig így lesz, ha még sokáig így lesz, Jóska bácsi,
Magának egy napszámosa se nem lesz,
Mert ha egy nagy lány egy kicsikét föláll,
Majd a fene megéjszi, majd a fene megéjszi, úgy kijabál.

„A Péklai-pusztá Kúla mellett van. Jóska bácsi – ‚zsídó Jóska‘ Klein József nevű nagyon szigorú ispán volt. Munkában tanultam a nótát Péklán, ahol gombosiak dolgoztak.“

III. MÁS SZERKEZETŰ DALLAMOK

1. Gyermekjáték-dalok

- 261 Gyermek-mondóka. Akkor éneklük a gyermekek, amikor az esti félhomályban a bőregerek röpködni szoktak. Köz. MNT I-95.
- 262–263 Az első: AP 4106 i), a másik AP 4106 j). Köz. vált.-uk mint 261.
- 264–265 Az ismert csiga-hívogató mondóka. Köz. MNT I-96. A második kezdete: csiga-riga (máskor előfordul csiga-buga néven is). Felvéve: AP 4107 a).
- 266 Köz. MNT I-167. Énekeltek és játszották: Kálóczi Maris (1924), Oláh Maris (1926), Pető Vera (1926), Király Kató (1925).
- 267 Köz. MNT I-220. A lányok nevét ld. 266.
- 268 MNT I-339.
- 269 MNT I-402. A szöv.-ben előforduló szavak: „ganca“ = téisztás étel, kukorica-ganca, krumplis ganca.
- 270 AP 4110 g). „Rakonca“ = szekérrész: az oldalát támasztó rúd.
- 271 MNT I-554. A „Csillag Boris, tudom a neved“ kezdősorú dalt (más folytatással) ld. 113.
- 272 Köz. MNT I-689. Szöv.-vált.: a 2. sor: Saruba, sarkantyúba, aranyos hintóba. Ut. sor „Holnap délbe: holnap dére“. A szöveg 3–4. sora bizonyára a „Lengyel László“-játékból került ide.
- 273 MNT I-697. A 2. üt. „is“ szavára (a lefelé hajló portamentóra) *leguggolnak*. Köz. Kalangya, X. évf. 4. sz. 226 l. – „kiolvasónak“ jelezve.
- 274 MNT I-781. A lányok nevét ld. 266. A dal elejét \bar{v} o. egy ismert szerb tánc: „seljančica“ dallamával.
- 275 MNT I-1034. A lányok nevét ld. 266.
- 276 MNT I-1140. A lányok nevét ld. 266. Kerényi csoportosítása szerint a dal *tandal*.
- 277 A dal 2-részes, az első: „Erdő mellett nem jó lakni“. Vált.: Kerényi 52. és j.-e (Jó étel a rák meg a hal), de 3. vsz.-a egyezik dalunk szövegével. Kottáját és szöv.-ét ld. MNT I-951 j).

2. Disznóölési mondóka

- 278 Ütempár-szerkesztésű, vi. a gyermekjáték-dalokhoz hasonló mondóka. A bemondó szerint a nóta „nagyon hasonlít a Zsófi énekéhez“, vi. egyhangú.
- 279 AP 7022 b). Disznóölés alkalmával így köszöntenek be az ismerősök, szomszédok.

Belső-refrénes dallamok („Libizáré“-nóták.)

- 280 3-soros dallam, tkp. 2-soros dalszöv. és a 2. sor eleje és utolsó szava között van a refr. Ilyen szerkezetű BB 308. (Falú végén van egy ház).
- 281 BB VII. (3-soros) csoportjában több hasonló szerkezetű akad, de nem mindig játékos, értelmetlen szavakból áll, többször sorismétlés révén alakul ki a belső refr. Szöv.-eik többnyire tréfások, csúfolódók.

- 282 A dallam szerkezete 8, 8, 5, 6, 6. Ebből a 3–5. sor refr. Rendhagyó módon azonban a dal a refr.-nel kezdődik, így az 1. vsz. az elő- és utórefr.-nel 8-sorosnak tűnik fel. A többi vsz. szabályosan folytatódik.

4. Tánccalok

- 283 „Tuss“-dallam, helyszíni lejegyzés, majd uő. AP 7019 c). A Gyöngyösbokréta szülő száma, a dalos *tusra* járta és énekelt, a cigány is húzta táncra. A dallam első (?) megjelenése 1873. Bartalus I. 79. (Elszáradt a tök). De bizonyára az 1850-es években ismert volt az abszolutizmus idején, a Garibaldi-várás tanujaként Kiss Lajos (Hódmezővásárhely) 71. sz. szövege:

Zöld ág, buzogány!	Húzd rá, te cigány,
Nehéz a magyarnak várni,	Soká jön be Garibaldi!

Ld. még Kiss Lajos Várpalota 85. sz. 1. dallam.

- 284 „Tuss“-nóta, körbe állva táncolják. AP 4112 b). Ugyanígy helyszíni lejegyzéssel: Nemes Pál (1909), gazdájától tanulta. Első ismert adat: 1887–1888-ban énekeltek és táncolták.

- 285 A dallam Kodály „Kállai kettős“ vegyeskarra és népi zenekarra irt művének zárórésze. Köz. dalunk 3. sorát nem énekeltek. Köz. JP I-104., ennek alapján a hiányzó sorral kiegészítve pótoljuk a 3. sor szövegét:

Eb fél, kutya fél, míg az ipam, napam él,
 $d^2 \ b^1 \ g^2 a^1 \ b^1 \ a^1 \ a^1 a^1 a^1 \ a^1 d^2 \ a^1$

A dalos édesanyjától tanulta, „a régi öregek“ tudják. Gyors csárdás, ma is játssza a cigány (a szöv.-et nem tudják). „Nagyon jó rá lippentyűzni!“

- 286,287/a-b Három 2-soros szerkezetű gyors tempójú „tüsköm“-tánc. A 286 szótagszámai: 11, 13, lejegyzés helyszíni. A 287/a AP 4110 a), szótagszáma 11, 13; a 287/b AP 4098 g), szótagszáma 11, 15.

IV. A NÉPSZOKÁSOK DALLAMAI

A. JELES NAPOK

1. Ádventi énekek

A karácsony előtti „ádvéntölés“ valaha általános szokás volt. Már Bod Péter is megemlékezik róla, mint azt az MNT II. 349. lapján közli. Ugyanezt ld. Kiss Lajos: „Köszöntők a jugoszláviai magyar népzében“ c. tanulmányában, köz. HITK IV. évf. 1972. 44–45. 1.

- 288 Köz. MNT II-315. Dallam „Mit használ e világ“ Kulcsár-melodiárium, 1770. Köz. Bartha, 160. sz. „Ádvéntöléskor gyerekek éneklék – ádvént minden estéjén más-más énekét, és pedig csak 1–1 vsz.-ot, és utána elköszönnek: – Dicsértések! Utolsó estén (karácsony estén) „acskót“ visznek az ajándékok számára.“

- 289 Köz. MNT II-320. A dallamot vö. Tárkányi-Zsasskovszky 1874: 121 (88). Leírás (Bacsó Antalné): „Pár évvel ezelőtt ádvént idején csak úgy zúgott a falu az énektől. Párosával mentek a gyerekek és énekeltek az ablak alatt régi ádvénti énekeket. Esténként égy-égy dallamot elénekeltek és elköszöntek: – Dicsértessék a Jézus Krisztus! Karácsony estéjén elénekeltek az utolsó énekét, vittek magukkal „acskót“. Kaptak diót, almát, kalácsot, pénzt. Szép divat volt, mert emlékeztette az emberéket, hogy közeledik a karácsony“. Énekeltek:

- Szűcs Zsófi (1872), Horváth Istvánné Szűcs Katalin és György Imréné Suhajda Julis (1881), Buzási Istvánné Bogyó Teréz (1888), Kálmán Jánosné Kálmán Erzsi (1889), Kovács Mihályné Buzási Katalin (1890), Nárai Jánosné Szűcs Maris (1894). Drázsnyák Jánosné Kálóczi Katalin (1895), Loboda Jánosné Galambos Anna (1896). A dallamot ld.: Harmonia Sacra (1934) 27. sz.
- 290 Köz. MNT II-322. Ádventi népének, nem templomi. Énekelték a 289 dalosai. A dallam eredetéről nyújt adatokat Stoll 178. sz. Szoszna Demeter-ék. (1714–5) 37–44. Vegyes énekek. Köztük 37–40: Mikor Máriához az Isten anyala... Kiad. Gacs B. Emilián Pannonhalma, 1938. A másik adat: Stoll 185. *Cantionale Catholicum toldaléka*. (1725–1738 k.) Kájoni János: Cant. Cath. (Csík, 1676) elején: „Cantio de B. V. M. Tempore Adventus.“ Mikor Máriához az Isten anyala... (1738-ban beírva.) Tehát a dallam a XVIII. szd. elejéről – vagy még előbből származik, feltehetően nyomtatott forrásokból kimásolva.
- 291 Köz. MNT II-324. Eredetéről nincs adatunk. Ritmusa és ütemjelzése $\frac{5}{8}$ -os. Feltűnő a csoportos éneklésben az aszimmetrikus ritmus pontos, lüktető egyöntetűsége. Énekelték: Andrásics Antalné Papp Maris (1886) és a 289 adatközlői. A dallam (elején eltérő) vált.-a a „Bemegek szent templomodba“ kezd. éneknek Bozóky (1797), Zsasskovszky (1855), Harmonia Sacra (1934) 3. sz., SZ. V. U. 79.
- 292 AP 7020 j). A dallam épebb, teljes alakja. Vált. köz. „Orgonavirágok“ 394. 1. Szerk. 13, 13, 13, képlete AABA, „sörvézői 1 1 2.
- 293 Az előbbi dallam régiesebb vált.-a. Az idős asszony 2-sorosként énekelte, csak egyszer változtatja quasi 4-sorossá – rövidebb sorokkal. Így közli a MNT II-318. is. Ádventölési dallam ez is, amellyel 6–12-éves fiúk köszöntenek be a házakhoz.

2. Karácsonyi kántálások

- 294 Köz. MNT II-463. A dallam a betlehemes-játék egyik éneke. Uralkodó motívuma a „karácsonyi nagy-szext“. Rokondallama a „Dicsőség mennyben az Istennek“ éneknek. Vált. MNT II-737.
- 295 AP 4111 g). A betlehemezés dallama, de éneklük az éjféli misén is.
- 296 A betlehemezés fődallama volt, a dalos állítása szerint. Köz. MNT II-495. Az egyes vsz.-ok szövege szerint van a játék.

2. Mennyből lézállt az angyal,
Veleték szólni akar,
Ujságot hoz mennyekből,
Örök Atyaistentől.

3. Városunk túlsó végén
Van egy rozzant építmény,
Istállója barmoknak,
Juhoknak, szamaraknak.

4. Itt születék egy kised,
Majd megvészti a hideg...
Ott fekszik a jászolban,
Pedig nagyon hideg van.

5. Fia ő az Istennek,
Teremtője mindénnek.
Ő lészén a Mëgváltó,
Hozzá nincs sëmmit méltó.

6. Keljeték fel s menjetek,
Még ma odaérhettek,
Köszöntséték Szent Anyját,
József, nevelőatyját!

7. Üdvözlégy, kis rózsaszál,
Mënyországi nagy király,
Ki eljövettelddel
Mindënt mëgaranyozál.

8. Halljátok még, pásztorok,
Értsétek meg, mit mondok:
Máma van a karácsony,
Most mindénki vigadjon!

9. Már most tovább indulunk,
Mert sietős a dolgunk.
De előbb a kulacsból
Égy jó ital bort iszunk.

- 297** Nem templomi ének, hanem erre a „búcsúének“-re távoznak el a betlehemesök. A dallam szerepel a „Betlehemjárás“-ban is, ld. **314**.
- 298** Köz. MNT II-553. Ez az „ádventölés“ utolsó napi éneke.
- 299–301** A három vált. a betlehemes-játék dallama: a „pásztortánc“, amelyre a pásztorok „toporognak“. Ezután mennek Betlehembe.“ A **299** köz. MNT II-530., a **300** köz. MNT II-527. A **301** köz. MNT II-525.
- 302** AP 4107 e). Szöv. kezdete eltér: Öltsd föl, Örzse, ... **299–302** példaink közös vált.-a: BB 250. (Kalamajkó annak neve). Ennek szintén ereszkedő a szerkezete, ua. a szótagszáma, csak egy helyen térnek el a sorvégzői (6 **5** 4) és dallamvonala hasonló. BB 250. j. szerint átvétel a cseh anyagból, – bizonyára szlovák közvetítéssel... A szekvenciaszerű (ABCD) szerkezet nyilvánvalóan nyugatról származott hozzánk.
- 303–304** A betlehemezés másik „pásztortánc“-dallamának főalakja: szerkezetük 10, 10, 14, 14, sorvégzőik 1 **1** 5. Mindkettő helyszíni lejegyzés. Elt.-ük: a **303** szerkezete AABC, a **304**-é AABA. Ugyanez köz. MNT II-602. sz.
- 305** AP 4112 e). Zenei felépítése mint 304. Szöv.-e a legbővebb: 4 vsz. Vált. ld. „Orgona- virágok“.
- 306** AP 4109 i). Elt. **305**-től: a 4. sor az utolsó 2 üt. ismétlésével bővül, így a szótagszám: 10, 10, 14, 14+6. **303–306** dallamaink közös vált.-át a Mindszent-káli ék. (1815) 5 „Karácsonyi ének“-ét (72–81) Kiadta a MNGy VIII.-ban Sobestyén Gyula, köztük a „Bárscak előbb felébredtem volna“ kezdetűt.
- 307** Dalunk karácsonyi ének, amely Szűz Mária és Szent József Egyiptomba meneküléséről szól. Az éneknek verbunkos-dallama van: BB 304. (Kecskemét is kiállítja nyalka verbunkját). BB j.-e szerint vált.-a Káldy Gyula: Kurucz dalok XVII. és XVIII. sz. 2 sz. Ennek további vsz.-ai:

2. Amott sétál egy kis leány nagy vidámsággal,
Utánna meg a rózsája nagy bátorsággal,
– Lassan siess, lassan sétálj, kedves angyalom,
Fényes kard az oldalamon ne csillámojjon.
3. Kardomnak a markolatja nem csupa rézbül,
Ki van öntve csillagosra sárga jezüstbül.
A finyes nap, hogyha rásüt, szépen tündöklök,
Kisangyalom, ha rátekin, elszomorodik.

3. Betlehemjárás

A betlehemezés általános szokás volt Gomboson. De nemcsak ott fogadták szívesen a betlehemes csoportokat, hanem a szomszédos sváb falvakban is. Az 1920-as évek elején a hatóságok jó ideig nem engedélyezték a betlehemes játékot. Nemes Gáspár (1876) így emlékezett a fiatal-korabeli játék sorrendjére: „A betlehemezők az utcán éneklék az ‚Ej, vig juhászok, csordások‘ kezd. éneket (**308**) Ezután bemennek a házba, és szóbelileg felköszöntik a háziakat. Bënn eléneklék a ‚Mennyből az angyal‘ 2 vsz.-át (**309**). Utána következik a ‚Dicsőség, dicsőség...‘ (**294**) – 1925. körül a betlehemes dal- lamok közé belekeveredett egy német eredetű ének: ‚Angyali glória zeng Betlehem felett‘. (**312**). – Ezután jött a ‚Kösd föl Örzse, ködmönkédet‘ kezd. ‚pásztortánc‘ két vsz.-a, amelyre a pásztorok

toporognak (egy helyben). Végül az ‚Ó, szerencsés örömidő‘ (297) – erre elmennek...“ A fenti közlés hézagos. Szerencsére akadt egy kiváló adatközlő, akitől a betlehemezés teljes szövegét és dal-lamait magnóra vehettem. A felvett leírást egészében közöljük a főszövegben, a j-ben csak a dalok adatait.

308 AP 4099 f). Vált.-át köz. MNT II-558 j. (Nemes Pál 1909).

2. Amott fekszik egy kis vállú,
Azon túl van egy istálló,
Hol a szűz szülé magzatját:
Fiát és egyszersmind atyját.

309 AP 4099 g). Első kottás megjelenése: Dőri-ék. (1763 – 1774) – 74 – 5: Mennyből az angyal jöve hozzátok... Kiad. Schram Ferenc, Ethn. 1956. 294 – 298. 1. Vált. MNT II-358-II.

310 AP 4099 h). Köz. Zsaskovszky (1855). Ld. vált. MNT II-595.

311 AP 4100 a). Vált. MNT II-378-III.

312 AP 4100 b).

313 AP 4100 c).

314 AP 4100 d). Vált. MNT II-516.

AP 4100 e). Búcsúének. Vált. MNT II-364-VII.

4. Bölcsőjárás (Doroszlón)

315 AP 7078 o). „Bölcsőjáráskor járnak, mikor a kis Jézuskát várjuk, hogy megszületik, előtte való nap. karácsony előtt.“ Azonos dallam, de két vsz.-os: AP 7078 n), Radics Józsefné Szűcs Mária (1890).

5. Bölcsőskézés (Gomboson) I – III.

„Ádám-Éva napján 3–5 éves kislányokat fehér ruhába öltöztetve kettesével ‚bölcsősök‘-nek küldenek. Magukkal visznek egy kis bölcsőt, amelyben parasztos, kikeményített párnák közt Jézuska-szobor nyugszik. – Ezeket a bölcsősöket már délután 2 óra után terített asztalokkal várják. A bölcsősök a bölcsőt az asztalra teszik, és a dal éneklése közben meg-mégringatják. – A dal befejezése után ajándékot kapnak. Karjukon ‚slingütt‘ kendő lóg összekötve. Abba szedik az ajándékot: diót, almát stb.“

I.

316 Köz. MNT II-387. I. Ugyanez a dallam felvéve: AP 7021 e). 1. vsz. azonos. Énekelték: Laboda Jánosné Galambos Anna (1896), Pető Mihályné Szűcs Rozália (1913), Barna Mihályné Szobonya Anna (1893).

2. De nem talált szállást a városon,
Maradása nincs, csak egy szálláson.
Mert lakósok inkább gazdagokon
Kaptak, mintsem Jézuson, kaptak, mintsem Jézuson.

3. Szűz Mária így keserég sorsán,
Szent Józseffel szent fiját altatván.
Nyugszíg vele csak egy kevés szénán,
Könnyei kicsordulván, könnyei kicsordulván.

II.

- 317 Köz. MNT II-387. II. Vált. AP 7021 f) „Bölcsőzésnél szoktak egy másik dallamot is énekelni a kislányok.“ A dallam elt. lényegtelen.

1. Kedves álmod hogy szerezne szülöttjének,
Így énekel a Szűzanya kisededének:
– Aludj, gyönyörű gyermekem, Isten fija,
Aludj, aludj, én szerelmem, világ díjja!
2. De ja széna, rothadt szalma kemény ágya.
Az én szerelmes kisededem azon fázna.
Azért – – – kedvesem tőlem, én gyermekem,
Szent anyádtól alászállott kisededécském.

A 3. vsz. ua. mint 317. 4. vsz.-a. A dalos hozzát teszi: „Minden vsz. után mēringatták a kis Jézuskát a bölcsőbe’, és kaptak ajándékot a kislányok. Elmondta Barna Mihálné hetvenhat éves, Bogojevó“. A dallam eredete visszavezethető Náray 113. 1. (Üdvözlégly Atya Istennek szép leánya kezd. énekére). Megtaláljuk Kiss S. kzt. 1839. 55. 1. (Hogy kedves álmod szerzene szülöttének).

III.

- 318 Köz. MNT II 387. III. Alapdallama: CC 1651 : 36 (Dum Virgo vagientem). Köz. RMDT II 155 I. és III Bozóky 1797. 132. 1. (Midőn a’ Szűz magzatját). Német dallama: Bäumker I. 144., 1619-ből.

6. Vízkereszt énekek

A vízkereszt szokás Gomboson már csak a „csillagjárás“-ra és „három királyok napján“ énekre szorítkozik. Három fiatal fiú (néha négy is) újév napjától vízkeresztig járja a falut. A maguk ruhájában és maszkírozás nélkül viszik magukkal a „csillagot“. Ez egy erre a célra „öllőszerűen összeillesztett részekből álló, kirugható, visszarántható szerkezet végén van“. Favázra kartonból készül, amelyre csillagforma nyílást vágnak s ezt áttetsző papírral ragasztják be, s gyertya ég benne.

- 319 A dallam azonos (vagy vált.) a 318 példával, annak j.-ében ld. az eredetéről közölt adatokat. Köz. MNT II-54 (Három királyok napján). A *csillagjárás* éneke. – A refrénre a kirúgós csillagot szétnyitják és becsukják.
- 320 AP 7073 g). A dallam eredetere: ld. 318 j. Másik felvétele: AP 7073 f), lényegtelen elt.-ekkel. Dalos: Babos János (1906) uo. Szöv.: Kájoni Cant. 1676. 85. Dallamvált.: CC Szegedi Ferenc Lénárt 161. 1674. Kassa 161. sz. (Három királyok napján).

B. NÉVNAPI KÖSZÖNTŐK

- 321 AP 7073 a) 7 vsz. Vált. AP 7073 b) 3 vsz. Dalos: Kocsis Pál (1908). A dallam eredete 5-soros alakban: CC 1651:1. sz. A magyar vált-ok – a 3. sor elhagyásával 4-sorosra redukálódtak. Bartha 160. sz. hatása alatt (?) alakulhattak ki a 4-soros népi vált.-ok: PHÁ 197. (Mit használ a szépség). Ilyen 288 példánk, ld. j.-ét. Minderről ld. RMDT II. 542–543. 1., valamint RMDT I. 544–545. 1.

- 322 AP 4107 g). Vált. MNT II. 897. ld. j.-ét is. Köz. Sz. N. 35. sz. „Hajnalozó” címmel. M. F. 510 a). A 322 3. vsz.-a eltér. Gyanakodtam, hogy köz. népi vált.-unk a fentemlített „Hajnalozó”-ból eredt, de mindenki, aki tudta, a Sz. N. 1921. megjelenése előtről ismerte.
- 323 Névnapki köszöntő Gombosról, helyszíni lejegyzés. Az 1. vsz. 2. sorában „Ragyogóznak” talán hibás, „Ragyog a nap” helyett. Köz. MNT II-974. sz.
- 324 Doroszlói vált. AP 7073 d). 1., 2. vsz. szöv. azonos, a 3. vsz.-é eltér az előző daltól.
- 325 AP 4107 i). Öt idős dalos csoportos éneklése. A 4. vsz. 2. sorát nem énekelték, a 3. sor utolsó szava és a 4. sor nincs a magnó-szalagon.
- 326 AP 7073 c). Az előző 3 dallam más szövegű vált.-a, $\frac{5}{8} + \frac{2}{4}$ ritmusban.
- 327 Köz. MNT II. 979. sz. 3-soros dallam, bár az utolsó sort ismételni is szokták. Ritmusa – úgy látszik – törvényszerű a csoportos köszöntő-énekeknél – : $\frac{5}{8} + \frac{2}{4}$ -es.
- 328 Az előző dallam doroszlói vált.-a AP 7073 e). Ütemjelzése és ritmusa mint a 327-nél. Néha megismétlik a 3. sort.
- 329 Anna-napi köszöntő mindket faluban egyházi ének szokott lenni. Gomboson lejegyzett dallamunk. Ezt a típust csak népi vált.-okban találtuk meg, így G. (Ó, gyönyörűséges, szép Szűz Mária) Varga Mihályné Szűcs Róza (1855); továbbá „Üdvözlégy Mária, bánatos szent Szűz” szöv.-gel Jánoshalma AP 4615 b); Mélykút, AP 4639 f); Tataháza AP 4643 a). A fenti vált.-ok 1., 2. vsz.-ával azonos Náray 116. 1. (Szent Péter Apostol nagy dicséreteit) 1. 2. vsz.-áéval. köz. RMDT II. 108.
- 330 AP 7077 d). Vált.-át nem ismerjük. NB. Az 5. sor vált. szöv.-ű refr.
- 331 AP 7077 h). A dallam a közismert pünkösdi ének (Jöjj el Szentlélek Isten) befejező részének átalakításából alakult ki, a refr. elhagyásával. Utána az ablak előtt tréfás-rögtönözött énekkel hívják ki, majd bemennek a szobába és ott szavalattal felköszöntik a házigazdát:
- Mosojgó jestéje szent Istvány estjének,
Minnáján örülünk . . . boldogságának.
Kivánjuk az Istentől hogy sokáig éltesse,
Kegyes kezeiből soha ki nē vesse.
Mosojjal vi`rad rád a szép piros hajnal,
Amejbe megérted tē jis drága névnapodat.
Örömmel áldhatod te jis ezért Jézusodat,
Hogy még engedte érni drága névnapodat.
Szívesen köszöntünk mink is . . . ezen köszöntéssel:
Éltessē a jó Isten több számos években,
Éltessē erő, egészségben, áldás és békességben!
Éltessē a jó Isten a kedves pároóddal, és kedves családjaiddal!
Ha `z Úristen kiszóllit az árnyékvilágból,
Adja még az örök nyugodalmat!
Bármíg élsz, mindég légyēn benned éllő magyar virtus!
Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus!
- 332 AP 7078 c). A köszöntő után dévajkodó mesterember-csúfoló paródia: egy karácsonyi egyházi ének dallamára. Ennek legrégebb alakja: CC 1651. 261, 1. (Gratulare Virgo singulari privilegio) Köz. RMDT II 256. I. A paródiával jobban egyezik a 256 IV. Kovács I. 234. 1. (Örvendezzünk, Betlehembe mennyünk Ajándékokkal).

C. CSALÁDI NÉPSZOKÁSOK DALAI

1. Párosítók

- 333 Köz. MNT IV. 311. sz. A dalos a neveket saját magáról és férjéről vette. Mint mondta: – „szeretőknek énekéltem.“
- 334 Végig $\frac{5}{8}$ -os ritmusú. Vele énekelte édesanyja, aki viszont a 2. sort $\frac{2}{4}$ -es ütemben dalolta: Tamaskó Antalné Filipovics Anna (1876). Dallamunk vált.-a KZ 205. sz. (Kossuth Lajos táborába).
- 335 Dalunk hangneme fríg, ez a párosítók között igen ritka.
- 336 Köz. MNT IV. 559. sz. szintén fríg hangsorú, mint vált.-a: MNT IV. 557. Báta. Pirisa Jánosné Sűmegi Anna (1902).
- 337 Köz. MNT IV. 558. Szintén m-végű vált. *Nem táncnóta*. A dalos szavai: – „Mint gyerekek danoltuk játék közben, és összekapaszkodva leptünk rá.“ Szöv.-vált. más dallamra: JP I-164.

2. Lakodalmások

- 338 Köz. MNT III/A 385. sz. Lakodalmás menyasszony-búcsúztató. Utána először a „Zörög a kocsi“ kezd. dalt. éneklük, „majd erre zendítenek rá.“
- 339 Köz. MNT III/A 331. sz. Menyasszonyi induló. A dalosnő így mondta el az indulást: „Megverégette a vőféj az ajtót, amire a zenészek elhallgattak. Erre rákezdték: Édesanyám rózsafája...“ Többi gyűjtésében szerepel a dal másik fontos vsz.-a:

Zörög a kocsi,
Pattog a Jancsi,
Talán értem jönnek.

Hej, idésanyám,
Szerelmes dajkám,
vált. { Tőled már elvisznek!
De hamar

- Köz. MNT III/A 313. sz. Rém (Bács-Bodrog) Páncsics Józsefné (1895). Továbbá: MNT III/A 333. Szentlászló (Laslovo), és 334. sz. Haraszi (Szlavónia); 339. sz. és 345. sz. Kalocsa (Pest), 365. sz. A fentiekől eltérő szöv.-űekkel együtt a 339 dallam csoportjának 64 vált.-ából áll.
- 340 A kánai menyegzőről szóló lakodalmás ének az egész magyar nyelvterületen ismeretes és népszerű. Eredetileg egyházi énekként alkalmazták, de lakodalmás vonatkozása révén a lagzi kedves énekévé vált, mintegy igazolva, hogy az ének, mulatás nincs ellentétben a vallás parancsaival. A dallam legrégebb ismert alakja az eredeti latin szöv.-gel és magyar fordításával a Kájoni kódexben (1634–71) van meg. A kétféle szöv.-et ld. MNT III/A 589–91. I. E könyv szerzőjétől köz. vált.-ok: MNT III/A 518 (Gombos); 523 (Dejtár); 524 (Kisbodak); 525 (Halászi); 529 (Ivác); 547 (Galgahévíz); 549 (Rém). Vált.-ai több kiadásban szerepelnek, pl. Bartalus V. 149. (1873) stb., sőt cseh-morva gyűjteményekben is. Kuhač IV. 1241. sz. közli egy, a nyugatmagyarországi horvátoknál gyűjtött vált.-át Kópházáról (Kolnov-ról).

3. Virrasztó énekek

- 341 Dallamunk Kőrösi István komjáti lelkész 34 vsz.-os halotti éneke 24. vsz.-ától kezdődő harmadik részének szöv.-ét idézi. Ld. RMDT II. 315 j. B. 644. 1. Dallamának, sajnos, nem ismerjük vált.-át. Következő példánk dallamára (Szomorú a halál a gyarló embernek)

egy gombosi lejegyzés az „Ó, édes Megváltóm, ne nézd bűneimet” után 2 további vsz. szövé-t közli:

2. Igazságod szerint né itélj el engém,
Nem talál kegyelmet ekképp bűnös lelkém.
Nem lehet kívüled soha üdvösségem,
Jőjj el, Jézus Krisztus, édes reménységem!

3. Elvégeztem immár pájafutásomat,
E világon való zarándoklásomat.
Megtartottam hitém s igaz vallásomat,
Jőjj el, Jézus Krisztus, add még koronámat!

A dalos bemondása: „Halottaknál éneklik virrasztóba”. Az említett Kőrösi István 34 vsz.-os halotti énekéből csak 30 vsz. van az IH 239–243. lapján közölt 3 részből álló énekben. Ennek III. részében az 1., 3. és 7. vsz.-ot énekelte Nemes Gáspárné Vince Katalin (1880) G. 1939. VII.

342 AP 7020 d). Szöv. Laskai Gáspár. Ld. Pozsonyi toldalék (XVII. szd. első fele) 17a–b. Köz.: Stoll 71. sz. Dallamát közli: Lajtha 177. sz. „Véletlen embernek utolsó órája” szövé-re, de több helyen (pl. Kisfaludon) köz. dallamunk szövé-ével éneklik.

343 AP 7020 a). A dallam első megjelenése: IH 1693:23. 1. 9 vsz.-nyi szövé-ét már Kájoni Cant. 1676:667 közli. Dallamunkkal nem mutat nagyobb hasonlatosságot. Közli RMDT II 170-II. közeli vált. (Oh Áldott Szűz Anya, mennyei szép rózsza). D – 54. 1. 1774. A népi vált.-ok közül megemlítjük Lajtha 197. sz. dallamát, amely dallamunk közeli vált.-a, és közli mind a 9 említett vsz.-ot. — Közölt dalunk 3. vsz.-ára utal „Mit céloz az halál ő mérges nyilával” IH 137. 20 további vsz. közlésével.

344 AP 7019 1.) Alapdallama D 1590. 300. 1. — tehát XVI. századi szövégre — RMDT I. 45. sz. alatt jelent meg: IH 1693. 14. lapján. Népi vált.-ok Lajtha közlésében: 106–109. sz., de dallamunktól többé-kevésbé eltérnek.

345 AP 7019 m). Vált. RMDT I–IV. DH 1791:5. Szövé-e eltér:

Megszabadultam már én a' terhes gondoktól,
És megmenekedtem minden nyavalyáimtól
Büntől az Haláltól, ez álnok Világtól,
Ördög tsalárdságától.

A dallam másik verziója: RMDT I 100-III. NH 1769:4–5. 1. Ebben a szövé. a XVI. századi alaknak megfelelő, és azonos közölt dallamunkéval.

I R O D A L O M

- Arany – Arany János Népdalgyűjteménye. Közzéteszi: Kodály Zoltán és Gyulai Ágost. Bp. 1952.
- Bartalus – Bartalus István: Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye. I – VII. BP., 1873 – 1896.
- Bartha – Bartha Dénes: A XVIII. század magyar dallamai. Énekelt versek a magyar kollégiumok diák-melodiáriumaiból. (1770 – 1800) MTA 1935.
- BB – Bartók Béla: A magyar népdal 1924.
- Bäumker – Bäumker Wilhelm: Das katholische deutsche Kirchenlied in seinen Singweisen I – IV. Freiburg in Breigau 1883 – 1891.
- BMN – Baranyai Magyar Néphagyományok I-III. Pécs, 1940. szerk. Berze Nagy János.
- Bod P. – Bod Péter: Szent Heortokrátés, Posony, 1786:31. 1. Köz. MNT II. 349. 1.
- Bozóki – Bozóki Mihály énekeskönyve 1797, ill. 1806.
- CC 1674. – Szegedi Ferenc Lénárt, Kassa.
- CsV – Csanádi Imre és Vargyas Lajos: Röpülj páva röpülj. Magyar népballadák és balladás dalok. Bp. 1954.
- D – Sz. – Deák-Szentes kézirat (kottás énekgyűjtemény 1774-ből).
- Füredi – Füredi Mihály: 100 magyar népdal. Gyűjtötte s Bognár Ignác zongorakiséretében kiadta – Pest, 1851.
- Gacs B. – Gacs B. Emilián: Szoszna Demeter György kéziratoss énekes könyve, Pannonhalma 1938.
- Herceg J. – Bácskai népdalok, Kalangya 1942: 11. Köz. 4 dal.
- HITK – Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei.
- H. S. – Harmonia Sacra szerk. Bárdos Lajos és Kertész Gyula. M. K. 1934.
- IH – Illyés István: Halottas énekek. Nagyszombat 1693.
- JP – Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok. I – II. 1961. Népzenei Könyvtár I – II.
- Jung. K. – Az emberélet fordulói. Gombosi népszokások. Forum 1978.
- Jung. K. – Gombos (Bogojovo). Írások egy nyugat-bácskai falu jelenéről és múltjáról. Szerkesztette ~ ~ .
- Kájoni – Kájoni János: Cationale Catholicum (évszámmal).
- Kalangya – Szépirodalmi havi folyóirat. Alapította Szenteleky Kornél 1931. Szerkesztik: Szirmai Károly és Draskóczy Ede. (Évszámmal).
- Káldy – Káldy Gyula: Kurucz dalok. XVII. és XVIII. század. 1895.
- Kerényi – Kerényi György: Népies Dalok. Népzenei könyvtár 3. AK Bp. 1961.
- Kiss L. Hmv.* – Régi népdalok Hódmezővásárhelyről. Gyűjtötte ~ ~ , 1927.
* = Megkülönböztetésül az azonos nevű Kiss Lajostól.
- Kiss L. – Kiss Lajos: A munkásság dalai Várpalotán és környékén. Megjelent: A parasztdaltól a munkásdalig. Bp. AK 1968.
- Kiss L. – Kiss Lajos: Délvidéki Daloskönyv. 108 magyar népdal. Magyar Kórus Bp. 1943. Köz. Gombosról 28, Doroszlóról 6 dallam.
- Kiss L. – Kiss Lajos: Délvidéki gyermekjáték-dalainkról. Köz. Kalangya 1941:4. 11. dal.
- Kiss L. – Kiss Lajos: Köszöntők a jugoszláviai magyar népzeneben. HITK IV. évf. 1972. jún.
- Kiss L. – Kiss Lajos: Rozmaring. 91 magyar népdal. Gyűjtötte és közreadja Kiss Lajos. Zeneműkiadó. Bp. 1952. 1 – 10 kiad. Köz. Gombosról 11, – Doroszlóról 3 dallam.
- Kovács J – Kovács József kézírata, – XVIII. századvégi melódiák.
- Kuhač – Kuhač Fran S: Južno-Slovenske Narodne Popievke I – IV. Zagreb, 1878 – 1881.
- Kulcsár – Kulcsár-melodiárium, 1775. Köz. Bartha.
- K.Z. – Kodály Zoltán: A magyar népzene. Bp. 1952. 3. kiadás. Vargyas Lajos példatárával.
- K.Z. – Kodály Zoltán: Nagyszalontai gyűjtés. Köz. MNGY XIV.
- Lajtha – Lajtha László: Sopron Megyei Virrasztó Énekek. Bp. 1956.
- Limbay – Limbay Elemér: Magyar Dal-Album I – VI. Bp. 1880 – 1888. (Az I. köt. 1879-ből). A szövegek külön: Magyar Daltár I – VI. Bp. 1880 – 1888.
- Mátray – Mátray Gábor: Magyar Népdalok Egyetemes Gyűjteménye. Budán, 1852 – 1858.
- Mezey – Mezey László: Középkori magyar írások. Bp. 1957. 259. 1.
- MNGY – Magyar Népköltési Gyűjtemény I – XIV. Arany László és Gyulai Pál. Bp. 1872 – 1917.
- MNT – Magyar Népzene Tára I – VI. 1951 – 1973.
- M.V.V. – Magyarország Vármegyéi és Városai. Bács-Bodrog vármegye. Szerk. Dr. Borovszky Samu.

- MZK – Szabolcsi Bence: A magyar zene évszázadai I–II. Bp. 1959., 1961.
- Náray – Náray György: Lyra Coelestis. Nagyszombat, 1695.
- NH – Halott temetéskorra való Énekek... Nagyenyed, 1769.
- PHÁ – Pálóczi Horváth Ádám: Ötödfélszáz énekek. 1813. Sajtó alá rendezte: Bartha Dénes és Kiss József. 1959.
- RMDT I – Régi Magyar Dallamok Tára. A XVI. század magyar dallamai. Írta: Csomasz Tóth Kálmán. Bp. 1958.
- RMDT II – Régi Magyar Dallamok Tára. A XVII. század énekelt dallamai. Írta: Papp Géza. Bp. 1970.
- RMKT – Régi Magyar Költők Tára. I–VIII. Bp. 1877–1930. Szerk. Szilády Áron és Dézsi Lajos.
- Simonffy – Simonffy Kálmán: Dalvirágok. 1963.
- Stoll – Stoll Béla: A magyar kéziratok énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1565–1840) Bp. 1963.
- Sz.N. – Székely népdalok. Erdélyi magyar népdalok... Bartók Béla és Kodály Zoltán, Bp. 1921.
- SZVU – Szent vagy! Uram! katolikus népénekeskönyv. Bp. 1921. Szerk. Harmat Artúr és Sík Sándor.
- Zsaskovszky
– Tárkányi: – Katholikus egyházi énektár. Eger, 1855.

R Ö V I D Í T É S E K

AK	= Akadémiai Kiadó
AP	= Magnetofonra felvett dallam Pyral-hanglemezre áttéve. A folytatólagos arab szám a hanglemez sorszámát, a dőlt kisbetű a dal helyét jelöli a lemezen. A hanglemez az MTA Zenetudományi Intézet Népzenei Osztálya tulajdonában.
CC	= Cantus Catholici (évszámmal)
CsV	= Csanádi Imre és Vargyas Lajos: Röpülj páva. Magyar Népballadák.
ék.	= énekeskönyv
elt.	= eltérés
Ethn.	= Ethnographia. A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata. Bp. 1890–1979.
heterometr.	= heterometrikus: eltérő szótagszámú sorok
hsz.	= helyszíni (hallás utáni)
izometr.	= izometrikus: egyenlő szótagszámú sorok
izoritm.	= izoritmikus: egyenlő ritmusképletű sorok
j.	= jegyzet
kezd.	= kezdetű
köz.	= közölt, közölve
kript.	= kriptádia: vaskos szövegű dal
kzt.	= kézirat, kéziratos
lejegyz.	= lejegyzés
MIR	= Magyar Irodalmi Ritkaságok (szerk.: Vajthó László)
mix.	= mixolid
pent.	= pentaton (ötfojú)
refr.	= refrén
szd.	= század
szerk.	= szerkezet
szöv.	= szöveg
ua.	= ugyanaz
uo.	= ugyanott
uő.	= ugyanő
üt.	= ütem
vált.	= változat
var.	= variáns
vsz.	= versszak
ZF	= Zeneművészeti Főiskola
ZI	= Zenetudományi Intézet

MUTATÓK

I. ZENEI MUTATÓ A SORVÉGZŐ HANGOK SZERINT

Négysoros dallamok

V	Ⅴ	1	(8)	54.
V	V	5	(8)	55.
2	V	5	(10)	114.
VII	VII	b3	(12)	145.
V	1	5	(7)	281.
V	1	5	(8)	297. 314.
#VII	1	1	(10)	115.
1	1	VII	(8)	289.
1	1	1	(6)	3. 4. 5. (14) 246. (18) 259.
1	1	2	(12)	147. 290. 341. (13) 292. 323. 324. 325. 326. (14) 247.
1	1	b3	(11)	128. 329. (12) 146. (13) 236.
1	1	3	(6)	32 II. (12) 317. (15) 291.
1	1	4	(8)	129. (10) 336. 337.
1	1	5	(8)	298. 315. (10) 303. 304. 305. 306. (11) 130. (12) 229. (16) 258.
2	1	2	(10)	116.
4	1	1	(8)	56. 57. 58.
4	1	b3	(8)	59.
5	1	11	(6)	6. (10) 117. 118.
5	1	b3	(8)	60.
5	1	5	(6)	7.
5	1	8	(6)	294.
7	1	b3	(8)	61. 62.
7	1	5	(6)	8/a. 8/b. (11) 131.
8	1	4	(8)	63.
9	1	b3	(8)	64.
V	2	3	(10)	119.
#VII	2	2	(8)	65.
1	2	1	(6)	9. 10.
1	2	2	(6)	288. 321. (8) 66. (11) 183. (12) 342.
1	2	5	(6)	11.
2	2	1	(7)	318.
2	2	2	(13)	307. 328.
2	2	b3	(6)	330.
2	2	4	(7)	295. 322.
3	2	1	(6)	12.
3	2	3	(8)	67.
4	2	V	(10)	344.
5	2	1	(6)	13.
V	b3	5	(10)	120.
VII	b3	4	(6)	149.
VII	b3	5	(8)	156.
1	b3	VII	(13)	345.
1	b3	1	(10)	316. (11) 184.
1	b3	4	(11)	132. 133. 134. 185. 186. (13) 237. 238.
1	b3	4	(8)	335. (10) 168.
1	b3	8	(10)	169.
4	b3	b3	(6)	14. (8) 68.
5	b3	b3	(11)	135. 136.
5	b3	1	(7)	38. 39. 40. (10) 121. 122.
5	b3	2	(10)	123.
5	b3	7	(7)	37.
b6	b3	b3	(11)	137.
7	b3	1	(6)	15. (7) 43. 44. 45.

7	b3	4	(6)	16.
8	b3	b3	(11)	138.
8	b3	5	(6)	17.
9	b3	b3	(7)	46.
1	3	VI	(8)	69.
1	3	3	(8)	308.
2	3	3	(7)	47.
3	3	2	(12)	311.
3	3	5	(8)	70.
5	3	b3	(6)	18. 19. 20.
8	3	b3	(7)	48.
VII	4	4	(5)	1. 2.
1	4	1	(6)	21.
1	4	b3	(5)	283.
4	4	5	(8)	282.
5	4	2	(14)	148.
5	4	b3	(14)	285.
5	4	8	(11)	139. 140.
7	4	4	(8)	71.
8	4	5	(7)	49. 105.
V	5	V	(8)	72. 334.
1	5	1	(8)	333. (10) 170. (11) 187. 188. 189. 190. 191. 192. (12) 230. 231. (13) 239.
1	5	2	(8)	73. 157. (10) 310. (11) 193. 194. 195. (12) 232. (14) 248.
1	5	b3	(10)	171. (11) 196. 197. 198. 199. 200. (14) 249. (15) 255.
1	5	3	(6)	22. (8) 158. 159.
1	5	4	(6)	150. (7) 152. 153. (8) 74. 160. 161. 162. (11) 201. 202. 203. 204. 205. (13) 240. 241.
1	5	5	(7)	50. 155. (8) 75. 76/a. 76/b. 77. (9) 164. 165. (10) 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. (11) 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. (13) 242. (14) 250. 251. (15) 256. 257. (19) 260.
1	5	b6	(10)	179.
1	5	6	(8)	163.
1	5	7	(9)	166. 167. (10) 180. 181. (11) 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. (13) 243. 244. 245.
1	5	8	(6)	151. (7) 154. (10) 182. (11) 223. 224. 225. 226. 227. 228. (12) 233. 234. 235. (14) 252. 253. 254.
2	5	3	(20)	312.
2	5	4	(8)	78.
3	5	5	(8)	79.
4	5	1	(8)	80. 81.
4	5	4	(8)	82. 83. 84. 85. 86. 87. (10) 124. 125. 126.
5	5	1	(6)	23. (8) 88.
5	5	2	(7)	51. (9) 340.
5	5	3	(8)	89.
5	5	4	(8)	90. 91.
5	5	5	(7)	296. (8) 299. (14) 284.
5	5	7	(8)	92.
6	5	2	(10)	127.
6	5	4	(8)	300.
6	5	5	(8)	301.
6	5	6	(8)	302.
7	5	b3	(6)	29. (8) 93. 94. 95. 96. 97/a. 97/b. 98. 99. 100. (9) 112. 113. (11) 141.
7	5	5	(8)	101. 102. (11) 142.
8	5	4	(6)	30.
8	5	b6	(6)	31.

8	5	7	(11)	143. 144.
9	5	5	(8)	103. 104. 106. 107. 108. 109. 110. 111.
1	6	6	(6)	32 I.
5	6	5	(6)	33.
4	7	4	(6)	34. 35. 36.

Kétsoros dallamok

2	(8)	293. (11) 286. 287/a 287/b.
---	-----	-----------------------------

Háromsoros dallamok

4	V	(8)	280.
2	2	(13)	327.
1	5	(15)	332.
5	5	(7)	313.

Ötsoros dallamok

5	5	1	5	(6)	24.
2	2	1	1	(12)	343.
2	2	2	1	(7)	331.
5	b3	b3	b3	(7)	41. 42.
5	4	5	7	(6)	25. 26.
7	4	5	VII	(6)	27.
#7	4	5	VII	(6)	28.

Hatsoros dallamok

8	8	4	8	4	(8)	338.
V	1	5	3	2	(5)	309.
#7	#7	5	3	3	(7)	52. 53.
9	8	5	5	4	(5)	339.

Hétsoros dallamok

3	3	2	2	4	3	(7)	319.
3	3	2	2	1	3	(7)	320.

II. ZENEI MUTATÓ A SZÓTAGSZÁM SZERINT

5, 5, 3, 5, 5, 3	309.
5, 5, 6, 5, 5, 6	339.
5, 5, 8, 8	283.
5, 6, 5, 6	1. 2.
6, 6, 6, 6	6. 9. 10. 12. 16. 18. 19. 23. 29. 30. 31. 33. 288. 321.
6, 6, 6, 6, 5	330.
6, 6, 6+6, 6+6	22. 24. 32-I.
6, 6+6, 6, 6	25. 26. 27. 28.
6, 6, 7, 6	11. 20. 21.

6, 6, 8, 6 3. 5. 13. 34. 35. 36. 149. 150.
 6, 6, 8, 7 4. 15.
 6, 7, 6, 7 294.
 6, 7, 7+7, 6 14.
 6, 7, 7, 7 151.
 6, 7, 10, 10 17.
 6, 9, 7, 9 7. 8/a. 8/b.
 7, 7, 6, 7, 7, 6 52. 53.
 7, 7, 7, 7 37. 38. 39. 40. 43. 44. 45. 47. 48. 50. 51. 155. 296.
 7, 7, 7, 7, 7 41. 42.
 7, 7, 7, 7, 7, 7 331.
 7, 7, 7, 7, 3, 5+5 318.
 7, 7, 7, 7, 6, 5+5 319. 320.
 7, 7, 7, 15 152.
 7, 7, 8, 5 322.
 7, 7, 8, 7 153.
 7, 7, 9, 7 154.
 7, 7, 14, 7 295.
 7, 8+8, 7, 6 49.
 7, 9, 11, 9 46.
 7, 10, 9 280.
 7, 12, 14, 7 281.
 8, 5 293.
 8, 6, 8, 6 69. 333. 335.
 8, 6, 9, 7 72. 334.
 8, 8, 5+5, 6 282.
 8, 8, 6, 8, 8, 6 338.
 8, 8, 6, 7 297. 314.
 8, 8, 6+7, 8 75. 76/a. 76/b. 77.
 8, 8, 7, 7 299. 300. 301. 302.
 8, 8, 8+8, 7 54.
 8, 8, 8, 8 55. 56. 57. 58. 60. 61. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 71. 73. 74. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86.
 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 97/a. 97/b. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106.
 107. 108. 109. 110. 111. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 289. 298. 308. 315.

 8, 8, 8, 12 96.
 8, 8, 10, 9 70.
 8, 10, 10, 8 59. 62.
 9, 8, 9, 9 164.
 9, 9, 8+8, 6 340.
 9, 9, 9, 9 112. 113. 166.
 9, 9, 11, 9 165. 167.
 7+3, 7, 7 313.
 10, 8, 10, 9 119.
 10, 9, 4, 9 114.
 10, 10, 6+6, 4 175.
 10, 10, 8+6, 10 336.
 10, 10, 8+8, 10 337.
 10, 10, 10, 10 115. 116. 117. 118. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 168. 169. 170. 173. 174. 176.
 177. 178. 179. 180. 181. 182. 310. 344,
 171. 177.
 10, 10, 10, 11 316.
 10, 10, 12, 10 172.
 10, 10, 14, 14 303. 304. 305.
 10, 10, 14, 21 306.
 10, 12, 12, 10 32-II.
 11, 10, 10, 11 190. 223.

11, 11, 8, 8	329.
11, 11, 11, 11	128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 183. 184. 185. 186. 188. 189. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 216. 217. 218. 219. 224. 227. 228. 187. 220. 221. 222. 225. 226.
11, 11, 13, 11	215.
11, 11, 14, 11	202.
11, 12, 11, 11	286.
11, 13	287/a. 287/b.
11, 15	233.
12, 10, 10, 12	231.
12, 10, 10, 14	230.
12, 10, 12, 14	232.
12, 11, 11, 12	145. 146.
12, 12, 7+7; 7	311.
12, 12, 8, 5	147.
12, 12, 9, 9	343.
12, 12, 10, 8, 10	229. 234. 235. 290. 317. 341. 342.
12, 12, 12, 12	240. 241.
13, 10, 10, 13	237. 238. 243. 244. 245.
13, 11, 11, 13	236.
13, 13, 11, 13	345.
13, 13, 12, 7	327.
13, 13, 13	292. 307.
13, 13, 13, 13	328.
13, 13, 14, 13	323. 324. 326.
13, 13, 20, 13	239.
13, 14, 14, 13	325.
13, 15, 15, 13	242.
14, 10, 10, 16	253.
14, 10, 12, 14	248.
14, 11, 11, 14	252.
14, 12, 12, 12	148.
14, 14, 11, 11	284.
14, 14, 12, 16	247.
14, 14, 14, 14	249. 250. 251.
14, 14, 16, 18	254.
14, 14, 18, 14	246.
14, 22, 12	285.
15, 11, 13, 11	255.
15, 11, 16, 15	256.
15, 13, 13	332.
15, 13, 13, 14	257.
15, 15, 14, 15	291.
16, 16, 14, 16	258.
18, 18, 12, 18	259.
19, 11, 11, 19	260.
20, 20, 18, 20	312.

ÜTÉMPÁR SZERKEZETŰEK

Gyermekjáték-dalok és mondókák

261 – 276. 278. 279.

Kétrészes dallam

277.

III. DALLAMMUTATÓ

I. A NÉPZENE RÉGI RÉTEGÉNEK DALLAMAI

Sorsz.	Cím	Dallamszerkezet	Hangterjedelem	Hangsor
1	Csordapásztorok	ABCD	VII-7	frig
2	Elindulának	ABCD	VII-b6	frig
3	Zavaros a Tisza	ABCD	1-7	mix.
4	Elszaladt a lovam	ABCD	1-7	mix.
5	Elszaladt a lovam	ABCD	1-7	mix.
6	Mária, Mária	ABCD	1-9	dór
7	Ki volt itt, ki járt itt	ABCB _v	1-8	eol
8/a	Ki volt itt, ki járt itt	ABCB	1-7	eol
8/b	Ki volt itt, ki járt itt	ABCB _v	1-b10	eol
9	A Lengyel Palinak	AB ⁵ CB _v	1-8	dúr
10	Szédérinda-levél	ABCD	1-8	dúr
11	Esik eső, esik	AA ² BC	1-7	dúr
12	Mikor az Úr Jézus	ABCD	1-6	dúr
13	Édesanyám volt kend	ABCD	VI-6	dúr
14	Ej, szívem révészém	ABCD	VII-b6	frig
15	Elszaladt a lovam	ABCD	1-b10	dór
16	Fölkötöm a kardot	ABCD	V-9	pent.
17	Azt mondja a torma	ABCD	1-9	eol
18	Röpülj madár, röpülj	ABCD	1-8	pent.
19	Repülj madár, repülj	ABCD	1-8	dór
20	Édesanyám szentem	ABCD	1-8	dór
21	Fekete városban	ABCD	VII-8	mix.
22	Szerelém, szerelém	AA ³ BB _v	1-8	dúr
23	Ebbe kerek tóba	AB ⁵ CB	1-8	dúr
24	Ebbe kerek tóba	AABCBD	1-8	dúr
25	Lóra csikós, lóra	ABC ⁵ DC	VII-9	dór
26	Lóra csikós, lóra	ABC ⁵ DC	VII-9	dór
27	Lóra csikós, lóra	ABC ⁵ DC	VII-8	dór
28	Lóra csikós, lóra	ABC ⁵ DC	VII-9	mix.
29	Nem tom, mi van velem	A ³ ABC	#VII-8	dór
30	Kinek van, kinek van	A ⁵ B ⁵ A _v B	1-9	dór
31	Kinek van, kinek van	A ⁵ B ⁵ CB	1-9	dór
32-I	Ebbe kerek tóba	AA ⁵ BB _v	1-8	dúr
32-II	Haj dinálom most, mosogatok most	ABCD	#VII-5	dúr
33	Elmënt az én rúzsám	ABCD	1-10	dúr
34	Mégöltek egy legényt	AA ⁴ BC	1-b10	frig
35	Édesanyám volt kē	AA ⁴ BC	1-b10	frig
36	Istenem, Istenem	AA ⁴ BC	1-11	frig
37	De sok eső, de sok sár	ABBC	VII-8	eol
38	Piros alma csutája	A ⁵ B ⁵ A _v B _v	1-8	eol
39	Ha tē elmész, én is el	AA _v BC	1-8	dór
40	Sűrű csillagos az ég	AA _v BC	1-8	eol
41	Mégellött a Bogoja	ABBCD	VII-9	dór
42	Mégellött a Bogoja	ABBCD	VII-9	dór
43	De sok eső, de sok sár	ABCD	1-8	eol
44	Piros alma csutája	ABCD	1-9	eol
45	Piros alma csutája	ABBC	1-9	eol
46	Nincsen pénzēm, de majd lész	ABBC	1-11	eol

Sorsz.	Cím	Dallamszerkezet	Hangterjedelem	Hangsor
47	Gyerünk innejd, máshá is	AA ⁴ B ⁵ B	1–8	dúr
48	Doroszlaji bírónak	ABCD	1–8	eol
49	Tiszán innen, Dunán túl	ABCD	1–8	dór
50	Jézus gyermékkorábo	AA ⁵ A ⁵ B	1–9	dúr
51	Hej, halászok, halászok	AABC	VII–6	moll
52	Mama kér, mama kér	A ⁵ A ⁵ B ⁵ AAB#VII–8		pent.
53	Pirosnyelű kis bicska	A ⁵ A ⁵ B ⁵ AAB	1–9	dúr
54	Édesapám, édesanyám	AABC	V–5	dúr
55	Lémént a nap, még sincs este	AABC	V–5	moll
56	Éjfél után egy az óra	ABBC	1–8	dór
57	Éjfél után eggy az óra	ABBC	1–8	dór
58	Éjfél után egy az óra	ABCD	1–8	dór
59	Sárga papucs az ágy alatt	ABCD	1–8	dór
60	Nincs egyebem egy tetümnél	ABCD	1–9	dór
61	A mi házunk szép helén van	ABCD	1–9	dór
62	Lóger-karóm lē van verve	ABCD	1–b10	dór
63	Iszik a betyár a csapon	ABCD	1–9	dór
64	Iszik a betyár a csapon	ABCD	1–b10	eol
65	Sírnak, rinak az öregék	AA ³ A ³ A _v	#VII–5	moll
66	Vérēs kardot hordnak körül	AA ³ A ³ A _v	V–5	moll
67	Nincs énnékem jobb embérem	ABCD	1–6	dúr
68	Nem kívánok én már élni	ABBC	1–9	dór
69	Üressen áll már a kancsó	ABCD	V–6	dúr
70	Van már kis szék, csak lába köll	AABC	1–8	dúr
71	Falu végén ég a fatűz	ABBC	1–b10	fríg
72	Csehországi hegýoldalba	ABCD	V–8	dúr
73	Már két hete, vagy már három	ABBC	1–9	dúr
74	Bujdosik az árva madár	AA ⁵ BC	1–9	mix.
75	Kiméntem én a kis kertbe	ABCD	1–9	eol
76/a	Sír a mezei pacsírtá	ABCD	1–9	eol
76/b	Sír a mezeji pacsírtá	ABCD	1–9	eol
77	Haza jís kellene menni	ABCD	1–8	fríg
78	Csak hadd élje, hadd szeresse	AA ⁴ BC	1–b10	eol
79	Vérēs kardot hordtak körül	AA ³ A ³ A _v	1–8	eol
80	Kisangyalom ablakába	ABCD	1–8	mix.
81	Mégtanútam repéráni	ABCD	1–8	mix
82	Mikor mēntem hazafelé	ABCD	1–8	fríg
83	Mikor mēntem hazafelé	AB ⁵ CB _v	1–8	fríg
84	Mikor mēntem hazafelé	AB ⁵ CB _v	1–8	fríg
85	Komor fölöttem az ég is	ABCD	1–8	fríg
86	Komor feléttem az ég is	ABCD	1–9	fríg
87	Éfél után már egy óra	ABCD	1–9	dór
88	Édesanyám rózsafája	ABCD	1–10	dúr
89	Árokiparton kácsatojás	A ⁵ A ⁵ BA	1–10	dúr
90	Magas fán terēm a méggymag	AABB _v	1–9	pent.
91	Magas fán terēm a méggymag	AABC	1–9	eol
92	Alul-fölül vörös az ég	ABCD	1–b10	eol
93	Két hete tán, vagy már három	A ⁵ B ⁵ AB #VII–9		dór
94	Már két hete, vagy már három	A ⁵ B ⁵ A _v B _v	1–8	eol
95	Már két hete, vagy már három	A ⁵ B ⁵ AB	1–9	dór
96	Csütörtökön virradóra	A ⁵ B ⁵ A _v B _v	1–9	dór
97/a	Hajdú, Hajdú, öreg Hajdú	A ⁵ B ⁵ A _v B _v	1–8	dór

Sorsz.	Cím	Dallamszerkezet	Hangterjedelem	Hangsor
97/b	Hajdú, Hajdú, öreg Hajdú	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-8	dór
98	Szivárványos az ég alja	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
99	Bujdosik az árva madár	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
100	Én nemzetem, zsidó népem	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
101	Emlékezzünk történeteikről	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	VII-9	fríg
102	Emlékezzünk történeteikről	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	VII-9	fríg
103	Ere gyere, amerre én	A ⁵ B ⁵ AB	1-9	dór
104	Ere gyere, amére én	A ⁵ B ⁵ AB	1-9	dór
105	Árokiparton kácsatojás	A ⁴ B ⁴ AB	1-8	eol
106	Árokiparton kácsatojás	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
107	Árokiparton kácsatojás	A ⁵ B ⁵ AB	1-9	dór
108	Árokiparton kácsatojás	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
109	Árokiparton kácsatojás	A ⁵ B ⁵ AB	1-9	dór
110	Irigyeim sokan vannak	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-10	dúr
111	Ere gyere, amére én	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dúr
112	Túlso soron esik az esső	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
113	Csillag Boris, tudom a nevedet	A ⁵ B ⁵ A _v ,B _v	1-9	dór
114	Magyarok vagyunk, nincs szabadságunk	ABCD	V-6	dúr
115	Gyulai Károynak hívna engem	ABCD	V-7	mol
116	Cserfa, mogyorófa ez az erdő	ABA _v ,B _v	1-9	mix.
117	Bogojai fehér cédulaház	ABBC	1-9	eol
118	Bogojai fehér cédulaház	ABBC	1-8	dór
119	Csikorgós a cipőm, akit vettem	ABCD	V-8	dúr
120	Kiöntött a Tisza a partjára	ABCD	V-b10	mol
121	Béugrott az ürge a konyhába	ABCD	1-8	eol
122	A gombosi halastó, halastó	ABCB _v	1-8	eol
123	Száraz kóró tavasszal virágzik	ABCB	1-8	eol
124	Bogojai templom tetejébe	ABCD	1-9	eol
125	Bogojai templom tetejébe	ABCD	1-b10	dór
126	Nem messze van ide Kismargita	ABCD	1-b10	dór
127	Bégyűröm a süvegem tetejét	ABBC	1-9	dór
128	Fölülök a szamaramra nagy búsan	AABC	1-8	eol
129	Udvaromba aranyvállú, arany kút	AABC	1-9	fríg
130	Szép a huszár, amikor az masérozik	AABC	1-9	eol
131	Tizennégy, tizennégy, tizennégy	ABCB	1-8	dór
132	Cöndör Pista megverte feleségét	ABCD	1-8	dór
133	Cöndör Pista megverte feleségét	A ⁵ BAC	1-8	dór
134	Csejő Pista kis ünneplő csizmája	A ⁵ B ⁵ AB	1-8	dór
135	Lina néni, halpaprikást főzzön ké	ABCC _v	1-8	eol
136	Fekete felhőből esik az esső	ABCC _v	1-b10	eol
137	A mindent ennek a rossz világnak	ABBC	1-8	fríg
138	Állok, állok utcasarkon egyedül	ABCC _v	1-9	eol
139	Nem akar az ökörcsorda legényi	ABCD	VII-9	dór
140	Darumadár magassan száll, szépen szól	ABCD	1-9	dór
141	Hol jártál az éjjel cinigemadár?	A ⁵ A _v AA	VII-9	dór
142	Rozmaringszál fölcsiget az ég felé	AB ⁵ CB	1-8	dór
143	Én is voltam valamikor valaki	ABCD	1-8	dór
144	Amott legel hat pejszikó magába	ABCD	1-9	dór
145	Angyalom révészem, vigyél át a vizén	AABC	VII-b6	fríg
146	Angyalom révészem, vigyél át a vizén	AABC	VII-b6	fríg
147	Láttatok-é, lányok, vizen bugyborékat	AAB ³ B	VII-8	eol
148	Sej, amoda kerekedik egy fekete felhő	AB ⁵ CB _v	1-9	dór

Sorsz.	Cím	Dallamszer- kezet	Hang- terjedelem	Hangsor
II. A népzene új rétegének dallamai				
149	Még halok, még halok	AA ³ BA	V-7	eol
150	Harangoznak délre	AA,BA,	1-9	eol
151	Jó estét, jó estét	ABBA	1-9	dór
152	Sári néni libája	AA ⁵ BA	1-b10	eol
153	Mégy a gőzös léfelé	AA ⁵ BA	1-9	dúr
154	Mégy a gőzös léfelé	ABBA	1-10	dúr
155	De sok eső, de sok sár	ABBA	1-9	dúr
156	Apatini templom előtt	AA ³ A ³ A	# VII-b6	moll
157	Árokiparton kácsatozás	AA ⁵ BA	1-9	dúr
158	Annyi a lán, mind a csillag	AA ⁵ BA	1-9	dúr
159	Addig, babám, el nem hagylak	AA ⁵ BA	1-9	dúr
160	Ténnap voltam ténálatok	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	dór
161	Ténnap vótam ténálatok	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	pent.
162	Lovon gyüttem, nem számaron	AA ⁵ BA	1-9	dór
163	Lógerkaróm lē van verve	ABBA	1-9	mix.
164	Karcagi kisbojtár vagyok én	ABBA	1-b10	eol
165	Magos a kaszárnya teteje	AA ⁵ A ⁵ A	1-8	dór
166	Magos a császár palotája	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	ö. pent.
167	Elvágtam az ujjam, de nem fáj	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	pent.
168	Ezt a kislányt nem az anyja szülte	ABBA	V-8	eol
169	Ha mégúnom ezt az életémet	ABBA	+ VII-8	moll
170	De szépen süt est-hajnali csillag	ABB,A,	1-8	dúr
171	Jaj, de bánom, hogy még házasodtam	ABBA	1-b10	pent.
172	Doroszlóji kotyogó híd alatt	ABBA	1-8	mix.
173	Doroszlaji templom tetejébe	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	dúr
174	Nem messze van ide Kismargita	ABBA	VII-9	dór
175	Hol jártál tē, kislány, ilyen korán	ABBA	1-9	eol
176	Kiöntött a Tisza a partjára	ABBA	1-b10	eol
177	Mindig bánom, hogy még házasodtam	ABBA	1-b10	pent.
178	Érik a, érik a búzakalász	ABBA	1-11	pent.
179	Kis kertemben kinyílt a jácint	ABBA	1-b10	eol
180	Esik eső, nas sár van az utcán	AA ⁵ A ⁵ A	1-b10	eol
181	Barna kislány szép fehér szobája	ABBA	1-b10	pent.
182	Utca, utca, de bánatos utca	ABBA	1-b10	dór
183	Nyisd ki, rúzsám, zöldleveles kapudat	ABBA	V-5	moll
184	Nem akar a vezérüröm legényi	ABBA	VII-8	pent.
185	Három csillag van az égen egy sorba	ABBA	V-7	eol
186	Sárgarépat nem jó dombra ültetni	ABBA	V-8	eol
187	Reggel mikor még yék a kendérgyárba	ABBA	1-8	dór
188	Túll a Tiszán fehér kendő intéget	ABBA	1-8	mix.
189	Nē vágd meg a piros almát, még rohad	ABBA	1-8	pent.
190	Este van, este van, haza kéne menni	ABBA	1-9	eol
191	Árok, árok, de mély árokba estem	ABBA	1-b10	pent.
192	Harangoznak piros pünkösdi napjára	ABBA	1-b10	eol
193	Nincsen széle ja fekete kendőnek	ABBA	VI-8	dúr
194	Tele van a rózsabokor virággal	ABBA	V-9	dúr
195	Békót vertem kis pejlovam lábára	AA ⁵ BA	V-9	dúr
196	Tizēnkettő, tizēnhárom, tizēnnég	ABBA	VII-8	dór
197	Verje még az Isten a nagyurakat	ABBA	VII-9	pent.
198	Kaszálják a bogojai rét alját	ABBA	1-8	dór

Sorsz.	Cím	Dallamszer- kezet	Hang- terjedelem	Hangsor
199	Sárgadinnye ráfutott a görögre	ABBA	1-8	eol
200	Csicsó Mária belenez a tükörbe	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	dór
201	Apatini vizitációj-házba	ABBA	1-9	dúr
202	Jó dolga van a mostani bakának	ABB _v A _v	1-9	mix.
203	Harangoznak piros pünkösöd napjára	ABBA	1-9	pent.
204	Harangoznak piros pünkösöd napjára	ABBA	1-b10	eol
205	Virágoskert a dorozslai nagytemplom	AA ⁵ A ⁵ A	1-b10	eol
206	Lémént a nap a maga járásán	ABBA	VII-6	dúr
207	Négotinba bérobog a masina	ABBA	1-8	mix.
208	Kék virággal virágzik a temető	ABBA	1-8	eol
209	Szonfarina léccel van békerítve	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	pent.
210	Árvacsollány mégcsipte ja kezemet	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	dór
211	Árvacsalán mégszúrta a kezemet	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	eol
212	Apatini Koronára süt a nap	ABBA	1-b10	eol
213	Apatini Koronára süt a nap	ABBA	1-b10	eol
214	Nyisd ki, anyám, zöldleveles kapudat	ABBA	1-b10	pent.
215	Szépen szól a kis pacsirta hajnalba	ABB _v A	1-b10	moll
216	Órmester úr, álljon a balszárnyára	ABBA	1-b10	eol
217	Szárnya, szárnya, szárnya van a verébnék	ABBA	1-b10	eol
218	Bimbó voltam, mikor én mégszülettem	ABBA	1-b10	eol
219	Mikor mentünk Pecsovára mulatni	ABBA	1-b10	eol
220	Tisza partján halászegény vagyok én	ABB _v A	1-b10	eol
221	Tisza partján csikóslegény vagyok én	ABBA	1-b10	dór
222	Túl a Tiszán csikóslegény vagyok én	ABBA	1-b10	eol
223	Sej, ha bémegyék Zombor városába	ABBA	1-9	dór
224	Édésanyám, adja ki a jussomat	ABBA	1-9	mix.
225	Esik eső, sáros lett a nagy utca	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	dór
226	Esik esső, sáros lessz a nagy utca	AA ⁵ A ⁵ A	1-9	moll
227	Nem akar a vezérürüm legelni	ABBA	1-b10	dór
228	Azt hallottam, még akarsz házasonni	ABBA	1-11	eol
229	Nem zörög a levél, ha a szél nem fújja	AABA	1-8	dór
230	Fönn a levegőbe, száll a madár, fecske	ABBA	1-9	dór
231	Fönn a levegőbe száll a madár, fecske	ABBA	1-b10	dór
232	Sej, nem vagyok szép, csak a hajam fekete	ABBA	V-8	dúr
233	Sej, huj, mit ér a legénynek a legénység	ABBA	1-10	dúr
234	Fekete ja kökény, fehér a virága	ABBA	1-10	dúr
235	Fekete kökénynek fehér a virágja	ABBA	1-11	eol
236	Kis pejlovam, sej, haj, a födeles rajcsúrba	AABA	1-9	eol
237	Sej, haj, aki legény, gyűjön vélem kaszálnyi	ABBA	VII-b10	eol
238	Kis pejlovam, sej, haj, nem éheti a zabot	ABBA	1-9	pent.
239	Ejnye, babám, de göndör a maga bajusza	ABB _v A	1-b10	eol
240	Fekete zsendélés a mi házunk teteje	ABBA	1-b10	eol
241	Fekete zsendéjés a mi házunk eleje	ABBA	1-b10	eol
242	Sej, haj, a mi házunk sárgára van meszelve	ABBA	1-9	eol
243	Aranyos Mariskám, gyere ki a kis kertbe	ABBA	1-8	mix.
244	Kedves édésanyám, ha föl akarsz keresni	ABBA	1-b10	pent.
245	Kedves édésanyám, ha föl akarsz keresni	ABBA	1-b10	pent.
246	A zombori nagyvendéglő föl van koszorúzva	ABBA	1-b10	fríg
247	Tudod babám, mit fogadtál csütörtökön este	AABA	V-8	dúr
248	Mikor mentem hazafelé Rozmaring utcába	ABBA	1-8	dúr
249	Ez a kislány, barna kislány, sajtárt mos a kútnál	AA ⁵ A ⁵ A #	VII-b10	moll
250	Dorozslai zöld erdőbe kimentem sétálni	ABBA	1-b10	eol

Sorsz.	Cím	Dallamszerkezet	Hangterjedelem	Hangsor
251	Klevelandi temetőbe kimentem sétálni	ABBA	1–11	eol
252	Ha felülök Bözsikém a fekete gőzösre	ABBA	1–8	eol
253	Magyarország, Magyarország gyászba van borítva	ABBA	1–9	eol
254	Mikor szombat este mégy a legény a leányhoz	ABB,A	1–10	dúr
255	Túl a Tiszán, Tisza partján mandulafa tövébe	ABBA	1–b10	eol
256	Borozdába, zöld búzába száll a dalos pacsirta	ABBA	1–9	eol
257	A zombori kaszárnának zsendjés a teteje	ABBA	1–10	dúr
258	Mikor mentem hazafelé, sej, a magam falujába	ABBA	1–9	mix.
259	Túll a Tiszán tra, la, la, la, la, la, la, la faragnak az ácsok	ABBA	1–b10	fríg
260	:Válogatott búzát észik: a galamb	ABBA	1–10	dúr

3. MÁS SZERKEZETŰ DALLAMOK

Útempár-szerkezetűek

261	Bőregér, bőregér, gyere vacsorára
262	Bőregér, bőregér, gyere vacsorára
263	Bőregér, bőregér, gyere vacsorára
264	Csiga-biga gyere ki
265	Csiga-riga gyere ki
266	Fekete kácsa fürdik a tóba
267	Cikkén-cakkon
268	Bújj, bújj zöld ág
269	Kökénfa, kökénfa
270	Kökényfa, kökényfa
271	Csillag Boris, tudom a nevedet
272	Most vizik, most vizik Buborkáné lányát
273	Ispiláng, ispiláng, ispilángi rózsza
274	Lánc, lánc, eszterlánc
275	Elvesztettem zsebkendőmet
276	Dombon török a diót
277	Erdő mellett nem jó lakni
278	Disznót vágtak itt, hurkát észnek itt
279	Disznót vágtak itt, hurkát észnek itt

Belső-refrénes dallamok

280	Sári néni libája	ABC	V–5	moll
281	Nem jó télén szántani	ABCD	V–5	moll
282	Sej, dinom-dánom, míg én élek, bánom	ABCD	1–8	mix.

Táncdalok

283	Tüske buzogány	AA ⁴ BC	# VII–8	moll
284	Széna, széna, széna terem a rétén, a rétén	AABC	1–8	eol
285	Nem vagyok én senkinek sē adóssa, adóssa	ABC	1–8	dór

Sorsz.	Cím	Dallamszerkezet	Hangterjedelem	Hangsor
286	Ég a kunyhó, ropog a nád, jaj, jaj, jaj	AB	1-8	dúr
287/a	Ég a kunyhó, ropog a nád, jaj, jaj, jaj	AB	1-8	dúr
287/b	Ég a kunyhó, ropog a nád, ja-jaj, jaj	AB	1-8	dúr

4. A NÉPSZOKÁSOK DALLAMAI

A. Jeles napok

Ádventi énekek

288	Ménj el sietséggel	ABBC	V-4	dúr
289	Ébredj, ember, mély álmodból	AABA	V-4	moll
290	Mikor Máriához az Isten angyala	AABB,	1-b6	eol
291	Nincs oly elme, ki fölérje Mária méltóságát	AABA	1-9	dúr
292	Gábrriel angyal mennyekből, követ Istentől	AABC	# VII-5	moll
293	Gábrriel angyal mennyekből, követ Istentől	AB	# VII-5	moll

Karácsonyi kántálások

294	Dicsőség, dicsőség	ABCB	1-8	dúr
295	Született szűz leánytól	AA,BC	1-8	dór
296	Betlehemi pásztorok	AABB,	1-8	dúr
297	Ó, szerencsés örömidő	ABCD	V-7	eol
298	Karácsonyérj északaján	AABC	1-7	eol
299	Kösd föl Örzse, ködmenkédet	ABCC,	1-8	dúr
300	Kösd föl Örzse, ködmenkédet	AABC	1-8	dúr
301	Kösd föl Örzse, ködmenkédet	ABCC,	1-8	dúr
302	Öltsd föl Örzse, ködmenkédet	ABCD	VII-6	dúr
303	Bárcsak előbb fölédredtem volna	AABC	1-8	eol
304	Bárcsak előbb fölédredtem volna	AABA,	1-8	eol
305	Bárcsak előbb fölédredtem volna	AABA,	1-8	eol
306	Bárcsak előbb fölédredtem volna	AABC	1-8	eol
307	Szűz Mária a kis Jézust ölében tartja	AABA	1-7	eol

Betlehemezés

308	Hej, víg juhászok, csordások	AA ³ BC	1-6	dúr
309	Mennyből az angyal	ABCDEF	V-6	dúr
310	Pásztorok, pásztorok, örvendezve	AA ³ BA	1-9	dúr
311	Ki jaj, aki nálunknál, ijen későn jár?	AABC	1-6	dúr
312	Angyali glórija zeng Betlehem felett	ABCD	1-8	dúr
313	Pista fujja ja dudáját, a dudáját	ABB,	1-8	dúr
314	Ó, szerencsés örömidő	ABCD	V-7	eol

Bölcsőjárás

315	A kis Jézus aranyalma	AABC	1-7	eol
316	Mostan kinyílt egy szép rózsavirág	AA ³ BC	1-b6	eol
317	Kedves álmot, hogy szerezne szülöttjének	AABA,	V-5	dúr
318	Sír az Isten bányája	AABBC	VII-5	dúr

Sorsz.	Cím	Dallamszerkezet	Hangterjedelem	Hangsor
Vizkereszi énekek				
319	Három királok napján	AABBC	1-5	dúr
320	Három királok napján	AABBCDD	1-5	dúr
B. Névnapi köszöntők				
321	Fölszerkeñj, szent János	ABBC	V-4	dúr
322	Most érkeztem a hejre	AABC	V-5	dúr
323	Örvend az ég vigassággal, dicséretékkel	AABA	V-5	dúr
324	Örvend az ég vigassággal, dicséretékkel	AABA	V-5	dúr
325	Örvend az ég vigassággal, dicséretékkel	AABA	V-5	dúr
326	Vig örömmel, nagy örömmel, téged köszöntünk	AABA	V-5	dúr
327	Ó, mi kedves jóbarátunk, téged köszöntünk	AAB	V-b6	moll
328	Ó, mi kedves jóbarátunk, téged köszöntünk	AAB	V-5	moll
329	Üdvözlégý szent Anna, Jézus nagyanyja	AABC	1-7	fríg
330	Üdvözlégý szent Anna, Úr Jézus nagyanyja	AABCD	1-5	moll
331	Mosójó szép estéje, István, neved napjának	AABB,CD	V-5	dúr
332	Ó, szürszabó, rongyos csizmadija, goromba varga	ABB,	1-6	dúr
C. Családi népszokások dalai				
Párosítók				
333	Némés Maris az ágyát	ABCD	1-8	moll
334	Zúg az erdő, zúg a mező	ABCD	V-8	dúr
335	Zúg az erdő, zúg a mező	ABCD	1-b9	fríg
336	Szélés a Duna, magas a partja	AABA/2	VII-b6	fríg
337	Szélés a Duna, magas a partja	AABA/2	VII-b6	fríg
Lakodalmások				
338	Édesanyám rózsafája, én voltam a legszépbb ága	ABC ⁵ DEC	# VII-9	dór
339	Kocsira ágyam, kocsira párnám	A ⁵ B ⁵ C ⁵ ABC	# VII-9	dór
340	Az igaz Mészias már eljött	AABC	1-6	dúr
Virrasztó énekek				
341	Ó, édes Mëgváltóm, né nézd bünejimet	AABB,	VII-b6	eol
342	Szomorú a halál a gyarló embernek	ABCD	1-8	dór
343	Harc ember élete teljes életében	AABCB	1-7	eol
344	Illik nekünk arról emlékeznünk	ABCD	V-5	dór
345	Mëgszabadultam már én a testi haláltól	ABB,C	VII-b6	fríg

IV. A DALSZÖVEGEK MUTATÓJA

Addig, babám, el nem hagylak	159	Dicsőség, dicsőség	294
A gombosi halastó, halastó	122	Disznót vágtak itt, hurkát észnek itt	278, 279
A kis Jézus aranyalma	315	Dombon törik a diót	276
A Lengyel Palinak	9	Doroszlaji bírónak	48
Állok, állok utcasarkon egyedül	138	Doroszlaji templom tetejébe	173
Alul-fölül vörös az ég	92	Doroszlai zöld erdőbe kimentem sétálni	250
A mi házunk szép helén van	61	Doroszlóji kotyogó hid alatt	172
A mindénit ennek a rossz világnak	137	Ebbe kerek tóba	23, 24, 32/1
Amott legel hat pejszikó magába	144	Ébredj, embér, mély álmodból	289
Angyali glórija zeng Betlehem felett	312	Édesanyám, adja ki a jussomat	224
Angyalom, révészém, vigyél át a vizén	145, 146	Édesanyám rózsafája	88, 338
Annyi a lán, mind a csillag	158	Édesanyám, szentem	20
Apatini Koronára süt a nap	212, 213	Édesanyám volt kend	13, 35
Apatini templom előtt	156	Édesapám, édesanyám	54
Apatini vizitácijó-házba	201	Éfél után égy az óra	56, 57, 58
Aranyos Mariskám, gyere ki a kiskertbe	243	Éfél után már égy óra	87
Árok, árok, de mély árokba estem	191	Ég a kunyhó, ropog a nád,	
Árokparton kácsatojás	89, 105–109, 157	jaj, jaj, jaj	286, 287, a, 287/b
Árvacsalán megszurta a kezemet	211	Ejnye, babám, de göndör a maga bajussza	239
Árvacsollány megcsipte ja kezemet	210	Ej, szivem révészém	14
Az igaz Mészias már eljött	340	Elindulának	2
A zombori kaszárnának zsendjés a teteje	257	Elmént az én rúzsám	33
A zombori nagyvendéglő föl van koszorúzva	246	Elszaladt a lovam	4, 5, 15
Azt hallottam, még akarsz házasonni	228	Elvágtam az ujjam, de nem fáj	167
Azt mondja a torma	17	Elvesztettem zsebkendőmet	275
Bárcsak előbb fölédredtem volna	303–306	Emlékezzünk történtekrül	101, 102
Barna kislány szép fehér szobája	181	Én is voltam valamikor valaki	143
Bégyüröm a süvegem tetejét	127	Én nemzetem, zsidó népem	100
Békót vertem kis pejlovam lábára	195	Erdő mellett nem jó lakni	277
Betlehemi pásztorok	296	Erre gyere, amerre én	103, 104, 111
Béugrott az ürge a konyhábo	121	Érik a, érik a búzakalász	178
Bimbó voltam, mikor én megszülettem	218	Esik eső, esik	11
Bogojai fehér cédulaház	117, 118	Esik eső, nas sár van az utcán	180
Bogojai templom tetejébe	124, 125	Esik eső, sáros lett a nagy utca	225, 226
Borozdába, zöld buzába száll a dalos pacsirta	256	Este van, este van, haza kéne menni	190
Bőregér, bőregér, gyere vacsorára	261, 262, 263	Ez a kislány, barna kislány, sajtárt mos a	
Bujdosik az árva madár	74, 99	kútnál	249
Bújj, bújj zöld ág	268	Ezt a kislányt nem az anyja szülte	168
Cikkén-cakkon	267	Falu végén ég a fatűz	71
Cöndör Pista megverte feleségét	132, 133	Fekete ja kökény, fehér a virága	234
Csak hadd élje, hadd szeresse	78	Fekete felhőből esik az esső	136
Csehországi hegýoldalba	72	Fekete kácsa fürdik a tóba	266
Csejő Pista kis ünneplő csizmája	134	Fekete kökénynek fehér a virágja	235
Cserfa, mogyorófa ez az erdő	116	Fekete városban	21
Csicsó Mária belenéz a tükörbe	200	Fekete zsendelés a mi házunk teteje	240, 241
Csiga-biga, gyere ki	264	Fölkötöm a kardot	16
Csiga-riga, gyere ki	265	Fölszerkenj, szent János	321
Csikorgós a cipóm, akit vettem	119	Fölülök a zamaramra nagy búsan	128
Csillag Boris, tudom a nevedet	113, 271	Fönn a levegőbe, száll a madár, fecske	230, 231
Csordapásztorok	1	Gábriél angyal mennyekből, követ	
Csütörtökön virradóra	96	Istentől	292, 293
Darumadár magassan száll, szépen szóll	140	Gyerünk innejd, máshá is	47
De sok eső, de sok sár	37, 43, 155	Gyulaji Károjnak hívnak engem	115
De szépen süt est-hajnali csillag	170	Ha felülök, Bözsikém, a fekete gőzösre	252

Haj dinálom most, mosogatok most	32 – 11	Magyarok vagyunk, nincs szabadságunk	114
Hajdu, Hajdu, öreg Hajdu	97/a, 97/b	Magyarország, Magyarország gyászba van borítva	253
Ha megunom ezt az életemet	169	Mama kér, mama kér	52
Harangoznak délre	150	Mária, Mária	6
Harangoznak piros pünkösöd napjára	192, 203, 204	Már két hete, vagy már három	73, 94, 95
Harc ember élete, teljes életébenn	343	Mégellét a Bogoja	41, 42
Három csillag van az égén egy sorba	185	Méghalok, méghalok	149
Három királok napján	319, 320	Ménj el sietséggel	288
Ha tē elmész, én is el	39	Mennyből az angyal	309
Haza jīs kellene menni	77	Mögöltek egy legényt	34
Hej, halászok, halászok	51	Mégszabaadtam már én a testi haláltól	345
Hej, vig juhászok, csordások	308	Mégtanútam repéráni	81
Hol jártál az éjjel, cinigemadár?	141	Mégy a gőzös lefelé	153, 154
Hol jártál tē, kislány, ilyen korán?	175	Mikor az Úr Jézus	12
Illik nekünk arról emlékezni	344	Mikor Máriához az Isten angyala	290
Irigyejim sokan vannak	110	Mikor mentem hazafelé	82, 83, 84
Ispiláng, ispiláng, ispilángi rózsa	273	Mikor mentem hazafelé Rozmaring-utcába	248
Istenēm, Istenēm	36	Mikor mentem hazafelé, sej, a magam falujába	258
Iszik a bētyár a csapon	63, 64	Mikor mentünk Pécsovára mulatni	219
Jaj, de bánom, hogy mégházasodtam	171	Mikor szombat este mégy a legény a leányhoz	254
Jézus gyermekkorábo	50	Mindig bánom, hogy mégházasodtam	177
Jó dolga van a mostani bakának	202	Mosojgó szép estéje, István, neved napjának	331
Jó estét, jó estét	151	Most érkeztem e hejre	322
Karácsonyēj étszakáján	298	Mostan kinyílt egy szép rózsavirág	316
Karcagi kisbojtár vagyok én	164	Most viszik, most viszik Buborkáné lányát	272
Kaszálják a bogojai rét alját	198	Nē vágd még a piros almát, mégrohad	189
Kedves álmat, hogy szerezne szülöttjének	317	Nēgotinba bērobog a masina	207
Kedves édesanyám, ha föl akarsz keresni	244, 245	Nem akar a vezérürüm legényi	184, 227
Kék virággal virágzik a tetető	208	Nem akar az ököracsorda legényi	139
Két hete tán, vagy már három	93	Nēmēs Maris az ágát	333
Ki jaz, aki nálunknál ijen későn jár?	311	Nem jó télen szántani	281
Kimēntem én a kis kertbe	75	Nem kívánok én már élni	68
Kinek van, kinek van	30, 31	Nem messze van ide Kismargita	126, 174
Kisangyalom ablakába	80	Nem tom, mi van velem	29
Kiskertēmben kinyílott a jácint	179	Nem vagyok én sēnkinek se adóssa, adóssa	285
Kis pejlovam, sej, haj, a fōdeles rajcsúrba	236	Nem zōrög a levél, ha a szél nem fūjja	229
Kis pejlovam, sej, haj, nem ēheti a zabot	238	Nincs ēgyebem ēgy tetūmnél	60
Klevelandi tetetōbe kimēntem sētálni	251	Nincs ēnnekēm jobb emberēm	67
Kiöntött a Tisza a partjára	120, 176	Nincsen pénzēm, de majd lēs	46
Ki volt itt, ki járt itt	7, 8/a, 8/b	Nincsen széle ja fekete kendōnek	193
Kocsira ágyam, kocsira párnám	339	Nincs oly elme, ki fōlérje Mária méltóságát	291
Komor fölöttem az ég is	85, 86	Nyisid ki, anyám, zöldleveles kapudat	214
Kökénfa, kökénfa	269, 270	Nyisid ki, rúzsám, zöldleveles kapudat	183
Kōsd föl, Őrse, kōdmenkēdet	299, 300, 301	Ó, ēdēs Mēgváltóm, ne nézd bűnejmēt	341
Lánc, lánc észtlérlánc	274	Ó, szerencsēs örōmidō	297, 314
Látatok-ē, lányok, vizēn bugyborékat	147	Ó, szūrszabō, rongyos csizmadija, goromba varga	332
Lēmēt a nap a maga járásán	206	Öltsd föl Őrse, kōdmenkēdet	302
Lēmēt a nap, még sincs este	55	Őrmester úr, álljon a balszárnyára	216
Lina nēni, halpaprikást főzzōn kē	135	Őrvend az ég vigassággal, dicsēretēkkel	323, 324, 325
Lōgērkaróm lē van verve	62, 163	Ó, mi kedves jōbarátunk, tēged köszōntünk	327, 328
Lóra csikós, lóra	25 – 28		
Lovon gyūttem nem számaron	162		
Magas fán terēm a mēggymag	90, 91		
Magos a császár palotája	166		
Magos a kaszárnya teteje	165		

Pásztorok, pásztorok, örvendezve	310	Szóffarina léccel van bekerítve	209
Piros alma csutája	38, 44, 49	Született szüz leánytót	295
Piros nyelű kis bicska	53	Szűz Mária a kis Jézust ölében tartja	307
Pista fujja ja dudáját, a dudáját	313	Töle van a rózsabokor virággal	194
Reggel mikor megyek a kendergyárba	187	Tennap voltam ténálatok	160, 161
Röpülj, madár, röpülj	18, 19	Tiszán innen, Dunán túl	49
Rozmaringszál fölcsiget az ég felé	142	Tisza partján csikóslegény vagyok én	221
Sárgadinnye ráfutott a görögre	199	Tisza partján halászegény vagyok én	220
Sárga papucs az ágy alatt	59	Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy	131, 196
Sárgarépát nem jó dombra ültetni	186	Tudod, babám, mit fogadtál csütörtökön este	247
Sári néni libája	152, 280	Túl a Tiszán csikóslegény vagyok én	222
Sej, amoda kerekedik egy fekete felfő	148	Túl a Tiszán fehér kendő miteget	188
Sej, dinom-dánom, míg én élek, bánom	282	Túl a Tiszán, Tisza partján, mandulafa tövébe	255
Sej, ha bommegyek Zombor várósába	223	Túl a Tiszán, tra, la, la, la, la, la, la, la	259
Sej, haj, aki legény gyűjön velem kaszálnyi	237	faragnak az ácsok	112
Sej, haj, a mi háznak sárgára van meszelve	242	Tulsó soron esik az ésső	283
Sej, huj, mit ér a legénynek a legénység	233	Tüske, buzogány	129
Sej, nem vagyok szép, csak a hajam fekete	232	Udvarombá aranyvállú, arany kút	182
Sít a mezei pacsirta	76/a, 76/b	Utca, utca, de bánatos utca	329, 330
Sít az istéri báránya	318	Üdvözlégy szent Anna, Jézus nagyanyja	69
Sirnak, rimak az örögek	65	Üressen áll már a kancsó	260
Sűrű csillagos az ég	40	Válogatott búzát eszik, válogatott búzát	70
Százaz körű tavasszal virágozik	123	észik a galamb	66, 79
Szárnya, szárnya, szárnya van a vorébnek	217	Van már kis szék, csak lába köff	197
Százrinda-levef	10	Vetés kardot hordnak körül	326
Szélés a Duná, magas a partja	336, 337	Verj meg az Isten a nagy urakat	205
Széna, széna, széna, teferm a réten, a réten	284	Vig örömmel, nagy örömmel, téged	3
Szép a kuszár, mikor az masérozik	130	köszöntünk	334, 335
Szépen szól a kis pacsirta hajnalba	215	Virágoskert a doroszlai nagytemplom	
Szerelem, szerelem	22	Zavaros a Tisza	
Szívárványos az ég alja	98	Zug az etdő, züg a mező	
Szomorú a halál a gyarló embernek	342		

V. A KÖZÖLT DALLAMOK JEGYZÉKE

1. A NÉPZENE RÉGI RÉTEGÉNEK DALLAMAI		46	
	5-szótagos		
1	Csordapásztorok	47	Nincsen pénzem, de majd lesz
2	Elindulának	48	Gyefünk innejd, máshá is
		49	Doroszlaji bñónak
		50	Tiszán innen, Dunán túl
		51	Jézus gyermekkorábo
		52	Hej, halászok, halászok
		53	Mama kér, mama kér
			Piros nyelű kis bicska
	6-szótagos		
3	Zavaros a Tisza		
4	Elszaladt a lovam		
5	Elszaladt a lovam	54	Édesapám, édesanyám
6	Mária, Mária	55	Lemént a nap, még sincs este
7	Ki volt itt, ki járt itt	56	Éjfél után egy az óra
8/a	Ki volt itt, ki járt itt	57	Éjfél után egy az óra
8/b	Ki volt itt, ki járt itt	58	Éjfél után egy az óra
9	A Lengyel Páfinak	59	Sárga papucs az ágy alatt
10	Szabórinca-levél	60	Nincs egyszem egy tetűmnek
11	Esik eső, esik	61	A mi házunk szép helyen van
12	Mikor az Úr Jézus	62	Lóger-karóm lè van verve
13	Édesanyám volt kend	63	Iszik a btyár a csapon
14	Éj, szívem révészem	64	Iszik a btyár a csapon
15	Elszaladt a lovam	65	Sírnak, rínak az öregek
16	Főkötöm a kardot	66	Vörös kardot hordnak körül
17	Azt mondja a törma	67	Nincs ennakem jobb emberem
18	Röpűj madár, röpűj	68	Nem kívánok én már élni
19	Röpűj madár, röpűj	69	Üressen áll már a kanocsó
20	Édesanyám szemem	70	Van már kis szék, csak lába köt
21	Fekete városban	71	Fafu végén ég a fafűz
22	Szereltem, szereltem	72	Csehországi hegyoldalba
23	Ebbe kerék tóba	73	Már két hete vagy már három
24	Ebbe kerék tóba	74	Bujdosik az árva madár
25	Lóra csikós, lóra	75	Kimentem én a kis kertbe
26	Lóra csikós, lóra	76/a	Sír a mezei pacsirta
27	Lóra csikós, lóra	76/b	Sír a mezeji pacsirta
28	Lóra csikós, lóra	77	Haza jés kellene mentni
29	Nem totn, mi van velem	78	Csak hadd élje, hadd szeresse
30	Kinek van, kinek van	79	Vörös kardot hordtak körül
31	Kinek van, kinek van	80	Kisangyalom ablakába
32-I	Ebbe kerék tóba	81	Megtanútarni réperáni
32-II	Haj dinálom most, mosogatók most	82	Mikor mentem hazafelé
33	Elment az én rúzsám	83	Mikor mentem hazafelé
34	Mégöltek egy legényt	84	Mikor mentem hazafelé
35	Édesanyám volt ké	85	Komor fölöttem az ég is
36	Isténem, Isteném	86	Komfor felettem az ég is
		87	Éjfél után már egy óra
		88	Édesanyám rózsafája
		89	Árokiparton kácsatojás
	7-szótagos	90	Magas fán terem a méggymag
37	De sok eső, de sok sár	91	Magas fán terem a meggymag
38	Piros alma csutája	92	Alul-fölül vörös az ég
39	Ha te elmész, én is el	93	Két hete tán, vagy már három
40	Sűrű csillagos az ég	94	Már két hete, vagy már három
41	Mégellét a Bogoja	95	Már két hete vagy már három
42	Mégellét a Bogoja	96	Csütörtökön virradóra
43	De sok eső, de sok sár	97/a	Hajdu, Hajdu, öreg Hajdu
44	Piros alma csutája	97/b	Hajdu, Hajdu, öreg Hajdu
45	Piros alma csutája	98	Szivárványos az ég alja
		99	Bujdosik az árva madár
			8-szótagos
			Édesapám, édesanyám
			Lemént a nap, még sincs este
			Éjfél után egy az óra
			Éjfél után egy az óra
			Éjfél után egy az óra
			Sárga papucs az ágy alatt
			Nincs egyszem egy tetűmnek
			A mi házunk szép helyen van
			Lóger-karóm lè van verve
			Iszik a btyár a csapon
			Iszik a btyár a csapon
			Sírnak, rínak az öregek
			Vörös kardot hordnak körül
			Nincs ennakem jobb emberem
			Nem kívánok én már élni
			Üressen áll már a kanocsó
			Van már kis szék, csak lába köt
			Fafu végén ég a fafűz
			Csehországi hegyoldalba
			Már két hete vagy már három
			Bujdosik az árva madár
			Kimentem én a kis kertbe
			Sír a mezei pacsirta
			Sír a mezeji pacsirta
			Haza jés kellene mentni
			Csak hadd élje, hadd szeresse
			Vörös kardot hordtak körül
			Kisangyalom ablakába
			Megtanútarni réperáni
			Mikor mentem hazafelé
			Mikor mentem hazafelé
			Mikor mentem hazafelé
			Komor fölöttem az ég is
			Komfor felettem az ég is
			Éjfél után már egy óra
			Édesanyám rózsafája
			Árokiparton kácsatojás
			Magas fán terem a méggymag
			Magas fán terem a meggymag
			Alul-fölül vörös az ég
			Két hete tán, vagy már három
			Már két hete, vagy már három
			Már két hete vagy már három
			Csütörtökön virradóra
			Hajdu, Hajdu, öreg Hajdu
			Hajdu, Hajdu, öreg Hajdu
			Szivárványos az ég alja
			Bujdosik az árva madár

100 Én nemzetem, zsidó népem
 101 Emlékezzünk történeteikről
 102 Emlékezzünk történeteikről
 103 Erre gyere, amerre én
 104 Ére gyere, amére én
 105 Árokiparton kácsatojás
 106 Árokiparton kácsatojás
 107 Árokiparton kácsatojás
 108 Árokiparton kácsatojás
 109 Árokiparton kácsatojás
 110 Irigyeim sokan vannak
 111 Ére gyere amere én

9-szótagosok

112 Tulsó soron esik az esső
 113 Csillag Boris, tudom a neved

10-szótagos

114 Magyarok vagyunk, nincs szabadsá-
 gunk
 115 Gyulaji Károlynak hívnak engem
 116 Cserfa, mogyorófa ez az erdő
 117 Bogojai fehér cédulaház
 118 Bogojai fehér cédulaház
 119 Csikorgós a cipóm, akit vettem
 120 Kiöntött a Tisza a partjára
 121 Bűgrott az ürge a konyhábo
 122 A gombosi halastó, halastó
 123 Száraz kóró tavasszal virágzik
 124 Bogojai templom tetejébe
 125 Bogojai templom tetejébe
 126 Nem messze van ide Kismargita
 127 Begyűröm a süvegem tetejét

11-szótagosok

128 Föülök a szamaramra nagy búsan
 129 Udvaromba aranyvállú, arany kút
 130 Szép a huszár, mikor az masérozik
 131 Tizénkettő, tizénhárom, tizénnégy
 132 Cöndör Pista megverte feleségét
 133 Cöndör Pista megverte feleségét
 134 Csejő Pista kis ünneplő csizmája
 135 Lina néni, halpaprikást főzön kē
 136 Fekete felhőből esik az esső
 137 A mindēnit ennek a rossz világnak
 138 Állok, állok utcasarkon égyedül
 139 Nem akar az ökörcsorda legényi
 140 Darumadár magassan száll, szépen
 szóll
 141 Hol jártál az éjjel cinigemadár?
 142 Rozmaringszál fölsijet az ég felé
 143 Én is voltam valamikor valaki
 144 Amott legel hat pejsikó magába

12-szótagos

145 Angyalom révészēm, vigyél át a vizēn
 146 Angyalom révészēm, vigyél át a vizēn
 147 Láttatok-ē, lányok vizēn bugyborékot
 148 Sej, amoda kerekedik ēgy fekete felhő

2. A NÉPZENE ÚJ RÉTEGÉNEK DALLAMAI

6-szótagos

149 Mēghalok, mēghalok
 150 Harangoznak délre
 151 Jó estét, jó estét

7-szótagos

152 Sári néni libája
 153 Mēgy a gőzös lefelé
 154 Mēgy a gőzös lefelé
 155 De sok esső, de sok sár

8-szótagos

156 Apatini templom előtt
 157 Árokiparton kácsatojás
 158 Annyi a lán, mind a csillag
 159 Addig, babám, el nem hagylok
 160 Tēnnap voltam tēnátatok
 161 Tēnnap vótam tēnátatok
 162 Lovon gyüttem, nem számaron
 163 Lógērkaróm lē van verve

9-szótagos

164 Karcagi kisbojtár vagyok én
 165 Magos a kaszárnya teteje
 166 Magos császár palotája
 167 Elvágtam az ujjam, de nem fáj

10-szótagos

168 Ezt a kislányt nem az anyja szülte
 169 Ha mēgunom ezt az életēmet
 170 De szépen sūt est-hajnali csillag
 171 Jaj, de bánom, hogy mēgházasodtam
 172 Doroszlóji kotyogó hid alatt
 173 Doroszljai templom tetejébe
 174 Nem messze van ide Kismargita
 175 Hol jártál tē, kislány, ilyen korán?
 176 Kiöntött a Tisza a partjára
 177 Mindig bánom, hogy mēgházasodtam
 178 Érik a, érik a búzakalász
 179 Kis kertēmben kinyilott a jácint
 180 Esik eső, nas sár van az utcán
 181 Barna kislány szép fehér szobája
 182 Utca, utca, de bánatos utca

11-szótagos

- 183 Nyisd ki rúzsám, zöldleves kapudat
184 Nem akar a vezérürüm legelnyi
185 Három csillag van az égén egy sorba
186 Sárgarépat nem jó dombra ültetni
187 Réggel mikor mégység a kendergyárba
188 Tull a Tiszán fehér kendő integet
189 Nē vágd még a piros almát, mēghrad
190 Este van, este van, haza kéne menni
191 Árok, árok, de mély árokba estem
192 Harangoznak piros pünkösöd napjára
193 Nincsen széle a fekete kendőnek
194 Tele van a rózsabokor virággal
195 Békót vertem kis pejlovam lábára
196 Tizēnkettő, tizēnhárom, tizēnnég
197 Verje még az Isten a nagyurakat
198 Kaszálják a bogojai rét alját
199 Sárgadinnye ráfutott a görögre
200 Csicsó Mária belenez a tükörbe
201 Apatini vizitáció-házba
202 Jó dolga van a mostani bakának
203 Harangoznak piros pünkösöd napjára
204 Harangoznak piros pünkösöd napjára
205 Virágoskert a doroszlai nagytemplom
206 Lēmēt a nap a maga járásán
207 Nēgotinba bērobog a masina
208 Kék virággal virágzik a temető
209 Szonfarina léccel van bekerítve
210 Árvacsollány mégcsipte ja kezemet
211 Árvacsalán mégszúrta a kezemet
212 Apatini Koronára süt a nap
213 Apatini Koronára süt a nap
214 Nyisd ki, anyám, zöldleves kapudat
215 Szépen szól a kis pacsirta hajnalba
216 Őrmester úr álljon a balszárnyára
217 Szárnya, szárnya, szárnya van a verébnék
218 Bimbó voltam, mikor én mégszülettem
219 Mikor mēntünk Pécsovára mulatni
220 Tisza partján halászegény vagyok én
221 Tisza partján csikólegény vagyok én
222 Tul a Tiszán csikólegény vagyok én
223 Sej, ha bemégység Zombor városába
224 Édesanyám, adja ki a jussomat
225 Esik eső, sáros lett a nagy utca
226 Esik esső, sáros lēssz a nagy utca
227 Nem akar a vezérürüm legelnyi
228 Azt hallottam, még akarsz házasonni

12-szótagos

- 229 Nem zörög a levél, ha a szél nem fujja
230 Fönn a levegőbe, száll a madár, fecske
231 Fönn a levegőbe száll a madár, fecske
232 Sej, nem vagyok szép, csak a hajam fekete
233 Sej, huj, mit ér a legénynek a legénység
234 Fekete ja kökény, fehér a virága
235 Fekete kökénynek, fehér a virágja

13-szótagos

- 236 Kis pejlovam, sej, haj, a födeles rajcsúrba
237 Sej, haj, aki legény, gyűjön vélem kaszálnyi
238 Kis pejlovam, sej, haj, nem ēheti a zabot
239 Ejnye babám, de göndör a maga bajussa
240 Fekete zszindēlēs a mi házunk teteje
241 Fekete zszindejes a mi házunk eleje
242 Sej, haj, a mi házunk sárgára van meszelve
243 Aranyos Mariskám, gyere ki a kis kertbe
244 Kedves édesanyám, ha föl akarsz keresni
245 Kedves édesanyám, ha föl akarsz keresni

14-szótagos

- 246 A zombori nagyvendéglő föl van koszorúzva
247 Tudod babám, mit fogadtál csütörtökön este
248 Mikor mēntem hazafelé Ro.maring utcába
249 Ez a kislány, barna kislány, sajtárt mos a kútnál
250 Doroszlai zöld erdőbe kimēntem sétálni
251 Klevelandi temetőbe kimēntem sétálni
252 Ha felülök Bözsikém a fekete gőzösre
253 Magyarország, Magyarország gyászba van boritva
254 Mikor szombat este még a legény a léányhoz

15-szótagos

- 255 Túl a Tiszán, Tisza partján mandulafa tövébe
256 Borozdába, zöld buzába száll a dalos pacsirta
257 A zombori kaszárnyának zszindējes a tejeje

16-szótagos

- 258 Mikor mēntem hazafelé, sej, a magam falujába

18-szótagos

- 259 Tull a Tiszán, tra, la, la, la, la, la, la, la, la, faragnak az ácsok

	19-szótagos	292
260	Válogatott búzát észik, válogatott búzát észik a galamb	293

3. MÁS SZERKEZETŰ DALLAMOK

Gyermekjáték-dalok

261	Bőregér, bőregér, gyere vacsorára	294
262	Bőregér, bőregér, gyere vacsorára	295
263	Bőregér, bőregér, gyere vacsorára	296
264	Csiga-biga gyere ki	297
265	Csiga-riga gyere ki	298
266	Fekete kácsa fürdik a tóba	299
267	Cikkén-cakkon	300
268	Bujj, bujj zöld ág	301
269	Kökénfa, kökénfa	302
270	Kökényfa, kökényfa	303
271	Csillag Boris, tudom a nevedet	304
272	Most vizzik, most vizik Buborkáné lányát	305
273	Ispiláng, ispiláng, ispilángi rózsza	306
274	Lánc, lánc, észterlánc	307
275	Elvesztettem zsebkendőmet	
276	Dombon törik a diót	
277	Erdő mellett nem jó lakni	

Disznóölési mondóka

278	Disznót vágtak itt, hurkát észnek itt
279	Disznót vágtak itt, hurkát észnek itt

Belső-refrénes dallamok („Libizaré-dalok“)

280	Sári néni libája
281	Nem jó télen szántani
282	Sej, dinom-dánom, míg én élök, bánom
283	Tüske buzogány
284	Széna, széna, széna, terem a rétén, a rétén
285	Nem vagyok én sénkinek se adóssa
286	Ég a kunyhó, ropog a nád, jaj, jaj, jaj
287/a	Ég a kunyhó, ropog a nád, jaj, jaj, jaj
287/b	Ég a kunyhó, ropog a nád, ja-jaj, jaj

4. A NÉPSZOKÁSOK DALLAMAI

A. Jeles napok

Ádventi énekek

288	Ménj el sietséggel
289	Ébredj ember, mély álmodból
290	Mikor Máriához az Isten angyala
291	Nincs oly elme, ki fölérje Mária méltóságát

	Gábriél angyal mennyekből, követ Istentől	292
	Gábriel angyal mennyekből, követ Istentől	293

Karácsonyi kántálások

294	Dicsőség, dicsőség
295	Született szűz leánytól
296	Betlehemi pásztorok
297	Ó, szerencsés örömidő
298	Karácsonyév étszakáján
299	Kösd föl Örzse, ködmenkédet
300	Kösd föl Örzse, Ködmenkédet
301	Kösd föl Örzse, ködmenkédet
302	Óltsd föl Örzse, ködmenkédet
303	Bárcsak előbb fölédredtem volna
304	Bárcsak előbb fölédredtem volna
305	Bárcsak előbb fölédredtem volna
306	Bárcsak előbb fölédredtem volna
307	Szűz Mária a kis Jézust ölében tartja

Betlehemezés

308	Hej, vig juhászok, csordások
309	Mennyből az angyal
310	Pásztorok, pásztorok, örvendezve
311	Ki jaz, aki nálunknál, ijen későn jár?
312	Angyali glórija zeng Betlehem felett
313	Pista fujja ja dudáját, a dudáját
314	Ó, szerencsés örömidő

Bölcsőjárás (Doroszlón)

315	A kis Jézus aranyalma
-----	-----------------------

Böcsöcskzés (Gomboson)

316	Mostan kinyílt egy szép rózsavirág
317	Kedves álmod, hogy szerezne szülöttjének
318	Sir az Isten báránya

Vizkeresztli énekek

319	Három királok napján
320	Három királok napján

B. Névnapi köszöntők

321	Fölserkenj szent János
322	Most érkeztem e hejre
323	Örvend az ég vigassággal, dicséretékel
324	Örvend az ég vigassággal, dicséretékel
325	Örvend az ég vigassággal, dicséretékel

- 326 Vig örömmel, nagy örömmel, téged
köszöntünk
- 327 Ó, mi kedves jóbarátunk, téged kö-
szöntünk
- 328 Ó, mi kedves jóbarátunk, téged kö-
szöntünk
- 329 Üdvözlégy szent Anna, Jézus nagy-
anyja
- 330 Üdvözlégy szent Anna, Ur Jézus nagy-
anyja
- 331 Mosojgó szép estéje, István, neved
napjának
- 332 Ó, szűrszabó, rongyos csizmadija, go-
romba varga

C. Családi népszokások dalai

Párosítók

- 333 Némés Maris az ágyát
- 334 Zúg az erdő, zúg a mező

- 335 Zúg az erdő, zúg a mező
- 336 Szélés a Duna, magas a partja
- 337 Szélés a Duna, magas a partja

Lakodalmasok

- 338 Édesanyám rózsafája
- 339 Kocsira ágyam, kocsira párnám
- 340 Az igaz Mészias már eljött

Virrasztó énekek

- 341 Ó, édes Megváltóm, ne nézd bűnejimet
- 342 Szomorú a halál a gyarló embernek
- 343 Harc ember élete teljes életében
- 344 Illik nekünk arról emlékezünk
- 345 Megszabadultam már én a testi halál-
tól

VI. A DALOSOK NÉVSORA

Gombos			
Bacskó Mártonné Nemes Maris	(1850)	Tordi Ferenc	(1918)
Varga Mihály	(1854)	Schmidt Józsefné Nemes Kató	(1919)
Varga Mihályné Szűcs Róza	(1855)	Fehér Kató	(1920)
Nagy Mihály	(1859)	Pócs Panni	(1920)
Breznyák János	(1860)	ifj. Lengyel Pál	(1921)
Cöndör Kuruc András	(1861)	Bagi Julis	(1922)
Dudás István	(1864)	Csizmás Vera	(1923)
Gyulyás Jánosné Szűcs Erzsébet	(1869)	Kálóczi Maris	(1923)
Szűcs Zsófia	(1874)	Oláh Maris	(1924)
Tamaskó Antalné Filipovics Anna	(1876)	Kálóczi Margit	(1924)
Nemes Gáspár	(1876)	Kálóczi Maris	(1925)
Takács Andrásné Für Anna	(1878)	Kozma Kati	(1925)
Kovács Andrásné Filipovics Örzse	(1879)	Pető Vera	(1926)
Lengyel Pál	(1879)	Király Kató	(1927)
Nemes Gáspárné Vince Katalin	(1880)	Barna Pál	(1928)
Varga Rozi	(1881)	Barna István	(1928)
Horváth Istvánné Szűcs Katalin	(1881)	Cöndör János	(1931)
György Imréné Suhajda Julis	(1881)	Murényi Ágnes	(1931)
Bacskó Antalné Dinnyési Anna	(1882)	Görög Lajosné Ujj Franciska	(1937)
Buzási Istvánné Bogyó Terézia	(1882)		
Görög Ferencné Szobonya Apollónia	(1884)	Doroszló	
Andráscics Antalné Papp Maris	(1886)	Samu Istvánné Bártol Örsébet	(1874)
Pekán Istvánné Kálóczi Éva	(1886)	Novák Márton	(1876)
György Jánosné Mészáros Mária	(1887)	Diósi Mártonné Kámán Katalin	(1880)
Kálóczi József	(1889)	Radics Józsefné Szűcs Mária	(1890)
Bogyó György	(1889)	Horváth Jánosné Kovács Mária	(1893)
Suhajda József	(1889)	Kordélyos Miklósné Csernicsek Rozália	(1900)
Kálmán Jánosné Kálmán Erzsi	(1889)	Novák István (Csibili)	(1902)
Kovács Mihályné Buzási Katalin	(1890)	Babos János	(1905)
Hodány Katalin	(1891)	Kordélyos Istvánné Huszár Éva	(1908)
Dobsay András	(1893)	Kocsis Pál	(1908)
Barna Mihályné Szobonya Anna	(1893)	Babos Jánosné Szabó Rozália	(1909)
Nárai Jánosné Szűcs Maris	(1893)	Diósi Istvánné Erdélyi Erzsébet	(1915)
Szűcs István	(1894)	Kovács Katalin	(1923)
Drázsnyák Jánosné Kálóczi Katalin	(1895)	Novák Boris	(1925)
Kálóczi Józsefné Petes Anna	(1895)	Diósi Viktória	(1925)
Loboda Jánosné Galambos Anna	(1896)	Szalai Boris	(1926)
Horváth Pál	(1896)	Farkas Erzs I.	(1926)
Tamaskó József	(1898)	Mezei Ilona	(1927)
id. Nemes András	(1901)	Varga Vera	(1927)
Sótányi István	(1904)	Mókus Vera	(1927)
Nemes Mihály	(1905)	László Julis	(1928)
Karácsonyi Mihály	(1905)	Farkas Erzs II.	(1929)
Tamaskó Józsefné Apfli Anna	(1905)	Samu Julis	(1929)
Kálóczi Imréné Tamaskó Éva	(1908)	Babos Rozália	(1930)
Nemes Pál	(1909)	Gellért Zoltánné Varga Vera	(1939)
Nemes Pálné Bacskó Rozi	(1910)	Komáromi Franciska	(1942)
Borbás István	(1911)	Kiss Jolán	(1945)
Dinnyési Istvánné Rumi Mária	(1914)	Tallósi Róza	(1948)
Ujj Józsefné Mészáros Anna	(1914)	Farkas Etel	(1948)

